

L. Arang Sri Prasad College
Srinagar

چوں کردم رفِ راه تو لفظ حیات خویش
یعقوب را بعشق تو مرنی شده است نام

الحمد لله والممنه
که درین زمان سعادت اقتران مجموعہ غزلیات و رباعیات و متفرقات
المستی به

دیوانِ صرّفی

من تصنیف
بجامع الکمالات الصوری و المعنوی امام اعظم ثانی الملّقب بـحضرت ایشاد المنی طب
بشیر یعقوب صرّفی العاصمی الحنفی الکشمیری قدس سره العزیز

منصور حیدر راجه

بایتمام

میر جلال الدین کمالی متولی و سجاده نشین بقاع عالیہ کملیہ مطبع بروکدہ پریس
سربیکر در ماه ذی الحجہ ۱۳۸۷ طبع شد

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. _____ Book No. _____

Acc. No. _____

This book may be kept for **14 days**. An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

[illegible]

24639

cp. VII

Library Sri Pratap College
Srinagar

891.551

5240

24639

Accession Number.....

Class No.....

Cost

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دیباچہ

حَامِدًا وَمُصَلِّيًا

اما بعد

اللہ تعالیٰ کا لاکھ لاکھ شکر ہے کہ جس کے فضل و کرم سے کتاب مستطاب
دیوان صرفی من تصنیف جامع الکمالات الصوری والمعنوی مظہر اسرار ربانی، منظر
ارباب حقانی امام عظیم ثانی الملقب بہ حضرت ایشان و المخاطب بہ شیخ یعقوب
صرفی العاصمی الحنفی الکشمیر قدس اللہ سرہ العزیز، طبع ہو سکی۔ یہ اُمّناک میرے
اور تمام اہل ذوق کے دلوں میں بہت مدت سے موجزن تھی لیکن حکومت جموں و
کشمیر کی مسلسل یقین دہانیوں کی وجہ سے کہ وہ اس نادر کتاب کی طباعت اپنے
اخراجات سے انصرام نہ کی۔ یہ خواب آج تک مرہون تعبیر نہ ہو سکا۔ آخر میں نے
مجبور ہو کر اپنی ذاتی لاگت سے اس کتاب کی طباعت کا بیڑا اٹھانے کا فیصلہ کیا۔
لیکن پیشتر اس کے کہ میں اس غزم کو عملی جامہ پہناؤں، ایکڈمی آف آرٹس اینڈ
کلچر جموں و کشمیر نے جو اکثر اس قسم کی بے بہا تصنیفات کی سرپرستی کرتے ہیں
مجھے جزوی طور مالی امداد عطا کیا اور میں اس قابل ہوا کہ کتاب مذکور کی مطبوعہ کاپیاں
شایقین کی خدمت میں پیش کر سکوں۔ یہاں پر یہ واضح کرنا ضروری ہے کہ دیباچہ میں
جن خیالات کا اظہار کیا گیا ہے ایکڈمی پران کے لئے کوئی ذمہ داری عاید نہیں ہوتی۔

حضرت صرفی قدس اللہ سرہ کی ولادت باسعادت ۹۲۸ھ مطابق ۱۵۲۱ء

ب
سربگزین ہوئی آپ کا تاریخ ولادت "شیخ حی" کے الفاظ سے اخذ ہوتا ہے۔ آپ
خاندانی لحاظ سے امیر المومنین سیدنا عمر ابن الخطاب رضی اللہ عنہ کے فرزند
عاصم کی اولاد سے ہیں۔ اور اسی نسبت سے آپ عاصمی کہلاتے ہیں۔ آپ کے
والد محترم کا نام میر حسن گنئی بن میر علی بن میر یازید تھا۔ گنئی عالم و فاضل
شخص کو کہتے ہیں۔ چونکہ آپ کا خاندان علم و فضل کے لحاظ سے ہمیشہ ممتاز رہا ہے۔ اس
لئے آپ گنئی کے لقب سے مشہور ہوئے۔

آپ کے نسب اور خاندان کا تذکرہ شایق نے اپنی تاریخ میں ان
اشعار میں کیا ہے۔

زاد عاصم کہ آن نیک خو
گنئی لقب داشت ابی عاصمی
گنئی است دانا بہ عمر غیب دیار
و کشمیر مثلش کہ سے بر سخاوت
بدہ ابن فارس و قاضی نظم نگو
کشتہ خدایش در محسرمی
یہ عثمان گنئی شد او یار غمار
ز وصفش مقصّر فہوم رسا است
آپ نے ۷۵ سال کی عمر پا کر ۷۳۱ھ مطابق ۱۳۹۳ء میں جہان فانی کو الوداع
کہا۔ آپ کے خلیفہ نامدار حضرت خواجہ حبیب اللہ نوشہری قدس سرہ نے آپ کا
تاریخ وفات ان اشعار میں کہا ہے۔

گفت جہا بہ سال تاریخش
ہست فخر الانام تاریخش
پنج و ہفتاد سالہ آں شہ
گر نہ باشد ز بندہ تو بخشش
ایضاً

بہر تاریخ تفصیل بہر دین
ایک اور تاریخ "افضل انام" ہے۔ راقم الحروف نے بھی آپ کے تاریخ
وصال کے متعلق طبع آزمائی کی ہے۔ اور یہ تاریخ سورہ قل ھو اللہ کے حروف
سے مرتب کیا ہے۔

آپ کی سوانح عمری تمام مؤرخوں نے تفصیل کے ساتھ لکھی ہوئی ہے۔ ان

سب کا اتفاق ہے کہ آپ نے سال کی عمر میں کلام اللہ حفظ کر لیا۔ اور اس کے ساتھ ہی علوم عقلی و نقلی حاصل کرنے میں مصروف ہوئے۔ جیسا کہ آپ نے خود فرمایا ہے۔ آپ کی عمر شریف صرف آٹھ سال کی تھی جب آپ نے فارسی زبان میں شعر کہنا شروع کیا۔ چنانچہ مخازی البنی میں آپ فرماتے ہیں۔

چودر سال ہشتم نہاد م قدم ز طبعم رواں گشت شعر مجسم
اوایل میں آپ کے والد بزرگوار جو خود بھی ایک بلند پایہ فاضل تھے، آپ کے اشعار کی اصلاح کیا کرتے۔ جیسا کہ آپ نے خود فرمایا ہے۔

پدر کرد اصلاح اشعار من در اں کار بودے مددگار من
آپ نے بہت سارے اساتذہ سے جو اس وقت کی فاضل ترین ہستیوں میں شمار ہوتے تھے تحصیل علوم کیا۔ ان میں خصوصاً ملا آئی کا اسم گرامی جو مولانا عبد الرحمن جامی قدس اللہ سرہ کے شاگرد رشید تھے، قابل ذکر ہے۔ ملا آئی سیالکوٹ سے کثیر تشریف لائے تھے۔ اور یہاں ہی انہوں نے اخیر عمر تک قیام فرمایا اور بالآخر مقبرہ شیخ بہاء الدین گنج بخش قدس اللہ سرہ میں آسودہ ہوئے۔ ملا آئی نے حضرت صوفی رح کے غیر معمولی فہم و ادراک، فصاحت و بلاغت اور سخن گوئی کا جائزہ لیکر اس بات کی پیشین گوئی کی تھی کہ آپ ایک دن شعر و سخن میں مولانا جامی کا جیسے رتبہ حاصل کر کے جامی ثانی کے لقب سے مشہور ہو جائیں گے۔ حق تو یہ ہے کہ یہ پیشین گوئی بالکل درست ثابت ہوئی۔ چنانچہ آپ نے خود بھی اپنے اشعار میں اس طرف اشارہ کیا ہے۔ ملاحظہ ہو۔

بعد خسرو بود جامی بلبل باغ سخن
کیست جز صوفیوں آن مرغ خوشخو اراغی

مولانا آئی کے علاوہ آپ نے کئی اور فضلاء سے بھی استفادہ کیا۔ ان میں ملا حافظ البصیر حضرت بوئی بھی جو علوم عقلی و نقلی میں یکساں دروز تھے، شامل ہیں۔ علوم ظاہری کے ساتھ ساتھ آپ کا رجحان ابتداء سے علوم باطنی کے حاصل کرنے کی طرف

تھا۔ اسی غرض سے آپ کچھ عرصہ کے لئے حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی قدس اللہ سرہ العزیز کے خانقاہ فیض پناہ واقع سرینگر میں متکلف ہوئے اور وہاں آپ کو حضرت امیر کبیر قدس اللہ سرہ العزیز خواب میں جلوہ گر ہوئے اور فرمایا: "تو اب مخدوم اعلم سپہزم" یہ بشارت ملنے ہی آپ سیالکوٹ، لاہور، اور کابل سے ہوتے ہوئے خوارزم پہنچے اور وہاں اپنے آپ کو مخدوم اعلم شیخ کمال الدین حسین خوارزمی کی خدمت میں پیش کیا۔ اس زمانے میں مخدوم اعلم سلسلہ کبرویہ کی بزرگ ترین ہستیوں میں محسوب ہوتے تھے۔ اور ان کا سلسلہ ارشاد چار پانچ واسطوں سے حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی قدس اللہ سرہ کے ساتھ وابستہ تھا۔ مخدوم اعلم نے آپ کو مہینے کے لئے لکڑی لانے اور چلہ نشینوں اور متکفوں کے متوضا کو پاک کرنے کا کام تفویض فرمایا۔ آپ نے یہ فرایض نہایت خوش اسلوبی سے سرانجام دیئے اور اپنے مرشد کی خوشنودی حاصل کی۔ اس کے بعد آپ کو مخدوم اعلم نے خط ارشاد عطا فرمایا اور آپ اپنے وطن کو واپس تشریف لائے۔

وطن میں اقامت کرنے کے کچھ سال بعد آپ کے دل میں اپنے مرشد بزرگوار کی قد مبوسی کی آرزو پھر موجزن ہوئی۔ اور آپ دوسری مرتبہ خوارزم تشریف لے گئے۔ وہاں سے رخصت پا کر آپ نے مشہر، بغداد، نعتلان، مکہ معظمہ اور مدینہ منورہ حضور طے حضور طے عرصہ کے لئے قیام فرمایا۔ مکہ معظمہ میں آپ کی ملاقات شیخ ابن حجر مکی رحمۃ اللہ علیہ کے ساتھ ہوئی۔ جو اس زمانے میں فاضل ترین محدث تسلیم کئے جاتے تھے۔ انہوں نے آپ کو حدیث کی اجازت اور سند عطا فرمائی۔ حج کے دوران آپ حضرت شیخ سلیم چشتی فتح پوری کے ساتھ بھی ملاقی ہوئے اور ان کے ساتھ آپ کا رشتہ سچت و مودت و عقیدت اس قدر محکم ہوا کہ دونوں بزرگوں نے آپس میں تبادلہ ارشادات کیا۔ شیخ سلیم نے آپ سے سلسلہ کبرویہ اور آپ نے ان سے سلسلہ چشتیہ کا خط ارشاد حاصل کیا۔ اس کے علاوہ ہندوستان پہنچ کر آپ نے بہت سے شہروں خصوصاً احمد آباد، سورت وغیرہ کی سیاحت کی اور بہت سے

بزرگانِ دین کے ساتھ ملاقات کی اور ان سے فیوضِ باطنی حاصل کئے۔ جس کی طرف آپ نے ان اشعار میں اشارہ کیا ہے

احمد آباد و بہر گوشتہ لکائے سے دیگر
کار این خلق ہمہ عاشقی و معشوقی است
ننواں یافت بایں حسن دیار سے دیگر
کس دریں شہر نہ دیدم بکار سے دیگر
گرچہ این شہر سُرِ ازمایہ و شان است ولے
جز ابو الفتح نخواہیم نگار سے دیگر
گرچہ فانی از یاریم آں بے پروا
حاش لبث کہ شوم مایل یار سے دیگر

احمد آباد است ہر سونا زینتِ اں فوج فوج
گردیں شہر نماں دل بجا عیسم مکن
بیدلاں افتاد در دُنبالِ ایشاں فوج فوج
دل رُبا یاں ہیں بہر جانبِ خراماں فوج فوج
اس سلسلہ میں یہ بیان کرنا بہت ضروری ہے کہ منجملہ دوسرے بزرگانِ دین کے حضرت امام ربّانی محدّد الف ثانی قدس اللہ سرہ کو بھی آپ سے بہت عقیدت تھی اور انہوں نے آپ سے حدیث کی تعلیم حاصل کی اور آپ نے انہیں سلسلہ کبرویہ کے اجازات اور خطِ ارشاد عطا فرمایا۔

سفر بیت اللہ کے دوران آپ نے بہت سارے تبرکات مختلف مقامات سے حاصل کئے۔ اور انہیں اپنے ہمراہ کشمیر لائے۔ ان میں سے خصوصاً جبّہ شریف امام اعظم رضی اللہ عنہ صلی اللہ علیہ وسلم اور حضرت سلطان بایزید بسطامی رضی اللہ عنہ کی کلاہ مبارک قابلِ ذکر ہیں۔

ختلان میں جو موجودہ تاجکستان کا ایک حصّہ ہے، آپ نے تین چھینے سے زیادہ عرصے کے لئے جناب حضرت امیر کبیر میر سید علی سہدانی قدس اللہ سرہ کے روضہ متبرکہ میں قیام فرمایا۔ جیسا کہ آپ نے خود فرمایا ہے

مشرّف شدہ ایں فقیرِ حقیر

بہ طوفِ مزارِ امیرِ کبیر

آپ نے ۲۵ سال کی عمر میں نکاح کیا۔ اور آپ کا ایک فرزند محمد یوسف نامی

نول ہو اور عہد شباب میں ہی رحلت کر گیا۔

آپ کے تصانیف کی صحیح تفصیل اور تعداد معلوم نہیں ہو سکی اور نہ ہی یہ سب کے سب اس وقت دستیاب ہو سکتے ہیں۔ بہر حال مندرجہ ذیل تصانیف بہت مشہور ہیں۔
 ۱۔ تفسیر قرآن مجید، یہ تفسیر مکمل نہیں ہو سکی۔ ۲۔ تقریظ کتاب سواطع الالہام مصنف فیضی، ۳۔ پنج گنج، جس میں مسملک الاخبار، وامن عذرا، لبیل مجنون، مغاز البنی اور مقامات مرشد شامل ہیں۔ یہ پانچ کتابیں حمزہ نظامی و جامی کی متابعت میں لکھی گئی ہیں
 ۴۔ مناسک حج (۵) شرح صحیح بخاری (۶) حاشیہ کتاب توضیح و تلویح (۷) کنز الجوامع
 ۸۔ رسالہ اذکار۔ اس کے علاوہ آپ نے ایک دیوانی۔ قصائد۔ نعتیات۔ مناقب اور رباعیات لکھے ہیں۔ جن میں سے اکثر اہل ذوق نے حفظ کئے ہیں۔

ملا عبد القادر بدایونی جو حضرت صرفیؒ کے ہم عصر تھے ان کو اس زمانے کی ممتاز ترین ہستی تصور کرتے تھے۔ ملا بدایونی نے لکھا ہے کہ حضرت صرفی تمام علوم، تفسیر قرآن و درایت اور تصوف میں مسلم طور یکجا نہ روزگار تھے۔ بدایونی کا کہنا ہے کہ ہمایوں اور اکبر دونوں کو شیخ صرفیؒ سے پوری عقیدت تھی اور ان کی بہت تعظیم و تکریم کیا کرتے تھے۔ جب ملا بدایونی کو حضرت صرفیؒ کے وصال کی خبر ملی تو انہوں نے فی البدیہہ یہ رباعی کہی۔

یاراں ہمہ رفتند و رہ کعبہ گرفتند ماست قدم برد خمار بماندیم

از نکتہ مقصود نشد فہم حدیث لادین ولا دنیا بے کار بماندیم

ملا محسن قاضی مصنف دبستان مذاہب جس کا ترجمہ تقریباً تمام زبانوں میں ہو چکا ہے۔ رقمطراز ہے کہ حضرت صرفیؒ قدس سترہ اپنے وقت کے تمام اولیاء کے مفتدار تھے۔

بہر کیف تمام بزرگان دین، مؤرخان اور فضلا و متفق الرائے ہیں کہ حضرت صرفیؒ کے پایہ کا دوسرا

فائل جسے ان کی طرح علوم ظاہری و باطنی میں ید طولی حاصل ہوا آج تک سرزمین کشمیر میں پیدا نہیں ہوا اور اسے مناسبت سے آپ جامع الکلمات صوری و المعنوی کے نام نامی سے مشہور ہوئے۔ حدیث، فقہ، منطق، بان تعمیم تقریعات وغیرہ میں اپنی مثال آپ تھے۔ رسالہ اذکار کے مطالعہ سے معلوم ہوتا ہے کہ آپ

معرفت الہی کا ایک سرچشمہ تھے۔ اگرچہ آپ دنیا کی آوارہ گیوں سے بہت دور رہتے تھے اور فقر کی زندگی کو ترجیح دیتے تھے تاہم بڑے بڑے سلاطین اور حکمرانوں کو آپ کی غایت درجہ احترام تھا اور وہ آپ کے نصایح پر سختی سے عمل کرتے تھے۔ زیارت بیت اللہ سے واپسی پر جب آپ کو معلوم ہوا کہ کشمیر میں یعقوب چاک اور اس کے کارپردازوں نے لوگوں کا قافیہ تنگ کیا تھا اور ان کا زندہ رہنا محال بنایا تھا تو آپ ایک وفد لے کر جس میں سلطان العارفین حضرت شیخ حمزہ مخدوم کشمیری قدس اللہ سرہ العزیز کے خلیفہ خاص حضرت بابا داؤد خاکی قدس سرہ اور دوسرے امراء شامل تھے۔ دہلی میں شہنشاہ اکبر سے ملے اور اُس کو اپنے افواج کشمیر بھیج کر حکومت چاک کا قلع قمع کرنے پر رضامند کیا۔

حضرت صر فی ج کے تصنیفات پر میرے محترم دوست محمد طیب صدیقی نے اپنی کتاب رشحات صر فی ج میں تفصیل کے ساتھ تقریظ لکھی ہے، اوزان کے بہت سے غزلیات اور دوسرے منظومات کا موازنہ متقدمین کے ساتھ کیا ہے۔ اس لئے یہاں پر ان کے کلام کا نمونہ تبرکاً پیش کیا جاتا ہے۔

ذیل کی رباعی آپ کے ابتدائی تصانیف میں سے ہے۔

ای رخ مر طلعتاں آئینہ روی تو ام میل خوباں در ہوا ی روی نیکوی تو ام
گر بویم عنبر ساز و گر مشک ختن در داغ جاں غے آید مگر بویے تو ام
یہ تو ابتداء تھی، بعد کا کلام اسی قدر شیریں و برجستہ و فصیح اور بلند پایہ ہے کہ اس کی مثال حضرت صر فی ج کے بعد کسی دوسرے مصنف کے کلام میں نظر نہیں آتی۔ ملاحظہ ہو۔

گر بکولیش بگدری یا حی ز سر باید کرد
قصہ کوتاہ ز سر خودش گذر باید کرد

مشکن لی غم دل مارا و مبین کاں دل کیست
دل ماہست ولے بین کہ در و منزل کیست

در صد ہزار آئینہ یک رواست جلوہ گر در ہر چہ بینم آن رخ نیکوست جلوہ گر
خلق ز ہر طرف شدہ سرگستہ بہر دوست دیں طرفہ تیر کہ دوست بہر سوست جلوہ گر

بخدا از تو رسیدم نہ زجائے دیگر
بخدائے کہ جز او نیست خدائے دیگر

غم دریں شهر از برای جستجوی من رسید
جستہ جستہ آخرا ز ہر سولہ سوئی من رسید

بر گلوئی خشک من بہاد تیغ آبدار
باز آب رفتہ ای صرفی بجوی من رسید

ہلال عید مگو بر فلک ہویدا ہشد
کلید نے کدہ گم گشتہ بود پیدا شد

وے سخن گوآں دہاں تنگ در گلزار بود
غنیہ را جبرائے آں مانع گفتار بود

بہر حال تدریج گواہ ہے کہ دسویں ہدیٰ بحری میں اور اُس کے بعد حضرت صرفی کے پایہ کا
متصوف مفسر فقیہ سختورین فکر اور فاضل آج تک پیدا نہیں ہوا۔ آپ کو بھی اس بات کا احساس
تھا کہ اس زمانے میں آپ خود اپنی مثال ہیں چنانچہ اپنے فرزند کو علوم ظاہری و باطنی حاصل کرنے
کے لئے قابل اُستاد کی تلاش کرنے کی تلقین کرتے ہوئے فرماتے ہیں۔

بے تامل بگو بہمت سختی در دو عالم کجا است ہنجو منے

آپ اپنے تمام اقران سے علوم عقلی و نقلی میں اس قدر سبقت لے گئے کہ آپ
جامع الکملات صوری و معنوی کے القاب سے مشہور ہوئے اور علماء فضلہ اور مشائخ وقت
نے متفق طور آپ کو امام اعظم ثانی تسلیم کیا یہی وجہ ہے کہ آج کے دن تک آپ کی زیارت پر
ہر سال حضرت امام اعظم کا عرس مبارک منایا جاتا ہے اور اس تقریب پر ختم خوانی اور مولود
خوانی میں تمام اہل اعتقاد شریک ہوتے ہیں۔

حضرت صوفی کا اسم گرامی سوائے چند ایک لکھے پڑھے اور خواندہ
اشخاص کے کسی کو معلوم نہیں۔ اور عام لوگ اُن کو ایشان صاحب کے نام سے
ہی یاد کرتے ہیں۔ یہ لقب اس قدر مشہور اور مقبول عام ہے کہ جس محلہ
میں حضرت صوفی رح کا مرقد واقع ہے۔ اُسے بھی محلہ ایشان صاحب
کے نام سے ہی موسوم کیا گیا ہے۔ ڈاکٹر صوفی نے اپنی تصنیف
”کشیر“ میں لفظ ایشان پر تبصرہ کرتے ہوئے یہ رائے ظاہر کی ہے
کہ چونکہ ترکستان میں پیر، مرشد اور رہبر کو ایشان کہتے ہیں۔ اسی نسبت
سے حضرت صوفی رح بھی لوگوں میں ایشان صاحب کے لقب سے مشہور ہیں
ممکن ہے کہ ترکستان میں مذہبی اور روحانی رہنماؤں کو تعظیم کرنے کی خاطر
بجائے اُن کا نام لینے کے لفظ ایشان استعمال کرتے ہوں لیکن جہاں
تک حضرت صوفی رح کا تعلق ہے۔ اُن کے اسم گرامی کے ساتھ لفظ ایشان
استعمال کیے جانے کی وجہ بالکل مختلف ہے۔ حضرت شیخ عبد الوہاب
نوری نے اپنی کتاب فتحات کبریا میں اس بات پر تفصیل سے روشنی
ڈالی ہے کہ حضرت صوفی رح کو کیوں ایشان صاحب کے لقب سے مخاطب
کیا جاتا ہے۔ اُن کا فرمانا ہے کہ جس زمانے میں حضرت صوفی بقعہ سخا نقاہ نعلے
کے متولی اور سجادہ نشین تھے۔ حضرت شیخ بابا علی والی جو ترکستان
کے ایک بہت بلند پایہ متصوف اور سلسلہ کبرویہ کے ایک نامور
اور ذایم الاستغراقی ولی تھے سیاحت کرتے ہوئے وارد کشمیر ہوئے
یہاں جلد ہی اُن کا تعارف حضرت صوفی رح سے ہوا اور دونوں بزرگوں
کا رشتہ و محبت دن بدن استوار اور محکم ہوتا گیا یہاں تک کہ جب
حضرت صوفی رح آخری مرتبہ زیارت حرمین شریفین کے لئے روانہ ہوئے
تو انہوں نے فرشیخ بابا علی والی رح کو سخا نقاہ معیے میں اپنا قایم
مقام بنا لیا۔ ایک دن شیخ والی رح کو حضرت صوفی رح کا خط موصول ہوا
اور انہوں نے اُس کا مضمون سناتے ہوئے فرمایا ”برادرم شیخ یعقوب
مے آید۔ اس موقع پر حضرت شاہ قاسم حقانی بھی جو حضرت صوفی رح کے خلفاء
برجستہ ہیں سے ہیں، موجود تھے اُن کو حضرت صوفی رح کا اسم گرامی اس طرح زبان

پر لیتا ناگوار گزارا لیکن حضرت والی جے کا پاس ادب ہوئے کی وجہ سے
 اعتراض نہیں کیا۔ رات کو سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم حضرت
 والی جے کو خواب میں جلوہ گر ہوئے اور فرمایا۔ ”اگر امروزی نام ایشان
 بدیں طور بر زبان نہیاوردے۔ دل شاہ قاسم آذرودہ نشدے۔“
 دوسرے روز شیخ والی جے نے یہ خواب جمع عام میں سنایا اور اس وقت
 سے حضرت صرّفی نے ایشان صاحب کے لقب سے اور ان کے خلیفہ نامدار
 میر قاسم شاہ کے لقب سے مشہور ہوئے اور انہی القاب سے ان کو
 آج کے دن تک یاد کیا جاتا ہے۔

جبکہ اس سے قبل بیان کیا گیا ہے حضرت صرّفی جے اپنے پیچھے کوئی
 اولاد نہ رہنے نہیں چھوڑ گئے۔ البتہ انہوں نے کئی ایسے برتر
 خلفاء پیدا کئے جن پر اہل کشمیر کا طور فخر کر سکتے ہیں ان میں حضرت
 میر محمد خلیفہ کے علاوہ حاجی احمد حسین حضرت شاہ قاسم حلقی
 اور عارف بابا الشہ خواجہ حبیب اللہ نوشہری قدس اللہ اسرارہم کے اسماء
 گرامی قابل ذکر ہیں۔ یہ دونوں بزرگ معارف علم و فضل ہوئے کے علاوہ
 کشمیر کے اولیاء کبار کی صف اول میں مقام رکھتے ہیں۔ حضرت صرّفی
 جب زیارت حرمین سے واپس لوٹے اور حضرت شاہ ان کی خدمت میں پہلی
 مرتبہ حاضر ہوئے اے اختیار ہو کر بولی پڑے کہ سبحان اللہ اس جوان کا ہاتھ حضور
 سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ منورہ میں میرے ہاتھ میں دیا اور
 فرمایا۔ ”ایں را بکیراں پسداں آخرت است۔“ خواجہ حبیب اللہ نوشہری
 کے متعلق حضرت صرّفی جے فرماتے تھے کہ ”مشعلی کہ از خوارزم آوردہم در نو شہرہ
 گذاشتم۔“ بہر حال ان دو عظیم الشان ہستیوں کی بدولت سلسلہ کبرویہ
 کی اشاعت ایک وسیع پیمانے پر عمل آئی حضرت شاہ کے سب سے
 بڑے خلیفہ مرشد ابراہیم حضرت خواجہ یعقوب دارولی جے جن کے خرق عادات
 کی تفصیل کتب نوآریم میں موجود ہے عنفوان شباب میں ہی رحلت فرما
 گئے۔ دوسرے خلیفہ جنہوں نے حضرت خواجہ یعقوب دارولی سے پہلے ہی بیعت

کی تھی منبع الاسرار حضرت خواجہ حبیب اللہ عطار تھے۔ حضرت خواجہ نے بہت سے خلفاء پیدا کئے مگر ان سب میں سے شیخ السلام والمسلمین حضرت **آخوند اکمل الدین کامل** بیگ خان بدخشی کا اسم گرامی عالمگیر شہرت حاصل کر چکا ہے۔ حضرت میرزا کی تصنیف کتاب بحر العرفان جو چار جلدوں پر مشتمل تھی (۸۰) ہزار سے زائد اشعار کی کتاب ہے۔ مثنوی مولانا رومیؒ کی متابعت میں لکھی گئی ہے۔ اس کے علاوہ بھی ان کی کئی ایک تصانیف ہیں۔ جن میں رسالہ مخبر الاسرار قابل ذکر ہے۔ حضرت میرزا نے بھی بہت سے خلفاء برجستہ بہم کئے۔ مگر ان میں سے مخدومی حضرت شیخ نعمت اللہ کلوی حاجی عبد الشکور قلندر۔ میرزا فرہاد بیگ۔ فخر الدین قیصر علی صاحب نور علی۔ خواجہ قایم الدین اکمل الدین وغیرہ کبار اولیاء میں محسوب کئے جاتے ہیں۔ حضرت نور علی کا سب سے بڑا خلیفہ میر محمد الدین مہدی المعروف مہدی ولی۔ جن کو خواجہ قایم الدین کی خلافت اور جانشینی کا فخر بھی حاصل تھا۔ ان دونوں بزرگوں کے وصال کے بعد بقاع املیہ کے سجادہ نشینی اور متولی منتخب ہوئے اور ان مناصب کے فرائض آج کے دن تک ان کے احقاد جن میں راقم الحروف بھی شامل ہے، خوش اسلوبی سے انجام دیتے رہے۔ دیوان صرفی کی طباعت کا کام ایک کٹھن مہم تھا جس کا مجھ جیسے لے بضاعت آدمی سے نبھایا جانا بعید از قیاس تھا۔ لیکن چونکہ بارگاہ الہی کو ہی منظور تھا کہ شایقین کی یہ دیرینہ تمنا پوری ہو جائے اس لئے میری کوشش رایگاں نہیں ہوئی۔ اس خیال کی تصدیق مولانا رومی قدس سرہ کے اس شعر سے جو اتفاقاً کتاب کا تاریخ طبع بھی بتائے ہوئی ہے۔

ایں ہمہ فرمان از شہ بود

گر چہ از حلقوم عبد اللہ بود

آخر میں میں جناب پیر محمد الدین صاحب نور علی سجادہ نشین زیارت

ایشان صاحب اور میر احمد اللہ صاحب مولود خوان کا تہ دل سے شکریہ ادا کرتا ہوں۔ ان
دونوں حضرات نے دیوان صرفی کے دو قلمی نسخے بہم کئے۔ تاکہ میں ان کا مقابلہ
اپنے کتب خانہ کے نسخہ کے ساتھ کر کے ایک صحیح اور درست نقل مرتب کر
سکوں +

فقط:-

خاکسار

میر حبیب اللہ کاملی

و لا تقسی

سرب یس

و سهل و تقم بالخیر

بسم الله الرحمن الرحیم

ای از بیان حمد تو عجا جز زبان ما
ماند عاصی که نداند الف زبانی
چون ابله که قطع به وادی کند هوس
در پای سریر شایسته کجاسیم
از کنگر تصور ز کنگر کمال تو
یارب سیاه روی ما را سبب مساز
ز آن آتش نهال که بدل شعله میزند
خواهم ز ابر فیض تو باران رحمتی

تغ ادب بریده زبان زبان ما
در وصف قدس تو خرد خورده وان ما
جیرا برادر حمد تو طبع روان ما
از نه فلک اگر چه بود نردبان ما
کوته فتاده است کجاست کمان ما
دودیکه ظاهراست ز سوز نهان ما
گویا زبانه ایست زبان درد بان ما
کز صفحہ وجود بشوید نشان ما

گرفی المثل زیر تو او هر الزیم
صرفی زبان فقر بست آسمان ما

ای از صفات ساخته آینه ذات را
یارای شرح آینه های جمال تو
زلف تعین تو به رخساره وجود
ز این خدا پرست نه نام بت پرست
اثبات وحدت تو چو در عین کثرت

وز کاینات آینه کرده صفات را
بنود زبان کلک و دبان دوات را
بر پایه داشت سلسله ممکنات را
دانند اگر حقیقت عزیزی ولایت را
از نفی ما چه فایده لات و منات را

چون خسالی از جمال تو بنو جلال تو
ز هر پلا یلمد بد آب حیات را
صرّقی چو پر تو رخسار افتاد بر طرف
خسالی ز نور کعبه بدان سومات را

گر آستانه زات بنود قباله گاه ما
از یک شجلی کرمت حبسوه کر شود
از ظلمت و بزم به روی مشکست
دورخ کجا کفایت تعذیب ماکند
کو خسر من جرایم مارا همه بسوز
درمان درد ما است همی درد ما و بس
بختانه وار کعبه شود سنگ راه ما
انوار کوه طور ز کوه گساره ما
ز آب وضو سپیدی روی سیاه ما
گر لطف تو ز قهر تو بنود پناه ما
این آتشی که سرکش از دود آه ما
افزود جان ما ز غم عمر گاه ما

صرّقی صفت اگر به ثنایت مقصوم
عجز و قصور ما است از ان عذر خواه

بحضرت تو کجا لایق است طاعت ما
اگر چه تحفه و شایسته حمد ما بنود
همیشه نفس پرستیم ما مطیعانست
بغیر دانه اشک ندامت ابدی
گناه ما است عظیم و عظیم تر فضیلت
جد از یک دیگر افتاده عقل و جان و دلند
که طاعتی است فراخورد استطاعت ما
کریم نما و بین قلت بضاعت ما
بخنده است عز از یل از اطاعت ما
نشد ز تخم امل حاصل زراعت ما
بفضل خویش بده رخصت شفاعت ما
غریب تفرقه هست در جماعت ما

چو صرّقی اینهمه مستقی می شوقیم
به یک دو جام محال آمده قناعت ما

درون سینه ام پنهانی و بر چشم نرپیدا
نهای از مردم ناقص بصر خورشید حسنت ماند
منور شب ز ماه و روشن از خورشید روز اما
ز آشکم رختی در دانه آری تواند کرد
تو می هر چه که می بینم اگر پنهانی و برپیدا
شد از هر ذره بر دیده اهل نظر پیدا
تو می روز و شب از آینه شمس و قمر پیدا
سحاب از فیض تو از قطره باران گهر پیدا

رنج پس خاک را ز درد عشقت گشته همچون زرد
چو پیدای از نیانی شکوه لعل از جمادی شد

چه کسیست عشق تو که کرد از خاک زربید
چرا نتوانی از لعل بتان کردن شکر پید

ز یانم خشک و شوم تر ز به قدرت که ای صرقی
ز شاخ خشک ایندو ساخت خرمای تر پید

رخ خوابان بود آئینه روی آن نکور و را
کس که ز خون بس از دمشک اند ز ناف چند
بلفظ آسوی خود خوانده ات در صوت خواب
فت عکس جالش بر دل پاک از نکور و پا
نخه خواهم که سودایش برای دانه سرم بیرون
بجان وی از درد و بلای عشق محظوظ اند

بهر صورت نمساید روی بنود صورتی اودا
بآسانی تواند داد عطر و زلف خوشبو را
فرانقه دمانند الف پس مد ابرو را
از انرود دوست میدارند پاکان روی نیکو را
بموی سر از آن بر بسته ام سوراخ این مورا
نخه دایم چه حظست از محبت عافیت جور

توانی راه در کوچه حجت یافتن صرقی
بخدمت کز قبول افقی سکان آنسر کورا

چو عاصه جهوشان یارب مبر بیرون ز سر مارا
بدو چشمیکه در آئینه عالم زخمت بسیم
میر که بر در میخانه و که بر در کعبه
همیشه بوده ایم آشفته حال از گردش دورا
نبات وقت بے یاد لبست چون زهر در کام است
نصیب ما ست در عشق تو هر دم خون دل خوردن

که حسن تست ازین خورشید رویان در نظر مارا
مکن محروم از آن چو در مردم ناقص بصر مارا
مکن دور از در خویش و مگر دای در بدر مارا
ز زلف خوب رویان را خنی آشفته تو مارا
بیادت در دایان زهر است چو شهید و شکر مارا
بجز الله که روزی از قصه شد این قدر مارا

گل حسن تو دیدم از جمال لاله رویانی
که صد داغ است از ایشان همچو صرقی بر جگر مارا

ای کرده ظاهر از مهر و خورشید نور را
مارا کجا است طاقت و تاب تجلی

بر روی خود فکنده نقاب ظهور را
کز جلوه اش شکست کمر کوه طور را

در چشم من لقای تو باید نه وصل حور
غایب ز ماسوی تو با تو حاضرند
دور از بساط قرب تو افتاده ام ولی

ز نخبه پای من بکفی زلف حور را
آنانکه یافتند ز غیبت حضور را
عام است فیض نور تو نزد یک دور را

بر من شب فراق تو روز قیامت است
صرفی بیک غمش نه خرد و عدد سر ادا

یا من جمال متوارس وای بدا
یک پرده بر رخسار نه و صد پرده حایم
گاه از گداو گاه ز شاهست جلوه گر
جز بیک صد انبیا ده از زیر ویم ولی
آیین حقیقت من تیره تابلی
ساقی محرم نمای شرابیکه هست آن

در پرده ظهور زسانی ز ماعدا
او با من است و من زوی افتاده ام جدا
اما چنانکه اوست نه شایسته و نه گدا
روی دگر نمود ز هر تار از انا صد
جز باده نیست ز آیین ام تری زدا
فانی ز ماسو شده باقیست با خدا

صرفی همه تتبع حسای درین غزل

کرده است و السلام علی تابع الهدی

این مقامیست که نه جمیع دهنه شام است اینجا
خنده قهقهه سنگ ز صراحی که قوس درج
می کشد طلیع مقامات به میخانه کفشد
مست می کند از بهی خود آزاد است
کفر و دین را دست بطریق در دیر
عشق برتر بود از پخته گلی و خامی عقل
یار آگه ز محبتاں که زود دل بدل است
ز ابد آخرت من گر چه ز سر زنگین است
آن بجلی که شد از طور عیاں بر میو س

روز و شب روشنی از پر تو جام است اینجا
باز کرده دهن از شرب نام است اینجا
سیخ میست که نه پاد نه کچم است اینجا
هر که آزاد ز خود گشت غلام است اینجا
چه حدیث کده و کعبه کدام است اینجا
خام چو پخته نشو و پخته چو خام است اینجا
نه ره قاصد و نه جای پیام است اینجا
نا امیدم چه کنی رحمت عام است اینجا
جسوه ماه من از گوشت بهام است اینجا

مخودید از سمیقات تجلی صرفیست
چون کلیمش نه تنای کلام است اینجا

<p>دورِ حجم است و عهد کند بکام ما ای غافل از خدایچه کنی عیب علم ما روشن تر آمد است ز صبح تو شام ما عنقای قاف قرب گرفت بدام ما یعنی بروں بود ز دو عالم مرقم ما محروم هیچ کس نشد از فیض عام ما</p>	<p>گیتی نهای آینه صاف بهام ما آینه خدای نما جام باده است مارا چه عیب می کنی ای تیغ صبح خیز در صیدگاه همت مردان عجب ملا نه بل دنیوی و نه تمتای آخرت تا کشته ایم ساقی میخانه ز شهود</p>
--	---

الضّاف ده برائے خدا صرفی ملاقف

چون خود هنوز بخت نشد کار خسام ما

<p>نالایم بیدار سازد خفنگان خاک را خواهم از تیرت بدوزم سینه صد چاک را شعله حسن تو آتش زد خس و خاشاک را مهر باں سازد فلک آن کافری بپاک را وہ کہ عہد اگر و کوتہ ترک من فراق را غالباً پرده اندازد آب تیغ آں تاک را بیں بدیں صورت مصوّر معنی ادراک را</p>	<p>گر بہ گورستان گذر افتد من غنا کرا تا غمت بیرون نیاید از درون سینه ام رخ نمودی وز غیرت خسانه را سوختی روز قتل بیدلاں ترسم کہ وقت لیملم نانه دست ما بفرزاک سمن در آورد آب تاک آن شوخ خورده بیکندناشتی کوشی اہل فہم ادراک معنی می کند از صورتش</p>
--	--

برده صرّفی رہ بصحن لامکان از نہمنہ

کہ حذتک آہ کردہ پرده افلاک را

<p>نا ترک من از ناز کشید است کمر را شوخی کہ بر آشفت ز من را و ز مال را فرمود کہ اخراج کند امن و اماں را</p>	<p>چینی عجب است ابروی آن تازه جوانرا خون ریختہ ہمہ اہل زمین را بر زمانہ چشمش چو بعالم پستی مردم کتے آمدہ</p>
---	--

جائے کہ نہ انحنایه عالم شده گانست
چوں آب که تا چار رود تشنه بسویش
نه بود عجب از سر و قداده که تموایش

صرفی دل بازنده حسا وید عشق است

از زندگی ما چسب مرده دلا ترا

انجس نبود نام و نشان نام و نشان ترا
تنیغ تو بخود جذب کند جوهر جان ترا
از زیر بسالای برد آب روان ترا

رحم بر عالم نیاید هرگز ای قاتل ترا
من زمین و آسمان زیر و زبر خواهم که هست
منزلت جز خانه دول غیبت لایق جان من
من نمی خواهم که باشی جز بخلوت گاه جان
جو بسیار دیده می خواهم روان ای سرو ناز
تا مگر تیغ از سرستی برانی بر سرم

گر چه محمودم ز چاک سینه روی دل ترا
جای مهر بر آسمان و بر زمین منزل ترا
کی روان دارم که باشد خانه از گل ترا
غیر می خواهد که سازد شمع هر محفل ترا
تا بتقریبی چنین سازم بخود مایل ترا
از شراب ناز خواهم مرست و لا محفل ترا

قتل صرفی گر کنی منت بجا دارم ولی

ترسم ای دلبر که خواهد شد لقب قاتل ترا

خوبان بدعایم ندیدیم شما را
در دم چو رستم کردند انغم که ز حیرت
هر چند که کار تو توان نیست و لیکن
تا گشت هم آغوش تننت پیر من تو
ای مایده وصل تو از بهر رقیبان
خواهد دل سختت به جفا کشتنم ای
ای کعبه کوی تو زیارت که پاکی
جز آرزوی دولت دیدار ندارند ارم
صرفی دلت از سوز درون مشعل افروخت

در دور شما خاصیت نیست دعا را
از دست چرا خامه نیفتاد قضا را
گماهی بده از وعده تسلی دل مارا
چاکست ز سر تا قدم از رشک قبارا
بر خوان بلا داده صلا اهل صفارا
سنگ ستمت نیز کند تیغ جفارا
رو جانب این کعبه همه اهل صفارا
در سر بوس سلطنت افتاد گدارا
تا کم نشود راه مفتاحم تو بلا را

بر رخ فکنده چاشنگه آں مه نقاب را
نه بود حلال لب او عیش و عشرتم
روزیکه کرده ایم ستمهاش را حساب
بکشید پرده از رخ ویر بود عقل و جان
از بسکه هست پر ز خیالت و چشم من
چون گردیده قشاند از آن زلف عنبرین

پیش از زوال شام رسید آفتاب را
بر خود حرام س ختم اکنون شراب را
دانسته ایم محنت روز حساب را
برداشت از میان من حجاب را
گنجایش بدیده من نیست خواب را
آن که در ساخت خاک بهامشک ناب را

صرفی اگر در آتش و آیم عجب مدال
بست کرد دل پر آتش و چشم پر آب را

کس ندید بجان ره عاشق تیره روز را
تا بکس از تو بشوم نسبت بنور وقت
تا نه ز چاک سینام داغ نمرت شود عیا
چند بود حرم دل تیره و تار به رخت

کانش عشق برکت شد غله خانه سوز را
کاش بر دزد باد تو ساسی بهنوز را
دل ز تو دارد آرزو ناوک سینه دوز را
شمع طراز من نما آن رخ دلفروز را

صرفی از آتش در دل ساخته دی را نموز
لیک ز آه سر و خود ساخته دی نموز را

امروز شهنشاه منم کشور غم را
بر لوح دل من قلم عشق رقم زد
در راه طلب گر چه سر من رود اما
احرام سوی کوی تو بستیم ز کعبه
هر دم بعد دم دلشده را بفرست
هرگز بکس از تو نیفتد نظر لطف

از داغ الف ساخته ام طبل و علم را
ز آن پیش که کردند عیال لوح و قلم را
عاشاکه ازین راه کشم باز قدم را
اے روح حرم تو همه اهل حرم را
آباد ز عشاق کنی ملک عدم را
چشم تو بر انداخته آمال کرم را

چون مهر و وفا شیوه خویان جهان نیست
صرفی چه کند گر نکشد جور و ستم را

چو آرزوست که آن تند خو شد ما را | اگر نه او کشد این آرزو شد ما را

بقتل ماست فراکش کشیده تیغ ستم
ز فتنه اش نتوان بر دجاسا ز درت دیم
چنین کشتن ما چند گفت و گوی رقیب

بدست خویشتن ای کاش او کشد ما را
بدین امید که آن فتنه جو کشد ما را
تو گر نمی کشی این گفتگو کشد ما را

بود همیشه پر از نور خاک ما صر فی

چو مهر آن مهر خورشید رو کشد ما را

ده نیست ز تنگی بدیان تو سخن را
جاغم که برآمد ز تنم ماند بگویت
ای ساده رخ آشوب بهمانی و چه حجت
خوشحال غمی که ز بس بچودی خود
که دیم زمی تو به پی خاطر نا صح
تا مرغ چین وصف کل روی تو بشید

یا بسته را از پیش عشاق دهن را
که ده است غریب تو فراموش وطن را
که بسیل تر زیب دهنی برگ سخن را
نه کور پس از مرگ بیا بدنه کفن را
یا رب برسان مغیره تو به شکن را
که دست غمت تنگ بر سخن چین را

صر فی غم عشق تو ندانند رقیبا

از حالت بلبل چه خبر زانخ و زغن را

ز درت دامن او چاک خواهم زد گریه ترا
ز رخسار بتی نور الهی جلوه کرد بیدم
دل من خوار و زار افتاده در شهر نکل و مایت
غبار خاطر را غیر ازین موجب نمیدانم
اگر در پادشاه لذت که دارد آب سبزه
بقتل دردمندان بچیه تو گر شود رنج

که گستاخانه پامی بوسه آن سلطان خوبانرا
که کافر را مسلمان سازد و کافر مسلمانرا
درین کشور مگر حرمت نمیدارند هم انرا
که جارب و بزرگو به تو چشم ساخت مرگانرا
بکام خود خنجر هرگز نخواهد آب جبهه انرا
برسم ابره بستان قاتل من حویر انرا

چو صر فی بنده سلطان عشقم ده چه سلطانی

که بامور تواند داد ملک صد سلیمانرا

خندید چون بکعبه مرادید مست ما
گویند بستان دل خود را چه می دهد

یعنی که راه کرده غلط بت پرست ما
و ده چون کنیم نیست دل ما بدست ما

و ایچیم نهارست دل از ناوک بدلا
امروز نیت عهد و وفا تا خلل فتر
از تیر آه ما بخذر باش کور قیب
افتدائی سر عشق چو منصور اگر کنیم

بیرون رود چنان غمت از خار بست ما
محکم بعشق آمده عهد رست ما
کی باز گردد آنچه بر آید ز شست ما
بنود عجب ز حوصله تنگ پست ما

باید شکسته بود که کارت شود در دست
صرّقی بود درستی مادر شکست ما

زان تیر درین آه خدا باد مرست ما
بنود عجب ز محتب شهر اگر کشد
رونق فراست شیوه ما در عیون عشق
بهر خدا از خانقاه آمد به بیت کده
از بهمت بلند بر ما چو خاک پست
مردم ز ذوق آنکه جنونم چو دید و گفت

کز دست ظلم او بدر آید ز شست ما
بر دوش خود سبوی می ترک مرست ما
بیهوده است سعی خرد در شکست ما
چون طالب خداست دل حق پرست ما
بے قرار پیش او چه بخت و چه پست ما
هشدار ای بقی جنوی پای بست ما

بر جان ماست منت اگر جان کند قبول
صرّقی جز این چه خدایش آید دست ما

گر جمال خویش بنماید دم بسمل مرا
من بگفتم با کس اما تنم از بک کاست
مژده وصلش بدل بهر تنی میدهم
تا نه حال خود تواند گفت محمداً مبدل
و نه نمیدانم چنان از کوی پیران بکزم
از گره انجانی بروز بهر کارم مشکست

چون بهمان نظاره بس زان بت قاتل مرا
دیدم کس آنچه بود از درد و غم در دل مرا
ورنه کس کرد بدینسان دولتی حاصل مرا
ساخری با من که ساز دست و لایعقل مرا
چون ز آب دیده انجا ماند یاد رکمل مرا
ای اجل بهر خدا کن حل این مشکل مرا

عقل من صرّقی جنون عشق میگوید از ان
عاقلان دیوانه و دیوانگان عاقل مرا

شد زلف دامانش اما اگر کنت بسمل مرا
چون چشم ساخت همچون مردم دیده و لے
رفت همچون عمر مقصودم از وفا حاصل شد

باشد آخر دست درد امان آن قاتل مرا
پرده از چشم از نظاره شد جابل مرا
سیف می آید بے زین عمر بے حاصل مرا

یا بگل خواهم ز آب چشم خود در کوزه او
عشق آن صورت بملک مستقیم شد ز بختون
گر گیران از غم او کشته بکنم بدم سفر

خواهم از دل آن غم بسا نگاه را بیرون کنم
ده چه سازم چون کنم صرّفی که ندید دل مرا

میکشی هر بگینا بی خرمین دل ریش را
خاطرش قتل مرا خوان و من خوش دل که هست
از پس و پیشم دادم میرسد تیر غمش
عاشق از بهای نوشینش نیاید کام دل
گرفتار دهر کم در پیش باشد پاک نیست

خلق در اندیشه دنیا و فکر آخرت
نیست پروای دوعالم صرّفی در پیش را

بدینسان از کجا آموخت یارب کار بسمل را
ولے بردارم از آیام و خواهم بدمی چوں نه
ملایک را چه سد پرزدن در محفل باریست
چو عمری داشت مع منزل یار در خلوت بگم جانم
علامت میکند هر بیدلانت ز لبر انخفات

با پیما و اشارت گفت صرّفی نکته دار عشق
گر اینجا عاقلی باشد همی کافیت عاقل را

اگر کث غم کلزار ز آه بکسل را
به تیغ غمزه رخو ز بر خود مکن قتل
خط رخ تو بروی کرده اند از سر من
چو بار باز بلائی بجایم از سر خواست
همیشه چن کشم درد و بجز و جور در قریب
ز توشه خرد و نه از صبر دل بر کن

تا به تقریبی بینان اینجا بل و منزل مرا
پیر عشق آمد درین راه مرشد کامل مرا
خود سهاش غم پیش آید بهر منظر مرا

خواهم از دل آن غم بسا نگاه را بیرون کنم
ده چه سازم چون کنم صرّفی که ندید دل مرا

و نه نمیدانم من مسکین گناه خویش را
گوشه خاطر بجایم آن جفا اندیش را
من ز حیرانی نه پس میدانم و نه پیش را
تا نه در راه محبت نوش و اندیش را
با کم خود را غنیم هرگز نخواهم پیش را

خلق در اندیشه دنیا و فکر آخرت
نیست پروای دوعالم صرّفی در پیش را

که خلق را کند قتل و نمیدانند قتل را
که تا با او دمی آسایم و خالی کنم دل را
که چوں جبریل صد پروانه هست از شمع
نمیدانم چرا آخر فراموش کرد منزل را
نار خسار و بیکه جلوه کن تنبیه غافل را

با پیما و اشارت گفت صرّفی نکته دار عشق
گر اینجا عاقلی باشد همی کافیت عاقل را

ولے ز قتل هزاران چو او چه غم گل را
کش بکشتن من خجسته غافل را
هم آرزوی گل و هم هوای سبیل را
شکست طرف کلاهی نمود کا کل را
دگر محوی ز من طاقت و تحمل را
براه عشق کنه صرّفی تو کل را

جو جان نداشت در هر جا که سازی جلوه گما بخا
چرا گشت جدا چون دیده و دل پر دو جای نشست
چو بے روشش نگردد کلبه تاریک من روشن
خوشتم تا شدتم دور از درش از ضعف چو نگاه
من غم دیده را در بزم عیش گل رخسار نه نیست
اگر در روضه رفواں نئے بهیم گل رویش

بدن را اعتبار می نیست خوارینا و خواه اینجا
بیانش از راه لطف گاه اینجا و گاه اینجا
چه حاصل گریست بد روز و شب خوشید و ماه اینجا
که در یک دم برد باد این تن مانند گاه اینجا
و لے شام که بے ناله من در در راه اینجا
ز سر دیوهای آه من نئے روید گیاه اینجا

بکوی دوست خون عاشقان بے گنہ ریزند
مگر جز بے گناہی نیست صرفی گناہ اینجا

جان در غم ز کوی تو ای سیمین جدا
گرفتی المثل بود ز ملا یک رقیب تو
آواره گشت از غم چشمت بکوه و دشت
من مبتلای هجر و ولی دل اسیر غم
هرگز جدا نئے شود از جان من غمت

ما بچوں مسافرے کہ بود از وطن جدا
بنود جزا کی ملک کہ کب جدا ز تن جدا
آہوی چین جدا و غزال حسن جدا
ز بس قصہ دل جدا بغایت و من جدا
گر جاں شود مرا بعزت از بدن جدا

صرفی تو خود جدا نشوی ز ان صنم و لے

ساز و بصر بہانہ ات از خویش تن جدا

قدم نهادہ من پیے عبادت ما
کنیم سچو بحراب ابروئے ما ہے
بنا ز اگر نپذیر دنیا ز ما چہ عجب
بے کہ قاتل اہل وفا است مے خواہم

خوش مرص کہ شدہ بموجب عبادت ما
کہ نیست جہت رخ او قبلہ عبادت ما
کہ ناز شبوہ اش آمد بنا ز عادت ما
کہ تیغ غمزدگش را ز پی شہادت ما

چو غیر پیر مغان نیست مرشد صرقی

بر آستانہ راو بہ سر ارادت ما

جا بر لب تو جام می لعل فام را
تا گشت مے بدور مسبح لبت حلال
بیل و وزلف تو دامن مے کند کہ بہت
ای ترک جانستان ہمہ را میکشی بنار

جا نم بلبل سجیدہ تو لب دادہ جام را
مے خانہ یافت دولت بیت الحرام را
باز لغتو منا سبقتی دال و لام را
مخصوص جز بمن مکن این فیض عام را

در مسجد یک آفتاب کافران رسد
هم قوم را ز جابر دو قسم امام را
میرم ز ذوق آنکه سلاش اگر کنم
خس خند و جواب نگوید سلام را
صرّفی هوای کعبه خلعت اگر تراست
بشکن خلیل و اربست ننگ و نام را

نیامد صورتی جز قالب جانان من جان را
توانی دید حبس ترا اگر توانی دید جانان را
گرفتیم دین عشق و خوار در کوی رقیب نام
بله در کافریستان حرمی بنمود مسلمان را
بست من رخ نماتا نور وحدت جلوه گر گردد
بر اندازد بنائی اختلاف کفر و ایمان را
بحمد الله که از راه وفا گشتم سگ کوشش
کمال پیش از آن نتوان تصور کرد انسان را
دل و دین برد زلفت گر برد جان نیز چه توان کرد
که نتوان منع یغما کرد ترک ناپیشمال را
ز دست اندازی جانهای دامگیر می ترسد
سهی سر دس که بالا می زند از ناز و امان را
چهره نالی ز غم صرّفی بده جان و فراغت کن
چرا دشوار پاید کرد به خود کائنات سال را

ای هوای ترا بدایه یا وا
انت مأوا وانت من اهو ا
هم ترا بر سر است افسوس
هم تو افراشتی بعشق لوا
هم تو فی خاکستار کوی نیل از
هم تو فی نازنین بے پروا
من چه جویم دوا دزدان تو
که تو سی درد مند و درد و دوا
من چه می گویم و چه می شنوم
هم تو گو یا و هم تو خود شنوا
چون بگویم که من تو ام تو منی
که دوستی در من و تو نیست روا
دعوی منی اتحاد خود با تو
دارم و صد اقم در یس دعوا
گر گنای من طلب داری
خاشا و ابو حنیفه تو سی
خود تو بر مدعی بنده گواه
از تو دارم برای سخن فتوا

صرّفی اظہار عشق مکن

در نه در عاشقی شوی رسوا

قیامت مجب از قاستی پدید آمد
ز ناز و غمزه اش ای دن بس قیامت را
مسافران ره بے نہایت شوقم
کجا مجال بود نیست اقامت را

باید ز سر تا سر و قامت را
بشکریان قیامت غایت را

براه عشق بلا در با است میداغم
جز این طریق ندانم ره سلامت را
طریق من بغم عاشقیست جان دادن
ولی بخاطر من نیست ره ندامت را
قتیل خود بدی زنده کردم چو مسیح
سزد که محبزه گویند این کرامت را

کنند اهل جنون اقتدا بتو صرّفی
بجز تو کبست که لایق بود امانت را

ما به که نیست جز رخ او آفتاب ما
از مهر او است ذره صفت آفتاب ما
از چاک سینه پر تو رویت بدل فتاد
یعنی که کرد تیغ تو کشف حجاب ما
هر دم کشیم از لب تو یک سخن سوال
بکشای لعل خود نفی در جواب ما
بیدار کاشکے شود این سخت خوابناک
تا آن مهر دو هفته براید بخواب ما
زان روی آتشین چو دل ما کباب شد
از خنده بزن نمک بر کباب ما
ای خضر عیب باده کشی ما بمان
چون نیست کم ز آبجیات شراب ما

صرّفی فتاده سایه مهر و سپهر در آب
با عکس قد او ست بچشم پر آب ما

زلف شبکوں بر رخ افتاد آن تب دلخواه را
تا چه خاصیت بود یارب کسوف ماه را
هر محبت پیشه را عاشق صادق گو
تا نداند عیش روح افرا غم ببالگاه را
تو شنه کونین در بازو برو در راه عشق
تو شنه بنود به از پی تو شنه ای راه را
تا کلو گیرم خیال زلف پر پیچ تو شد
راه بیرون آمدن بر لبست دو در آه را
رومشتاقان خود بنمای روزی یا شب
در فراق چند بشماریم سال و ماه را
هست سو کند رقیب تو نشان کذب از
تا که از وی بشنوم والشد را بالشد را

بر تراز عرش است صرّفی در که سلطان عشق
از پیر جبریل جاروب است این درگاه را

جاں نرفتی از تن و شرمندہ کردی بستمده را
پیش او عذری نمانده بتدہ شرمندہ را
جای مردن تنگ شد بر مردگان زیر زمین
بسکه او نگذاشت بر روی زمین یک زنده را
غمزه و ناز و غمالبش جانتان هر یک ولی
نیست پروا می اسیری دل ز جان برکنده را
خنده می آید مرا بر اشک بے تأثیر خود
ستمعاسم گریه خود گشته باعث خنده را

بنود عجب که حسرت آهوی چشم تو
سازد سقید چشم سیاه غزاله را
هر پاره از تن دل صد چاک بکوی قی
مضمون بلا و محنت و تحم این رساله را
خواهم خراب مرز ع امیدت ای قی

صرّفی بسیار دلاله عذران باد و نوش
نرگس صفت زکات سر کن پیاله را

ز ضعف تن عجب حالیت بیمار محبت را
که نتواند کشید از ناتوانی بار محنت را
بترسیدای رقیبال از من و سہلم بینداید
بریزم خون غلغله گریه بر آرم تیغ غیرت را
ز بس کاندوه در محنت ز من محنت در اندوه است
تمنائی خلاصی از منست اندوه و محنت را
به زور قوتی که وعده دیدار او دارم
کشم با این تن چون کاه بار کوه فرقت را
مصور گر لکار و صورت مثلش عجب نبود
که از تاثیر تشبیهش کشد جاندار صورت را
بعهد گلستان کوی او انصاف رضوان پس
که پنهان گرد و نتوانست ظاهر ساخت جنت را
میرس از اهل تقوی لذت جام می عشقش
چو ذوق نیست ایشان را چه میدانند لذت را
مرا بر سر نه حاسد راست گرد و بگذار او
که فرق هر گدای نیست لایق تاج دولت را
ز محنت های عشق یافته باید شکایت کرد
ز کوی محنتش باید کشیدن بار محنت را

بیک حسرت پس اندازد ابد را در ازل سازد

اگر جولاں دید صرّفی سمت شاه بهمت را

بنگر چگونگی داشت بلا اشتیاق ما
کا مدد آسمان بنزین در و شاق ما
گر آب محض از لب لعل تو در کشیم
بسخت زمرگ چاشنی در مذاق ما
نقد حیات ما بتو بجزالشی ای اجل
نه سپرد جز به مشورت و اتفاق ما
نظار شده بصورت ابرسیه غمت
گر بید ز بعد مردن مادر فراق ما
ماندیم رخت هستی خود را بطلاق دیر
دست فنا نمی رسد اصلا بطلاق ما
بر بام ما اگر شود آن ماه جلوه گر
بر بام عرش سایه فتد از رواق ما

در راه عشق سست بود ناله سلوک

صرّفی ز جذبه است در پس ره براق ما

یار بے پروا و مشتاقش دل بے شاد ما
ما بسیارش فایغ از کوبین او از یاد ما

کوسیا بدخضرا از بهر مہبارک باد ما
دل با و آویخت تا بتاندا زوی داد ما
گفت خنداں اینک اینک بندہ آزاد ما
نرسیم این سبیل بلا ویراں کند دنیا و ما
چوں بفریاد اندا اہل عالم از فریاد ما

خوف دانش را از لوح دل ستردن و کشش است

صرفی تعلیم ما کہ در اینچنین استاد ما

تا مگر ہمہ نمیدیدیم با و اغیار را
بشنوی از درد منداں نالہ ہائے زار را
وہ چہ سازم چوں کنم این طرہ طرار را
جان ریش و سینہ پاک و دل افکار را
آخرا از دنیا بعقبے چوں برم این عمار را
چشم بیدار است لایق دولت دیدار را

مے کشیم از ہجر آہ ارے کہ در دم مرد می

گر تصور کردی اے صرقی آن آزار را

بینم اندر خواب ہم ہمراہ او اغیار را
گر شبیہ در خواب بینم آن پری رخسار را
از بیات خود چہ لذت مردم بے کار را
روز و صلتش چوں کنم آن نرگس خونخوار را
چوں روا دارم کہ جو را ندیشہ گویم یار را
چوں کنم بسیار و اندک اندک رو بسیار را

نرسیم اے صرقی کہ شادی مرگ خواب ہم شد ہجر

گر بخاطر بگذرانم دولت دیدار را

ہست دل چوں ترکش پر تیر در پہلو ما
بہر تلم بر بدن بر بدن تیرے شود ہر ہوما

ز آب تیغ او حیات آب حیوان یافتیم
زلف تو مارا سیہ روز و پریشان روز ما
آتش بالا بلند آن سروستان را چو دید
خانہ چشم از سر تشک ما ست پیوستہ پر آب
صلحت آنست کہ عالم قدم بیرون نسیم

کاشکے در خواب میدیدیم خیال یار را
ای بگویش تو حدیث بیغیاں جاں ساختہ
گر نگہ دارم دل خود را از چشم مست تو
ناوک ابرو کمانے دوختہ بر یکب دگر
گر نہ مرگ من بہ تیغ او بود عار من است
کی تو انہم دیدنش ای بخت خواب آلود من

وہ چہ حالت ایکہ کرد در خواب بینم یار را
سر بہمراہی جنوں خواب ہم نہادن مہیم
لذت عشاق در مکر و بکار عاشقی است
گر شب بچراں سلامت مانم از تیغ اجل
یا جو را ندیشہ و من مہربان سے خواب منش
محنت ہجر تو بسیار است و صبرم اندک

بر دل آمد تیرے سے آن بچاں ابرو مرا
گر بچاں زاری جدا از ان ترک عاشق کشتنم

منکه نادانم چو موسیقار در چنگ خست
تیر بلبلت قشت سر تا پاس در پهلوی مرا
در گذشت از سپیده آهوی خاک تر که من
در جگر سوخا گشت از رشک آن آهوی مرا
آنکه صرغی ناوکش را از جگر کردم برف

در میان جان الف و اوست تیر او مرا

گر ماه من از مهر تو باشد بیاک ما
هر صبح آفتاب بر اید ز خاک ما
چون چشم ما باشد شک شد از نقش غیر پاک
بهر نظاره تو سر چشم پاک ما
یارب چرا در دل ما ست بے خبر
شو خبیکه جای اوست دل دردناک ما
ز اید طهارت دل از آب وضو کند
از بهر پاکبش بطلب آب پاک ما
از روی لطف نیت بغیر التفات او
مقصود او از آن نبود جز بیاک ما
ترسم که پاک دارد ازین خون ناختم

صرغی نه بهر پر تو خود شجید غار خست

بنگر در جگر ما بدل چاک چاک ما

لقد جان خواهم برسم رشوه داد ستاد را
تا بے قست کم کند تعلیم او بیدار را
بسکه یاد دوستان کرد من خجسته خواهد شد
پیش او مذکور نتوان کرد حرف یاد را
طلوه در باغ گرد و بند او گشت سرو
طرفه کاره کان شهری در بند کرد آزاد را
تو چین بر باد قدش رنجستم باران اشک
یا بگل ماند است از آن بهر و هم شمشاد را
کی دلش سازد ز باغم نرم چون تاثیر نیت
در دل سنگین شیرین نیت کفیل در را
همره باد آیم از ضعف بدن در بنرم او
لیک پیش شمع من ره نیت هرگز یاد را

یا بدای صرغی نه بے رنگی نشان شمع زماں

گر سبزه رنگی کند سجاده ارشاد را

صد باره است جامه بدست جنوں مرا
عشق تو کرده است ز پرده بر دل مرا
خواهد ز جنون دهر چو روزان مرا فلک
دوون مثل خود خیال گشت چرخ دوون مرا
نظاره تو بهر من رشک بکوی عشق
عشق تو شد بکوی جنوں رهنمون مرا
از بکه خوندیده محمد بیده رنجستم
آخر کشید جانب تیغ تو خون مرا
باغم ز چرخ ساخته ام چون امید است
صهبای صیش وز بس قدح باز کول مرا

از بسکه محکم است بنای و فایمن

صرّفی جفای دوست نسا زد زبوں مرا

بغیر از سایه خود نیست مهره هیچکس مارا
بدست آرد و زلفش کشیدن حد ما نبود
مجانیم و فرق است از محبت تا هوس بسیار
بجیب جامه جان چاک از دست اهل بهتر
پیای پی می برد چشم نمی دایم که چون باشد
نه عمر است باقی یک نفس اما ز ضعف تن

که باشد روز بهر آن گاه پیش و گاه پس مارا
فیم از آن دوزخ غمناک بوی است پس مارا
نه پنداری چو آب غرض صاحب هوس مارا
بدان وصالش گوناگون شد دسترس مارا
بسته از کوی او ای بهمنشیں بر دیده خس مارا
چه یارای تحمل کردن بار نفسی مارا

ز جان خویش دل گیرم بیاد جانستان چیست

چو صرّفی گوشه چشمی است از تو ملتفتی مارا

شد ز کف زلفش که بودی در جنون زنجیر مارا
دیده بیدار ما دید آن پری روبرو خواب
ما بفریادیم و او را نیست بر ما هیچ رحم
راه عقل ما ز هر جانب جوابی می زند
کافر که کرد صدق در عشق بستی زناست
خامه مقتدر حرف غم بنام ما نوشت

و ده که رفت از دست ما سر رشته پیر مارا
نیست جز دیوانه کشتن عافان تدبیر مارا
وای بر ما آه از این فریاد بی تاثیر مارا
بستندای نوجوانان گشت عقل پیر مارا
نیست از زناش افزدن سجه تزیین مارا
نامه آق خا می نمود قابل تدبیر مارا

عذر جان نادادن از بهر است امید وصال

و ده که عذر را است صرّفی بدتر از تقصیر مارا

گر کند غمخوار می مادر و منداں یارا
بار غم داریم و می خواهیم جان زیرین
در هوا پیش کار ما اخفای سر عاتقی است
نه همی امسال سختی است مارا بلکه هست
در دلتابی زویش اندک است اما نبود
بیک چشم از این لطیفیکه داری بر قیب

غیر قتل ما ندارد دعا غمخوار مارا
تا بکس روی نه بین باشد بزم پیر مارا
باز میدارند اما از بولس کار مارا
همچو پار امسال ما و پار هم چو پار مارا
هست بسیار اندکش اندک بس بسیار مارا
اے جفا جو پند باشی در پی آزار مارا
حیف اگر قدر و فاداران ندانند یار مارا

جان چو صرّفی در وفای آن جفا جو میدهم

گر بدانی قدر خوبیهای روی خورش را
گرد را هوش را میرای آب چشم از روی من
غیر آشوب و بلا آن شوخ نفس ایمن نداد
گفتش چو کان زلفش را دل گزشت کوراست
خلق من مهر و وفا و خوشی من محنت کشی
پروریت بچشم خورش دارم آرزو
کی نمایی با کسی روی نکویی خورش را
من نمی خواهم که ریزم آبروی خورش را
طره طرار چشم فتنه جوئی خورش را
لیک تاثیر ندیدم گفت گویی خورش را
چون تو انعم کردی خلق و غوی خورش را
باز می خواهم آب رفته جوی خورش را
آرزو داری که بوسی صرخیا خاک در سس
می بری آخر بخاک ایس آرزوی خورش را

بهر چای که بنیم قاتلش را جلوه گر انجنا
چو سوی جلوه گاه او دردم حلاله عجب دارم
بکوشش رفت دل جان نیز نوا بد رفت و نباش
مجان رانه دل میماند و نه جان نه فسان و مان
بشهر عشق نسیم وزر ندارد قدرای صبرش
شریک نسیم کوی می باید و روی چو زرا انجنا

چسان خواهم من دیوانه با خود آن پری رورا
چو از بهر هلاک بیدلاں چنین چنین بس بود
رقیب آمدی نظاره رخسار جانا نام
چو در گشت ساقی گفتش جام مرا بر کن
لبالب کاسه چشم من است از خون دل ساقی
اگر چه او نه ریزد خون اما زنده چوں مانم
چو چشمان تو غالت نیز تاراج دل و دیں کرد
بخوئی بد سخن کردن از بهر رخ نسیم کو

بمباد صحبت دیوانگی با بر آورد اورا
نمی دانم چرا چندی گره افکند ابرو را
ز چشم بد نگه دارد خدا آن روی نسیم کو را
گفت اینجا که ره داد است ای گسنگ پرگور را
نخواهم بلب جانا لب جام و لب جو را
که عشقش بر تن من ساخت نیت هیر کن مو را
نگرد ملک حسن آئین تر کانت مهندو را
بود ناچار را سیر آن نکور دیاں بدخو را
ندارد هیچ کس مطلوب جز یار وفاداری
نمی خواهد دل صریح جز آن شوخ جفا جو را
بمعالفنده باید که بردارد غم او را
ز قتل عام باید منع گردان ترک بدخو را

بجائی جامه زربفت خود نورشید میخواید
اگر بر سر زربفتی که در دل دارم از یادش
وصالش برتر است از آرزوی ما و میباید
نخواهم در دعا جز دولت دیدار و میخوام
اگر نه گیاه و گلشن کوشش غدا بنود

لباس مشک فام سایه آن سر و دل جو
به بینی مطلع صد ماه تابان هر بن مو را
که نگذریم در راه طلب هرگز ملک و پود را
که دولت خواه در اندر لبس من این دعا گو
نخواهد گشت هرگز مشک حاصل ناف پود

چو بدگونی از خوابان خوشنما آمد بگو صرخی
که جز خوریه نکو لایق نباشد روی نیگورا

بگنج عزلت از انروی شد هوس مارا
نه صحبت نفس خود به تنگ آمده ایم
بگیدست نداریم جام عیش پیغم
جهان بود قفس ما که طایر قدسیم
وطن به قاف قناعت گرفته عشاقیم
کنار تازیم سرشک مالا مال

که نیست آرزوی انتقال کس مارا
کجا بود بجهان میل هم نفس مارا
قدح نه چشم و نه خون دیده اس مارا
خبر را مگر بهر بلبلان این قفس مارا
بجست شریک و شکر نیست چون کس مارا
اگر بهال کس نیست دسترس مارا

چنین که از همه دارسته ایم چوں صرخی
نه هیچ کس نبود هیچ مله کس مارا

دلستاند و خواهد برده جان را
روانه کردم ز دیده جویدای
یقین دارم که در کعبه و باننش
نه بهر من کند نامهربان تر
بدل گویم حسد ریش از زباننش
مهر من بهر بان بر دیگرانست

دعا گویم بجان آن دلستان را
که کبرم راه آن سر و روان را
نخواهد بود هرگز ره گمسان را
زمانه آن همه نامهربان را
لکام خویش نخواهم آن زبان را
جفایش نیست الا مستخان را

چو گم گشتیم در فکر دباننش
محو صرخی زمانه و نشان را

دل کشیده بدان دلمان مارا
سر ز پیری سفید شد ز فراق

بعدم کرده روان مارا
وصلت از سر کند جوال مارا

به گمان زان میان نشان دای
از غم روزگار و آرسیم
خاک راه تو گشته ایم بس
چه نشان از مقام ماطلبی
از تو کی بود این گمان مارا
غم تو ساخت شادمان مارا
که زمین است آسمان مارا
نه مقام است و نه نشان مارا

صرفی افرغیم از دو جهان
نیست کاری باین دای مارا

سجده و سجاده ای زاید نمی باید مرا
هر چه ممکن باشد از درد و بلا دارم همه
دل بجانان دادم و جان بهم اگر خواهد هم
گریه زاید ریائی و من از وی دور دور
تا بود جان در تنم هرگز نباشتم میخ
چون نیامد قبله جهان و دهم جز روی دوست
ایں تکلفهای رسمی خوش نمی آید مرا
یارب این گردون دوی دیگر چه فزاید
یعنی استادم بخدمت هر چه فرماید مرا
تا ز آب دیده اش دامن نیاید مرا
تا مگر گریه جان بر دهن طرب نیاید مرا
رو بسوی کعبه آوردن نمی شاید مرا
صرفی از من خوش دلی دوران کل و لیست مجو

غیبه دل به نسیم وصل نه کشاید مرا

رفیق راه محبت و فایست مرا
نه بیل کسب بود دارم و نه آب دوا
ببین کوکب اشکم ز ماه و مهر خورش
محبت صادق ای جان خدای مبداند
تو خوش به ناز قدم بر گل و سمن می نه
امام شهر بسجده اگر نه زاده هم
انیس گوشت محنت بلا نیست مرا
سر شک آه خود آب و هوا بس است مرا
ببین براه طلب رهنما بس است مرا
گواه صدق و محبت خدای بس است مرا
که غارهای بلا ز پیریا بس است مرا
به پیر یاده و روشن آفت بس است مرا

نه خورم غم بعالم اس بات
که صفت از جگر خود غذا بس است مرا

نه ز من بندگی سابقه یاد است ترا
چهره شود گریه گزاری به رقیبان کارم
نه کسی یار از آن سابقه دانه است ترا
که باین طایفه کاری نه فتاده است ترا
نه که پیوسته دل خورم و شاد است ترا
نوعه دانی غم و اندوه دل پر خوشم

نامرادوں ہمہ بہر تو ہمیں نہ دے
یارب از مردن اینہا چہ مراد است ترا
صرغی از عشق دلت لالہ صفت پر خوانست

بر دل اس داغ نہ انغم کہ نہادہ است ترا

معل ہمنگ بود آن دولب میگوں را
لیک ہرگز بنود خاصیت می خون را
کک مرگاہ بہ رخ حرف غم از خون نوشت
یک آن کیست کہ گوید بتو این مضمون را
چوں کشیم من دیوانہ ز زلفت گرہے
حل اس عقدہ میسر نشد افلاطون را
بار اندوہ مرا کوہ ندارد طاقت
نیست گنجایش غمہای دلم ہاموں را
حسن را گرمی بازار بود ز آتش عشق
جای آنست کہ لبے طلب مجنوں را
ہر روز کمالے وزوالے دارد
بتو دادست خدا خوبی روز افزوں را
چشم آن نیست کہ آید نہ دلم تسخیرت
گر چہ آموزد از ان چشم سپہ افسوں را
بود جان خستہ بدن نیز کنوں شد بیمار
غم تو کہ دلتصرف چو دروں بیوں را

بے رخ تو بگل و لالہ چہ بیند صرغی

بچینس ہا چہ کند شاد دل مجنوں را

من ہجور و شب محنت و بیداریہا
وز دو دیدہ غم ہجر تو خونہا ریہا
جای خواہم بدرت گر چہ عزیز تو نیم
عزتم بسکہ کشم بر در تو خواہیہا
انتاس کرم و لطف ندارم کہ خوش است
از تو جو روستم از بندہ وفاداریہا
جان بہر تارے از ان زلف رگے بر بسته
یعنی از جان بتو داریم گرفتاریہا

غافل از صرغی غم دیدہ چہ باشی چندی

بے غماں را چہ کنی این ہمہ غمخواریہا

گزراقت دبر سرم اورا
خاک بر سر رقیب بدگورا
باعث میل دل بہ شیفتگان
شد جنون من آن پری رورا
کوہ اشارت ز ابرویم کہ کرم
نہ پیے کہیں شکست ابرورا
خوبیش آمد نکوبے لایق
خوی نیلورست یوں نیگورا

چہ حد بندہ لاف بندگیش

بندہ صرغیت آن سگ کورا

عیش را نیست ره به وادی ما
بسریم نقد جان به نعمت
شادی ما بناله طای حزیں
سگش از قتل ما ندارد داد
عادت ما و فاد مستحق
اعتقاد صفای باطن خم
وادی ما و نامرادی ما
که جزا و نیست اعتمادی ما
رقص چرخ از سر و شادی ما
خوش خبرای مناد سے ما
یار ما از امور عادی سے ما
عمده پاک اعتقادی سے ما
صافی از شیخ کارمانه کشود

پیر دیر آمده است ہادی سے ما

وہ نمیدانم کہ از ما باز رنجیدی چرا
ما گل مقصود خود تا چند از باغ رحمت
ہر چه غیرت است از اں پوشیدہ ام من چشم دل
مردم از درد و نیکندی نگاہ سے سوئے من
غالباً چون غنچه دلتنگ آمدی از صحبت من
جام جام از چشم خود خون جگر خورد دم کہ تو
گر نہ رنجیدی ز حال من بنر سیدی چرا
تو جو گل دامن ز ما از ناز در صیدی چرا
چشم لطف از حال راز من تو پوشیدی چرا
سوئے بیدرداں بچشم مرہمت دیدی چرا
ور نہ ہمچوں گل بروئے من بخت دیدی چرا
کاسہ کاسہ سے ز دستت غیر پوشیدی چرا
در حق ما گر نہ کردی گوش قول حاسدان

ہمچو صافی ز ارنال بیدیم و نشیدی چرا

ای کہ از قول رقیباں گزرے نیست ترا
تا کی آتش بدل سوختہ ام خواہی زد
چہ شود گر بنیادی بمن آں دوسے نکو
جگر خلق جہان ز نعمت خویش شدہ است
سر نہادیم بیامی تو دوسے نتوان گفت
در دلم جائے تو و حال من اسفقتہ چنین
چہ عجب گریہ اسیراں نظر سے نیست ترا
مگر از درد دل من عذری نیست ترا
کہ نکو خواہ ترا از من دگر سے نیست ترا
نظر سے جانب خویش بگری نیست ترا
کہ بہ عشاق چرا ہیج سر سے نیست ترا
عجب است اینکہ ز عالم خبری نیست ترا

گذرش بر تو رفت صافی اگر جاں بدی

بگذر از جاں چو زجا ناں گزری نیست ترا

درد عشق آمد لذیذ این جان غم پرور را
درد مندی کو کہ داند لذت این درد را

مے کتم در سینه درد عاشقی پنهان و لے
ماه من در جستجوی لبت هر روز آفتاب
کی شود آگه ز اشک سرد و آه گرم من
ذره ساں خورشید سرگردان ز تن ای مهر بے
عاشق آن نبود که از دینی و عقیقی انعم خورد

چوں کتم یارب سر شک سرخ و روی زرد را
نیست مقصود جز این خورشید عالم گور را
چوں تو خود سرگز ندید می پیمج گرم و سرد را
مهر تو تا شیر دارد هر بزرگ و خورد را
عشق باید کرد و عالم فرد سازد مرد را

چند بر صفتی جفا با چوں نشاز از غیر تو فرد

ای همه تکلیف نه توان کرد مرد فرد را

صفائی می زداید زنگ نعم از آئینه دلها
چو غم گیردی صد مشکل افتد بر محبت انت
نشین در چشم و جادوی کن و منزل درون جان
مهر از آتش غیرت مرا پروانه ساں یعنی
خبر رس و اوست دل نالان و مشعل شعله آیم
براه اوست گلها از سر شک ما و امید است

الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
که بر مردان راه عشق آسانست مشکها
که از بهر تو داریم این همه جلال و منزلها
مشو باروی آتش ناک هر شب شمع محفلها
که تا ممتاز باشد محل بادم ز محفلها
که قالب های ارباب و فاسا ز نازاں گلها

و لم ی داند ای صرخی که می خواهد دلش فتنم

عجب نبود که دل را بود و ای سوخته دلها

جیبی ضربت بالسیف تکفینی تعجبا
چو با تو وعده نسیم جانها وقت دیدار است
به محراب عدم افتاده ام در منزل اورا
رواں گردیده دریائی ز آب چشم خونبارم
بسکان او به فریاد اندازم محنت که در کوشش
نوا آب دیدن اهل وفا گلهاست در گوشت

که در ناخبر آفات است در آفات مشکها
فنی الابدان اهلها الی المیعاد اهلها
هنوز اندر دست زین گویند بسیار است منزلها
چو در یاب که جز دشت بلایش نیست ساحلها
بر اینها جای بودن گشته تنگ از کفایت
سراسر سرو من مهر کبار وید از این کلها

به جانان تحفه بجانت چو لایق نیست ای صرخی

ای من یحدم الکلب الکنی فی الیابا لعلها

خط کشیدی شکستی قدر مشک ناب را
ای بهار عالم جاں باغ حسن و آراستی

و ه که زب از سایه و لوی مهر عالم تاب را
بهر گل زنگین نهادی سنبلی سیراب را

تا یکی داری چو پیل در قنار احباب را
در جواب من دهن بکشی فتح الباب را
از لب لعل تو خواهد شربت عذاب را
کس نداند به ز من در راه عشق آداب را
صرّقی از اسباب رسوای مرتب کن نخواه

چند چون گل هم نشین باشی بهر خار و صی
ای در مقصود من بسته سلام گوش کن
نیست بهار غمت را آرد وقت و شکر
شیوه ام مهر و وفا پیشه ام عجز و نیاز

صرّقی از اسباب رسوای مرتب کن نخواه

از پئی اسباب عالم عالم اسباب را

که ز بخیر نهیم بر پادشاه و پادشاه را
چه عیب است از بسوی شمع من پروانه خود را
چراغ افروخت تا روشن کند کاشانه خود را
اشارات کن بقتل من کس مستانه خود را
به آب دیده خواهیم ساخت ویران خانه خود را
نخه خواهیم که شود شهرت و هم افسانه خود را

بدل آدم خیال گیسوی حسا نانه و خود را
نما رخسار آتشناک بر جانم بزن آتش
درون سینه ام دل کرده یاد شمع خسارت
بخونم تیغ تو آلوده گشتن ترک من صفت است
درون خانه از لفظ آره گوی تو محسوسم
ز بیم آنکه از افسانه ام کس مایلست گردد

خیالش در دل چاکت در آرزوی از هر دو

زهر جاپر تو خورشید بهی ویرانه خود را

نموان شکر تو گفت ای تو دلی نعمت ما
چون سرشته فلک از دست قضاینت ما
نیست در سلسله اهل جنون نسبت ما
گرچه پیچیم بلند است بسته بهمت ما
کرده زهر بلا نغمه در شربت ما
که پس از مرگ بر آرد سکت از تربت ما

نعمت عشق تو از خوان فلک قسمت ما
آب باران بلا بوده و خاک ره غم
جز به زنجیر سر زلف پری از شستای
خاک را بست شده در آرزوی قد تو ایم
سخن تلخ بجا گفت لب شیرینیت
استخوانی ز تن لاغر ما مانده خوششم

عذبه بخش آمده هم صحت ما صرّقی

قابله کو که شود بهره دار از صحبت ما

چیت مانند تو تا مانند آن گویم ترا
کجک خوش رفتار با سر و روان گویم ترا
بهر تشکین دل خود مهر با گویم ترا

جاں چه خواهد بود تا مانند جاں گویم ترا
ای بقدر چوں سرور رفت از چو کجک دری
شیوه ایست تا مهر بانی و من اندوه گش

چوں نغمه نسبت تواند کرد زنت با نمود نه مهر
 در زمان حسنت آخرت نه بر خاسته
 من کیم تا این چنین با آن چنان گویم ترا
 چه سزد گرفت نه آخر زمان گویم ترا
 ای بتو من زنده اما زنده پاسبندم ام

صرّفی از عشق نکویاں در جہاں رسوا شدی

جای آں دارد کہ رسوائے جہاں گویم ترا

امیں مریمے هست از غنکیت دل نکاں را ترا
 چہ حاجت شرح حال درد من راں با سنگاں او
 مکن تو میدانه بہر خدائے امیدواراں را
 کہ معلومت حال دوستداراں دوستداراں را
 و لیکن نیست رنگ آشنائی گل عذارا ترا
 عذار خوبرو یا نیست مانع گل رنگیں
 کہ جز یاراں نمی داند کے احوال یاراں را
 غم و درد تو مبدانہ احوال دل و جسم
 بنحاک ناز را جولاں کناں چوں جلوہ گشتی
 کجا در محفل خود رہد ہی بے اغتباراں را
 چو نزدیک سگ کوی تو بار اعتبارے نیست

بگو صرّفی بہ ناصح جسرے در کش و گریب

کہ خود را بت ریا بد کردنت با سے کشا ترا

دلالتا کے کشی در کوی او آہ و غصہ نے را
 نہ دادی آب تیغ خود بخلق خشک یک تشنه
 سکش آذر دہ سے گرد مرخاں بیزبانے را
 ندیدم در جہاں مانست تو نا مہربانے را
 پریشان ساختی زلف ویر آشفتنی جہانے را
 نماںد آسایشے و پیچ قالب پیچ جلنے را
 رقیب ناتوان من تو چوں من ناتوانے را
 گماں دارد نہ کہ جاں بسپارمش بی تیغ خونریزش
 نماند اصل نشان نقش من بر صفحہ ہستی
 چہ کہم چارہ کہ نہ بود ز من زار جدا

نماند اصل نشان نقش من بر صفحہ ہستی

چہاں جویند صرّفی بیاد بے نشانے را

فرمن کردم کہ شود یار ز اغیار جدا
 گر شب مرگ جدا جاں ز تن افتد چہ جب
 چہ کہم چارہ کہ نہ بود ز من زار جدا
 علم از انست کہ افیتیم ز دلدار جدا
 دل خوں گشتہ چارہ دیدہ خوبار جدا
 کہ شود جہاں نہ بدن عاقبت کار جدا
 از غم ہجر توصد گو نہ شکایت دارند
 ترسم آخر ز من زار جدا خواہی شد

بارانده جسدائی و من محنت کش
چند بینیم در و دیوار نه بینم دیدار
وہ کہ افتادہ ام از دورت بیکجا جدا
در جد اگر یہ کند بر من و دیوار جدا
گوئی از غیر جسدالش کنم اما صر فی
بحکایت نتوان کرد گل از خار جدا

تا خیال تو بودم دم و سخن نه عدا
غیب دیوانگی ما چه کنی ای عاقل
ماکہ ویرانہ نشینم بے معموریم
عاقبت چوں بسر منزل مارہ برد
حاصل ما شدہ از گشت وفادانہ اشک
چار مذہب ہمہ کر سگری ای مفتی شہر
تا پنج یہودہ مکش چوں نرسدے صر فی
دست ادراک تو در دامن جسانانہ ما

سایہ انداختت بر سر ما
دیدم از وی وفادرا آخر عمر
آمد جب اگر فت در دیدہ
دل صفا یافت دید شہر نور
اشردانہ سر شکم بین
خال مہر و خط وفا آمد
ہم دم شد اگر چہ خود عجب است
پرستم کرد با اولے نیکو

با چشم نہاد اولے صر فی
وہ کہ آزارادہ گشت آن کف با

بسکہ روز و شب خیال و دست در خاطر مرا
ایکے با صد پردہ پنہان بنودار چشم دلم
نسبتے داریم کہ گویا دوست خود حاضر مرا
نہو کہ پنہاں کرد وجہ آن نشہ ظاہر مرا
پیش او شرمندہ کرد این قامت قاصر مرا

ملت عشق است دین من ندانم هیچ پاک
گر بگوید نامسلمان و اعظم کافر مرا
در دمنان را بر راه عشق آخر دست
منزل اول درین راه هست آن آخر مرا
جان به حیران دادم و هرگز نکردم شکوه
با وجود آن همه گوشت زنا صاحب بر مرا

صرفیا دیوانه وار سینه از جان و جهان

نا در است اما توان گفت این چنین نادر مرا

خامه عشق رسم کرد غم و لب بر ما
گشت بر صفحه دل تیر بلا مسطر ما
شب مآثر طلوع مه من باد گران
طالع مانگر و خاصیت اختر ما
چند پامال رقیبان سر ما خواهد بود
گو بزن تیغ و ببر این همه در دگر ما
بسکه در سنگ بلا نیم گران بار شده
هست در وادی غم کوه بلا پیکر ما
دل ما بر دوز ما گشت جدا غمزه زنی
وه نه دلبر بر ما ماند و نه دل دیر ما
شکر شد که فراغت از حوادث داریم
تا سوی ملک قدم عشق شد بر ما

تا خیال لب او بهمدم ما شد صرّفی

زنده روح القدس است از دم جا پرور ما

ماه روی که منور شد از رخساره ما
گنج حسن است که با ساخت بوی بران ما
از پی پریش ما اهل جنون آمده یار
زار روی روی پری خانه شد خانه ما
تا لکاشانه ما ساخته جا حور و شیشه
غیرت روضه رضوان شد کاشانه ما
دل گرفته ز لبش کام خود این عجب است
که پری کرد مستخر دل دیوانه ما

دانه راتشک چو صرّفی ز غمش ریخته طام

مرغ وصل آمده مایل بسوی رخساره ما

هر کجای بنیم آن چاک سوار مرست
دست و پاگم می کنیم از پا ندانم دست ما
زیر پای تو صنوبر مانده همچو بنر
سرو من پانال گروی هر بلند و پست ما
واعظ از بیت لبت بر من ملامت کی کند
مختب گرمی خور و معذور دارد دست ما
عشق تو گز بود و نابود جهانش باک نیست
هست ساز و نیست را و نیست ساز و نیست ما

نا و کش بر دل رسید ای صرّفی از جان در گذشت

ده چه شست است این دل جهانم فدا آن شست را

ترجم کن بحال بیدلان خود ستمگارا
اگر گجرات منزلهاش می بینی نمی خواهی
غلام هندوی خالت شوند ایشون گجراتی
بشهر احمد آباد است در هر کوچه بازار
برودر احمد آباد و هر جانب تماشا کن
تماشای بتاں احمد آباد ممتنا بود

چو دل بردی زدست مابدست آورد دل مارا
کن آداب رکن باد و گلگشت مصداق را
که انصاف است خوبان سمرقند و بخارا
ولیکن نیست جز سودای خوبان اهل سوادرا
اگر خواهی که بینی دلبران ماه سیما را
بجدالت که اینزد کرد حاصل آن تمن را

درافتان چشمت ای صفت خاتینت چو حافظ

که بر نظم تو افشاند فلک عفت دریا را

ای دل من در خم زلف چو چوکان شما
تا پریشان شدم بران روی چو مهر زلف سیه
لعل تو در من فشانند باقیبمان و مرا
سامری در ساحری اسناد وقت آمدی
خنده شیرین تو هر گریه های تلخ من
چون بیم از غم آل قدا الهی حشر من

بمحو کوی سرگشته کوی زنجیران شما
شد پریشان عالم از زلف پریشان شما
دیدم گوهر بار از لعل درافتان شما
او دریں مکتب بود طفل سبق خوان شما
گریه تلخ ز شوق لعل خندان شما
باد زیر سایه سر و خرامان شما

صرفی بیدلان کوزار می ناله که هست

ببیل دستاں سرای بلخ و بستان شما

سحر که باد بر افشفت زلف بار مرا
اگر چه بود چه در کسار من نگید
چون نیست سر و ترا باغبان رخ از گل
چرا کشید بقتل دلت چو نالیدم
چو جان غمزه را در تنم قرار می نیست
باب اشک سیاهی زدیده ام همه رفت

چو زلف یار بر افشفت روزگار مرا
پراز ستاره اشک این زمان کنار مرا
چون نیست است با و سر و گل عذار مرا
اگر نبود اثر ناله های زار مرا
بغمزه بستان حسان بے قرار مرا
سفید ساخت غمت چشم اشک بار مرا

اگر چو خاک بر آتش فتاده ام صرفی

چو غم ز خاک ره خویش شهسوار مرا

دعای ما برسانید اهل دعوت را

دعای بردار دل غم محبت را

چو بار عشق بد دعوت سخا بهم از سر ماند
تو چیل اسم مرا نیست قبله جز یک ذات
زدست عشق که سیف اللہ است شمشیرش
مددخواه ز سیفی و برود و سیف اللہ
پوشش کسوت زندی ز دست پیرمغان
بے که غارت ایمان و دین صرّفی کرد

خراب ساخت بیک غمزه ملک و ملت را

مین تازمین را ساخت اشکم پُر ز کوبها
گرفتم مشرب عشق و پشیمانی ز ادقاسے
بروی ناآمده تیغ از غلاف جالستان من
نه مقصودم لب جامی و نه مقصد لب جوئی

ز سوز عشق دارم صرّفیا هر شب بے دیگر

نخے دامن چه می سازم که میسوزم ازین بخت

به گردول می رانم ناوک آه و فغان شب
چه تا شرارت سوز سینه ام را بنگری بهم
منم در میگرد مجنوں بهامون کو یکن در کوہ
شب بچراں که من دست و عابر آسماں دارم

حسب ات بے دلاں وابسته بایار است ای صرّفی

چه سرشت اینک می بینم بیک جاں زنده قالب

گل که لاف خودمیت ز دباغانش بار
پیش تو گل سرکش از ناز و خجر هاستند
کی بود برخ طرغکین گرانے از تو ام
چوں نخه خوانی تو تا که حال من خواهد نوشت
سینه پر چاک و جگر پر خون و دلی لیشم زنت
سر و قد انرا بین مانند شاخ گل همه

زین گنه بر بسته گردانید در بازار
از برائے پاره پاره کردن او خوار
گر چه هست از کوہ اندوه و دج و دل بار
خامه مشرکان ز خون بر صفحه رخساره
از تو من آذرده که کردم بدیں آزار
هر طرف گلهای زده بر گوشه و ستار

لقل در دست چیم نہ جام می برد راست
 جز بہر دودست صرفی کے گستاخ کار
 ناصحاناکے براہ عقل نے خوالی مرا
 بر من غم دیدہ کارِ عاشقی دشوار
 من ہماں دیوانہ عشقم کہ میدانی مرا
 بلکہ دردِ شوقِ اری عشقت آسانی مرا
 ای اجلِ خوں رنجت تنہا تو تنہا می مرا
 مانعِ عرضِ غم خود گشتہ جبرانی مرا
 پاک از آلائش لذات جسمانی مرا
 موجب جمعیت آمد این پریشانی مرا
 تا یکے صرفی سلوک راہ خوہم جذبہ
 تا کست باقی بجانان و ز خود فانی مرا

ہر کہ چوں من غم شیریں پسراںست اورا
 شیخ با این فتن و دستار سخن کے شنود
 چہ غم از طعم تلخ پدر آںست اورا
 کہ ز محامد خود گوشت گرانست اورا
 فرش رہ دیدہ صاحب نظرانست اورا
 گوشتہ خاطر اگر باد گرانست اورا
 حاش لبت غم خویش جگرانست اورا
 بلکہ پا مال سر تا جو رانست اورا
 کام تلخ از الم لب شکرانست اورا
 ماندہ در جان بد نے چشم برانست اورا
 غالب آرزوی سیمبرانست اورا

خاک شد صرفی و بر باد رفت رفت و ہنوز

چشم حیرت سوی خوباں نگرانست اورا

خواست چوں امیر دلائے عام را
 ہر یکے خواہد نگارے کام بخش
 آفرید آں فتنہ ایاں را
 من غمے خواہم جز آں خود کام را
 بنگرید این شکل و این اندام را
 زان غمے پرسد من بد نام را
 ہست بیم نہمت بد نامیش
 ہر یکے خواہد نگارے کام بخش
 جلوہ گریش چرامر و گل است
 ہست بیم نہمت بد نامیش

وام صد جان کرده ایشارش کنم
دل کس ندان لب او ایس دم را
بسکه دل در اضطراب افتاده است
نیت آراسته درو آرام را
صرخی انعامیت از و نازی است

جسار بده شکریه انعام را

گر به عالم اندک ظاهر شود از در و ما
کس نماند زنده جز جسم بلا پروما
شمع خورشید است در قابوس چرخ نیلگون
تا پنا هتش باشد از آسیب آه سرد ما
آتش سرخ و روی زرد و تانه پنداری حقیر
کامده زیب عروس حسن سرخ و زرد ما
تند باد غم تن زار مرا از جاسے برد
مانده در بحر بلا خاشاک باو آورد ما
ما بنزد عاشقی گوئیں را در نخست
نزد بانجم و دل و جان کجین نزد ما
جان ما و انازل است از نه رواق آسمان
همت ما هم نخواهد بود جز در خورد ما

صرفیا خاک ره چاک سوارے گشتیم

دیده های اختران را سرمه هست از گرد ما

ز بین مکه جا آن مه حسین را
مشرق بر آسمانست آن زمین را
بنازی غارت یک جاں اگر کرد
بعض جان بنده ام آن نازنین را
چسب امشب کسے با من نشیند
که سوز من بسوزد بهمنشین را
به کفر عشق حے آورد ایال
زبانے گرخ امیر ادین را
چس می رادم باد گر جاں نجه بود
هزاراں آفرین جان آفرین را

براه جستجوی دوست صرخی

چو شک دیدیم سرگرداں لقیں را

سنگ گنه بشیشه طاعت زدیم ما
نیکند اهل عالم و تنها بدیم ما
مست ابد شدیم به میخانه رشتهد
صبح ازل چو یک دوسه جامی زدیم ما
زاهد به کفر عشق سلمان کا بلیم
اما بدین ناقص تو مرتدیم ما
رسوایی شهر گشته بیرون از حدیم ما
تا از حجاب کثرت و همی بر آمدیم
در کوی زهد پای نهادیم مطلق
فارغ ز لذت و خوب و قبول زدیم ما
سوی شراب خانه دسر آمدیم ما

صرفی ز عقل و سوسه اندیشه رسته ایم

از مستی شراب یقین بے خودیم ما

جاں اسیر محبت است مرا	دل گرفتار محنت است مرا
نیستم فارغ از غم خوبان	کز فراغت فراغت است مرا
یادگارستان لاله زار	داغ اندوه و حسرت است مرا
هست ملوک و فاکدون من	به سکان تو نسبت است مرا
تا سرم شد چو خاک پامالت	بر فلک پای رفعت است مرا
جان زار مرا ز من بستان	که بجان از تو منت است مرا

غم و اندوه عشق او صرفی

مایه عیش و عشرت است مرا

ای دل از یار خود امید وصال است ترا	تو دایم در وصالش چه خیال است ترا
من آشفته زلف تو پریشان عالم	هرگز ای شمع نه گفتم که چه حال است ترا
چه عجب گر ز رخ خوبت مبر و دست پلال	عجب است اینکه دو ماه و دو پلال است ترا
خاک راه تو سرائل نیاز است بسیم	ای که پیوسته سرخ و دلاست ترا
ترک من شیوه تو فتنه گری آمد و بس	باعث فتنه مگر هندی غالت ترا
حدانیت که وصف رخ خوبی تو کنم	حسن و خوبی همه بروجه کمال است ترا

گر بغیر رخ نیکوی بتان ای صرفی

چشم خود باز کن عین و بال است ترا

چه غم گزیده و لبس بود با وفا	جفا زید از یار و ادا وفا
نگار مرا آنچه گوی همه	زا سباب خوبیت الا وفا
من بیدل از جور جانکاه او	نه ترسم که دارم همیا وفا
بے لذت از جور او یافته ام	ز خویش ندارم تمنای وفا
باغب ریا جفا پیشه ام	علی الرغم من گزیده عهد و وفا
چنین کال جفا و ستم کاره است	مرا چاره مردن بود یا وفا
وفاداری از خوب رویان مجو	به ملک بتان نیست پیدا وفا

بگویش وفا داریم را چه قدره که از زار متاعبت نجاتنا

نه راه ازل تا ابد بیشتر

بود صرّفی از وعده اش با وفا

اگر خواهی که دریایی ثواب عید قربانرا
بقتل ما بکش تیغ و بنه بر جان ما منت
نه گشتی گو سپیدی و نه کردی بنده قران
نهانی ریخت خونم نازت ای از باره شست
بقتل درد منداں ترک حشمت میکنی قربان
به تیغ غمزه خونم را بریز ای ترک عاشق گش
به تیغ کین مفر بسمل صرّفی قیبال را

شادی از بهر چه آمد بحسرم دل ما
داشت منزلت بحسرم دل ما بود است
خلق گویند که از رخ نشود حاصل گنج
لاله ساں باز لب و داغ بر آسیم ز گل
غرق دریای بلاسیم ز چشم تر خود
قتل ما اگر کنی از تیغ تو بر جان منت
جای در دیده ما ساخت و لیکن صرّفی
پرده چشم تو شد از دیدن او مایل پا

پیرهن صد باره بنگر چون دل پر خون مرا
دل خم عرفان و پیر عشق افلاطون او
چون آن شیرین بودنی لیلی به حسن یار من
در کتاب عشق وصف تیر دل دوز تو بود
گر به ما کردم پی تسکین سوز دل و لعل
آن پرمی را تو از غم مایی خود ساختن
چند میگوئی مرا صرّفی که چوئی در بخشش
هم درون گشته خراب از عشق و هم بیرون مرا
صل اصطراب هستی کرد افلاطون مرا
خوش نمی آید لقب فرهاد یا محبوبان مرا
ساخته خاطر نشان پیکانن این مضمون مرا
شعله لمعی دل بآب دیده شد افروز مرا
چشم جادویش اگر تلقین کند افسون مرا
حالتی دارم که نتوانم گفت چند و چون مرا

یاری از یاران توقع بود روز غم مرا
هر دم من شعاعه از آتش سوزنده است
هست سرنا پا همه داغ سیاهم بر بدن
در دوارم از تکلفهای رسی فارغم
در وفاداری بدان سگ نسبت دارم ز قریب
گر ز خسارت تو افتد بر تو سر دیده ام

جز اهل فنهاد کس بر ریش دل هر دم مرا
و ده چنان یارب تو اندک که بهم مرا
در غم بجز این هم بس جا همه ما محم مرا
از مفال خود قدح بهیتر ز جام محم مرا
از فضولی تابی بیتی بستم کم مسرا
چشمه خورشید گرد و دیده پر غم مرا

صرفیاد عالم به گرفتاریم از غمش

ساخت فارغ عالم غم از غم عالم مرا

ز خار خار تو بر دل بسا نذر خار مرا
ز عشق تو بر دل چاک چاک من صد داغ
بسا نادم و جز داغ آتشین غمت
ز خار خار تو جان گریه میرود و ز تنم
چونیت مثل منت بلبس غزل خوانی
حیات خویش چنان بیتو اختیار کنم

بگشت بارغ و نهاشی کل چکار مرا
کنون چگونگی کشت دل به لاله زار مرا
لکه دگر نشکفته است در بهار مرا
و لے سخن رود از سینه و خار خار مرا
مران ز بارغ خدای سر و کل غدار مرا
بدست خود بچوشتانده است اختیار مرا

همیشه جابه در یار خواهم ای صرّقی

و لے به پیش سگانش چه اعتبار مرا

ما سر همه تن آتش و دل آتشگر ما
محبست اینکه اگر صورت ما را نکشند
جان ما را بسلا عشق چنان پرورده
زین همه آب که از دیده رود و جگر زنا
ای رخ زرد خورشیده ز داغ غم است
شمع بزم ملکو تیم ز سوز غم عشق

صیقل آینه روح ز خاکستر ما
سوز داد آتش دل خامه صورت گرما
که شمع عین بلا جان بلا پرور ما
نرود نقش تو از صفحه چشم تر ما
سیکه پادشاه عشق بود بر زار ما
چرخ پروانه صفت کشته به گرد سر ما

شاهبازان هوای جبر و تیم و لے

صرّقی از آتش دل سوخته بال و پر ما

و ده چه خوابست اینکه را ندی بنده دیرینه را

همنشین خویش کردی دوستان و دیرینه را

خود جیسا ہے راجہ یار ای صاحب تو دہری
منہ کہ شب تار روز حیران تو ام عیسم کن
جس اندر در دلش مہراں کمال ناز کی

داشتہ صر فی نہاں در سینه غمہای بہاں

ساختہ کجینہ اسرار صحن سببہ را

ہم خانہ کش کس کہ ز ہم خانگی ما
فرزانیہ کس بہت کہ دیوانہ عشق است
ای عقل مزن طعنہ اگر خانہ خراہم
ای شمع کہ پروانہ ات از آتش عشق
چوں خیل بلا بر سر عشاق بتازد
دل برد زما شوخی و بیگانہ شد آخر

دیوانہ نگہ دید بدو اسنگے ما
دیوانگی ماست ز فرزند انگے ما
کم نیت ز تعمیر تو دیوانگی ما
حسن تو بیفزود ز پروانگی ما
بہشت دریاں معرکہ مروانگی ما
یارب غرضش چیست ز بیگانگی ما

صر فی بدرش جاے گرفتیم و بسکن

دار و سنگ او سنگ ز ہم خانگی ما

گر بی کل رخسار او بینم سوے گلزار ہا
ای پندگوی بوالفضل از پند طہیت من ملول
ای دلبر کافر نشان بکشاہ زلف و ازاں
چوں سرو گل رخسار من در جلوہ آمد غمزہ ز
سورخ در جانم کند رکبہای جاسانہ بر کند
ای آنکہ تیغ ہم میزنی و زتن سرم را انگنی

یارب کہ مرث کا نہا شود چشم من چونخار ہا
کارم بلب کردن قبول اما بدل انگار ہا
تبیح ہا می ز ابدان گشتہ ہمہ ز تار ہا
از شرم شد سر و چین پنہاں پس دیوار ہا
ز خمیکہ مطرب میزند بر زخم او بر تار ہا
گر زندہ یک بارم کنی بہر تو میسم بار ہا

آوارہ ام کرد از وطن ز دراہ عقل و دین من

صر فی ہنوز آن غمزہ زن بابتہ دارد کار ہا

خوبان صہبافوش را گلگون زمی رخسار ہا
زیناں کہ بر سیکرہ بانگ صلائے می زودہ
دیوار ہا می کوی او شد حایلیم از روسے او
از درد و غم صد کارواں کردہ فراق اورداں

از رنگہای عارضی حسن تو دارد عمار ہا
بینم رہیں مے شدہ ز ہا در دستار ہا
اشکم برو کوسوی او ویراں کن آن دیوار ہا
در کلبہ ما بیدلاں ہر یک کشادہ بار ہا

گردوں برید تارلم از پنبه داغ بلا
تا آنکه ساز و یار ما پیرا منی زان تارلم
ناله ترا از سرین تمنت وز برگ گل پیمنت
عشق را از گلشن ت در دل خلبیده خارلم

گل منقل از روی تو سرو از قدر دل جویتو
بسیل چو صرافی سوی تو رو کرده از گلزارلم

گر سرو من رود به پوائے تو سر مرا
حاشا که این سوار و داز سر بد مرا
فاک ره اجل تن من گردد و مهنوز
باشد سرباز بران خاک و در مرا
ناصح حدیث تو چو بیک گوش من رسید
در دم گذشته رفت ز گوش دگر مرا
جام زدل به شکوه که تنها تو پیشتر
رفتی به زلف یار نه کردی خبر مرا
من آتش غم تو نهان داشته بدل
وز سوز دل گذاخت جان و جسم مرا
گر دور از و به ملک عدم من سر لم بود
خواهد مهنوز خا طرا و دور تر مرا

شهباز آشیانه با وج محبتتم
صرفی از شوق و ذوق بود بال پرلم

می پرستان بر صوابند اهل تقوی بر خطا
نیک دانستن خطا را بدتر است از خطا
نیست ترک داده گلگون روادری و سیج وقت
باده نا خوردن بوقت گل خطائی بر خطا
مذهب من مشرب رندی و مید غم یقین
مذهب خود را صواب و مذهب بیک خطا
اجتهاد عشق بازان بر صواب آمدی
مغنیان شهر فتوی داده اند اکثر خطا

در خطا افتاد همیشه ای که مست می نشد

صافیاً همیشه با سستی تا نیفتی در خطا

قضا روزی نکر داز خوان عشقت جز حکما را
بحمد الله که روزی از قضا شد اینقدر ما را
صلاح دین را ای رفیق از ما چه می پرسی
نه از دنیا است فی آخرت برگزیده ما را
اگر صد بار در یک لحظه می بینم رویش را
بهر دیدن در ابد حسن و بیک در نظر ما را
چو با خود کرده امیر آن آفت جانرا بدل منزل
چه می فرمائی ای ناصح از بی آفت حذر ما را
بای یک عمر نتوان کرد شرح جمله غم هایت
که می باید به شرح هر غمی عسر و دگر ما را

چو صرفی گاه در دیریم و گاه در فائده یاریم
مکن دور از در خویش و مگردان در بدر ما را

چگونگی تو نتوانند برد نام مرا
چگونه با تو رساند که سلام مرا
بمیر نام تو شستن چه حدم ای قاصد
ز بجز جود و جفای کشیده ام که میرس
وصال کو که کشد از وے انتقام مرا
جیات آب سرشکم بدیده دانی هیت
بزم عیش نگوی کرده اندجام مرا
عجب که روزم از آن افتاب کشته سیه
لب شکر شکنش تیغ کرده کام مرا
تسالم کن بخدا کار نامت نام مرا
به تیغ ناز چرایم بسلم مانی
نه کرد آرزوی او خیال خام مرا
تنش چون نقره خامست من بجای مایل

درود آب نیما دو دیده صرغیت

درود من بر ساس سرو خوش خرام مرا

لطفش بقتل سحر کرد آن غمزه خوں ریز را
یارب ندانم چون کنم آن لطف قهر آمیز را
در کوئی جانان رفته ام یا کرده از سر جان بدست
اما ز بس نالایقی رد کرد دست آویز را
خاکست مشک مشک خاک آنجا که باد صجدم
بکشد ده دافشانده کرد آن زلف غنچه ریز را
پسند بهر کشتن تیغ رقیبان ترک من
گر بسلمم خواهی بکش از غمزه تیغ نیز را
زاید چو دیدم غمچه در جلوه مستی شده
بر سنگ فرش میکرده زوشیشه پر نیز را
گرد در قیاب من اگر باشد بعالم زنده
رخصت بقتل عام کن چشم بلا انگیز را

صافی ز سر بر خاسته در پایش افتادم وے

قدم چه داند چون ندید آن رخ آفت خیز را

زاید من آن نسیم که گز ارم نماز را
در خود گز ارم آن نگذارم نیاز را
صبح وصال دور شب بجز بس دراز
یارب چه سازم این غم دور و داز را
خون شد دل از نهفتن راز غمت وے
چون نیست محرمی بگویم راز را
دارم هموس که جان بستم عاشقی دهم
خواهم درون سینه ختم جان گداز را
مارا به تیغ بجز بکش ورنه ترک من
خود گو که هر که میسزنی آن تیغ ناز را
چون در بلای عشق تو بچاره کشته ام
جز تیغ تو نیافتم آن چاره ساز را

صرفی مرا ز عشق مجازی چه مانعی

بیرون ندیده ام حقیقت مجاز را

ساقی تجمل خم گیتی سستان من
کم نیست ساعتر تو ز جام جهان من
بکشی ای پرده از رخ و با طالبان حق
زین آیین جمال الهی عیاں من
حالم ز هجر زار و من از درد ناتوان
لطف جمال زار من ناتوان من
جانم بلب رسبد و ترا هیچ رحم نیست
رحم جمال ای مہ نامہ ہر باں من
جان بخشی از مسیح گے بود و گے نہ بود
ایں شیوہ را تو از لب خود جادو دان من

جہاں تحفہ البست لایق در گاہ پیر دیر

صرقی بدای جناب توجہ جہاں من

بدوست صفی دل نامہ محبت ما
ز داغ عشق بران نامہ ہر محبت ما
خدای خیر و بد عاقبت بہ نیت خیر
کہ زیر پای تو جہاں دادنت نیت ما
بغیر قطرہ خونی کہ دیدہ افشانند
بروں نیامدہ لعل زکوة محنت ما
ہزار پارہ شود سنگ و خون از دیکچکد
اگر برو بنویسند نقش صورت ما
چو داغ بندگی عشق بر حسین داریم
پہرہ و کون ہمیں بس نشان دولت ما
بہ بے ستون بلا کویہ کن صفت مردم
زکوة محنت عشق است سنگ تربت ما

بے کشیدن بار بلاے او صرقی

ز قوت خون جگر حاصلت قوت ما

زخوے بد چہ تفاوت رخ نکوے ترا
کہ کرد شعلہ حسن تو کرم خوے ترا
سیاہ روئی من نیست جز زنجت سعید
کہ شد نقاب سیہ آفتاب روے ترا
وجود نافہ ناف غزال صورت بست
چو در خطا و غتن برد باد بوے ترا
رقیب را از سر کوے خود بران و بکش
کہ حرمت حرم کعبہ است کوے ترا
بدل چگونہ تصرف کند ہوے کے
چو ملک دل ہمہ ملک است آرزوے ترا
زفتہ ہای تو در قبض جان باستانی
قبول کردہ اجل چشم فتنہ جوے ترا

سبوی بادہ لنت آں چہاں کہ ای صرقی

پیالہ است خم آسمان سبویے ترا

ای نصیب از تو غم و درد و بلا اجباب را
بہر قتل باہر بیاسختی اسباب را
ای ز تاب بادہ گل رنگ رویت پر عرق
طعنہ ز دروے عرفا کت گل میرا را

قطره قطره دمدم از دیده با خون می‌چکد
 شیوه جز با سبانی بر سر کوی تو نیست
 نیست مهر و نه که انکارش سخن وی بود
 مردم چشمم چو ماهی غرق آست از شرک

تا غم عشق تو خون کرده دل اجباب را
 شب همه شب مردمان دیده بے خواب را
 کی توان منکر شدن خود شید عالم ناب را
 دیده پر کام از خیال زلف تو قلاب را

چند درد سر شد صرّفی ز عقل حیل جو

ساقیا بهر خرد در ده شراب ناب را

حیات سرمدی از عشق رو نمود مرا
 ز سنگ او است تنم پتلی و بس است بحس
 ز بیم آن که بگویند دلربای منش
 به تیغ غمزه خلاصم ز بار سرگردی
 غم تو عمارت سرمایه حب نم کرد
 چو دیده ام رخ او را ندیده بود هنوز

اجل بیا که اگر خواهی آذین بود مرا
 برو ز ما غم غم جسامه بکبود مرا
 دلم ز بود و نداشتن کو بر اند زود مرا
 ز بس لغفلت امید این بنود مرا
 خلاصی ساخت ز فکر زیان و سود مرا
 بحسیر غم که چنان دل زلف بود مرا

هزار شکر که مردم بعا شقی صرّفی
 چه مردنی است مباد که جان فرود مرا

هوایت از عدم آورد در وجود مرا
 شب وصال چنان عرض حال می‌کردم
 به تیغ غمزه نکشتی و راندی از پیتم
 سجده سر بنهم گر تو قبله ام باشی
 بسینه چاک ز شمشیر شوق او دارم
 وجود چون نتوانست گشت بهرین

وگر نه آرزو سے آمدن بنود مرا
 بیک نگاه چو چشمت ز خود بود مرا
 دل تو خواست بکام دل حسود مرا
 وگر نه بهر چه باشد سر سجود مرا
 برو سه دل در دولت از و کشور مرا
 عدم به زاویه عشق ز پیتمود مرا

عرض از بستم مرز است و غم زو

وگر نه صرّفی از یس ز یستی چه سود مرا

ره فراق تو بخت سیه نمود مرا
 چگونه قصد دلم کرد پیش زایجادم
 کشاد لعل شکر بار را بد شنهم

نشان ز آتش جانسوز داود و دود مرا
 مگر لعب عالم ارواح دیده بود مرا
 هزار شکر که ز لدا من استود مرا

چو بر حسین من از خاک راه او اثری است
زیاده از غم و اندوه او چو ممکن نیست
بیاد او دم قتل آدم پس از عمر
بوصل یار که آخر رسیدم ای صر فی

بصد سزار بلا اقل آن مود مرا

چو گشت ز آتش شوق جگر کباب مرا
همیشه کباب من تا به که بود تاریک
ز یک گره که در آن زلف پر خم و پیچ است
کجا روم به کجا با ششم این زمان چه کنم
چرا از لب خویشم دبی کباب مرا
که از در حبه که از در چو آفتاب مرا
فتاد در رنگ جان صد هزار تاب مرا
کز آب دیده نمناک شد خراب مرا
بگیر جایی که آب چشم خود صر فی

ز بعد مردن خود کو بروی آب مرا

بریں دریں مانده چون خاکم نگارا
کشادند اهل پیش خلق چشم
بجای من از غم پنهانست اما
بمنزگان ترم نرمت نشد دل
چو دریں مانده چون خاکم نگارا
پیش نعل سمنندت شهسوار مرا
نمی خواهم که گردد آتشکار مرا
چو خار تر رود در سنگ خسار
ولیس الذل للعشاق عار
نشد جز خار حسرت نو بهار

تر حسم کن که چوں صر فی دریں باغ

نیایه عند لیله گلزار

چو گفتش اثری وعده ات نداد مرا
خدا را بکش آن تیغ تا دو بعت جان
اگر نه تیغ من افروخت آتش حسرت
بخاطرش که بود روزیم ز خون جگر
بنا مرادیم امروز نیست شهرت و بس
چرا غذا از بلا ساخت مادر دهم
بخت ه گفت که آن خود کجا است یاد مرا
سپارش که برو هست اعتماد مرا
بدل شراره عشق از کجافتاد مرا
بخاطرم که جز این روزی مباد مرا
لقب ز روز ازل گشته نامراد مرا
اگر نه هر چه مصلحت نه زاد مرا

غمش بشارت مرگم رساندای صرّفی

بشارت که غمش داد کرد شاد مرا

نسبت بالار نه بود آن رخ گلرنگ را
در مقام مُطر یا بزم طرب بی او منم
گر بسوی خویش تن خوانی مرا از راه لطف
طعن مردم چند بنما روی تابینم ز عشق
عاشقان هرگز نه ترسند از رقیب رزم جو
ساقیا آیین دل تیره از رنگ غم است

هست در غنچه سخن با آن دامن تنگ را
ورنه ز آه آتشین سوزم رباب جنگ را
قطع خواهد کرد در یک لحظه صد فرنگ را
مثل خود بدنام و رسوا اهل نام و رنگ را
کی بود پاک از عدو مردان روز جنگ را
کیست غیر می که بزداید از این ملک را

باطنت نادیده خورد از ظاهرت صرّفی رقیب

ای نهاده در بر سیمین دل چون سنگ را

حُبّت جَبّاسِ لُبّت قلباً غلبت نشو قلوباً

چه گویم احوال خود و عزیزان که خوار دارم بکنج حیران
حبیب من تا کی بنالم که نیست چون من کسے بعالم
سلبت عقلی نهست قلبی فانت خلی و انت حبی
حیّت و موغی علی خدودی فبذره بالهوی شهودی
ز عشق زاهد کن ره گیر دِل من آنرا بجان پذیرد

بسیه جو صرّفی به کنج بجران قلیل شوق و مرضی بجران

قبالوصال حیوة قتلی و باللقاء شفاء مرضی

آنکه از تیغ اهل خنجر ناز است او را
کس چه داند که در آن چین جبین چه سر است
دارد آزار از آن جان مسیحا نفساں
که کُشیده گنهان را چه گن هست بر او
بلبلان را همه پروانه خود ساخته است
از سر زلف تو چون خط خصر کوتا هست
نه شود گفت به صرّفی بست سنگین دل من

که می تواند خبر رساند با آن پری و شاد حالت ما
ملیت حزنا حزنت هجر هجرت فمن سعی الهنا
سقیم سحر عیدیم صبر کشیر بلوی قلیل شکوای
به خود برویان دیگر اکنون چه کار دارم تو خود بفرما
گواه عالم بیس رحمی بحال این دل شکسته فرما
فمثل سم علیه مر و من اری الی ارجی

بسیه جو صرّفی به کنج بجران قلیل شوق و مرضی بجران

قبالوصال حیوة قتلی و باللقاء شفاء مرضی

چه غم از کشتن ارباب نیاز است او را
ناز خون ریز مگر محرم راز است او را
که لب از بهر چه آدرده کاز است او را
فتی از خط سیه بهر جواز است او را
گل عذار بکه لقب شمع طرازا است او را
هوس کوتهی غم در راز است او را
گرچه امشب دم پولاد گداز است او را

فکر دلمان اولعدم بر دلودما
 ز آئینه جمال بستان در نیامده
 از هر چه دیده ایم رخ یار دیده ایم
 آن به که وصف یار بگوئیم و بشوئیم
 رخسار او اگر نه بود قبله نما
 خاک رهش شدیم و نهادیم با عشق

صافی سر نیار از بجاک درش نیم

اینست در رخ از محبت سجود ما

فغانم که بر آسمان کرده ها
 بعشق تو جز مردن خوشتر
 دعا کی ز عشقتم خلاصی دهد
 عجب جانست آنی است مرگان تو
 بدگسالی من بجنب مکن
 چنان ترک خونابه خوردن کنم
 کنی باورش بوم طلوی السماء
 نه خواهیسم مانا چه خواهد خدا
 اثر در محبت نه دارد دعا
 جز این نیست پیکان تیر قضا
 اگر مهربان شد بحالم بد
 که من پرورش یافتم زین غذا

نعم عاشقی صرفی آسان بدان

عجب مشکله هست آسان نما

دلاروز فراق آن پری را
 دقایق دان فن عشق بازی
 فنون دلببری میرانی اما
 چه میدانم چه میگویی در پیش
 ز کینه عشق اعلا می نه کردند
 سهری سرو مرارفت از عنا است
 نه کرد اسناد تعلیم و فایش
 نهاد از خیل خوابان خسرو من
 کشادی صرفی خوان معسانی
 بگو یو تا عبور شا فطره بر
 خسارت گنبد عشق سر مر بر
 خواندی فن عاشق پروری را
 سخن دانم زبان زر گری را
 که نه جنبید و نه سیری را
 از و شرمنگی کبک دری را
 کجا آموخت غلم دلبری را
 بفرق خود کلاه سروری را
 صلا در ده ظهیر و انوری را

گر نه از نازی کشی اهل نسیب از خویش را
عاشقی را نه بست از نامحرمان پنهان و نه
که روا باشد نماز من بدین عاشقی
مے گدازد جان و میسوزد دل از شمع رخت
عاجزم در مانده ام افتاده در کوی نسیب
دوستان عاشق کشی را از نواز شتهای اوست

باخت پاک پاک صرّفی در غمش نقد و کون

چند میرانی محب پاکباز خویش را

بخاطر که رسد آن نوجوان را
عجب نبود اگر آه و فغانم
چه جائے انس و جن بیرون ملک هم
حکیم لم یزل بهر نشارت
تنم تنه سازدین کاشانه مانده
به شرح سوزش دل گزیده غم

با و بسیر و جانی صرّفی و بگذاشت

بر آن نازک بدن بارگران را

چون تو انتم که بینم باز آن سرور سبزی قدر را
نخنه خواهم که هرگز در بر خود کسوت هستی
اگر چه پیلوی آن سگ بیایم بر سر خویش
مستم داشت عشقت تا ابد ملک جنوں بر من
به نور وحدت ذاتی چو چشم دل منور شد
رقیب سنگ دل را مشتاق خود که تو انتم کردی

بطور عاشقی هرگز بعالم بد نمی باشد

نه گویم نیک را ابد نیک گویم صرّفی بد را

هر کجا در جلوه بینم سرور ناز خویش را
بر کف پایش بنم روی نسیب از خویش را

در درون بگذاخت جان زین آه و سوز و عذاب
چاره ساز ما بهر کار است عقل اما بعشق
گر برون آریم آه جان گداز خویش را
گر بگویم قصه دور و دراز خویش را

مصلحت نبود که از عشق مجازی بگذرم

چون حقیقت دیدم ای صرقی مجاز خویش را

تا حلقه بگوش آمده آن آفت جان را
زلف تو کج آفت ده و ابروی تو هم کج
از بند گیش حلقه بگوشست شهرها را
سرو تو متشای لب آب هوس کرد
زبان رو با سیر تو کجا است زبان را
در باغ زکویت و زبده است نسیم
جانان همه دارند چه نغمه رشید و چه ذره
جان داد همی که تو آب روان را
گفتم ز خرد چاره ای درد بجویم

هر بست سوی باغ ره باد خزاں را
هر تو که گزشتی کند خور و کلاں را
دل گفتم به بیگانه مگر از نهان را

صرقی تو و خلوت که وصلش چه گمانست
دائم بیفتن راه درون نیست گمان را

ب ردیف الباء

بخیال سر زلفت رو دراز چشم من آب
بدن صاف تو تا سرقم است آب حیات
که محالست به نه بخیر نگردد اشق من آب
عجب است آنکه برون ناپید از این سر من آب
ورنه از شرم شود کشته تو و کفن آب
یافته از عرق روی تو برگ و سمن آب
لیک ترسم که شود تیغ تو از سوز من آب
تا نه ظاهر شود از دیده پرانش بزن آب

صرقی آن دم که کشد سگ او سوی خودت

گر دنت را بود از رشته جان تو طاب

ای روانت ز لال خضر لب
موجه آب زندگی غنغ

عجم تو عیش جادواں بخشد
بندہ اینچیں غمی است طرب
در زمان کمر شمشیر و نازت
نہ عجم خالی از خلل نہ عرب
بے سبب کشتیم خجل نہ شوی
گم پیرد نترکے نہ سبب
قتل عاشق بہ تیغ بے ادبی
نبست در ملک حسن ادب
گر بدوزخ رویم دیدہ ما
آب بر آتشش زندہ عجب

وصل مطلوب اگر چه دشوار است

پاکش صرفی از راہ طلب

گذشت از فلک نعرہ یا رہم شرب
نداعجم چساں بگذر در روز بارب
لب لعل تو بر لب جام تا بکے
بیمیں جام از غیرت جام بر لب
خدا نگ بلا تیغ عجم خنجر کین
زبے کردہ اسباب قتل مرتب
زمن کو بیاموزد آداب محمولے
کہ دیوانہ نیست چوں من مودب
عرق کردہ شمع از تب سوز عشقش
ولے عاقبت دادہ جساں دہمیں تب
بہم تائب اما ولم مایل فے
روانیت اس تو بہ در پیچ مذہب
مکن نقل مشرب کہ راضی است صرفی

بہ تبدیل مذہب نہ لغز مشرب

مطلع ماہ است ایوان فلک لے آفتاب
گوشتہ بام تو گوید مطلع اور اجواب
بسنہ راہ خواب بر من سحر چشم جادویت
نمانہ بید دیدہ بیدار من اور بہ خواب
تا بخون ماسخود آلودہ دست و دامنش
وقت تبیل کردنش کردیم عمداً اضطراب
چشم من از بہر سلطان خیالت خیمہ نیست
بنگر از مزگان اشک اس خیمہ را میخ و طناب
دوزخ آگہ شود از حال آید و جہاں
تا کند از آتش اندوہ من کسب عذاب
قطرہ طہی اشک گرم ماست آتش پارہ ط
آب آتش گشتہ یارب بہر مایا آتش آب

صرفی از پیر خردند سیرکار من مجو

طایر محفل مرا کرد آتش عشقش کباب

ای کہ از بہر ہلاک من نہی بر رخ نقاب
گر سزوارم بکشتن تیغ برکش بے محاب
کے بہ بیداری تو اعجم دید آں روئے نکو
چوں بخنے خواہی کہ بینیم روی خوبت را بخواب

تاب روی گل رخان دیگر است از آب می
چشم بیداری ندارم من ز بخت خوابناک
گر بوی صف گل رخ خود دم زخم از سوز دل
چون خراب عالم عشقم ندارم هیچ غم
حاجت آن نیست ز خست ترا در آب و تاب
گر چه شکم میزند بر دیده اش هر لحظه آب
بیل دستا نسری ناطقه گرد و کباب
گر ز آب دیده ام گرد و همه عالم خراب
صبر فیا عمر بد را به بتان گشتم و
شاهد مقصود من به نمود روانه هیچ باب

صبحدم از روی عالم تاب افکندی عالم تاب
شعله ز دآتش عشق و کسایم کشت دل
تو پس از قلم انیس غیرو می جنب زمین
باده عشق تو دارد بوالعجب کیفیت
شکر جانها شکست از میثدے گلگون او
چون برافروز درخت از شا می مرست من
سوختی از آتش غیرت همه در آفتاب
سوخت دل های همه عالم ز بوی آن کباب
بسکه من زیر زمین کردم ز غیرت اضطراب
عالمی مست شراب و مست این باده شراب
پای بنهاده هنوز آن شهسوار اندر رکاب
چشمه خورشید را هرگز نماند آب و تاب

ناز جانان دلربا بخت و عتابش جانست
مے کشد صرفی بجان و دل از دنا و عتاب

دلا هوای بهشت از حریم یار طلب
شهید تیغ حبیب است زنده جاوید
ظهور نور الهی بسین ز رخسارش
بکار عشق چو باید کشید بار بلا
بکام دل نرسد گر کنی هزار طلب
ز جنت و جوی بطلوب نیست ره صرفی
نشین و پای بدامن کش و گداز طلب
کاسه چشم از آن باده لبالب همه خب
ای خیال تو هم آغوش مرشد شب
که مرا سوخت دل از تاب تن از تن همه

ز جنت و جوی بطلوب نیست ره صرفی
نشین و پای بدامن کش و گداز طلب

مبخورم باده صفت خون جگر شب همه شب
بے تو خود گر همه خور است بخورایم بکسار
ز آتش شوق تو در تاب و تبسم و چه کنم
کاسه چشم از آن باده لبالب همه خب
ای خیال تو هم آغوش مرشد شب
که مرا سوخت دل از تاب تن از تن همه

محقق داشته ام شب زلیخا حیرانی بوده بر من نگران دیده گو کب همه شب
 شام تا صبح غم و درد تواند خسته ام
 صافی اسباب طرب کرده مرتب همه شب

دارد از مستی آن ستمگر خواب
 خواب دیدم که در برم آن
 دیده ام خودم تمام بیداری
 نه بود جز بصورت چشمه
 دیدم او را بخواب و دانستم
 چون کند خواب چشم گر یتم
 دیدم آن زلف کج بخواب و
 دوش و لباس خلق بر دوش
 فتنه بیدار و فتنه گر در خواب
 اعتمادم کجا بود در خواب
 ز گسست تو سر اسر خواب
 فی المثل گر شود مصور خواب
 که ز بیداریست بهتر خواب
 که نیاید به دیده تر خواب
 نیست تعبیر است در هر خواب
 طرفه تر اینکه داشت دل پر خواب

صافی از بس که درد آورده است

ره نپاید چشم خسته خواب

روز بکه ناز و غمزه خدا داد با نصیب
 آنکه خدای نماید روی تو
 غیر بلا نصیب را باب عشق نیست
 نبود نصیب هیچ از خویش حق
 تیغ فراق بر سر من زو نصیب من
 بجز آن نصیب است از تر فغان چه بود
 آن روز بصر جان و دلم شد بلا نصیب
 بنمای روی خویش برای خدا نصیب
 یاد بلا ای عشق نهاده ام با نصیب
 یارب چرا شد از من بیدل خدا نصیب
 این بود سر نبشت ز کلک قضا نصیب
 کس را مجال جنگ و جد نیست نصیب

صافی شکایت از که لوان کرد در فراق

چون این بلا از روز ازل شد مرا نصیب

از کویان جهان اصل و نسب را طلب
 حشمت پا و شهری داشته محمود و
 ناز نین که دلم بر چه عیب است اگر
 از غلامی که مهر بود بنده او
 دهر بهار است غرض در نه مهر حال ز لب
 آمده جان ز غم عشق غلامش بلب
 از غلامان عجم هست نه سادات عرب
 بر سلاطین جهان ناز و تکبر عجب

نیت گرچه غلامیت زندهد و بچیه با لیکن آمارش خویاں زمانه محب

گرچه محب و عده خوبیت و لے ای صرّفی

نیت جز غمزه او عشق مرا هیچ سبب

کام دل یافتنم نیت ز جانان مطلوب
گر نخواهد که بود شاد و وصلش دل ما
بنود ز آتش عشق تو فرا شمع صفت
باز خواهیم که بزیر قدمت جاس بدیم
میرانے که سرکوی تراز طلبند
چوں دل تنگ تو ای غنچه دلم پر خورشید

هر چه مطلوب دل اوست مرا آن مطلوب
دل ما را بنود جز غم بحیراں مطلوب
جز دل سوخته و دیده گریاں مطلوب
که مرا یار پس از مرگ بود جان مطلوب
بلبلانرا نه بود غیر گلستان مطلوب
لیک همچون تو ندارم لب خندان مطلوب

از مسیحای لبش کام نسیب صرّفی

گر بود چوں حضرت چشمه رجیوان مطلوب

دلبر من در جهان بسیار دیدم روی خوب
روی تو روی پری و خوی تو خوش ملک
جز تو از خوبان ندیدم جان نایب روح بخش
دل پی بوی صبار رفت و بزللف تو رسید
راستی خوب است اما فی بهر با سر دمن
لا این نظاره رخسار خوب تو نشد

لیک جز تو خوبی او را ندیدم خوی خوب
عاشق این روی خوبم و اله آن خوی خوب
گرچه کردم در جهان بسیار جستجوی خوب
چوں ز القاس وی آمد در دماغش بوی خوب
کی تو اندید بود جز ابروی کج ابروی خوب
تا نه چشمم را سر شکم کرد شست و شوی خوب

خاطر صرّفی بروی خوب جانان دایل است

آلے آلے چوں نباشد میل خاطر سوی خوب

در ارت وصل تو ای یوسف زمان مطلوب
اگر بخت عشق تو مبتلا بود
خوشا کسیکه بود عاشق رخ خوبت
اگرچه کار تو نسبت بهن ستمکار بیت
بیزار فتنه و آشوب میزنی بر هم
چگونه طاقت بار محبتم بود

دریں زمانه از انزویست نام من یعقوب
قرا بهر بودی طریقه ایوب
که از میان مجبان بهم است عاشق خوب
ولے مسم بنور عالم و فام مشرب
ز ناز و غمزه آن فتنه جوی شهر آشوب
اگر مدد نه رسید ز جانب محبوب

برون از جذبه نسیا و سلوک من یعنی
براه عشق تو صرخیست سالک مجذوب

ز چشم اوست مقصودم نگاه برانشین یارب
بدست دوست نقد جان سپردن آرزو دارم
بلا را اگر زبانه و دانه صنع تو بخشد
ز اندوه و غم عشقتش دمه خالده باشم
ز دردش گر چه دلخون و جگر افکار و جان پیش
بنای غم ز اشکیم گریه ویراں در جهاں گردد

جدا از دلبر خویشست صرخی چون تن بیجان

توئی قادر که بخشی مرده را باز جان یارب

مرض نمود فقیه که داشت میل شراب
شکسته بدست من محتسب سبیلین
بحد شرع کند حکم قاضیست اما
زمی بشارت محمد چه پرستی از مفتی
ازین جواب که تا در برابرست گویند
ببین که باده پرست آمده غم عالم

ندانم از چه سبب زان میان همی صرخی

بچه کشی شده بدنام ایها الاصحاب

شهر من از تو به عشق سنگری چه عجب
ز تاج حسن ترا بر سر افسر شاهیت
وفا که آدمیاں راست در رقیب تو نیست
بیک کرشمه ربا بد هزار جهان چشمت
نهبانی از نظر خلق و خلق مفتونست
برایری چه کند کاخ آسمان بدرت
رقیب اگر بتو گفت از صبور می صرخی

بچه زیاده شهرهاں بسته پروری چه عجب
بخیل ماه و شش از تو سروری چه عجب
اگر رگ تو کند آد میگری چه عجب
بایں کرشمه ز چشم تو دلبری چه عجب
چنین تصرفی از شیوه پری چه عجب
بعرش اگر کند آں در برایری چه عجب
تو خود بگوی که بهشتان ز مفتری چه عجب

مر است هر مژه خاری شده بچشم پر آب
 ز حسن ماه و شان دگر چه حظ بپریم
 میان همدم نیک و بد امتیازی کن
 خطاب تو بر قیاب و عتاب تو بر من
 مرض مسیح تمت کند اگر داند
 اگر نه دولت دیدار تو بود به بهشت
 شنیده ام که ترا عزم کشتن صرفی است
 بکار خیر چه تاخیر می کنی بشتاب

ای رخت بر اوج خوبی آفتاب
 از می گلگون رخ تو پر عسوق
 شعله حسرت جہان سوخته
 لاف خوں ریزی اگر دارد اصل
 من دعایش گفتم و خونم بر یخت
 باده است مستی چه افزاید دگر
 بر سیاه روزان بتاب در دمناب
 از عرق خوابان عالم را کلاب
 ده چرا یارب نخس سوز و نقاب
 غمزه چشم تو آتش گوید جواب
 گشت در ساعت دعایم مستجاب
 ای که مست حسی و مست شهاب
 گر همه خواهی که باشی سرافراز

باش صرفی خاک راه بو تراب

دل از آتش عشق تو کبابست کباب
 پیشه رمن زره عجز و نیاز است نیاز
 یک نگاهم زد و چشم تو سوال است سوال
 ناصحا تو به ام از باده محالست محال
 وقت عزمت سوی عشاق در گشت درنگ
 رخت از باده گفتم عرق کرده عرق
 جام از آتش شوق تو خرابست خراب
 شیوه تو ز سر ناز عتابست عتاب
 از تو یک غمزه بخونم ز جوابست جواب
 قوت جهان قوت دل نیز شرابست شراب
 گاه بر کشتن ای شوخ شتابست شتاب
 زان رخ پر عرقم دید پر آبست پر آب
 صرفی از عقده هستی بگذر گو بگذر

که میان تو و دلدار حجابست حجاب

شاکه از رخش رفت دلقاب
 شام دیدم صبح یا اصحاب

منع دل چون کنم ز آتش عشق
از پی شربت مرّی غمش
مختب در گذر مستی ما
مست مارا کباب در دست است
ای که آهنگ قتل من داری

نتوان کرد منع نشنه ز آب
قطره اشک لاله گون عذاب
مست عشقیم مانه مست شراب
غیر غم سوخته ز دست کباب
مردم از انتظار کوبش ناب

غمزه از چشم و خشمش از خویش
صرافی آموخت کشتن احباب

دم جان بخش از لب لبی طلب
گفتش کام دل از تو طلبم یانه هنوز
هر دل رانه بود آتش عشق دل من
تا بکام دل تو عمل لب او نبود
دل برد غمزه او جان بستاند نازش
صفت خوبی دلدار من از عقل میرس
معنی آیت نور آمده در صورت او

از لب هر تنفس دم عیسی مطلب
چیس دران ابروی پر خم زده یعنی مطلب
خاص طور است بهر کوه تجلی مطلب
از می ناب و لب جام نسلی مطلب
غمزه نازوی از لبی سلمی مطلب
وصف خورشید جهان ناب اعلی مطلب
غیر از و پا در شه صورت معنی مطلب

گر تمّی وصال است ترا ای صرّفی

ناز خود نگذری از دوست تمنّا مطلب

بے بیش ز ندگی هجران مطلب
نبیت سوداگرے آیین محبت یعنی
از رقیباں سیه دل طمع رسم مکن
عقل جان و دل از ان زلف پریشان حالند
سر بارفته بسودای بتاں سامان هم
گر ترا میل تماشا رخ خوبانست
اگر آینه دل پاک شد از رنگ گلیت
نقد جان داده غم عشق بتاں می طلبی
صرافی از خلق جهان دست طمع کوته کن

دفع این تشنگی از چشمه حیوا مطلب
گز جانان بدی جان عوض آن مطلب
ظلمت کفر بس پر تو ایمان مطلب
چاره کارم ازین جمع پریشان مطلب
یعنی از اهل محبت سرو سامان مطلب
حسن رابین و ازین طایفه اصا مطلب
جز درین آینه عکس رخ جانان مطلب
ای متاع عیبت گراں مایه توارزان مطلب
گره بیری بغم از آب خضر جان مطلب

دے بر لب من بنہ جاں فرال لب
 کہ پیمانه عمر من شد لب لب
 ز درد تو مارا بلب جانر سبیده
 پیچی پر تشش درد منداں کتال لب
 اگر گویمت جاں بیک غمزه بستان
 دلم را دران التفاتت بال لب
 چو را ندیم بلب حرقے از سوز سینه
 سر اسر مرا سوخت از سینه نال لب
 ترا و مرانیت حاجت بصہب
 مرا خون دل باده است و تر لب
 کج لب دہد گرچہ جاں می ہمیش

تو تیغ مرزہ تیز کرده سخنم
 نہ سہم تو صرّفی تہی کردہ قالب

ز بس کافت دہ مستم روز تا شب
 سخنم کہ ایں روز است یا شب
 اگر روزے بوصلت شد گشتم
 رسید از پی سخنم حیراں شب
 بگویت شب مرارہ دادہ نے روز
 ز من بیگانہ روز است آشنا شب
 شب آمد محرم را ز محبتاں
 توانا اندوہ پنہاں گفت یا شب
 مروای عاقبت امروز ز نہار
 کہ میعاد است مارا با بلا شب
 بشام مردن ما آندای جہان
 سبہ پوشیدہ بر بالین ما شب

الہی صبح دم خونم بریزی

چو صرّفی زندہ دارم در دعا شب

قبلہ اہل محبت کعبہ کوئی حبیب
 خلق را و سوی کعبہ کعبہ اسوی حبیب
 تانہ از سنگ جفای فرقت او بشکند
 شبشہ دل مانده ام بر طاق ابروی حبیب
 بسکہ از بولیش دماغ من معطر گشتہ است
 بشنوی ای ہم نشین از بوی من بوی حبیب
 خانہ اش دل روزن آمد دیدہ و بنود عجیب
 گر بردن زین روزن افتد پر تو زوی حبیب
 رشتہ محرم اگر کوئہ بود گردد و را ز
 دارم از موی سر زلفش رگ جان آرزو
 گر بہ پیوندیم باں ناری ز کیسوی حبیب
 اے ہزاراں جاں فدای یکسر موی حبیب

بر من آزار و جفا صرّفی ندانی از فلک

بلکہ اینہا را فلک آموزد از خوی حبیب

نہادہ اند قدم و ررہ بلا احباب
 منم براہ بلا پیش و در قفا احباب

بی و میدن صبح اجل شب بجران
بسوخت ز آتش پنهان باور قیب بباد
چو در طریق محبت غرض تنغم نیست
چنانکه روح مر از خم اوست بگریزند
بلا ای جانی و جز با خودت نمیخواهم
بلا ای عام بخوابند از خدا احباب

بخاک نانه هم خوشی او فست صرّفی

نهاده سینه برایش جدا جدا احباب

ترا در خاطر است امروز میل بسمل احباب
قبیل تیغ دشمن داخل ضیل شهیدان هست
کرم کرده بیا در منزل ما و منزس از کس
بقتل عام رخصت داده چشم جفا جورا
چرا رخساره ات آلوده چندین نظر گردد
جیات ماست مشکل عقده در رشته امید

چه حاجت آنکه سازد ناله از درد دل گاش

که صرّفی در دل یار است راهی از دل احباب

دیده ام محروم و دل پیش حبیب
عشقم از خویش آن خود بیگانه زحت
گر طبیب آید که گیرد نبض او
قاصد از بهر تنگی تابکے
ریخت خونم روز قتل بیدلان
وہ کہ بردل ہم حسد دار در قیب
طرفہ اندر شهر خود گشتم غریب
من شوم ہمیار از رشک طبیب
گو شوم دلدار آید عنقریب
من ہم از فیضش بماندم بے نصیب

در دُعا صرّفی کہ میرد پیش دوست

دارد امید اجابت یا مجیب

صبح دم دست و گریبان بود با آفتاب
جلوه گر گشتی و روشن شد همه روی زمین
میرود هر صدم جائے کہ بے نشو و نشانی غیر
یا نموده از گریبان نور نور آفتاب
روی خوب ترست تابان بچشم یا آفتاب
میکند نظاره روی تو تنها آفتاب

با تو بنوازند بر او از سحر ماندگی
مست من چون سر بخواب ناز ماندن خوانی

گاه میگردد نهان و گاه پیر آفتاب
میکنند آینه ات بودن تمنای آفتاب

ماه رویانند صافی بند آتش شمس

کز تپش شرب مدام مستی آفتاب

بسته گردیده ره نظاره ات بر آفتاب
هر کجا حس جهان تاب تو گردد جلوه گر
عاجز است ای آفتاب حسن درخیز تو
عالم افروز است عکس ساغر صهبای ما
نابا شد پر توی از روی عالم تاب تو
جز بوسف حسن تو هرگز نمیکوید سخن

کرد از آن کرد از تا سف خاک بر سر آفتاب
می نماید ماه من از ذره کمتر آفتاب
آن عزایم خوان که می سازد سحر آفتاب
باده بزم محبت راست ساغر آفتاب
کی تو اند کرد روزم را منور آفتاب
ماه من گری المثل بوی سخن آفتاب

از درون خانه صافی پی نظاره اش

که ز روزن می دراید گاه از در آفتاب

گاهی تو در قفا و گاهی در قفا رقیب
عرض نیاید کردم و دیدم تغافل
زلف صبا کشیده و عاشق کشیده آه
چون محمره خودش ره عاشق کشتی نمود
ایزای ماست دیدن روی رقیب بس
چون آب تیغ دوست کم از آب خضر نیست

همراهی تو چست بدین گونه بار رقیب
ظلم هرگز نکرده یافت ز تو مدعا رقیب
آشفته تر از آتش باد صبا رقیب
تهمت چرا کنیم که شد در نهان رقیب
سر تاب است خود همه جور و جفا رقیب
قتلیم به تیغ دوست ندارد روار رقیب

یک عاشق و هزار رقیب است قاعده

صافی منال گر بودت یک دو تا رقیب

از یک طرف رقیب و یکجا هم صیب
دارم از درد عشق تو بیاری عجب
تا دیدن صیب بجام رسانده و سبک
گل شد تمام گوش که وصف تو بشنود
می پرسد از غریب بھر کشور می تقسیم

من در میان خوف و رجایانده یا رقیب
بیمار تر ز من شود از بدغم طریب
جان کزن مرا است سبب دیدن رقیب
اما عجب که نشود افغان عن رقیب
چشمش به تیغ نیز کند پرشش غریب

آیین اوست کشف نهانی به سبب دلا

صافی سرینج از روشش ظاهر حبیب

شداله عذاری و گرم جلوه گرامش
او از کف اغیار کشتد سحر کلکوں
خورشید اگر شب بد بد نور سخوایم
پروانه تو گرد سر آن شمع چه کردی
پیش از شب دیدار دلم بردی و جاکم
غم گفت چه جانکاه بود صحبت نادان
دارم بدل سوخته داغ و گرامش
ما را می گلزننگ ز خون جگر امشب
خواهم همه رخسار ترا در نظر امشب
از دود دل سوخته ام کن حذر امشب
بر پای تو از دیده بریزم گهر امشب
باید که طرب را کنی از دل بدر امشب

صافی دسرش در قلم یار شب وصل

یارب که نیا بند رفیقان خبر امشب

ای پری را کرشمه ات آسب
رویت از نشاء قدح رنگین
میل این خاکسار تیغ تو کرد
رفت غم سرم بنا شکیبانی
اهل دل بایل ز غم ندانست
چند پرستی حساب غم همایم
آدمی زاده فرشته فریب
گلشن حسن را ز رنگ تو زیب
میل آب روان بود به نشیب
پس چه پرستی که چیت شکیب
مبوه تحس و لببری آن سبب
نبیت دیوانه را خبر نه حبیب

مژده او متاسم نکشاده

صافی خسته و ادجان نهیب

پری چون بشر مبتلای حبیب
دلبستم به رزم سپاهر بلا
عجب لذت دارم از جور دوست
ز سنگ بلا دم نه دلبست
مرا دیده گرد و درین غمت
نصیب ره عشق خوابان بلاست
ملک گفت بذا نشی عجیب
که نصر من الله فتح قریب
چه داند منین لذت را دلبست
نت الی در بر کن گل عند لب
اگر بر سرم بیاید طبیب
درین ره قسم مانده ام بالنصیب
فقال استجب دعوتی یا عجیب

ن

حرف التاء

ن

مهر من دمدم باز از حسنت گرم در گرم است
 شنیدم میزند در شهر اسلام آن صنم آتش
 اگر دم میزنم ترسم که این کاشانه میسوزد
 عجب نبود اگر چون اشک شمع است آب چشمم گرم
 جگر گرم است و خوں دیده هم از شعله شوق
 شب تاریک آه آتشین رهبر یکوی تست
 می کامروز آمد دیده جائی دیده بود او را
 چه می ترسانیم ای پندگوار گریه می دوزخ
 ز گفتار لب شیرین جانان مجلس رندان
 رشکم گرم و آهیم نیز گرم از آتش عشقت

به مهر روی آتشناک تو خورشید گرم است
 چه دایم واقعی اما درین شهر این خبر گرم است
 که شمع من دم گرم من امشب بیش از گرم است
 که از سوز دل پر آتش من چشمم تر گرم است
 غذای درو منداں این غم تو گرم بر گرم است
 بر اوست چوں بنافتم گرم رو چوں راهبر گرم است
 که آن خورشید رو بسیار مارا در نظر گرم است
 دل اهل محبت گرم تر بالشد ز هر گرم است
 یسے گرم است کاندرا صیبت شهید و شکرم گرم است
 دسیلاب سرشک و دود آسم بجز در گرم است

زمستان کی بود درخ زام سرما که ای صرّافی

ز آه آتشیم خانه را دیوار و در گرم است

در قصد جان اجل بدخسانه من است
 زنجیر زلف حور بسیارید بهر من
 با من غم تو گفت چو در سینه جاک کرد
 ملک غمش که خواهم آبا و با نعمت
 از آتش غم تو منم شمع بزم عشق
 خشم مراد مسبکده ام را قیاس کن

موقوف یک اشارت جانانه من است
 گر گویم بحشر که دیوانه من است
 جان کن برو ز خساد له بیگانه من است
 معصوم ریش ز گوشه ویرانه من است
 مجنون سینه سوخته پروانه من است
 زین شیشه سپهر که پیمانه من است

صرّافی کے بمنزل من چساں برد

کز وادی عدم ره کاشانه من است

مشکن ای غم دل مارا و بسین کاندل کیست
 بسکه بیگانه شد از من دل آواره من
 مهر او در دل من تا چه بود در دل او

دل ما هست و لے ہیں کہ در منزل کیست
 بازا اگر در کھنم آید نشنا سم دل کیست
 دل من مایل او نادل او مایل کیست

بونه کرده است گله را که برآمد ز کلم
مردم از ذوق که چوں عقیل و دلم را بر بود
گشته از غمزه پنهانیم اما پیداست

صرافی از هجر نه تنهادل تو پر خون است
وصل جانان بجهان خود تو بگو حاصل کیت

نه تیغت در پیام است آب حیوانی بظلمات است
مترس از حق اگر قسم همس داری که ترک من
پس از عمر که یابم وصل نتوانم رخش دیدن
ز تیغت قتل خود خواهم دم سجده با برویت
چه پاک از درد خود مارا کرد و تو جانکاه است
ز آثار الوهیت که دیدم در رخسار من
بود حصر جمال و دل ربانی از رخ خوبت
زوال نسبت عشقم بیار خویش ممکن نیست

و لے از آب حیوانت نغز مرگ مفاجات است
بخونم مفتی دین محبت را روایات است
مرا کی طاقت نظاره اش وقت ملاقات است
که آن محراب جانها قبله ارباب حاجات است
که اهل درد را از مدام اللذات لذات است
اگر ظاهرا هر کس گوئی که اینها شطح و طمانست
مراد من ز تهلیلے که بهر نفی و اثبات است
که هست این عاشقها ایم با آن حسی که بالذات است

سحرگاه هست و می آید نسیم گلشن کوشش
برآور صفا دست که بهنگام مناجات است

عشاق را بعشرت دنیا چه حاجت است
خواهم جان فروخت بیک غمزه اش بیک
بر ما چو جلوه گر شده بالا بلندش
در دهر مده بخدا آن طبیب شهر
واعظ بحشر و عده دیدار تا بچند
نقش حصیر بر تن خاکی ز کوی دوست

با خون دل بباده حمرا چه حاجت است
چوں این از دست به سودا چه حاجت است
ما را بغیض عالم بالا چه حاجت است
در حبیب را بحد او چه حاجت است
امروز حاصلست به فردا چه حاجت است
عشاق را بجامه دیبا چه حاجت است

صرافی تو خود نخواه از و ناز جانستان
لطیف غمیم را بنقضا چه حاجت است

بکف گر جان برم پیش سگانت بر تو منت است
دقیبان چغا جوی تو یارب از چه دی باشند
که غالی دست رفتن پیش یاران از مروت نیست
که آیین چغا جویی وفادری هیچ ملت نیست

بجاک راه تو جا خواهم و گرد رست بر سر
ندارم صحبت اغیار جور اندیش را طاقت
شنیدم که بر لای قتل این بیارے آئی
ز غیرت مردن از مردیت چو دے بنیت با غیر
نه مثل طالب دیدار باشد مایل جنت
مزن بر رندی و رسوائی من طعن ای ناصح

گر اے گره خود لایق بتاج و تخت و دولت نیست
عذای بے روح باشد بهر می گراهِ صحبت نیست
بحد التّ که یاری این خبر خالی ز صحت نیست
نشد مرد گفت آن بے حمیت را که غیرت نیست
بله خود قیمت هر بند جز بر قدر نیست نیست
که فهم تست قاصور نه این خالی ز حکمت نیست

ز سر آنکه صرّقی شد مرید پیر میخانه
پیر سیدم که در اظهار آن از پیر خصلت نیست

ای عقل از جنون دل دیوانه پر شده است
از بهر تو دله ز کجا آرم ای طرب
ناصح طبع مدار که پند تو بشنوم
شبهای غم ز شمع و چراغ غم چه حاجت است
در دل قرار و صبر و سکون را غمت چو دیو
ای شمع جز ملائکه پروانه ر تو نیست

گنجایش تو نیست برو خانه پر شده است
کای دل که دارم از غم جانانه پر شده است
گوش من از ترانه سر ندانه پر شده است
کز پر تو خیال تو کاشانه پر شده است
گفت از غضب که خانه زبیکانه پر شده است
امشب که بزم گاه پروانه پر شده است

صرّقی به زلف دلبرم از رشته های جهاں
بگردد که شانه را بهم دندان پر شده است

حسن او جادو دانه افتاده است
شوخ من در فن کرشمه و ناز
فاک بر سر دو چشم گریاں را
چشم پوشیدنش ز من غرض است
زلف و حال ترا چو زاهد و بید
قصه ام گوش کن که خوبالک را

او بخوبی بگانه افتاده است
بے نظیر زانان افتاده است
گر ز غم عشق خسانه افتاده است
خواب نازش بهسانه افتاده است
سجده اش دانه افتاده است
بزر باں این فسانه افتاده است

قدحی نه به پیر سش صرّقی
که برین آستانه افتاده است

مرانظاره گل چهره تمنّ نیست
که رنگ و بو عیوی امروز هست و ذرات نیست

در روی حسن تماشا می کنند بسچوں کن
کسے جمال مقدس کجاست تو اندوید
ضمیر ما است منور بہ ہر ماہ و ششی
بہیں کہ سوختہ دھرمین ز برق دیداریم
زمینکشاں غم عشق کس نے بیسیم
ز تنگای زمین و فلک بر آوردم
دلہ ز لجبہ عشق است قطرہ ما
بغیر دوستی یا خود چہ اندیشم

کج حکیم و کج اسرار شفی صوفی

کہ کار سر خود حل این معما نیست

مراد اہل محبت جز این تماشا نیست
کہ دیدہ دلش از نور قدس بینا نیست
کہ نور او ز کمال ظهور پیدا نیست
علو بہمت ما کم ز طور موسی نیست
کہ ظاہر از نفسش مجر سیاحت نیست
بعرصہ کہ در وہ بیچ اپن دہا نیست
بروں ز جیلہ این قطرہ بیچ دریا نیست
کہ ہر جہ بہت جز این دوست نیست الا

دلہ کہ جز الم عشق را درو بہا نیست
بحسن گر می باز از یوسف است چنان
نہا نیم نکش کشت و کس نمیداند
زاہل در دبدادی چہ میری جانرا
چو کشت یا خودم گفت باز جاوہمت
مزار فتنہ رفیق است یک نگاہ ترا

دو کون صرف رہ عشق کردہ صوفی

بملک شاعری اسم توبیہ مستمان نیست

طالب دیدار جز خود کام نیست
ما طواف کعبہ دل سے کنیم
نیرت در دعا شقی در ماں پذیر
تیرہ روزان چہاں عشق را
وصل جانان برتر است از سعی ما
کس بزور پا بکوبیش رہ نہ بد
قیس را مجنوں شد از لبلی لفت

پختنگان را این خیال خام نیست
حج ما را حاجت اسرارم نیست
دولت جاوید را انجم نیست
کسترا از صبح سعادت شام نیست
در خور غنقای ما این دام نیست
در رہ این کعبہ بجائی کام نیست
بے نشانان رہت را نام نیست

در غمش تنہا دل من خون نشد
یک دل سببیم دریں ایام نیست
جسام می صرفی زد دل ز نگم زدود
مرشد من غیر سپی جانم نیست

ساقی از اسباب عیش ما شراب ناب نیست
در دامن دانرا نظر بر عالم اسباب نیست
وہ کہ شوق من فزوں میگردد از حیدار و
از زلال وصلش اصلاً تشنه و سیراب نیست
التفات ترک چشم او بحال دیگران
کست را از زخمی کہ بیند برہ از قصاب نیست
ما شبے دیدم جمال دہر خود را بجز آب
فلتس از بخت بیدارم بغیر از خواب نیست
رشته دہان مرا با تار زلفش صبر گرہ
ور نہ بے درجہ مرا ز بس گونہ پیچ و ناہ نیست
زور قسم افتادہ در گرداب دریائے غمش
طرفہ گردانے کہ پیش ساحل و پایاب نیست
گر بجز اندوہ بر اندر اضمیم بالشت اندوہ
جز رقصائے دہر خود مرفیے اجباب نیست
ساکب راہ غم عشقت بپائے سعی خود
مگے نو اند رفت اگر از جذبہ این قلاب نیست
عرض حال عشق اگر خواہی سخن کوتاہ کن

عرض حال عشق اگر خواہی سخن کوتاہ کن

لا بق عرض بہت صرفیا اظناب نیست
ز مستقیمش خبر از نالہ می زار تو نیست
دلائل اگہ بار غمگسار تو نیست
کہ قیض جان اسیران عشق کار تو نیست
اصل برو طمع نقد جان من چہ کنی
بجذب ماکم از ان تیغ آبدار تو نیست
کشد بجانب خود آب نشنہ را ناچار
و گرنہ فقل محبان باختیار تو نیست
رو چشم شوخ تو بے اختیار خون ریزند
مگر کہ جان من دہی رسم در دیار تو نیست
ز حال اہل وفا سچیکس نخسے پرسد
مرا شکایتے از درد انتظارتو نیست
امید وصل تو ام انتظارے بخشد
ز بادہ غیبی مست من خمار تو نیست
ز چشم شوخ تو پیداست نشانی ناز
و لے ببالش او میں فاکسار تو نیست
ز آفتاب فلک بالش سرم خواہد
زدود آہ تو صرفی ز روشنی اثرے

زدود آہ تو صرفی ز روشنی اثرے

بہ پیچ خانہ ہمایہ و حواری تو نیست
بہ پیچ خانہ ہمایہ و حواری تو نیست
مے کہ اسباب فن فتنہ و جادو نیست
بانتارت ہمہ را از خم ابرو نیست
مہربان برین اگر آں بہت بد خوے بود
فلکش بہر من خستہ جفا جو بہ سخن

فلک از شمس و قمر بر دو برابر میباید
جای برگوشه چشم تو چو حالت میگرد
پاره پاره برت بدخوی منش کرد آخر
بیدرے کز سر کوسے تو بدوشش کردند
مویم اندر بجزغیر است اگر مرده وصل
گردل از باد بهاری ز تو لوی پیست
دید چوں صورت تو خامه و نصویریت

بهر سجدن حسن تو ترا زوے ریخت
از پی غارت دیں ترک بند ریخت
دل غم دیده من گرچه باں خوبیاخت
آدمی بودے اگر باسگ آں کو ریخت
میر سیدان تو مرا باز سپه موی ریخت
گلے از باغ تو ناچید باں بو ریخت
آں مصتر که بچیں صورت نیکو ریخت

بازے خواست که دیوانه کن صرفی را
ورهمان روز که ز شیر زگیسو می ریخت

خلقه ز تیغ تو بختی بسمل است
من منتظر در آرزوی بسملم وے
چشمش بغمزه بسمل من کرده او به تیغ
مرانده ز بر پای ترا هم نقد جان بکف
خواهم بعید گاه کفر باں تو شوم
تیغ کر شمه تو بدم کشی است نیز

اما ترا ز ناز چه پروای بسمل است
آں شوخ خشمگین ز نقاضای بسمل است
آں طرفه بسملی است که بالای بسمل است
یعنی که بیدل تو مہیای بسمل است
گر بسملم کنی بخدای جای بسمل است
امروز در جہاں تو توغوغای بسمل است

صرفی که بسملت شده خواہد جبارت تو
بازش ز غمزه تو بختی بسمل است

زندگی بخش دل و جان من شراب صاف نیست
خایت بمل است اگر جان را بجاناں بسپری
صادق و کاذب چه داند ز دبه لاف عاشقی
گو بگوید یا حسن من همه نور طوق است
حاجت و وفا فی کس نیست جاناں مرا
نافه نافه مشک مے بارد ز چین طره اش
نزدہ پوشش فقر یا بر طلس گرد وں نہد
باسگانش کرده صرفی نسبت خود را درست

مے کشا ترا طعمه کردن ز اهداں را صاف نیست
ورکنی صرف زین نقد و کون اسراف نیست
جز بلا می بجز نقد عشق را صراف نیست
هر چه میگویی بدیمه حق است محض لاف نیست
غیر تو ز خویشتن خورشید را او صاف نیست
آہوئے چین را بعد نیساں نافه در نافی نیست
نزدہ پوشش بختی محتاج طلس باف نیست
این شرف بس درد و کونش گرچه از اثر اف نیست

خالت از مکر بران گوشه ابرو نیست
گرفت خاک ریت سرو زار تو چه کم
تیغ بر کس نه زده کشته تیغ تو بے
از خیال لب لعل تو به میخانه و عشق
گر نه باد در فراق تو نه سازم چه کنم
آه ازاں ساقی گل رخ که ز بزم طربش

چوں نه رسوای بهمانی نشود اکنون صرفی
کامد آن سنگ دل و شیشه ناموس نکست

اے کہ دور از تو دل و جان من همچو نیست
عرض حال خود بصد زار می کنم پیشت وے
همچو گه از حال زار من نخی پرسرگت
ریخ عشق از بهر گنج وصل اگر عالتش کشد
در دمن عشق را باید سپردن جاں بدست
نبست جز در بے وفائی شهرت خواباں وے
میگشتی که هستی خود وارم نه بادہ اش
فانم از ریخ بجران و نشاط وصل نیز

نالہات غوغای رستاخیز در عالم افکند
صافیا این ناله بتو کم ز نفع صورت نیست

جان من چون از سر کوسے تو این غمناکی رفت
گر نه خاک سینه ام یک جاں بروں آدچہ پاک
آب تیغ و ارم نه از قید جسم و جان مرا
شبنم است این یا شب از خشم کو اکب ریخت لور
بنگر اورا کم که چنداں شست و شو کردم با شک
دست در فراق بار خود ز دم آواز شک
عالمے را کشته بے پا کانه رفت آن نعره زن

هر کی گوشت نشینی است در و لکری هست
تا منش گر چه بلند است وے مهت لبت
خمر نه گشته لبت از بادہ تو لا عقل و مست
حق پرستان جهانند ہم بادہ پرست
قسمتم چون شب حیر آمده از روز است
همم را بادہ بدست است و مرا بادہ بدست

گر ز نزدیکیان خویشمے شماری دور نیست
آن چن زارم که زاری کردم مفذور نیست
پرسش یاراں دریں کشور مگر دستور نیست
عشق بازس کی توان گفتن که جز مزدور نیست
کر با و پیش از ابل جاں سپردم معذور نیست
منت ایزد را که ما و من دران شہو نیست
حکم نتوان کرداںے زاهد که او مخفور نیست
جز با ندوه رخم عشقت دلم مسرور نیست

خاک بر سر کرد چندانے که ز بر خاک رفت
در دروں صد چاک دیگر از ره این خاک رفت
شد رواں سبیلابی و از ره خس و فاشاکی رفت
بسکه دور آہم از مهر تو بر افلاک رفت
کاپچہ جز نقش تو بود از صفحہ لعل اک رفت
تو سنش شد نندنا از دستم آن فراق رفت
خیل خیل افواج جاں و نبال آن بیباک رفت

دل ز نقش غیر صرّقی پاک گرد و جان سپرد
شکر لشد در جهان پاک آمد و هم پاک رفت

عسری رپیے ماتم این جامه نگه داشت
مشتاق قد و منش همه شب چشم تر داشت
هرفته که آن شوخ نهان ز پر کلاه داشت
دایغ سببه از آه دل من رخ مهر داشت
از زلف و خط و خال سیاهی و سیه داشت

شام اجماع دهر ز شب جامه سیه داشت
من گفت که بر چشم تو مانم قدم امشب
کج مانده کله را و عیاں گشته ز کاکل
شب در دل من آرزوئی خال رخشی بود
بر ما چو کشید آن شبه خوابان سپهر حسن

دیر روز که بر سینه زدی از مژه ناوک
یک ناوک مژگان تو خالصیت ده داشت

از پیری آدمی گری عجیب است
لیک از و بند پروری عجیب است
بالو از وی برابری عجیب است
گر سوئے بنده بنگری عجیب است
ناز نبینی و دلبری عجیب است
گر از یی شیوه بگذری عجیب است
در ره عشق سروری عجیب است

رخ نمودن از آن پری عجیب است
گر شهانند بنده اش چه عجیب
چون ز تلافی پیشت آیین
یک نگاه تو آرزوی شهان
در زمانت ز بسلی و سلی
شیوه لست قتل اهل وف
سر خود گر نبازی اسے عاشق

لطف طبع تو صفا در شعر
از ظهیری و الوری عجیب است

ای همه نور خدا خورشید و مهر چون گویمیت
یا نگار سر و قد جامه گلگون گویمیت
از دل خوں بسته یا از چشم پر خوں گویمیت
گر بخوانی نامه را بشنو که مضمون گویمیت
اندک که گر وصف آن رفتار موزون گویمیت
ور شوی از حلقه عشاق بیرون گویمیت
بهتر از فرهاد یا افروز ز مجنون گویمیت

بهتر از خورشید یا از ماه افروز گویمیت
سر و بستان جماله یا گل گلزار حسن
و نه نمیدانم چه می گویم ترا از حال خود
نامه سر بسته عشق است سوئے تو دلم
نال چون بلبل کنی بسیار چون کبک دری
زینهار ای دل برو از حلقه زلفش مشو
عشقبازی چون تو صرّقی در جهان بگذشته است

نهادم شیشه دل مست من بر طاق ابهریت
یکے از کیسوانت کام دل دیگر کیسند جان
شب دیدارت ای همه دیده های اختراں باز است
ز گوشت میل جنت چون کنم هرگز نخه از زد
چو از آئینه حسن تو ظلمت حسن بچون است
نیامد مانع نظاره تو دیدن غمیرم

بفن شاعری صافی طرفی ساحری دارد
مگر تحصیل علم سحر کرد از چشم جادویت

آمد سپاه حسن تو در ملک جان گرفت
تا کرد جهانمخت به دل درد مندمن
لاغر تنم گزید بدندان کیس رقیب
کس در کنار خود به جهان چو نتود لبری
گل گل شکفته اند همه شاہان بیاض
از تار بست سر گل اندام من کمر

تا یار شد به جامه زر بفت جلوه گر
صافی بهار عمر نو رنگ خزاں گرفت

تیم در دست اجل از مخمره یار من است
آه آتش بار نه بود موجب کم لطفش
بجنبان صحبت شادی و من با یک دگر
مگر کند منع تماشاخی رخ یارم فلک
تا یکے به قیمت داند رقیب خود فروش
ماه من از مهر بانی ملتفت با غیب من است
روز قتل بیدلاں بهر خدا خونم بریز
رخ چونم نسی بخواب آلودگان بزم عیش
سرنگوں جام نشاط من اگر فتاده است

ز به باکی شکست آن شیشه را چشم بجاویت
عجب فرقیست نازک در میان این دو کیسویت
فلک با صد هزاران دیده خواهد دیدن رویت
زالال کوثر حسنت بخساک از ستر کویت
چرا از اعتقاد خود نه گرد دست کرد رویت
بجوه دیگر غم دیده اما چشم دل سویت

با این چنین سپاه جهان میتوان گرفت
جان بر لب آمد از غم دل دل ز جان گرفت
بسگر چگونه سگ بدمان استخوان گرفت
نه گرفته است تان کناره جهان گرفت
آن سرو لاله رخ چوره بوستان گرفت
آشوب و فتنه را کمرش در میا گرفت

تا یار شد به جامه زر بفت جلوه گر
صافی بهار عمر نو رنگ خزاں گرفت

آب حیوان خوردن از تیغ اجل کاین است
بلکه از اسباب گریه های بازار من است
من طلب کار غم و غم هم طلب کار من است
چون کند گریه یاد آوردش شب تار من است
چشم این بسکه جوهر او خریدار من است
التفات او بغیر از بهر آزار من است
زنده بیرون آمدن زین معرکه عار من است
لایق نظاره تو چشم بیدار من است
صافی از خاصیت بخت نگو سار من است

ہر کیا ندیدہ دل بہر زنجارے دگر است
دل من سوی تو دیدہ بروئے دگر است
چشم از پر نور بیت بخداے باشد
چشم عاشق بہو اسے تو پر آبست مدام
چہ گریزیم ز عشقت کہ بلائے زخداست
بدلم ناوگت ناز تو بدای تخیخ مرثہ

وہ کہ ہر جہاز قدم تو صفائے دگر است
دل بجائے دگر و دیدہ بجائے دگر است
دیدہ ام را ز جمال تو جلالے دگر است
وہ کہ در عالم عشق آب و سوائے دگر است
مگر انجا کہ گریزیم خدائے دگر است
آکے آکے پیے ہر درد دوائے دگر است

صافی دل شدہ چوں گوشہ نگیر و چہ کند
کہ بہر گوشہ چشم تو بلائے دگر است

رخ نیلہ پراں راہ سودنم ہو سس است
بنا زنی کشد آقا بغیرہ سبب گوید
نہ طوق و فایت بگردن آمدہ ایم
کہ دیدہ کہ خاک رہ تو رگل کردم
ز عمل لب تشہد مرا آرزوی دشنامے
عدیت شہد و شکر تپید کوئی لے طوطی

چو خاک بر سر آں راہ بودنم ہو سس است
بدیں برسانہ نرا آرزو دنم ہو سس است
کہ با سکان تو خود را نمودنم ہو سس است
سخن و خاک دریاں رہ نمودنم ہو سس است
کہ از زبان تو خود را ستودنم ہو سس است
حکایتے ز لب او شنودنم ہو سس است

ہزار غنم بدل من از دواست لے صرقی
ولے ہزار دگر ہم فرو دنم ہو سس است

خیم ابروی کج یار مہ نوحے خواست
خرقہ کہ نہ دنا افس سبز فلک است
ہست در چین و خطا ہوتی مشکیں لیکن
شکر گویم و شکایت ز جفا بیت نکسیم
بنگراں ترک کماں ابروی من کرد مرثہ اش
دروغایم کہ کند ترک وفا یار ولے

زیں ہو سس گر چہ بسے کا ست ولے نامہ راست
جہا بحر اپنیہ میں کہنہ زانخیم پیدا است
نسبت چشم تو با آہو می چین عین خطا است
کہ چنین قاعدہ طایفہ اہل وفا است
ناد کے ہست کہ ہیکان وی از تیر قضا است
گو نہ درد من جو روستش دست و پا است

خالی ادا شکستے باشند و بے آہ دے
صدفے خستہ کہ پروردہ ایں آب و ہواست

نہ ہمیں دست فغانم کہ بگویت بر فاست

پُر ز افغان من غمزدہ صحر است

گر چه از لوله عشق است دلم یک قطره
می توان گفت که از عشق کس نمی تواند
پناه من دانه غلامی بپایم زان است
بانگ آن در هوای شکر قد و زون
سجده کردم من دیوانه بپای راز جنون

گر فلک نیست رقیب تو به عشقش صریحی

در پی سحر و جفای تو رقیبانه چراست

گر چه ماندم از عشق تو غمت کی نیست
پای بر خاک من ای سر و من خاک ریت
کشتان نیست که در سینه فلک را چاکیت
پاک باید دل از آرایش گل بهر غمت
توئی بر تو دل و هر توئی دل من غلجی است
تا جمل گشت یکے را تو هزارا گشته

در همین قطره چگونم که چسب دریا دریا است
جز دروغ نمی توان گفت اگر گویم راست
اثر دو مستم آری ز حبیبم پیدا است
می کند تربیت سر و در لایه راست
گر بگویند که این سجده روانیت رواست

گر غم عشق از این پیش بود با کی نیست
قدم بر سر من نه که کم از خاک کی نیست
سینه چرخ هم از تیغ تو بے چا کی نیست
لابق بودن او غمیر دل پاک کی نیست
تو ندانی که جز این نه فلک افلاکی نیست
آفرین باد درین ره چو تو چپا کی نیست

بار در ضمن جفا لطف نماید صر فی

کله تا که نکرت فهمی وادرا کی نیست

با یک دگر دو چشم تو در قتل من یکی است
خواهم صد دل و اند تو صد غم بهر دلی
مردم ز ضعف و چو نالک آمد بپرسم
گل پیرین ز لاله هزارا تو می و بس
فرق است در مشارق اهل جنون
در زنگاه عشق تو جانها کشته صفت

بهر ملک من دولت را سخن یکیت
وہ چوں کینیم آه که دل در بدن یکیت
معلوم اولت که درون کفن یکیت
یوسف هزار و یوسف یکیت
در اصل راه قیس ره که کن یکیت
در خیال اهل حسن همین صف شکن یکیت

صر فی خمشت نشین که بوی را نه در جهان

آواز جعد و نغمه مرغ چمن یکیت

سلک دندان تو و عفو گهر هر دو یکیت
نغمه تازه شنو هر سحر از دل موی

دین تنگ تو و تنگ شکر هر دو یکیت
دل نالان من و مرغ سحر هر دو یکیت

بے دیوان تو دلم غنچه صفت پر خون است
عیب من بے نهری نیست در اقلیم جنوں
لے کہ خاک رہ تو سرمہ اہل نظر است

دل پر خون من و غنچہ تیرہ دو یکیت
خوش دیاری کہ درو عیب و نہر سر و یکیت
سرمہ و خاک رہ تو بہ نظر ہر دو یکیت

صافی آتشکدہ عشق دل سوختہ است
آتش سوزان و جگر ہر دو یکیت

بادہ و اشک من و خون جگر ہر سہ یکی است
تابکام و گرانست لب شیرینست
باغ خوبیت رخ خوب نواہی تازہ بہار
مہر و مہند بفرش رہ تو افستادہ
چوں سبہ روزم ازاں زلف شب آسایہ عجب
چشم پر غم شب غم رنجت بے گوہر اشک

کہر یا و رخ زرد من و زہر سہ یکی است
زہر در کام من و شہد و شکر سہ یکی است
مہرہ و خط نوز و سنبل تیرہ سہ یکی است
خشت آن فرش رہ و شمس و قمر سہ یکی است
زلف آن ماہ و شب و روزم اگر ہر سہ یکی است
شبسم و اشک مجبان و گہر ہر سہ یکی است

صافی افتادہ سر تا جواراں بر رہ دوست
خاک آن رہ گذر و افسر و سر ہر سہ یکی است

خوہاں ہزار و پادشہ این سپہ یکی است
ملک دل از دو چشم ستم پیشہ ات خراب
باہر ہتی است حسن و لطافت جہاں جہاں
جز عاشقی کنارہ محباں نہ پایادہ
کوہے ز سنگہاں ملامت شرم و لے
رہ نیست سوی کعبہ جاں جز طریق عشق

بر آسمان ستارہ فراوان و مہ یکی است
آباد کشورے کہ در و پادشہ یکی است
حسن ہمہ بنان ز جمال تو و یکی است
اہل گنہ بروں ز شمار و گنہ یکی است
نسبت بہ تن ز باد غمت کوہ و کہ یکی است
رہر و اگر ہزار ہزار است و رہ یکی است

روئے دل من است بسوی حبیب من
صافی مرا بہر دو جہاں قبلہ گہ یکی است

دغم یکے و ز باغم یکے و کار یکے است
غبار و غمزہ و ناز و کرشمہ ان مہ من
فغاں و چوہن است ای گل از جہاں غیب
ہمیشہ با رحمت کشیدم کار است

زبان من سخن از دل کند کہ با یکیت
بہ گشتن من عنہ بدہ ہر چہ با یکیت
خلیدہ است بعد دل اگر چہ خار یکیت
مرا نہ روز از دل باز کار و با یکیت

بسیار دلیبری از قامت سبھی قد آن
چگونه شمع بلاهای خود تو انم کرد
منهال باست و لے سر و گلعدا ریکیت
اگر هزار بلا گویم از هزار ریکیت
مریج اگر تو ایسه خواری و رقیب عزیز

که پیش یار تو صافی عزیز و خوا ریکیت

داریم صد رقیب و لے یار مایکی است
از هر طرف بجلوه برآمد سبھی قدی
بایکدگر اگر چه اسیران عشق را
دل ریش و سینه چاک و جگر خون برای او
چشم ز شوق خاک ره او است و رافشان
هر سو هزار لاله عذا راست جلوه گر
دشمن اگر صدارت چه غم چون غلگی است
مارا باکی چه کار چه مقصود مایکی است
بسیار گفتگو است و لے مدعا مایکی است
دارم هزار درد و لیکن دوایکی است
دردای من بروں ز شمار و بهایکی است
اما نگار غمزه زن دل ریا مایکی است

صافی بلا است قامت آن سر و ناز و لیس

در بوستان حسن نهانی بلا مایکی است

شوخی که دلش مایل جو و ستم است
بادوست چگوئیم که اندر تو هر دیم
از جامش روزی ما شربت مرگست
تیرش قلم ماه دوات، از دل پر خون
بر کعبه گل است شرف کعبه دلا
چون همدم مایا دل و اورت عجبیت
مارا غم او گر گشت اورا چه غم ماست
اورا چه ضرورت بوجود و عدم ماست
این است دوائیکه نه هرام ماست
اقسیم محبت همه زیر قلم ماست
بتحانه که شد کعبه دل از صنم ماست
که زندگی منظر و سیحان دم ماست

صافی دل ما از حرم کعبه فزون است

صد کعبه بیک گنج حرم ماست

مدهیم عاشقی و عشق بتا دین من است
همه را جام تنعم بکف و ساغر عیش
دارم از جان رقی کال نرود تا غم تست
لب و فاداری من دیده بد شنام کشتاد
اشک سرخم برخ زرد و آنست از عشق
مشرجم رندی و دیوانگی آیین من است
فارغ از عیش و تنعم دل غمگین من است
منتظر مانده اجل بر سر بالین من است
نزد در باب و فاغایت تحسین من است
عشق بر رسم رقیب از پی تنه من است

کارایام و طریق فلک است آزارم
وای اگر دلبس من هم ز پیچ کین من است
بر گلو تیغ تو صوفی بدعا می خواند
سبب آنکه قبولش فتد آئین من است

قانتش نخلی است کز بستان جان برخاست
هر چه میگویم بوصف قامت او راست است
سبیل مشکین بر آورده است از کلبه کبر تر
نوبهار من که بانج حسن را آراست است
ایزدان بر موی زلفش خواست دایم
یک سر موکم نگردد هر چه ایند خواست است
یار بنشسته است آن بالا بلند فرستاده جو
تا نازد سر و قد او فتنه و بر خاست است
تن نمانده است آن قدر کانی تواند ماند جا
بسکه اسه صوفی را ندوه فراقش کاست است

سوی کعبه چه روم کعبه من کوی کسی است
رو بقبله چه کنم قبله من روی کسی است
جان ز من گوشه گرفته است و لے نرفت
دل گوا هست که در گوشه غایب روی کسی است
بسیج دانی که چو امیل صنوبر دارم
راست گویم که شبیه قد و لجوی کسی است
در دلم آرزوی لاله که هم رنگ یکی است
خاطر مایل سبیل که در روی کسی است
گفته اند مکر سامری آمد بجهان
سامری نیست که آن زرگس جادوی کسی است
بدعا غمزه عاشق کش او میبخوام
کاش داند که کمیس بنده دعاگوی کسی است

گر عجز یزد و جهان آمده صوفی چه عجب
عزیزت او نه همی بس که سگ کوی کسی است

زلفت آشفته مکر ز بهوس موی کسی است
میل خلقی بتو و میل تو هم سوی کسی است
جان من چشم تو چون زرگس بیایر است
گر نه بیایریش از زرگس جادوی کسی است
میل تو این همه با صنوبر چه رواست
در سرت گر نه هوای قد و لجوی کسی است
گذر خلق چو نیست بکوه تو و لے
گاه گاه گذرت هم بسر کوی کسی است
تو هم امروز گرفتار بجایه شده
غالباً دایم فریبست شده بیسوی کسی است
بسیج روئی بجهان خوب تر از روی تو نیست
پس چرا در دل تو آرزوی روی کسی است
سرو من میرم از پیش هم که مریا و اقد تو
خم نشود که نظرت بر خم ابروی کسی است
گر برخاست تو صوفی نظری کرد مرغ
چون نرانی نظری بر رخ مشکوی کسی است

غزل

خط تو غالب یا مشکنا ب ازین دو کدام است
 گمان برم که عرق بر گل رخت ز سیر است
 گهی بغزه خرامی و گه بنا زو ندانم
 مرا غرض ز دعای وصل و غیره است فرغم
 صلاح و باده کشی بیس که نرزد و اهل محبت
 مه سپهر کرم یا شمشیر بر امارت
 اگر چه او بزمین است و من به چرخ و لیکن
 لب تو آب خضر یا شراب ازین دو کدام است
 تو خود بگو که عرق یا گلاب ازین دو کدام است
 که خلق را سبب اضطراب ازین دو کدام است
 وای خدا چقدر مستجاب ازین دو کدام است
 ره خطا و طریق صواب ازین دو کدام است
 ملک حسین جلالت مآب ازین دو کدام است
 ز روی مرتبه عالیجناب ازین دو کدام است

ز کلبه تو که بوی کباب آمده صرّافی
 بر آتش است دلت یا کباب ازین دو کدام است

ز چاک سینه گریبان جامه جان است
 ز عشوه کار بیت الماس ز یزید می بارد
 خدنگی آمده است از تو و عجب که بدل
 فنون سحر ز حشمت بتاں بیاموزند
 عجب نیات را اگر قفس لاله را بگرداند
 اگر نمش نبود مشکل است زیستنم
 ز داغ لاله رخاں نکند گریبان است
 تو خود بگو که این درد را چه دربان است
 ز یک خدنگ تو ام صد هزار پیکان است
 بد رس ساحریش سامری سبوق خوان است
 بتی که خانه برانداز اهل ایمان است
 مر غمش ز بلائی اجل نگهبان است

ز چشم شتوخ تو یمن مباحش ای صرّقی
 که صد هزار و پیشش بنوک مرگان است

از سرم سیلاب چشم تر گذشت
 بر سرم تا پانه‌ها دآن سسرو ناز
 بے رخ آن مه و کش ز هره حسین
 بارخ بهچوں زروا شک چو سیم
 نیست تا گوید با و این سرگذشت
 پایه من از فلک برتر گذشت
 ناله من از مه و اختر گذشت
 عاشق از سودای سیم و زر گذشت

کردم از وصلش بت ایوان عیش
 صرّافی این ایوان ز کیوان برگذشت

نوبهاران ابرچوں بر کوه دلا موں میگه نیست
 غالب و ساقم فریاد و محنون میگه نیست

در بهوای گل سرشک افکند ابر نو بهار
گر به شادی شب دیدار جانان داشت شمع
پند گوی من که میزد خنده با بر گریه ام
گر غمت با کوه و هامون گفتمی که نو غزال
گیر نه دل خوں گشت از درد و پروں از دیده رفت

شب همه شب شمع من از آتش پنهان دل
در دروں می سوخت صر فی و ز بیرون میگرفت

یارب آں مر بار قیباں چوں بدینا خو گرفت
خضر خور دآب بقا آمدش غارت پذیر
دل بمبیدان محبت در خم چو گان غم
تا انیس جمعیتم رو صبر پریشانی نمود
و چه خواهد کرد بعد کشتن مرد و مژدم
آرزو مند که وصلت چاره ساز داشت

از نشاط کامرانی نفرته دارد محجب
صر فی بے دل که با اندوه جانان خو گرفت

نخوی تو بهسانه جوی جنگ است
بدنام جہاں شدن چه عار است
از کوه غمت بود نشان
ای عشق اجل کیست تیر بیت
رنکارنگست نام آں گل
بر تو سن عشق گاه جو لال

صر فی چه نهیم نام صلیحش
کیس صلیح نه آستنی نه جنگ است

با جان خودم همیشه جنگ است
تا تیغ کر شمه را کنی تیر
کز صحبت او غمت به ننگ است
در پهلویت از دل تو ننگ است

از بهوایت گریشدی آگه همه خون میگرفت
و نه پیش روی او بے موجب چوں میگرفت
گریشدی واقف ز مردم از من افزون میگرفت
کوه از آن اندوه می نازید و هامون میگرفت
از چه رود و شینه چشم اشک گلگون میگرفت

کامم ز تو تلخ در دلم منت
از غایت حیرتم خبر نیست
کنهت نتوان بعضی دریافت
تیرش بدل و من اندرین فکر
از شکر ناب تنگ تنگ است
کز دست که یارب این خدنگ است
در راه تو پای عقل تنگ است
کال طسوفه نگار را چه رنگ است

رسوا شدی آنچنان تو صرّفی

رسوا می را هم از تو تنگ است

یار بر ما نگاه کرد و گذشت
روز من ساخت تیره آن خورشید
تیر مرثگان آن کمان ابرو
چون خرامید سوی سوختگان
سپه غمزه اش به نلک دل است
دادنم خواهم و فغان منش
یار بر ما نگاه کرد و گذشت
کار بخت سیاه کرد و گذشت
در دل خسته راه کرد و گذشت
حذر از دود آه کرد و گذشت
اهتمام سیاه کرد و گذشت
آکه از دود خواه کرد و گذشت

بر در او شب ابل صرّفی

نار به صبحی گاه کرد و گذشت

دلم که بسته آن زلف شکسته است
بچشم مردم دیگر نشسته است
دوای درد و بیم نیست آرزو هرگز
چگونه سوس گشتان روم جدا ز رخس
هزار شکر که باری شکسته بسته است
هی که مردم چشم بخون نشسته است
که در دوا دست دوائی که خسته است
بپای دل چو مرا غم شکسته است

بیار خود نتوانند بدلا پیوست

مگر کسیکه چو صرّفی ز خود گسسته است

دعای مغیبه کرد و بیک جرعه مراست
آیا ز کج آمده بود و به کج رفت
آن طرف غزاله که میدان من بیدل
در سینه رننگم غم او کرده اقامت
صرّفی چه کند که نه رود از پی معشوق
یارب بکه گویم ز که پرسم که کدام است
یارب ز چه قوم است و سما بچه نام است
آرام دل کیست ندانم بکه رام است
لیکن خبرم نیست که اول ز چه مقام است
چون تو سن دل را بکف عشق زمام است

غزل

دیگیا

دندان تو سین آمده و زلف تو لام است
گر خون جگر می خورم از بهر حلال است
امروز غلام خودم آن شاه بستان خواند
قاصد خبر فرقت دلبسته من آورد
گر چشم ترا هست سر قتل محبت آن
جورت که از آن بهره دارند اهل محبت است

در کشور خوبی ز خراب تو سلام است
و ربا ده کشم بے لب لعل تو حرام است
سلطان بهایم بچینس روز غلام است
با این خبرم از ملک الموت پیام است
کارم همه اند بهم نگاه تو تمام است
مخصوص کسی نیست که انعام تو تمام است

زین گونه که بخت سیاهت تیره گی آورد
عسفی بجبه نیست اگر صبح تو شام است

ز شوقش عقل و بهوشم رفت و جان نیست
تن من استخوانی مانده از ضعف
بشمیرت چه حاجت بهر قتل
من مردم این چشم بیدار
تنم شد خاک و برباد رفت رفت
گه یار است لعلش بار قیاس

هنوز دلم دل نکلف در میان نیست
سگت را تحفه ام این استخوان نیست
که مرگان تو تیغ جان ستا نیست
همه شب بر درت چو پاسبان نیست
زمن این خانه را نام و نشان نیست
ز غیرت دیده من درفش نیست

زیانی جانی اصلا کس نخواهد
به عشقت سوده صافی این زیانیت

از محبت آن دین و دل بردن طریق یار است
دل باو دادیم تا دلدار ما باشد
ناله من کلبه ما را منور ساخت
شاک آن را میم و گرد ما همه کوه غم است
قطره قطره می افتند دیده ما خون دل

با دل و دین تحفه دجاں نیز دادن کار است
بعد مردن پاره کردن عادت دلدار است
مهر اخور مستفید از سایه و بوار است
نه فلک زان روز گرد ما بزیار است
غالب من گام برگ افش نئے گلزار است

عاشق از ما بیشود عاشق که شهر عشق را
صرفیاد دروازه از چاک دل افکار است

امروز جز تو خسرو عالم مطاع نیست
در ملک حسن با تو کسی را نزاع نیست

هر چند میکشم ستمت کم نمی شود
جز یار من که قتل اسیران خود کند
مردن هزار بار به است او دایع دوست
از هم فتناده اند جد عقل و جان دل
مهر و وفا بکوی سار از عشق و بس
ناصح چهر از طعن تو صریح کند کله

بر سر عاشقی چو نرا اطلاع نیست

جان مرا چو از اجل امروز فرصت است
زمیناں که هست هر مژده ات تیغ جانستاں
بے خاک پایت سر نه بچشم بستن بود
چون نیست کم ز آب حیات آب تیغ تو
یکبارگی اگر بزنی تیغ بر سرم
نذیر کار عشق نمی آید از خسرو
جامغم که از مهاجرت عقل و دل گریخت
من از فراق غمخیزده و دل بوصل شاد

صرافی ز سب که زند قدح پوش می رود

بر تر ز چار مذہب و مفقادات است

گفت در باری چشمان تو بی چیزی نیست
گفت خال تو پریشان نبود بی جهنم
گفت من گم که بی فتنه بعالم بر خاست
گفت در رشته و جان تو مرا بیج و هم است
گفت چاک دل ریش نه بود بی سبب
گفت مگر شته بمیدان بلا چوں کوئی

گفت این دایع بلا بر سر صرافی که نهاد

گفتش خال ز نخدان تو بی چیزی نیست

شکر خد که فیض نرا انقطاع نیست
در ملک حسن صاحب این اختراع نیست
دور و درگ محنت روز و دایع نیست
این فرقه را دگر بوس اجتماع نیست
ای خواجہ در دوکان دگر این متاع نیست

بسیار من بدوست که فرصت غنیمت است
گر مشتم بخون منی جسی تهمت است
همچون بیمی که بنا بر ضرورت است
بر جان تشنه ام که نهی از مروت است
زاں تیغ نیز بر سر من بار منت است
وابسته کار ما بقضا و مشیت است
در گوشه چشم تو از اهل عزلت است
گر تیغ غیرتش بر منم جای غیرت است

گفتش رسل در افشان تو بی چیزی نیست
گفتش زلف پریشان تو بی چیزی نیست
گفتش نرگس مستان تو بی چیزی نیست
گفتش کحل بیان تو بی چیزی نیست
گفتش خنجر مرگان تو بی چیزی نیست
گفتش زلف چو چوگان تو بی چیزی نیست

جان بخلوت گاه دل با آن پرمی بختانه است
 دل به عشق آن که تاراج خرد و آیین او است
 نیست پیش از شعله از آتش سوزان من
 زلف او مثل طه را در دست و من در غیر تم
 قصه ماگر که گوید صحیح است این حدیث
 یک دل زاهد ندارد میل و کفش

دیده و دانسته اند آنجا مگر دیوانه است
 آشنایی کرد گویا از خسر دیگانه است
 آتش که سوز عشق شمع در پر وانه است
 چاک چاک از دست آن مشاطه دل چو شمشانه است
 داستان بلی و مجنون همه افسانه است
 از تو سرگردان بسد دل سبزه صدانه است

صافی از دیوانگی می خواهد آن زنجیر زلف

قصه ای و پیرانه کار مردم فرزانه است

چون الف جا کرده قدرت در میان جان ما
 تا مگر سازد فلک بهر تو ام زیر زمین
 گفتیم دیوانه چو گشتی چرخ اعاشق شدی
 از غم عشق مریض از جور حرمان و دردناک
 یار بر ما خشکین است و رقیبان در خمیس
 جز هوای آن سهی قدر دل عشاق نیست
 از بلای عشق آتشی خلاصی چو بود
 انتهای سوزش پر وانه فانی گشتن است

قامت را اگر الف گفت مرغ از حرف راست
 بر زمین روشنی نیامد بر فلک دست دعا است
 عاشق دیوانه تو فارغ از چون و چرا است
 آن مرض دور از علاج این دردیرون از دور است
 در طریق عاشقی ما را تو کل بر خرد است
 جا گرفت آنجا خیال او که جای خوش بهو است
 قامت جانان بلا کامل بلائی هر بلا است
 ای کار من در عشق شفی آن انتها است

بود مقصودم که دلم را مگشردا فانه گشت

آنچه من می خواستم صافی خدای من نخواست

مرا جز بسوی تو روی طلب نیست
 درت کعبه حاجت و بنده محتاج
 بوصل تو هر شب شب قدر دائم
 بجا که رهت می کنم جان فانی
 بلب جام وصل تو دارم خصلتی
 ز درد و غمت شادمانیم و مارا
 به عشقت همه عمر خود صرف کردم

اگر روی مطلوب بینم محبت نیست
 بگر دردت گشتم به سبب نیست
 بقدر شب وصل تو پیچ شب نیست
 اگر چه خود این از طریق ادب نیست
 مرا از فراق تو جز جان بلب نیست
 تمنای عیش و هوای طرب نیست
 ازاں رو هر غیر صافی لقب نیست

ایضاً غزل

Class No.

Part

زلف تو فرزانه گان را باعث دیوانه گی است
تا بدل جا کرد جانان از لبش جان کام جو است
من چه گشتم آشنایش اور من بے گانه شد
کشور دل هر دم از جور تو شد آباد تر
ریخت چشم دانه چن راں کاندرو دیگر نماند
زن زلفی را مگر عشق بازی غم کشید

عاشقت گویند اگر دیوانه در عشق
غالباً صافی مرا و از عشق دیوانه گی است

هر سر مولیش خطی بر دفتر فرزانگی است
این همه گستاخی جان باوی از هم خانه گی است
وہ کہ با او آشنائی موجب بیگانه گی است
مملکت را اگر چه از ظلم شہاں ویرانه گی است
مرغ دل زار و ضعیف افتاده از بے دانه گی است
این چنین باری کشیدن غایت مردانه گی است

Sri Pratap
Srinagar

یارب آن غارت گر دلہای ما دلدار کیست
ہر کہ در خواب نتواند جمال یار و دید
غمزہ پنهانیش دل خون و جان صد پارہ کرد
نام خود در خاک راہ اور قسم کہ دم بہ خون
کرد قطع یاریم آن تیز خشم تن درخشے
روز و شب استاده بر یک جای سرو از چیرا

آن گل نورسن کہ صافی ببل شیدای او است
یارب از باغ کہ خواهد بود از گلزار کیست

ہیچ اندل گم گشتہ ام انجہ چیز ہست
آیا خبرش از غم خویش جگر می ہست
خود گو بہ ازین عیب بہ عالم نری ہست
سوزاں ترازاں ہم بقفایش در کہ ہست
کہ نہ ہر ہلاک بچہاں تلخ تر ہست
کام نہ بد تا ز من اندک اثری ہست

ای آنکہ ترا بر سر کوشش گذرے ہست
خون شد جگر اہل محبت ز غم او
ای ناصح اگر عشق بتاں پیش تو عیب است
یک شعلہ بجاسوز در آمد بدل از عشق
وانستہ ام از تلخی اندوہ فراقش
خاکستر کی ماندہ ز من ز آتش شوقش

صافی رنج مانند زرت ہر کہ بہ ببیند
واند کہ بجانب الم سیمبر ہست

خوبند

جان مارا زندگی از یاد جانان نیست نیست
 هر بستی چون نقش بر دیوار نیست نیست نیست
 هستم از عشق تو رسوا بر تو فلان نیست نیست
 نیکی از افغان پی دفع ریسیم نیست نیست
 قتل از باب محبت شیوه او هست نیست
 نو بر چوین ظاهرا از آئینه رویان هست

قالبی را ز ندیجان بودن امکان نیست
 دلبر من صورت دیوار را جاس نیست نیست
 موجب رسوایم از خلق پنهان نیست نیست
 هیچ تاثیر در روان تیر افغان نیست نیست
 ز بی کششهای که کرد آید پشیمان هست نیست
 در رخ منگر نشان نور ایمان نیست نیست

دلربای مایه در درد و عالم هست هست
 هر که ای صرخی و در میگردد پیدمان نیست نیست

حال من آشفته و کارم بسا مان هست نیست
 نو بهار آمد بهستان گل شگفت آید مرا
 محنت جانگاه بے رخسار روح افزای ترست
 زیست ز بے توبه مثل مردن است از حیرت تو
 هست در شبهای هجرانم امید صبح وصل
 سحر اسلام را ز نار زلف او گسیخت

اضطرابم در دل و آرام در جان هست نیست
 آرزوی کز یار و میل بستان نیست نیست
 آن کشیدن مشکل ام دیدن آن هست نیست
 جان من مشتاق این و مایل آن هست نیست
 خاطر من زان رودری شبها بسا مان هست نیست
 رونق ظلمات کفر و نور ایمان هست نیست

سینه محزون صرخی و دل غمگین او
 پیر ز درد و خالی از اندوه هجران هست نیست

و که آمد تو گله و خسار خاری ماند و رفت
 رفت و داغ حسرت آن لاله رو بر دل بساند
 داشتیم امید کن باغ خوش حسینم گل
 تا وک اندازد که رفت و ناو کش در سینه ماند
 کوه های غم بپس بالاس هم زان سنگدل
 چون کنم یارب که یک دل دارم و غم صد هزار

در دلم از خار خاری عشق خلسه ماند و رفت
 در دلمند خوشتن را یاد گل ماند و رفت
 خار حیران در دل امید واری ماند و رفت
 مرهمی از بهر ریش دل نگاری ماند و رفت
 بر سر اهل محبت طرفه یاری ماند و رفت
 این همه غم در دل من غمگین ماند و رفت

در کنت من نشست و بخت پیمان وفا
 کفر آن پیمان صرخی بر کناری ماند و رفت

بسته بدیده احباب جا گرفت و گذاشت
 دلش از صحبت اهل وفا گرفت و گذاشت

ایس بس است از و خود به پای من که سرم
بخوی خوب دل ما بخود کشید و برقت
زفتنه ات چو بد عوت نهاد حسامیت
ز رند تو به شکن ز ابدان چه می رنجند

بوقت بسمل من زیر پا گرفت و گذاشت
فغان که خوی بسایار ما گرفت و گذاشت
دلم به عشق طریق و عمر ما گرفت و گذاشت
که دست بخت بر شما گرفت و گذاشت

اگر نه گشت پشیمان رهبر باقی خود

سگ تو دامن صرخی چرا گرفت و گذاشت

اگر چه نامه و پیغام جانان است و ما نم ساخت
قضا چون ساخت جادو منزل جان دلم در تن
ز بهجران پیرسانی گشتم اما زنده ام ای جان
به فریاد از فغانم بود جان ناتوان من
بن ازم گفته رکز خان و مان آواره چون گشتی
و گر می پند بر من ای همه بار غم و محنت

ولیکن من بایں با در فراقش که توانم ساخت
غم عشق ترا جادو دل و منزلت بحال غم ساخت
به امید که خواهد وصل تو از سر جوایم ساخت
گریزی چون ندید آخر به فریاد و فغانم ساخت
چه سازم چون کنم عشقت چنان بے خان و نام ساخت
که اندوه فراق تو ضعیف و ناتوانم ساخت

منه گوید ز بانم جز به وصف او سخن هرگز

ز بهر وصفش ای صرخی خدا گو یاز بانم ساخت

آل مست چو منزل به لب آب گرفته است
بادیده بیدار بود دولت دیدار
چون زلف خود امروز بر آشفتی و رفتی
نازک تر از آن خوس بود طره یارم
اسباب سفر خواهم ازین عالم پر غم
از دیده خیالش نه تواند بدر آید

آب از لب او رنگ مئی ناب گرفت است
ای بخت چرا چشم ترا خواب گرفت است
کو بادت از صحبت احباب گرفت است
کال طره ز آه دل من تاب گرفت است
یعنی دلم از عالم اسباب گرفت است
چون راه بروی آمدنش آب گرفت است

صرخی چو به خاک در او جهان نسپر دم

بر ما سگ او خورده درین باب گرفته است

قطره خورشید از جام نشا طافزای ما است
ایں شفق نه بود به زبیر اطلس سبز فلک
ماه من با مهر تو مستغنیم از چرخ دول

رقص چرخ از لذت یک قطره صهبای ما است
رشته راز باوه ناز بر قی پالای ما است
ناخوشی های فلک با ما ز استغنائی ما است

دعده رویت به فردای قیامت داده اند
افزیت مجنوں گذشت و رفت دور کوه کن
صد هزاراں جاں بهر گامیش آمد زیر پای
لیکن از نظاره ات امروز با فردای ما است
عالم دیوانه گی اکنون بچهار غوغا است
بسکه بر خاک ره او جان فشانی های ما است

صرفی افزون شد جنونم چون بنام آں پری
گفت ای دیوانه گو یا در سرت سودای ما است

گر کند جانان شهیدم رسم بر جان من است
در طریق عشق بازی و فن دیوانه گی است
غم مقیم دل شد انا چون فسر و دآمد درو
آب روی جان ز آب تیغ جهانان من است
پیر شد جنون و لطف طفل سبق خوان من است
من گماں بر دم که روزی چند همان من است
وہ کہ من حیران عشق و عشق حیران من است
قاتل من روز بسمل عید قربان من است
عشق تا عشق است چون من مبتلائی را ندید
ای خوش آن روزی که خواهی کرد قصد قتل من
دل مرا از مهر ما ہی کرده رسوائی جهان

صرفی از چشمم ترم بر خاست طوفان بلا
صد چونو خ و کشتیش حیران طوفان من است

دلم آن ناز نیست پر شکست
غیرت عشق از نظاره کل
عقل حیران آن میاں شده است
خاطرم را شکسته بود غمیت
ذوق می چوں بروز کام دلم
پروبال از مذنگ شست بوس
مگر آن زلف را ز سر شکست
خار مرثیگان از چشم تر شکست
از میان تو اش کمر شکست
طعن اغیار بیشتر شکست
شیشه را محتجب اگر شکست
مرغ دل را که بال و پر شکست

کک صافیت طرف نیشکری
که به وصف بخت شکر شکست

شنبه وصف جمالت شدم گرفتار
رخت به دیده ظاہر نہ دیده ام اما
دماغ جان و شام دلم معطر بافت
زیند غم خط آزادی غریبان بود
گرفت جا به دلم آرزوی دیدارت
به چشم باطنم افست و عکس رخسارت
نسیم صبح که آمد ز طرف گل زارت
خفلی که بود ز کک غریب آثار ت

ز نیشگر نشدے کام تلخ من شیرین
چنین که شد ز نیشی خامه شکر بارت
منم که غیر دعلے تو پیچ کارم نیست
لوتی که هست دعا گو چو بند بسیار

رخت ندیده و لے والهت چنان صفت

که کوئی با بهیمیں دیدہ دید صبارت

از بسکه مرا خوب بچور و ستم اوست
فارغ دل غم دیدہ ز لطف و کرم اوست
دل جمع شد آں مه چو قدم ماندیدہ
شک نیست که جمیعت دل در قدم اوست
بچور تو خواهد سفر ملک عدم کرد
آرے بہ ازیں گونه وجودش عدم اوست
جام طرب و ساغر عیش است بکام
سر پایہ رعیش و طریم درد و غم اوست
گویند چرا این ہمہ نمکین و سزنی
یاران غم بسیار من از لطف کم اوست
روزے که رخ زرد مراد دید طلبیم
دانست که بیماری من از الم اوست

صراحی صفت خط تو نوشت و معطر

عالم ہمہ از خامه مشکین رقم اوست

ترک من از مون تینت جو حیرت ان ظاہر است
میل پنہانت بقتل از تیغ مرگان ظاہر است
غمرہ ناوک ہای کینت را بہ زہر آلودہ است
زیر ناوک ہای تو از آب پیکان ظاہر است
از لب لعل و رخ گلگون و چشم مست تو
مے کشی ہائے کہ کردی بار قیبان ظاہر است
از مٹی ووشینہ مست افتادہ تا صبح دم
مستیت از طرز و ستار پریشان ظاہر است
در مزاج تو صرف کردن سے مرست من
از نکلتم کردن لعل و دافشان ظاہر است
استمالت نامہ گویاں رقعہ آ مد ز تو
لیکن آثار غضبہایت ز عنوان ظاہر است
عشق تو جاکہ در دی کردہ پنہان دلم
ای بدل جا کردہ بر تو در و پنہان ظاہر است
داغ او بر سینہ خود داشتہ پنہان ز غیر
وہ کہ داغ سینہ از چاک گریبان ظاہر است
آتش مشقت بدل پنہان و آب دیدہ گرم
آتش پنہان از آب چشم گریبان ظاہر است

صراحی بر مصحف ز حارث آں ز ناز زلف

ظلمت کفریت کردی نور ایمان ظاہر است

جان من پیشت نشان تیر غیبت
بندہ شرمندہ بے تقصیر نیست
زلف تو پای دلم را بست و بس
بہر پروانہ زنجیر نیست

میل قتلم کرده چون نالیده ام
کی مے هستی ز رخسار شود
در ازل سر یازیم بنوشته اند
که بود صادق به لاف عاشقی

نال من خالی از تاشیر نیست
گر ز درد عاشقی اکسیر نیست
سر نوشتم قابل تغیر نیست
علی شقی که جان خود دگر نیست

چوں به جاں دادن رسی صرفی به دو
گر کنی تقصیر از تدبیر نیست

بر سر طاقیه اک سرور و او پر زده است
سر مستان محبت زده از بے باکی
رخ بر فروخته از آتش بے آمده است
خانه ام سوخته از آتش غیرت که رقیب
جاں که از چنگ اجل امن و امان خواسته است
مهر انور که نموده بد بیضادر حسن

طایر روح من از طاقیه اش مرزده است
امشب آن مست می ناز که ساغر زده است
آتش بوالعجبم باز به جاں در زده است
خانه بار مراد و کیش چرا در زده است
دست در حلقه آن زلف معتبر زده است
پنجه در پنجه اش آن رشک مهر زده است

تا نه درد امن او دست زخم ای صرفی
وقت قتلم به میاں دامن خود بر زده است

نگار من پری دیوانه و لشت
هلاکم کرده رشک جان خویشم
دعای دل بے خیال خصال تو نیست
به زلفت نشانه گستاخ است گستاخ
مروای گنج حسن از جان ریشم
مترس ای دل ز ظلمات شب غم

تو شمع و ملک پروانه و لشت
که در صحن دلم بهم خسانه و لشت
که قوت مرغ روحم دانه و لشت
دل ما چاک چاک از نشانه و لشت
که این ویراں شده ویرانه و لشت
چو شمع عشق در کاشانه و لشت

چرا صرفی نمی میری ز غیرت
که جان عالمی جانانه و لشت

قطره اشکی دم جاں داد غم جانان بر نخت
خون گرم دل به چشم ز آه سردم بخت
جای جان های جهان در گوشه های چشم اول است

ابر رحمت بود و بر خاکم غم احسا بر نخت
اکی چنان بر لبست نه بر تم که از مرگال بر نخت
گوشه بکشا و تا از هر مرثه صد جاں بر نخت

خوی بیشانده است مست من در روی پر عرق
جسوه گر آن راه زن می جانم بسجود است
خدا در آن ترک کافر کیش نسکینه نیافت

آن سحاب لطف برگشت اعلیٰ باران بر بخت
تابه خاک راه خود آب رخ ایمان بر بخت
تابه شمشیر ستم خون مسلمانان بر بخت

جاں به تیغ نغزده اش خواهم سپردن روز وصل
نبست ایندرا که صرافی خون من بچران بخت

عاشقی در عالم دیوانه کی چوں من کم است
چوں وفا دار بخت کار من نه آیین رقیب
یار بایں روز سیاهم یا شب تار من است
کر بر ارم دم بر اید جان برب آمده
خانه چشمم اگر دیراں شود از سبیل اشک
جز غم عشقت نمی خواهم به عالم همدمی
ساقی درده می ناب و مبین در ظرف ما

وہ چه می گویم چه لاف است این چه دلم عالم است
من چرا محروم ماندم از چه روا و محرم است
یا جہاں را در عزائے من لباس ماتم است
یک نفس منشین که باقی از حیاتم یکدم است
غم نہ دارم چوں بنائی عشق در دل محکم است
شا دمانی های ارباب محبت این غم است
ایں سفالین کا سہ ما بہتر از جام جم است

در دلم سینه ریشم لیکن ای صرافی مرا
نے تمنے دوانہ آرزوی مرہم است

ز عیش و عشرت آیام دل چرا شاد است
چونیت کار حیات تو جز به یک دو نفس
به عشق کوشش گر آزادی ہو شش زاری
مباش جز به غم عشق خورد سالان شاد
ظہور نور خدا بر تو در رخ خوبال
اگر جمیل اندل جز محبت از تو نہ خواہست

قوی ضعیف بنا کاغ عشرت آباد است
پس اہتمام بہ کاسے مکن کہ برباد است
غلام خسر و عشق از دو کون آزاد است
کہ این سخن ز بزرگان دین مرا یاد است
بہ سعی تو نہ بود دولت خدا داد است
چرا ترا بہ وجود از عدم فرستادہ است

چہاں بہ کنگر کاخ بلند وصل رسد
کمند بہمت صرافی کہ کونہ افتادہ است

وز شوق تو بے نعرہ مستانہ کسی نیست
اقابہ کہ گویم کہ درخسانہ کہ نیست
افسوس کہ باہمت پروانہ کہ نیست

بے مستی عشق تو بہ میخانہ کہ نیست
یک حرف بس است از سخن اہل محبت
شعنی است برا فرختہ آن عسار صنّ کلکوں

ای عشق بہ دل محنت و اندوہ و غم نشئت
خوش آئے دریں خانہ کہ بیگانہ کے نیست
ایں مدغیب نند و لے کر غم شوق
جز صرغی سودا زده دیوانہ کے نیست

جان مرا در تن محنت زده جز نہیں نیست
حاکم عشق اگر سرزد دم فرماید
سینہ ام پر الف است و بہ دبستان ادب
در جہاں فتنہ و آشوب و بلا ہر سہ رفت
چند را کہ از و دیدہ تجھے مویئے
یتیم مرگان تو مخصوص ہی کشتن ما است

گر سگ یار و بد جلد بہ پہلوی خودت
صرغیابر ترا زیں رتبہ تعظیم نیست

ایں اضطراب ہا ز تو در آفتاب چیست
در آفتاب اگر نہ گرفت آتش محنت
سنبل اگر نہ گشتہ گرفتار طرہ ات
ای شاہ ملک حسن و لم کردہ خراب
کردم سوال مرہم ریش جگر ز تو
ای بروہ دل ز اہل محبت بہ عمرہ
گر آب دار آتش شمع رخ تو نیست
دایم محنت غم و بحر توبہ حساب

صرغی اگر دل ز تو سوز دروں بسوخت

در کلبہ تو این ہمہ بوسے کلاب چیست

منوچہ چشتی آمد و صد فتنہ پیدا کرد و رفت
آمد از بہر شکست رونق دیوان شہر
من بدل جادادم اورا تا بود دلدار من
عشق باز ان را بدست ہجر عاشق کش سپرد
علی را چوں من دیوانہ شیدا کرد و رفت
نیکو اس شہر مارا خوار و رسوا کرد و رفت
او غم و اندوہ خود را در دلم جا کرد و رفت
فکر بر صلی برای کشتن ما کرد و رفت

دارد شیر بلا و خنجر غم را به محسّر
غمزه اش هم جانستان و ما از و هم دلستان
سرونازش بلاست جان ماکشت و گدازشت
بیدلان ز حنی ز تیغ او نمک داشتند

بر بهشتی بودن صرغی دلیل است آنکه او
وقت رفتن زینجیان رویت نداشت کرد و رفت

نکست قیمت مشک تراست از زلف خوشبوی
به قیمت نه چینی در خطا مشک است چهل ز
بکویت روز و شب افتاده بودن آرزو دام
نشانی گریه نداشت از رخ خوبست در آینه
اگر چه آهویی چشم بتان شیر افکن است اما

اگر فرسنگ بایرون کمی زان کوی صرغی را
کمند جذبه گشته رشته رجانش کشد سوت

مرویم و خاک ما بر کوی یار ما است
مردن برای یار و سپردن به دوست جان
یاران نهاده ایم قدم در ره عدم
گشتیم در هوا می وی از ضعف چون غبار
بے اعتبار بودن مانزد و ناصحان
ما عزت جهان به مذلت فروختیم

شعرم که وصف حالت دیوانه گان کند
صرغی بر اهل جنون یادگار ما است

شیوه ات بیداد و عاشق دل بای بیدار است
عشق زور آور کرد و محمود شد صیب ایا ز
ترک بهشت بندگان را کشت و قتل من نکرد
میل خاطر نیست شیرین را به خسرو ذره

در کفش اسباب قتل ما مهیب کرد و رفت
دلبر من آمد و نارنج جانها کرد و رفت
باز چون شتر جلوه کرد صد فتنه بر پا کرد و رفت
آمد و قتل همه اهل نعت کرد و رفت

همه مشکین غزالانند صید دام گیسویت
هزاران فتنه و آشوب در هر چین ابرویت
ولی اندیشه است از ناز کی دلتی خویت
چه یارای برابری بودن او را با همه رویت
بیک تیر نگاه تیر تو شد صید آهویت

حرف و فافوشته به لوح مزار ما است
هر عشق پیشه نمیتواند که کار ما است
همراهی به ماکت را کسی که یار ما است
این تیره کی بروی هوا از غبار ما است
در ملک عاشقی بسبب اعتبار ما است
ناموس و نام اهل جهان عیب عار ما است

بسکه از بیداد لذت یافت چشم از داد بست
بنده را آزاد کرد و گردن آزاد بست
نیمت آزاده کی بر بنده آن جلاد بست
غالب این ره بایک دیده فرما و بست

تا گرفتیم جان بکج غم من اندوه کش
و بر روی شادمانی صرغی ناز داشت

از سر زلفت کمر در گشتم بیداد بست
صورت عالم دل سخت تر از فلک شد
مردم از غیرت که پهلوی بید زد بر پوستش
یار من لب بست از گفتار چون آب حیات

تا خیال زلفش ای صرغی گریبانم گرفت
در گلویم شد کمندی و ره فریاد بست

نازت آشوب غرب نغمه بلای عجم است
ای خراب از ستم چشم تو افسلیم وجود
بهر تخریر غمت چون قلم پولاد است
غیر یک داغ بهر برگ نه دارد لاله
تا دلم چون تو بگرفت دل بد خویم
هر چه از کلمات فصاحت فلک است
جز بلا نیست رفیق که شفیع باشد
در خورم خون طبرک از غم حیران و مرا

بهر از غما شقیتم هیچ خرد مندی نیست

گر چه از عشق تو صرغی به جنون متهم است

خاک سارے را که اکبر غم تو در گرفت
ترک چشمت شیوه جز فتنه انگیزی نداشت
شام تا صبح است همچون صبح تا شام هزشت
شد فنا پیرامن جانم ز رشک جسمه
چون صبا عنبر فشانند از طره مشکین او
سرو ناز من چون کبر دره ز دامن بر نشاند
دست صرغی کوته است از حلقه زلفش و لے

چهره اش شد زرد یعنی خاک رنگ زر گرفت
لیکن ای هندوی زلف این شیوه را از سر گرفت
آن مه خورشید رو تا طره از رخ برگرفت
کای تن نازک تر از گل برگ را در برگرفت
خاک را پیش نزد خوبان رونق عنبر گرفت
بهر سبب آن کرد رانی الحال در شهر گرفت
باقدر خم گشته همچون حلقه جابر در گرفت

با تو ام هر دم نماند ديگر است
تو شمع حسنی و خوبان بنده ات
من به عشقت با ختم جان و جهان
در علاج ما کش رنج ای طیب
غارت سیم و زراست آئین ترک
میرسد هر دم به دل تپه ز تو

از تو ام هر لحظه نماند ديگر است
هر غلام تو ایات ديگر است
همچو من کو عشقت نماند ديگر است
در دمارا چاره سانس ديگر است
کار چشمت ترکست نماند ديگر است
هر ز ما نم و لیسوانه ديگر است

زاهد از صافی نماز خود میخواه
عشق باز از انما نماند ديگر است

شب فراق تو ام مونس و یار نیست
اگر نه عشق تو و رزم دگر چه کار کنم
چو مبتلا ببلای شب سیاه غمت
اجل تو منتظر جان من بے ماند
به کینج بحر تنم بے قسرا حوّل نه بود
جدا از رو تو خفته است دردناک و ل

بجایم از غم بجران و نمک نیست
که در چشمان به ازین کار هیچ کار نیست
ز بخت تیره خود تیره روزگار نیست
بیا که روز فراقست و انقلا نیست
که جان غمرده را در تنم قرار نیست
چو من ز تیغ فراق تو دل نکار نیست

اگر چه بار غم اوست در دولت صافی
چه غم چو بر دل کس از تو هیچ بار نیست

کار تو بر دلم پیهم غم فرو دناست
از تو اشتهای ز سر ناز کردن است
گر مایه بدی که دهم جان بپای تو
خاطر به کربلا شهادت مرا کشید
چشم مرا که نیست قسرا بے هیچ جا
طوفان اشک ما چو زمین را همه گرفت
آسان مرا به پیش رخت جان سپردن است
دشنامی از لب تو مراد من است و بس
صافی بهر رجه که ترا دید جملوه گر

ای کار تو چو شیشه به سنگ آزمودن است
و چشم جانستان تو صد دل بودن است
یک حرف از تو گفتن و از من شنودن است
از تیغ نازت آرزوی ره نمودن است
شب تا سحر گر بختش از غنودن است
مارا کجا بروی زمین جای بودن است
مشکل نقاب زلفت از آن رخ کشودن است
مقصودم از زبان تو خود راستودن است
کارش رخ نیاید براه تو سودن است

ای دل از حال اسیران خودش آگاهی نیست
جسم از تن برآمد چو به گوش دل رفت
کس ندیدیم درین شهر که او را ز غمش
همدردی که غم و دردش آگاه گشت
عشقنازده که نزد خود بد ریاست
خس و کشور عشقیم جز ناله و آه

همه او راست و لے آنچه تو می خواهی نیست
نگر او را خبر از شیوه همراهی نیست
دل زار و تن بیاد و رخ کاسه نیست
غیر فریاد شب و آه سحرگاه نیست
یوشش نام و لے در شکم مایه نیست
کوس سلطان باو علم شاه نیست

آگاه از عشوه نیلی صفتان مجنون است
صافی غمزده هم خالی از آگاهی نیست

کاکلی پر پیچ و تابش بر سر است
گرد و آتش بر سرم باید و لے
چوں سرمین بر درش افتاده است
شکر آراسته حسن ازبتان
از سرم در نه گذرد هرگز رقیب
بار ما بر سرم من مانده یار

ده ندانم تا چه او را در سر است
تاج دولت را نه لایق بر سر است
این زانم لایق افسر سر است
نازنین من درین شکر سر است
بسکه او را پر ز شور و شرم سر است
بار منتها یارم بر سر است

نیت جز بهر نیت از مقدمش
صافی ما را اگر جهان در سر است

شیخ شتران پادشاه هوشتان را بنده نیست
یوسف بنمودی و پس درند جان اهل جها
سرکش چابک سوارے گو که در جولاں گهت
تابه چشم از غمزه نازت داد تیغ جاں سستا
زعفرانے کشته رخسار من و در گر به ام
زنده فقر محبان را حقارت تا به که

کهنه پیرے مرده به گریز جوانے بنده نیست
نیت جان دار یک از رویت کنواں شرمه نیست
زیر پایے تو سزت سر بر زمین افکنده است
کس نخه بنیم که چوں من دل شهاں بر کنده است
زعفران را گر چه فاصیت بغیر از خنده نیست
کمز از دیبای شاهی قیمت این زنده نیست

سلطنت های شهاں صافی سر امر به بقا
جز گدایان درش را دولت پاینده نیست

داغ تو چو لفظ در درون است

قدرت چو لاف قدم چو لون است

سرد من تو تا ندانم
نبود و خدا آن که با تو گویشم
و شنامم اگر دهمی نه بخشم
تن بے توجہ سا قرار گیرد
غیر غم تو درون دل نیست
در راه عدم قدم تو آن زد
در و سرم این زمان مدہ عقل

خود گوئی که این دقیقه چو نیست
هر چند غمت ز حد فرو نش
و شنام تو بنده را شکو نیست
جان را چو نه صبر و فکری نیست
گر مهت غمت و گریه و نیست
اکنوں که فراق رہنم نیست
کز عشق مرا سر جو نیست

صرفی مرطاب شراب غشرت
زین جام فلک که نہ نکو نیست

لعل او را دید زاهد خون در دانه ریخت
افتک ریزاں عاشق از کف سچہ میدانہ
آشنایاں را بجرم عاشقی ہرگز نکشت
یار من شرمساری اما چوں بمن نہت رسید
شانہ زلفش را کشید و غیرت او ندانہ اش
من کہ در کاشانہ خود خاک بر سر میکنم

آبرو سے زہد بر خاک در میخانہ ریخت
طرفہ تر بنگر انگ از رخسہ در دانه ریخت
دلسر من بے گنا ہے خون صدف کا ریخت
بر سرم ساغر شکست بادہ در پیمانہ ریخت
ساخت خیمہ زلم و خون عالمی نہ انشانہ ریخت
بر سرم یاران محنت خاک این کاشانہ ریخت

داشت فقر کشتن صرفی بہ تیغ غمزہ اش
سنت ایندرا کہ خوش غمزہ جانا نہ ریخت

المنۃ لک کہ ز تیغ تو بشارت
جائے کہ دل و عشق بہم راز بگویند
افسار مرا کار بہ شوخیکہ نکا پیش
دبر جو شہبہم کند آیت رخسارم
محراب نماز اربو داس ابرو ی پر خم
آبے کہ ازین چشم شرابار روا نیست

دادند بخوں بزم اما بشارت
محرم نہ انشانت بود انجانہ عبارت
عقل و دل و دین بے پرد از خلق آوار
ارواح شہیدان ہمہ از ہر زیارت
خوایم بخون دل خو کرد طہارت
آتش نتوان یافت بدینگونہ حرارت

لحقیر تو صرفی ز رگ او سر و اما
ز نہار کے را تو نہ بینی بہ حقارت

نہیت در صورت بتاں جز دوست
گر چہ جائے بہ پیچ سولیش نہیت
نہیت بیرون ز طالبان مطلوب
نہیت خانی ز رنگ اور وئے
کہ طیب است و گاہ جمیل است
گل ز رنگ رخس بود ز بلبین

ہمہ را غا شقیم و چون ہمہ اوست
ہمہ جا جلوہ دامن از ہمہ اوست
پس چرا بر وصلش این تنگ پست
گاہ گل روی و گہ گل خود دوست
گاہ افسوں گراست و گہ جادوست
سنبل از بوی زلف او خوشتر است

بغیم اوست مبتلا صر فی

نہ اسیر بتاں نیکو دوست

دولت حسن و جوانی چند روزے پیش نہیت
بہترن دیند خوباں و مسلمان کش ہمہ
کاشن بویے خوبی و بھر ہم نیکو چوں روی
آنچنان بدخون گارے کو کہ بہر بدلان
عاشقی نبود کہ از تیغ جفاے نہیکو
کام عاشق از لب معشوقہ شیریں بود

من رہ آنم کہ مغر و حمال خوش نہیت
خوب روزے رختے بلیم کہ کافر کیش نہیت
دلبرے نبود کہ بدخوی و جفا اندیش نہیت
شیوہ بدخویش ہر لحظہ پیش از پیش نہیت
سینہ اش چاک و دل جروح و جانیش نہیت
خوش لب لای شکر باربتاں بے ریش نہیت

مہوشاں را ملتفت دیدم بد رویشاں و

التفات اولضیہ صر فی درویش نہیت

بدنخے دائم آں جفا کہ از دست
ہر کہ از دوست کام خود خواہد
من از و را ضمیمہ بحال باللہ
غیر یک دوست کے روادار
گر چہ روسوے کعب آوردم
حلقہ کعبہ ام بدست لے دل

ہر چہ از دوست میرد نہیکو است
عاشق خود بود نہ عاشق دوست
گر چہ اورا بجاں ستان زن خواست
ہر کہ از عشق یک دل و یک روان
خاطر من بسویش از ہمہ سواست
حلقہ زلف او مرا بہ گلو است

گر چہ صر فی بہ غم طرب نمود

طرب انگیز عاشقاں غم اوست

مقصود ذکر اوست شکایت بہانہ است

مارا اگر شکایت او درمیان نہ است

درد دید ناز و غمزه چشم تو جان و دل
لے تند خو نکا و تیر حیفای تنست
گر در زمانه ات به زمین خیریم عشق
هستم همیشه یک دل و یک رو و یک زبان
ابر و کمان من که خدنگش ز غمزه است

هر گوشه چشم تو یک دزدخانه است
درخشه که خوی تن تو آتش تازیانه است
میریم مقتضای زمین و زمانه است
در عشق جهوشه که بخوبی بیکانه است
دلها خدنگ غمزه - اورا نشانه است

صرافی که در وفاست سگ استانه اش

روئے نیاز مانده بر سر استانه است

گرچه سوز عشق بدیل ز آتش عشق کل است
گل همه تن گوش و نالان بدیل است از شوق او
جان شیر بیم رود آن دیو گو بایب است
در جنون عشق او کردن فرازان را هم
تا بزل ف او محطرت و طغ چشم من

گر می بازار گل از سوز عشق بدیل است
با چنین کوی شیدا از ناله اش غافل است
رشته و جام ز سر آویخت یعنی کامل است
از دوز نقش پای در زنجیر کردن در غل است
رشته و جام بیاض عشق شاخ سبیل است

در سر و دیش وصف آن لب میگویند بگوی

از صراحی بشنوی صرخی که تو نشن قفل است

رنگ ذاتی دارد آن رخسار گلگون صرغیا

تونه پیرایه ای که آن از نشا جام مل است

چون سر از خود به تن آتش سوزان گل است
بکه هست جام عشق آمد ندارد غنایب
تارهای کاکلت رگهای جان فتنه است
ای زحمت گل طره ات سبیل جنیت آفتاب
توز خلوت خانه بیرون پای نهاده هنوز
ای همه جوش و خروش غم ندانم بهر حیثیت

پس چه غم اورا ز آه آتشین بیل است
پیچ باکت از خنجر ناری که پیلوی گل است
فتنه از سر زنده ای آشوب جان زان گل است
سایه ات بر گل ز تاب آفتاب نه سبیل است
عالم از گوشش به مال تو هم هر غل غل است
گر نه از شوق لب بعل تو آتش در مل است

ای صمد نانه را بر خیل خوابان تاخته

صرافی بیدار مدد خواست ز صاحب دل است

تعالی لاجه شکل است اینکه رشک خود نیست

باید ای جان و آشوب جهان در آفت دین است

که سپاهان راه عشق را کام نخستین است
نخه دایم چرخ پیش رقیب از بهر تلقین است
رقیب کج روت پهلوی به پهلوی چو فرزند است
برو از خانه دل فائده از خانه زمین است
سزاوار تماشای رخت چشتم خدا بین است

نگو یا بر سر سخی نه درن از منتی باشد
خن عاشق کشتی را بهنر از و کس نمیداند
شبه من من به شطرنج غمت جساں چارستم اما
سمند ناز را چاک سوار من در بد جولان
هر کس چهره ای آئینه نو رخ را منهای

ز بهر آنکه او را تحفه جهانت قبول افتد
دعا از دست ای صرخی از جبرئیل آید

در میان بزم خوبان کار و بالا گرفت
بیدار را آتش عشق نوز تا پا گرفت
و نه نخه دایم چرخ یارب لاش از پا گرفت
ماه من بیگانه از من خویشی عدا گرفت
ناوک مرزگان من در سینه من جا گرفت
تا بدست آن زلف پر خم را دل شیدا گرفت

شمع را تا از رخ تو آتش سودا گرفت
جامه ات گلگون کلام است نیز گلگون رو من
دل به مهر جوش ما را گرفت از جان خود
تا نداند هیچ کس کاں ماه با من آشنا
آنکه هرگز تیرا هم دردش کاری نکرد
رشته جهان من است از غیرت دل خم بخم

صرخی دیوانه چون فرهاد و مجنون از غمت
گاه پای کوه و گاه به دامن صحرا گرفت

دل هوای عالم بالا گرفت
باره کرد و دامن صحرا گرفت
شکر عشقت همه دنیا گرفت
خوابدش امروز با فردا گرفت
رو برو سیل سرشک ما گرفت
دل هم از دنیا و داینها گرفت

تا بجای قامت او جا گرفت
لاله از شوق گریه ماراں را چو گل
قیل حسرت کرد ملک دین خراب
غمزه ات چون دجین جهان ما است
شب که قصه چشم گریاں کرد خواب
در غمت فارغ شویم از آخرت

صرخی از فرهاد و مجنون نیست کم
بلکه باره رود و تهنه گرفت

کسی که بانو لاف دارد اینک کوی میدان است
چو گوهر گشته چو گداں تو گردون گردان است

به میدان لطافت کوی خونی آن ز خندان است
به چوگان با خنق تا شهر سوار من شدی مایل

چو گان با ختن تا شهسوار من شدی مایل
فلک تا میل چو گان باز تب دانسته و دیده
خدا بر سرم چو گان بزن چایک سوار من
نه تنها من سر خود گوی چو گان تو می خواهم
بمیدانست نه تنها گوی را حال دگر کون است

چو گور گشته دچو گان تو گردون گردان است
همی که ده از ماه و هلاکت کوی دچو گان است
که در دبی دلاں را زخم چو گان درمان است
که چوں من این تمن در سر چایک سواران است
که چو گان نیز در دست تو همچو گوی ایران است

بمحمد الله که صرفی با قدر خم گشته چو گان
دواں مانند گو پیش سمندت گاه جولان است

شکر خدا که دیدم بر کام دوستانت
شادم که گشته پیدازان محل گوشت
صد خار خم بجایم عمری خلیه آما
من پیش کش چه آرم کسان لایق تو باشد
می خواستم که روزی باشی دوی مردم
گر فرصت تو باشد و رخا طرت نرسد

سے نیاز سودم بر خاک آسمانت
کامم که بود پنهان در حق و دمانت
گلها می عیش میدم آخر ز گلستان
پیش تو جان کشیدن خواهم قسم بخت
شکر خدا که دیدم امروز همچو گان
جور و جفای بجزاں یک یک کم بخت

از لطف داد و بهره در حریم دولت
هرگز نبود صرفی این لطف در کمانت

خواهم حیات باقی از تیغ جان نستان
فخرت نبود اما فخر است آسمان را
از من چو نشید در خاطر غبای
باید سپردن آخر جان خودم به عشقت
از قید زندگانی ما را خلاص کردی
داری گمان که عاشق باک از جف ندارد

تیغم بزن که نبود از سود من زیانت
گر همچو ماه منزل باشد بر آسمانت
مژگان چو تیر سازم جار و آستان
از عشق لشت گویا جان در تنم آمان
شکر خدا که بر خود دیدیم مهر بخت
هر چند بد گمانی بد نیست این گمانت

هر چند جور کردی ترک و فاسد کردم
بای نگو بر آمد صرفی ز امتحان

گر نداری قصد مادر کف کمان و تیر چیست
صد گره در رشته تدبیر من از زلف نیست

در بقصد درد من دانی بزن تقصیر چیست
چون نشاید این گره از رشته تعلیم تدبیر چیست

خواب دیدم کامد آں بے رحم تیغے برکش
من ز جان د لکیر و سعی تو به قبض جان من
باد صاف صفائی دل دید ای شیخ شهر
گر توانی صورتش از بهر شکینم بکش

نرم مقصود اختیار و مراد و وصل دوست

عاقبت صافی نمیدانیم تا فتنه جیت

گر نخواهد قتل من ای خواب را العجیزیت
ای اجل تجیل کن بهر خدا تا خیر جیت
جامی بر دست گیر ای سحره تنزه و بر جیت
ورنه ای صورت گر چنین حال از تصویر خیریت

میل دل من جز برج نیکنیت
آشفته گی من ز غم سلسله موی است
هر تازی از آن طره پرچ کند است
در شهر ندید است که تحت پای
از بسکه هوای خط مشکین تو دارم
جویم بخیال لبش از دیده روانست

آن کجاست که اوایل رخسار نکونیت
کز عاشق آشفته بخش یکسر مونیت
کو آنکه از اینهاش کمندی به کلونیت
کز شوق لب بر سرش از باد سونیت
مونی تنم نیست که آن غایب لونیت
نخم نیست مرا گر لب جام و لب خونیت

صافی چون خود خوی گرفتی بجفایش

پس بر تو جفای تو از دست و از نیست

دوش در سبزه بامغی باده پرست
قرص در دهان که یک جرعه شوقم
گفت خدا که بگو راست که مقصود لونیت
گفتش که یکسان راست بگویم که مرا
گفت پیش آئی که یک دم بنهم لب به لب
قصه کوته که چو پیش شدم از رشت نیاز

گفتم ای از می عشق تو دلم بخود و مست
فارغ از عالم و از هر چه درین عالم هست
از شربکه بدان از همه خوابی و از دست
تجست مقصود جز آن لب که دلم پرور است
که مراد دل تو خواهد از آن صورت لب
از سیر ناز به جیب و به کنار منشت

لب خود بر لب من ماند و به کام دل خود

صافی خسته رسید از لب آن باده پرست

کو آن که از شراب لب خسته پرست نیست
بے اختیار دست بفراک تو ز دم
دی هر که آید است به هستی ز نیستی

وز چشم پر خمار تو ده موش و مست نیست
یعنی مرا غم آن دل خود بدست نیست
از تیغ باستان تو امروز هست نیست

از باد وصال تہی جام آرزو است
کو شکر ز غمرہ زنان سپہ شکن

کیس بادہ ام نصیب ز روز الست نیست
کز بک کر غمرہ تو در و صد شکست نیست

آن بت شکن کہ بود خلیل زمان خود

صرافی بگو کہ از من بت پرستت نیست

روشن از عکس جمالت منظر چشم من است

ای ز روی استیمنت جلوہ گر نورازل

بچو مجنوں لیلی از سودے تو دیوانہ است

رخنہ لمی سینہ اندیز تو و حسان مرا

غم ندارم کہ فراق جابر ندانم کت

خال تو ہندو است اما کار او ترکیت است

مردی بنامے بنشیں کہ جای روشن است

سرو قد تو بہاغ جاں درخت ایمن است

دلبر من غمرہ تو آفت مرد و زن است

از پیے نظر رہات بک خانہ و صد ورن است

کہ خیال تو بہ زندانم نشاط و گلشن است

چشم تو آہو است اما آہوی شیر افکن است

تن بجایم زندہ است ای صرخی و جانم عشق

عشق در جان من مبدل چو جانم در تن است

لے کہ مر را بندہ مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

جاستان من شہید غمرہ خون ریزا

عبسی جاں بخش را اندیم آں تیغ مرثہ

آفتابے روی خود را در جہاں بانی فزون

سرو سرکش را از شرم قامت خود سایہ و ش

شمع ساں مے کریم از سوز دل اما اند خوشی

مہر را شرمندہ مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

تاقیامت زندہ میگوید کہ میگوید کہ نیست

دل ز جاں بر کندہ میگوید کہ میگوید کہ نیست

از مہ تابندہ میگوید کہ میگوید کہ نیست

سر بجاک افکنہ میگوید کہ میگوید کہ نیست

اگر یہ ام را خنہ میگوید کہ میگوید کہ نیست

دردیے در مان صرخی را بملک عاشقی

دولت پایندہ میگوید کہ میگوید کہ نیست

جانم آن روز کہ در عالم علوی جاداشت

تن ز سودے تو امروز خراب است دلے

ایں مسلمان پسرک دیدہ شدی و سوانز

شوخ چشمی کہ زما قطع نظر کرد و گزشت

بہمن غمرہ کردیدہ بسے فرداے

از سر زلف تو ز بخر جنوں بہ باد داشت

پیش از ایجاد تن من دلم این سودا داشت

شیخ صنعان کہ غم و خترک تر ساد داشت

مستی بو العجب از بادہ استغنا داشت

لیکن آن وعدہ ندیدم کہ شبے فردا داشت

لعلش از دوش باغیار در افشانده غم | چشم مستش با شارت چو سخن با مادر است
 طلب شام اجل بر سر صرخی بوده است
 روز هجران تو آن سایه که بر بالاداشت

مخرام تند و تیز چنین ای جوان بالیت | ای جان شب فراق چسب میروی ز تن
 لے سرو در سولے قدرت آب میرود
 دارم ز داغ های تو گل های آفتابین
 جانها گرفته اند عنایت ز هر طرف
 چون کشته و به تیغ جفا اهل درد را

صرخی و راهی ناقه او می کند ز دل

تا بند و شربت ناقه که ای کار وای بالیت

کشته تیغ ترا نیست با حیا حاجت | دم بدم خون جگر بید بدم کاسه چشم
 یار چوں رو بدل اهل تمناء دارد
 دوست چوں گفت که جانم برم خواهد کرد
 حاجتم هست با آن غمزه که جان بستاد
 درد تو راحت جان آمد آسایش دل

خطر وقت است و نذر و بر سر حاجت
 نه بجام است مرا و نه بصحرای حاجت
 پیش او نیست با ظلمت تن حاجت
 وعده دوست ندارد به تقاضا حاجت
 درد عایم که در و ساز خدا یا حاجت
 درد منم تو نذر و بیدار و حاجت

ترک من خود به تو صرخی دل و دلی خواهد داد

از پی بردن آن نیست به یغما حاجت

بتو ساقیا مست مارا چه حاجت | رفیق آمل بهر تعلیم جویش
 به قلم مدد چیست از غمزه خواهد
 چرا نسل تو باده ناب خواهد
 دعا می کنم تا کنی میل قلم
 شب و روز تا روشن است از خیانت

به می آن لب ها فرا چه حاجت
 به تعلیمت ای بی وفار چه حاجت
 به امداد قلمت به دارا چه حاجت
 بشو بر آب آب بقار چه حاجت
 به آمین کس ای دعا را چه حاجت
 به نور من و مهر را چه حاجت

چنین رنگ و روئی که داری تو صرفی

به افکار تو مدعا یا چه حاجت

که از شرمست ای شمع محفل گرینیت
که که با جبران تنم مانده است
گرینان از قوم خود چون کسی
ندارم سر صحبت بسندگی
ز صبر و قرار و خرد و جان پرست
به مرگ از فراق تو بر دم پناه
بفکر خلاصی ز تیغ محرم
زهر تار زلف تو بند ب دیگر

شبها شب چو منزل بمنزل گرینیت
در آن طره از دست او دل گرینیت
که بخنود شد و از قبایل گرینیت
که دیوانه خواهد ز غافل گرینیت
چو وارسته و کز مشاغل گرینیت
طریقی ز دریا بساحل گرینیت
چو صید است که خواند بسجل گرینیت
چنان می توان زان سلسل گرینیت

بسته صریشا

چو نمونان اذان ترک قاش گرینیت

باد و وصل تو به جام من است
کو و قبولم به غلامی شسته
یار خط بندگی از من گرفت
طرفه غزل لعل بود آن چشم مست
شام گهم ماه و شش رخ نمود
وصل که دستم نه رسید به او

آن لب جان بخش به کام من است
شاد هی که نهی غلام من است
نامر اقبال بنام من است
طرفه تراست اینک بدم من است
روشنی صبح ز شام من است
آهوی و خشی است که نام من است

یار نظر کرد به عرفی و گفت

زهره و راز حست تمام من است

زخوی تند تو چشمت سنگی آموخت
مگر نه واد ترا خست سخن با من
پیری به شیوه دیوانه رسد مثل است
به قتل خسته دلاں مایل است
قلندری نه همی خلق و دولت باشد و بس

ز چشم شوخ تو ناز تو ز لبری آموخت
مستکم از دل چو سنجوری آموخت
ولی ز یار من این شیوه را پری آموخت
نه دانستم از که چنین بند پروری آموخت
ز عاشقان تو باید قلندری آموخت

خطی است صفی، نورشید عارض او را

سعادت از خط آن صفی مشرقی آموخت

چرا نه یار وفا داریم قبول گشت
که صرفی از سنگش این آدمی گری آموخت

رحل و مصحف به نظرو نه چنین می بایست
در زرو مال رقیب تو کم از قماروت نیست
روز من نیزه بر کوکب بخت سپهرم
دیدۀ نا است گهر یار جدا از لب لعل
وقت بیداریت اے شیخ نه تنگم آورد
یار هر جای تمن جای به چشمم نه گرفت

سبز خطی چو تو درخشان نه زری می بایست
این قدر هست که در زیر زمی می بایست
پیر تقی زان مه خورشید چنین می بایست
بهر این خام از آن لعل نگیس می بایست
جسوه بر تو از آن آفت دی می بایست
مرد ملک وارد در و پرده نشین می بایست

صرفی از همت عالی است که مردی بر هاش
همت عالی تو بر تر از این می بایست

جاں دزد من که حق در جاں کشاد و بست
بکشاد بر دلم در مقصود و بست باز
وقت سوال غیر و دم الهمت اس من
روشن از در جهان شد و تاریک هم از و
دبر گره کشاد ز زلف و بست باز

بهر نهفته در آشتن جاں کشاد و بست
چو از خمار نه گس فغان کشاد و بست
آن کان حسن لعل در آفتاب کشاد و بست
از رخ چو پرده آن مه تابان کشاد و بست
در حیرت که بهر چه بود آن کشاد و بست

بهر و عاز بان و پی بندگان میاں
صرفی به در که شهر دوراں کشاد و بست

دبر که رشحه رقیب از من و دریغ داشت
امید و لطف چساں با ششم از بست
از لطف گشت مرهم ریش دل رقیب
از تاب آفتاب ستم سوخت جان من
کے بعد مرد من سوخت خاکم گذر گشت
صد جان به یک نفس ویدا با شتب اجل
صرفی مسرتی که مرا بود از غمشش

مردم ز تشنگی و غم از من دریغ داشت
کز محض ناخوشی ستم از من دریغ داشت
ز نخه ز تیغ غمزه هم از من دریغ داشت
آن سرو سایه کرم از من دریغ داشت
در زندگی چو یک قدم از من دریغ داشت
یک پریش آن مسیح دم از من دریغ داشت
بهر بار ما و غم از من دریغ داشت

منزجیب و یار دامن شکریا می خوشی است
دست از دامن جانان کوته و مسرور است
میل خوابان نیست سوی نیکر نامان جهان
نوغزاله ساخت دگریم ز شهر و اهل شهر
حرف نادانی سوزد سر پای و منشوری
سر نهادن بر ره تسلیم کار عاشقی است

بے سرو پا بودن اندر کج تنهایی خوش است
از غم جان کاه حیران عمر فرسائی خوش است
شهرت عاشقی به بد نامی و رسوائی خوش است
همچو مجنوں خوی با آهوسه صحرای خوشی خوش است
شست و شوی لوح دل از نقش نامانی خوش است
در طریق عشق بازی ترک خود را از خوشی خوش است

نگر بخوابی نغمه مستانه از صر فی شست
نغمه مستانه را شنودن از دم نامانی خوش است

عنایت نامه را یار نه نوشت
درینا برکت از نامه هم
بصدقت خطی بهر محبتاں
رقیب با خط نوید به من داد
مگر بارقم دستش نه برداشت
ز نام غالباً می سوخت کاغذ

که بهر خاطر اغیار نه نوشت
سلام به هر من دلدار نه نوشت
اگر بنوشت خبر آزار نه نوشت
به تو جزر عده دیدار نه نوشت
که بهر من خطی یک بار نه نوشت
اگر هرگز نامه را یار نه نوشت

ز بیم خوی نشدش صر فی احوال

ز خون دل بران دیوار نه نوشت

ز مشک کلک ازل خط بران عذر نوشت
کتاب حسن بیان نسخ کرد کاتب جمع
صحیفه حسنایم بود بروز جزا
خوشم که یاد من خسته ام به عاشقیه کرد
برات لطف بود بر خسته اند رحمت

رخ تو مصحف و تفسیر بر کن نوشت
چو بر کل تو ز بجای خط غبار نوشت
صحیفه نیست که نقویذ جان زار نوشت
چو نامه به محبان خویش یار نوشت
صحیفه که ز بهر من آن نگار نوشت

ترا به بندگی صر فی این تر د و عیست

که خط بند گیت خود با اختیار نوشت

واجب العرضه ز بهر باره باید نوشت
وعده دیدار او را انتظار از حد گذشت

اندک از محنت بسیار می باید نوشت
انتظار و عده دیدار می باید نوشت

دوران بسیار و جود بسیار تا کی بشنوم
ایستادن هر چه از او کس مرگمان او
طره طرار او مارا پریشان کرده و رفت

جود بسیار و طعمه بسیار می باید نوشت
هر که پیش سینه او کمار می باید نوشت
این پریشانی با آن طر آری می باید نوشت

گر نه در بار طانی آن طر نازک فتنه
سال خود صرفی به او یکبار می باید نوشت

ز چشم تو به عالم فتنه و آشوب بسیار است
ندارم چو آن تو مطلوبی و بنود طایفه چو من
مش یعقوب کشمیر است چو یعقوب کهنانی
نخواهند اندک شادمانی هم محبتانش
دل پاره بر بزرگ خود را چو خیال شوم بد
دورتر که می گویند این نادر و مندی چندان

بدینسان نیست چشمه گرچه روی خوب بسیار است
که به من طالبان را در بهار مطلوب بسیار است
اگر چه یوسف من در بهار یعقوب بسیار است
بحمد الله دل مارا نعم محبوب بسیار است
بگفت این فانه که لایق بود معبود بسیار است
اگر قناران در عشق را دل کوب بسیار است

به نزد محنت یعقوب صرفی اندکست اندک
بجای خود اگر چه محنت ایوب بسیار است

از آن نامهربان بر بیدلان زار بسیار است
نمخش تا آنکه جانم پاره کرد و سینه ام پر خون
جز او باری دیگر نه گزیده ام من از وفاداری
همیشه لرزس آن مست جام حسن بسیار است
در بیجا اندک هم مایل اهل محبت نیست
رقیباں را چسبان شاه خوبان شاه محبت

تخل کردن اهل وفا بسیار بسیار است
هر گشت ای فلاں با تو بمنو زم کار بسیار است
وای یای مرا از بے وفائی یا بسیار است
عجب گز تن درستان گشته زان بیمار بسیار است
همه گای که میل او سوی اغیار بسیار است
که بچو من گدای را از بهر عار بسیار است

وفاداری که می باید عزیز من و دشمن صرفی
نخه داغ چرا پیش سگ او خوار بسیار است

که نه آتش ز در بجان آه من آتشناک چیست
شهر سوار مردم از غیرت که پا بوس ترا
سوی مهر از کین اگر هرگز نمی گردد دولت
در بنای محرم اندازد خل بسیار است

در نه تیغ انداخت بر دل سینه و صد خاک چیست
گر نه خواهد سرنگوار صید تو در فترت چیست
حکمت اندر گردش سیاره و افلاک چیست
غیر از این تاثیر آب دیده نمناک چیست

ناخدا ترس است و ہر مژگان او تیغے دگر
گر تواند عقل پئے بردن بہ سر آن دامن

اگر بریزد خون قلعے عالم اور باک چیست
بوملی را حرف ترک بر صفحہ اور اک چیست

گر نہ ایوان کمال حسن اور آستان
باشد از نہ فقر گر دور مر فیالولاک چیست

گر سوائے کس نداری ترکست نہ خاک چیست
گر نہ عشق آتش زده در حسرت آرام تو
گر نہ آب دیدہ ات را باعث است اندوہ عشق
گر نہ مای پیش مہر و سہ سر خود در سجود
در سرت گرفت نیست سوائے سر زلف کس
ای تو معشوق ہمہ عالم اگر عاشق شدی

ہم چو گل از ہر طرف پیرامن تو چاک چیست
آتشیں خسار من اس آہ آتش خاک چیست
بالب سے فام پر عزت ز آب تاک چیست
بر جبین پچو خورشیدت نشان خاک چیست
گاہ گلے پچو زلف خود ترانہ خاک چیست
کیست معشوق باک و با من ز گفتن باک چیست

نیست حد من کہ گویم چوں تو خود ہم عاشقی
گر ندانی قدر عشق صرفی ای ادراک چیست

آں جفا اندیش را در دل نئے دلم کہ چیست
با وجود آنکہ جایش در دل خود کردہ ام
خواہمیش ترغیب قتل خویش تن کردن ولے
چند مے گوئی رضا دادن بہ مردن مشکل است
دل ز بس غارت گر می ہائے بہتان دل با
بر رواق روشن چشم قدم نہ نہادہ

میکشتم جو ریش ولے حاصل نئے دلم کہ چیست
ماندہ است از من نہاں جاییں شوخم کہ چیست
موجب ترغیب آن قاتل نئے دلم کہ چیست
من بہ مردن را ضمیمہ مشکل نئے دلم کہ چیست
چوں نہ بود اعدا بہ من من دل نمیدانم کہ چیست
دلبر من عیب ای منزل نئے دلم کہ چیست

نئے نہ خوردہ صرفی و مدہوش مست افتادہ است
بادہ ای مست لا یعقل نئے دلم کہ چیست

دل را بود از من بئے آمان نئے دلم کہ چیست
طرفہ شوخے آفت جان من دیوانہ شد
جا گرفتہ در دل من رفت نہ انگیزے ولے
نازینے ریحیت خونم را و پر ولے نہ کرد
گل عذار نے کہ در شہر اندامید انم ہمہ

دلبر خود را من شیرا نئے دلم کہ چیست
طرفہ ترکان آفت جان را نمیدانم کہ چیست
آنکہ دارد در دل من جانے دلم کہ چیست
وہ کہ آں خوں خوار بے پروا نمیدانم کہ چیست
واں گل اندام سہی بالانے دلم کہ چیست

گشته ام مفتون و غوغائی است اکنون بریم
 با عمت این فتنه و غوغا نمی دانم که کیست
 صرغی از وی گشت رسوائی جهان و او بنام
 گوید این دیوانه و رسوائی و انم که کیست

کے ہمیں ای اہل ازمن جو جان خواہی گرفت
 کشور دل را گرفته چوں کشیدے تیغ ناز
 عہد کردم من کہ از تیغ نہ خواہم سر کشید
 سے بہ بزم تے محابانہ حریفان و گہر
 جاں بیاییت وادم و دل گیر از ان گشتی بہمن
 سے رو و سوئے رقیبان نیز تر و وسیل اشک

کے تو اتنی برد جاں از تر کس خوں خوار او

گر چہ صرغی از لبش خط اماں خواہی گرفت

روح عشقی او کہ گہر ہا در و کم است
 تیر نگاہ و لب را بر و کم بان من
 از خیل خمرہ اش صف جانہا شکستہ اند
 چوں طالبان دوست سفر در وطن کشند
 محوسی قویک درخت دمن و وادی بحب
 ز اہد بہ اعتقاد تو عیبی است عاشقی

ز دہ خندہ کہ شکر ہا در و کم است
 و اہد نشانہ سکہ جگر ہا در و کم است
 اما شکستی کہ ظفر ہا در و کم است
 جامی وطن گزیں کہ سفر ہا در و کم است
 کز جنس آن درخت شجر ہا در و کم است
 عیبی است خوش نما کہ ہر ہا در و کم است

صرغی خجستہ باد سحر خیزیت وے

شام مرا نگہ کہ سحر ہا در و کم است

خریدار غم و دروت بجاں این آرزو مند است
 اگر گویم بیا و نقد جام را بگیری از من
 کم از خورشید نہ بود آن پدر کز مادر و ہر ش
 و لم از کعبہ سویت چوں نیاید قبلہ بجانب
 کشادی تاسے از زلف و بلائی خلق نہ خست
 بہ عاشق تہمت دیوانگی مانند بے عقلاں

خود تو فرما بدین قیمت ازین چند و از ان چندا
 نہ پنداری مہ من گہ صلا ہا ہی سمرقند است
 چو تو تا ہے جہاں آرای عالم تاب فریاد است
 کہ عشق تو کمند جذبہ اش در گردن افکندہ است
 بلاؤ حسن را با ہم بایں یک تار پیوند است
 ازین تہمت بہ زنجیر ملامت کوی در بند است

جنون عشق عقل حق شناس است بجزای صرّفی
اگر انصاف باشد پند گویت لایق پند است

چنان گمّم که به عالم سراغ من غلط است
شهر عشقم و خواهم به عرش رفت ز خاک
چنین که کلبه را من پر ز آه سرد من است
رواں به بلع چنانم ز عشق آب بقا است
نه آنکه طالب یارم همی مدعی بهس
رسیدست من گشته ظاهراً ز رنگش

به مشک ساخته صرفیا جدا درخش
غلط لگوے که ضبط دماغ من غلط است

شب فراق فروغ چراغ من غلط است
چو یاد اوست بدل چوں بزیردیده نه اشک
دبان او که دلم را زبوده ناپیدا است
اگر غم تو نه باشد چه در عیش در جنت
جنون عشق دماغ مرا قوی تر ساخت
همین که کاسه چشمم همیشه پر خون است

چو ز نیم من گم نام بے نشان صرّفی
پس از وفات به خاکم جلاغ من غلط است

همین چه واقعه ام وقت بسمل افتاده است
منم ز دست دل از یار خویش شرمیده
اهل چو دید که جانم ز بود غم سمره او
به کامم لے خضر آب حیات تو تلخ است
به روسته مه ز حالالت بماند داغ سینه
ز جان خود که به تن بے تو ماند در کلام
اگر بختی به سفر صرّفی از بلا و بسین
که تیغ از کف آن ترک قاتل افتاد است
که جاس او دل و از جای خود دل افتاد است
گذشت و گفت که در جای مشکل افتاد است
مگر در آب تو ز هر پهلایل افتاد است
به آفتاب رخت چوں مقابل افتاد است
که در سلوک ره عشق کاهل افتاد است
که پیش پیش تو منزل به منزل افتاد است

مرده گلگون که ز خون دل غم دیده ما است
چای فرا کردن مارانه پسند چه کنم
بر در یار سخن تا شنویم افتاده
از حکایات مجانبین نه بود گشت عشق
قطره خون دلمه کاهده از دیده برون
تا هم از درد نهال دل خود بی خبریم

دید چوں بر رخ من گرد سفر خندان گفت

صرّفی بادیه بیای جهان دیده ما است

یار عقل از سرم ای دل غم یارے برداشت
چشم از کرده او به خدا بینا شد
راه شجریه به یک بار توان رفت و لے
از حسد باد و سحر گاه تن زار مرا
تیغ خون ریز تو ام سر ز بدن ساخت جدا
تا غرور گل نورس شکست باد صبا

لعل الحسد که از راه تو خلسه برداشت
سرمه بود که از راه غبارے برداشت
حے توان بار غم چوں تو نگارے برداشت
چوں غبارے ز ره شاه سوارے برداشت
بر سرم منبت تیغ تو که بارے برداشت
سبیل تر ز رخ لاله عذارے برداشت

قطع صد بادیه صرّفی به ره کعبه کنی

حے توان یک دو قدم در ره یاری برداشت

مدد من دم خنجر بر وصف عشق می است
بیاز باطن خم ز اهدا کن استداد
طریقہ مہ بے مہر من ستمگار است
بجای اہل محبت بلا ز بالایش
بہ قتل اہل وفا یار من کراست و لے
ز بسکه تافت خم زلف او رگ پیے من

صربہ خامہ رمن خوشتر از صدای نے است
صفای باطن او را گواہ صاف فے است
نہ دامنم این کہ حد این طریقہ تابکے است
رسیدہ است یکے و صد و گریز پے است
ز تیغ غمزہ او با منم کہ کار فے است
نہ پیچ رگ تپی از تاب او نہ پیچ پے است

جس از شمع رخس صرّفی آہ تو سرد است

ز آہ سرد تو وقت تنوز فصل و می است

در شکایت یار ما از ناله زار من است
اگر بیدای نالیدن از جویم شکایت کردن است

گشت خلع را و خون آلوده تیغش کس ندید
تا گرفت ز رویش پر تو سے بر دیده ام
بسکه از دست غم او پاره شد پیراهنم
روشن از نور ازل چشم شب دیدار اوست
گرچه عقلم رهبر راه سلامت آمده

از فزون تر گس جادوی این یک فن است
شاد مانم که خد گشت سینه روزن روزن است
کس نمی داند گر میا نیست این یاد من است
من چه می گویم که خود بر اهل بخشش روشن است
چون کنم یارب که چشمش فتنه بوی و برهن است

چاره حال تن بیمار من کردن چه سود

صر فی بیمار از بیماری جانم تن است

و مبدوم در عالم خوبان نصیب من غم است
آن نهال غم که آتش دارم از خون جگر
لایق آنوقت نه بود قنوت دلبری
سینه از یک زخم تیغ ریش مانند جگر
دستان چم چه می گوئی و وصف جام او
مست جام عشقم و در عالم افتاده ام

گرچه عالم عالم است اما هنوز زانم کم است
ایمن است از صر آهیم که بخشش محکم است
دل ربای من به فتنه های که دارد ملهم است
زخم دیگر آرزو دارم که آن را مرهم است
هر که جامی بر لعل است او را بوقت خود هم است
عالم مستان این صهبایان این عالم است

صرفیا از مدت ایام عشق اندوزیم

مدت دنیا را اول تا به آخر یک دم است

با من دل شاره جانا غم نیست
غیر خدای که دما به جگر
گرچه زان زلف پریشان حال
تن فرسوده من زنده بجا
دل لباب است و غمت مهسا غم
حیرت طرفه مرا در غم نیست

چه کنم بخت فرما غم نیست
حاصل از گشت کلمات نیست
آگه از حال پریشانی نیست
جز به غم زندگی جانا غم نیست
ما حضرا یون جهانم نیست
هیچ کس نیست که جبرانم نیست

مهربان تو علی الرغم رقیب

گویش صر فی و میدانم نیست

گداز سوی چمن یار مرا افتاده است
موجب صحبت من وصل وی و آن مشکل است

سرو جبران گشته دنیا افتاده است
کار به باروی اکموز بخدا افتاده است

از سر زلف لقا و بخت به کاکل دل من
بند بندت بکنم گفت نه کرد است
همه خوبان جهان بر سر جو و ستم اند
من به کج عدم و دل به خشم طسره او
ای بسا دل که فتا دست ز یک چسب زمین

سیر صحرائی چمن یار کند باغبان
صر فی از غصه به صحرای فنا افتاده است

ز تیغش سینه ام لیش و حکر چاک و دل انکار است
من دیوانه در عالم به نوحه کشته ام رسوا
به اندوه و بلا عشقت خریدار است جانم را
در ایام جمالت می کند کار اجل چشمت
عجب مرغیت زاهد کز نعمت خواهد بر میرود
سخن داند کس غیر از ابل با وصل جان بخش

از بلا رسته و نه هم به بلا افتاده است
بندم از بند ازین سهم جدا افتاده است
از جهان قاعده مهر و وفا افتاده است
من کجا و دل آواره کجا افتاده است
چوبه زلفش گذر باد صبا افتاده است

و نه می گویم با تو هنوزم کار بسیار است
که رسوایان عالم را بسیم از چو منی عار است
متاعی بس حقیر است این عجب کار افتاده است
اجل را می توان گفتن که در عهد تو بیکار است
بدین دام بلا صد طایر قدسی گرفتار است
علاج در دمندهی کز نمم آن بحر تو بیچار است

بنالد زار گرد زار صر فی و بمیسر و زار
چنین کاغذ نموده زار و تنش زار و دلش زار است

بت پرست از صدق و ز خوبی متواتر داشت
من کجا و آرزو و صحبت جانا نا احسا
می خرامید و جهل هر طرف نظر ره کی
وی چو بر سر کله کشته مانده بگذشت از سرم
رنج به بے شوقان نمودن شوخ بے تمیز من
بخت خوشم را به تیغ ناز و حسام زار بود

سر صد تسبیح در یک تله از زمار داشت
چون سگ آس استا از صحبت من غارت داشت
زان میان گاهه نوکایه جانب غبار داشت
گرنه با من نازنین من سر آزار داشت
گشت محروم آنکه شوق دولت ویدار داشت
کار خود کرد دست بدخونی که با من کار داشت

نعم نذر و صر فی از خوری که در دنیا و دی
یا وقت عزت تا سگ کوئی نوزاد را خوار داشت

نقد جان دادن بسیار و دستاں کار من است
میتفت از روی دل اصلا بکس دل دانیست

آنکه دلبر دست و جان هم می بار و یار من است
التفات او بغیر از بهر آزار من است

لایق دیدار اگر چه چشم بیدار آید
بار اندوه مرا طاقت نه داری کوه کن
بیچکه نرگ ستمکاری مباد آئین او
دل زبوده است و به چین طره بیدار نگاہ

کے چنین دولت نصیب چشم بیدار من است
در گرائی صد چو کوه بستانوں بار من است
گر گویم من که یار من ستمکار من است
دل زبانی من کجماں است کہ دلداری من است

چاره از قوت نداشت و صرفیا کس در جهان
قوت من خوں بهلے چشم خوشبار من است

جز آن خسار گنیم گون تمنای دل من نیست
مقام خاص از هر یک از عشق بازان نیست
من دیوانه حال خود چیر با عاقلان گویم
ز جمع خوب رویاں مایل آں نازنین شوخ
تن خاکی ز خاک راه او گل گشته است از شکم
بحر الشو که تا چشمم به نور عشق روشن شد

جوع از فرغ البیداری حاصل من نیست
به ملک عشق جز کوی طاعت منزل من نیست
که کار عقل فکر اندیش حل مشکل من نیست
همین بس دولت من گر چه خود او مایل نیست
سزاوار کجیت خانه غیر از کمال من نیست
حجاب هستی از دیدار جانان حایل من نیست

جنون عشق از نقصان عقلم کے بود صرفی
جز این دیوانگی حاصل ز عقل کامل من نیست

ش حروف الشاء

که در دایب لعل تو در یکجا و اجیا بحث
چه گویم غمره و ناز تو در گوشه چشمت
بیا بر بام خود تا در شعلای ای موسی سوز
به گنج ابروان در گوشه بدنامی افتادیم
به درس عشق بازان قیل و قال اصلا نمیشد

دریں اعجاز نه تواند با و کردن میجا بحث
که با هم در فن عاقل کشتی دار ندانجا بحث
مهر من گوشه بامت کند با طور سینا بحث
نه مار با کس و نی کس رامت با ما بحث
و گر باشد نه مثل آں که باشد در دولا بحث

اگر گوید ستا من جان و چشم دل به یک غمره
مستقیم ارم و کاسے ندارم صرفیا با بحث

غمره و ناز نه بوده است ز جانان بحث

مانه دادیم به جانان دل و جاس به بحث

گر چه نام در دانش آخر اثری نخواهد کرد
گر نه در جهان رقیبان تو سوراخ کنند
من و هم در عوض مهر سخن او صد جان
بے لبش زندگی من چو محال است محال
سما حب خانه گرت رونما یی ساجی

نه بود چشم من نیم زده گریبان به عبث
تا به که میکشتم این ناوک افغان به عبث
لعل او پیش رقیب است در فضا به عبث
باشد از من طلب چشمه جیوان به عبث
سوی کعبه چه کنی قطع بیابان به عبث

گر نه جان در قدم یار تو ادا کرد فدای
سرفیا نیست نگهداشتن آں به عبث

به بے قراری دل عشق یار شد باعث
چو جان من به غم بجز صبر نتوانست
نیم فراق بر آشفست روزگار مرا
اگر نه گشت به من مهربان رقیب چرا
همیشه کار من از دیده است خونبار
اگر مفارقت من غرض نبود ترا

به عشق یار دل بے قرار شد باعث
بمرد غم ز غمش جان زار شد باعث
دل و فراق تر از روزگار شد باعث
ترا به فضل من دل فکار شد باعث
مرا به غم تو درین کار و بار شد باعث
تو خود کجای و به باعث به کار شد باعث

بزرگ گشت گلستان و باغ صوفی را
هوائ کوی توای نور بهار شد باعث

جز جفا پیش نیست آیین الغیاث
مؤش مادر و تو بالیت و نیت
نمخ کامی مله نصیب ببالا
قاتل من از پی هم می کشد
با ختم در عشق خواباں هر دو کون
عقل و جان و دل همه در مانده اند

با غیاث المستغیثین الغیاث
عم گسار جان نمکین الغیاث
آمده زان لعل شیرین الغیاث
بر سر ما خنجر کین الغیاث
رفت هم دنیا و هم دین الغیاث
در خم آں زلف پر چین الغیاث

عشق از خوبان بلا خون جگر
فوت صوفی کرده تغصین الغیاث

درین دین و بالای عقل و جان میرزا غیاث
زنده اند آنان که از تیغش شهادت یافتند

فتنه رایام و آشوب جہاں میرزا غیاث
زنده می سازد به تیغ جانستان میرزا غیاث

گر بیاید جان شهید تیغ او نه بود عجب
در زمان حشاش آخر فتنه بر خاسته
کنس فریاد کرد و جاساں بلب آمد مرا
بلکه بے سخت حیات جاوداں میرزا غیاث
قسطه کوتاه فتنه آخر زماں میرزا غیاث
کاش گرو در آگه اندر دلهماں میرزا غیاث

کجا تواند بود بے او زنده عالم صرفیا
حماه عالم هم چو تو یک جسم و جاں میرزا غیاث
فقیه شهر می را خور و خوراند مثلث
نقاد بے خور و بے هوش نزنه مست شراب
عجب که خاصیت رنگ باد خاک گرفت
بلائے آمده بود از دو چشم یار و لے
دقیب در فن تکسیر صرفیا شده مایل
که تا به صفو رکیں شکل من نشاند مثلث
بہا نہ کرده و نام شراب مانده مثلث
چو صوفی از کف معشوقہ ام ستانده مثلث
دے کہ ساقی من بر زمین نشاندہ مثلث
رسید غمزه و آن را بہ مار ساندہ مثلث

ج حرف الجیم

گر کنی بسلم لے خلق تو چوں زلف تو کج
فتنه را بجاساں یار ز سر راست کند
جج ماطوف در یار و گداز شتن زد و کون
سارباں ناقه سوارم چو زناز است بخواب
پردہ ہستی اگر مانع سم از دیدن نشست
محکم از رشتہ دہر است رگ زندگیم
بر نزار قاعدہ بحث و جدل حال من است
نہ ترا پیچ گناہ و نہ مرا هیچ حرج
ہر کہ او پاوشم حسن کلمہ ماند کج
استطاعت کہ بود موجب رضیت جج
ناقہ آہستہ ترک راں کہ بجنب ہمو جج
دارم از خج خوں ریز تو اُمید فرج
چہ اگر تیغ جفا بیت کندم قطع و دج
بہر ردسم چہ کنی مولوی انشای جج

صرفیا عشق و بلا ہم نفس یک دگرند

ایں دو حرف است بروں آمدہ از یک مخج

ای دو ابرو بیت کج و زلف تو کج خلق تو کج
ما براہ کعبہ کوشش سر خود باختیم
راست آمد بے یکہایت دل ما محسرح
سر بر مہنہ حاجی آمد پی اسرام جج

گرد و وصلت برکت من رقیبیاں بستہ اند
آسمان و لبرسن کعبہ اہل وفا دست
گاہ سے خواہد گئے میرا ند آن بد خرمرا

چارہ ام صبر است و آمد صبر مفتاح الفرج
آن جلاج الصفا با تو نہ من کلّی فحج
چوں کمین یارب کہ بنود طور او بر یک ہنج

صرّفی امیر امان جان نہ یادداشتن

دیدن الحب الذی اجبتہ لہیب المہج

روشن دلبر من با من کج
بہ کف شوق در وصل زم
کف زنان آمدہ جوازہ کہ است
غمزہ را عارت و سبب فرما
من نہ دائم روشش تا فتنست
خلق محتاج بیک جلوہ تو

گردش چرخ فلک ہم کج
فارغ البال اذاج و ج
مستی از مستی صاحب ہودج
کہ روانیست بدین ہیج
خود تو فرما بچہ طور و جہ ہنج
و انا الصب الیہا احوج

کعبہ ام در کعبہ آمد صرّفی

چہ کم قطع سیا باں پیکج

اے بہ تو چشمہ حیوان محتاج
تا تو تائے بکنی تیر اجل
محتضر ز خلق ز آفات و لے
بہر تخلیص خود از قید بدن
مژہ اش ناوک دلد و زو و لم
طرفہ کار نیست کہ در وینداری
طرہ ملتت عجب ز ناری
ساکن گلشن کو بیت نہ بود
نشہ محتاج بآب است یسے
طرفہ راہیت رو عشق بیسے

تن بجان و بہ لب جاں محتاج
چوں خد نکیت بہ پیکماں محتاج
من باں آفت دوران محتاج
جاں بیک غمزہ جانان محتاج
بہ ہماں ناوک مشرکاں محتاج
بہ بیان است سلیمان محتاج
اے بہ نہ نار لوتد پیمان محتاج
بہ تماشای گلستان محتاج
من بہ تیغ تو دو حیندال محتاج
کہ بہ مورا است سلیمان محتاج

بہر جمعیت خفا طر صرّفی

دل باں زلف پریشاں محتاج

جاں کہ بیا رتست چیت علاج	مگر آمد علاج ما احسراج
آرزو مند عمر باقی نیست	جز بہ آن تیغ جانستہاں محتاج
بادرود چشم سادویت	شبیوہ سامری گرفتہ رواج
ای بہ شاہ ہشتہی تو کردہ خروج	تو ز اقسیم جاں گرفتہ خسراج
توشہ تخت حسن و برسر تو	زیب از افسر تجمل تاج
دل بہ غارت کرشمہ است برودہ	غمرہ ات کردہ عقل و دین تاراج

صر فی از کعبہ بستہ اند احرام

بہر طواف حرم او حجلاج

اوست گنج حسن و زلفش مار بر بالاس گنج	وین دل صد بارہ آن ویرانہ کا مد جاسے گنج
در زرخ سیم از سر شکم ہیں سوئے گنج خوں	بادرود سیم جینیم کے بود پر و اسے گنج
طالب وصل ترا راحت سخنے با بد گزید	رنگ خوشتر ہر کرا در سر بود اسے گنج
دیدہ ام بیدارے باشد بہ شبہای وصال	گفتہ اند آئے نیامد خواب زیر پائے گنج
ہم چو عطشانے کہ سازد آب شورش تشنہ	ہست از درار یکہ باشد دایم جویاے گنج
در سراہل غنا غیر ہواے گنج نیست	زیر پای مفلساں ہیں گنج بر بالائی گنج

در ہواے گنج اشک از دیدہ ای صر فی مرز

گو ہر اشک تو بہتر از دیر بکیت سے گنج

شوخی کہ در زلفش دلم دار و شکنجہ از شکنج	نازک دل است و تند خو بر آتش و زود رنج
اے دل بہ محفل خود جھوکتہ کمال حسن او	قدش ز عقلت برتر است اورا بدین میزان مسنج
آئین رسمت تا بکے طور حضا طرز ستم	تا چند طور و طرز تو رسم دلال آئین و منج
دیوانہ ات را گر کے پس کردہ نکستیت	ہرگز نمیداند کہ این شش شش بود یا پنج پنج

چشم مقاربت صرفیا مکشای بر آیت فقر

ہست از زمین فقر ما خاکی کہ بر سر کردہ گنج

طابی برو بہ کعبہ کویش گذارد	کاجا است یک طواف بہ از صد ہزار حج
در راہ کعبہ نعرہ لبتیک تا بہ کے	احرام آن حرم ببند و بیار حج
گر جلدوہ گر ز کعبہ نہ گرد و جمال دوست	بے ہودہ است عمر نیا بد بکار حج

قربان حج خویش مرا کرده ترک من | یکسجج نه بلکه کرده ادا بیشمار حج
صرّفی چو آستان و از کعبه کم نبود
یارب چربا بمکه ادا کرد یار حج

هزار سنگ سیم بر تو گزشتند مرج
ز بسکه غافل از بندگی نمیدانی
مگو که زنده در ویشته خسالی از معنی است
براه کس بگلت پارسه سحر تا زانو
همیشه نفس ترا احتیاط با شیطان
ز نفس خود طمع حسرت آن چنان باشد
چگونه مانع تیر قضا تو اندیش
ز اختیار بروی کار شاه و لشکر او

تو باش در عوض از کان لطف گوهر سنج
که بر تو چند نماز است فرض شش یا پنج
که گفت اند به ویرانه جای دارد گنج
به کاسه هوست دست آرد آرد رنج
تو با چو مست شرابی که در وی انتدینج
که از درخت ز قوم آرد و کنی نارنج
شبهی که باشدش از نیش پشه صدر حج
بود چو جنبش شاه و پیاده در شطرنج

ز سر وی اجل ایمن چو نیستی صرّفی
چگونه گرم کنی جای در سرای سپنج

احمد آباد است و هر سونازینان فوج فوج
خاکساران برده خوابان فتاده خیل خیل
گردین شهرم نماند دل بجای عیسیم کن
شیخ چشم من فرستاده پیغمبر غارت گری
تابت من از هزن دین مسلمانان شده
خیل لهرار تعاقب کرده چشمش بسته بود
شهر سواران را به چوگان یکست با چو کوی
دل بیک بود و کیا بش کردم از بهر غمی

بیداران افتاده در دنیای لیشاں فوج فوج
خوب رویان داده رخس ناز جولان فوج فوج
دل ربابان پس بهر جانب خرامان فوج فوج
خیل ناز و مخمره را در کشور جلال فوج فوج
روسوی بخت خانه آورده مسلمانان فوج فوج
چون شدند از رزم گاه او گریزان فوج فوج
رانده رانده راند ترک من زمیضان فوج فوج
چون کنم کام مرا ز بنگونه همان فوج فوج

از ملا یک نیت صرّفی را بکوی دوست راه
بسکه کرهاں شب و روز ندگردان فوج فوج

یعنی از لعل لببت دین مسیحا را رواج
از لب جان بخش تو اعجاز عیسی را رواج

ای به دور لعل میگون تو صهیب را رواج
کشتگان تیغ نازت از لب تو زنده باز

در دمنان ترا در دلق آمد قوت جهان
خریدار غنیم و در دیم نه عیش و طرب
پیش ما جان سپاری و وفاداری و بس
در سرای ما چه جوی رولق و در دمنان

یا بی که صرفی دمانش را به فن تمییز

او بهی خواهد از وفی معمار را رواج

در دیار عاشقی نه بود مداوا را رواج
نیست در بازار مانی گونه کالا را رواج
کاش بودی نزد خوبان پیشه مارا رواج
نیست در میخانه نسیم و مصلا را رواج

جانے کہ خود دهم بر بودن چه احتیاج
من را ضمیم باین که کنی میل گشتنم
با آنکه در نقاب اسیر تو عالمی هست
رنگ غبار چشم به وقت تجلیت
در دم ز عشق لبت بجلست که ممکن است

در بر و نش به عشوه نمودن چه احتیاج
قول رقیب را بشنودن چه احتیاج
از رخ ترا نقاب کشودن چه احتیاج
خود را در دزد دل برودن چه احتیاج
ایں در در او گریه فرودن چه احتیاج

بے خوابیت راحت چشم تو صرفیا

ز بینگونه چشم را به عشودن چه احتیاج

گر جستجو کنم دل گم گشته را مرغ
تقصیر در وفای طلب التماس عفو
جان من شکسته پریشان زلفاشت
پیوند اگر به رشته کو تا ه عمر کرد
از الفت اس مهر و وفادار گزشته ام
گر قباله خدای پرستی بسا زمت
خواهم بکام دولت و صلت بعد دعا
چون غیر تو طیب دل در دمنان نیست
دامن کشیدی از کفم اسروند گر زخم
آورده ام بلا به دعا با آسمان

ورخه برم گماں که توئی دل با مرغ
ایں طرف علمتس که ز اهل وفا مرغ
گر انتقام می کشد از و صبا مرغ
نانی کنیم از سر زلفت ز ما مرغ
گر آرزو کنیم ز لطف جفا مرغ
از من میپوشش لطف برای خدا مرغ
وردم دعای دولت تست از دعا مرغ
گر گویمت به در و دلم کن دوا مرغ
در دامن تو دست به روز جزا مرغ
تقدیر داد و ده بنده ترا اسے بلا مرغ

محریت کاشنای تو عشق سنگدلیت

سهیل است صرفیا ستم از آشنای مرغ

ح حرف الحاء ح

چون جام به دست گرفتیم علی الصبح
خطی است کرد و لعل مسیحا و شش مشک
محراب ابرویش چو موذن بدید گفت
هرگز نه رنج از دستم نه هوشان دلم
جز باده نیست راحت جان های اهل دل
پاکان به آستانه میخانه اند خاک

کردم بنام مغیبه خویش افستارح
مضمونش آنکه نزد مسیحا است می مباح
جئوا علی الصلوة و جئوا علی الفلاح
الجور لا یزال علی من الملاح
راحت نه دیده ایم به عالم به غیر روح
من غیر الحدود و علیها فلاح

آمد صیاح شیوه اهل فلاح لیک

صرفی بود فلاح تو از توبه صلاح

بذا حدیثکم حسن بل هو الصبح
والصبح فی الحاله من وجهک البصر
روحی فداک یا صبحی ما هو المصلح
الرمز بالبلاغه اولی من المصراع
بذا لا ینبغی تخرج من قلبک الفرج
اخذت عن ربی عن وصال الجدید روح

گفتم حدیثم آمده جان بخش چون صبح
شام است از دوزخ سیاه تیره حال
اغیار بهره ورز نمکدان لعل تو
چشمه به غمره کرد اشارت به قتل ما
گفتی که ناله تو موثر چنین چرا است
شد تازه از شمایم روح شام روح

ما را به تیغ غمره کشد بار صریح

از قتلت بگذر هب الهوائی کنج

چرا نه هر چه صراحی بنم بپای قدح
و لیل آن که منم کشته هوای قدح
که کاسه سرخویشم بود بپای قدح
فرود جای بتمم بوی جان فرای قدح
که جان رسید مرا برب از بپای قدح
که باد جهان من و صد چو من فدای قدح
که نقد هر دو جهان داد و در بهای قدح

چنین که هست کنون در سرم هوای قدح
بس است بر سر خاکم پیاله لاله
اگر به میبکده نه بود قدح مرا غم نیست
به جرعه ز قدح ناسته دهانم تر
خدا یه ابرساں ساقی قدح به لیم
اگر چه صرف قدح نقد جان شود گوشتو
غلام بهمت آن رند می کشم ساقی

نم شراب که او مرشد طریق صفا است | نشان باطن صافش بود و صفای قدح

در آرزوی شراب لبش بود صرّفی

همیشه در دامن درویش دعای قدح

حیات بخش پنهان آمده به فالبتح
به جان سپاری اگر تن نمود تقصیری
چو دوش گفت که قتلت علی الصبح کیم
چو غمزه اش سبب عاشقی است غمزه اول است
اگر دایم عمل آموختی به فالبتح
چرا ز غمزه شد آن شوخ متذمّعی
ره گریز گزید از تنم شباشب روح
معتمد سبق عشق و طفل مکتب رشع

ادب پذیر شود و صرفیای بدن و وقتی

که از ادیب محبت بود و مودت روح

صلاح کار نمی بینمت بکار صلاح

اگر به میگرد بگر بختم ز عار صلاح

که یافت دست درج خرقه شوق صلاح

کشم شراب محبت با اختیار صلاح

نمانده رونق دین رفت اعتبار صلاح

نمانده هم من دیوانه برقرار صلاح

دلایمه سر خود را بنزیر بار صلاح

چو رندی آمده ناموس ما کن عیسم

ز شوق لعل بتا می پرست شرفی

صلاح را نکتم اختیار و ربکم

بدور آبت کافرشاں باده پرست

صلاح اگر چه دلم را قرار داده و لے

صلاح گشته ترا موجب فساد مزاج

به بند رخت خود ای صرّفی از دیار صلاح

از شوق طلعت تو گریباں در دیده صبح

تا بعد می به مهر مه من گزیده صبح

ای آفتاب شب همه شب ره بریده صبح

نور تمام از نفس صدق دیده صبح

لے مَم تمام شب چو دریں ره دیده صبح

از آفتاب تیغ سیاست کشیده صبح

لے آفتاب من به هوایت دمیده صبح

خورشید سزدن ز تنم و امنش گرفت

در آرزوی دیدن رویت سپیده دم

آخر نتیجه بوم کذب است تیرگی

از راه صدق دیده جمال تو عاقبت

در مهر و رزمی تو بمن تار شده رقیب

صد محنت و بلا شب هجران کشیده

خوشش با من صرفیای که ز وصلش رسید تیغ

حج حروف الخاء

چون صراحی به لبش دیده قدح را گسخت
گر کند دیرین جلوه بر آں گوشه ربام
تنه باد بخشم او گر به بگشتن گزرو
مست از شد از ناوک نازش زاهد

تنگ دل شد که چرا مشرب یاراست گشتن
نه بر ایندمه و مهر بر می مینا کاخ
افکت در شتاب گل را به زمین از سر شاخ
سبحه را اگر چه جامد است بپس صد سوراخ

گزشتہ رقصیت جاں کن ای میرہ صرفی
از ادب نیست و لے لطف تو کردش گسخت

تیرا ہم کہ گزر کرد از میں عینا کاخ
طوطی خط تو ساخت بدای لب منزل
کرد غم مای جہاں را ندلم عشق بروں
نفخ روحم بہ تن آن سبب ذقن کرد بے

سپهر سبز فلک راست از آن صد سوراخ
ز آن دهن تنگ شکر یافت نه عیش و فراخ
کنش البیت و قد نطفه عن اوساخ
سبب از روی طبیعت بود ای جان نفلخ

گه نه در بزم وصال آن شمع خویاں طلبد
چه حد صرفی مسکین که در آید گستاخ

اے عشق ترا در دل من جاے فراخ
 در دوا ندوہ غمت نیست بہر تنگ دلی
 از غم آہوی چشم تو شد ای طرفہ غزال
 اے کہ وصلش طلبی و نتوانی جہاں داد

تنگ بر من ز غمت این همه دنیای فراخ
نایق لشکر عشق تو بود جاس فراخ
تنگ نزاره می چپن آن همه صحرای فراخ
چپیست با حوصله تنگ قمت ای فراخ

تنگ نایب است عجب ملک و جود ای صر فی
به عدم رو که در اینجا است بنای فراخ

ز ہجرت عیشم لے شیریں پر تلخ
نونی مے خوردہ مست خواب شیرین
بلا و فتنہ آرد سر و قدرت
جدا ز ال تعل جاں بخش آب حیا
لب تو ہر پہ گوید با من ای جان

بہ کا صم بے اہت شہد و شکر تلخ
 مرا از زہر ہجران خواب و خور تلخ
 و دہ خصل امیدم بار و بر تلخ
 بہ کا صم تلخ تر آمد ز ہر تلخ
 ہمہ خوبست اگر شیریں و گد تلخ

دشور عشق آں لب لعل شیرین | همیشه گریه های چشم تر تلخ
به کام صوفی ای جان نوش دار
دزد هر قاتل آمد بیشتر تلخ

حرف الدال

عیسی و خضر اگر هم نفس من کردند
عاشقی را بنود پرستش از مذبح دین
همت ما چو شود دست و گریبان فلک
از تماشای جمال و گراں دوخته به
عاشقان را که نمکدان بود از جوهر جان
شیخ بزم غم و محنت منم و سوختگان
در دامن دیده بجان طالب دین کردند
خواه سجاده نشین خواه برهنه کز دین
مه و خورشید نهان در تنه دامن کردند
دیده های بدیدار تو و سشن کردند
حاشا لشکر که عکس باید تر کردند
همه پروانه صفت گرد و سر من کردند

گر نه دل خون کنی و جان نه دمی در غم دوست

صرفیا جان و دل تو بنود شهن کردند

شوق به هزار جان نه کنجد
چشمیت کشت و لبیت دهد جان
از مهر زخم ستاره من
در خلوت خاص دل به جانان
تیر تو بود در استخوانم
تیغ تو به قتل ما شده تیر
مشتاق تو در بهاس نه کنجد
مرگ آید و در میاں نه کنجد
در عرصه آسمان نه کنجد
خود کیست بدن چو جان نه کنجد
مغز که در استخوان نه کنجد
جائے که ایل دران نه کنجد

صوفی به حرم وصل جانان

از هستی تو نشاں نه کنجد

چو غنچه کز دهن تنگ او خموشش آمد
عجب که پیر عینم یاره یاره و بخشش نهان
فرزد جان من از قلقل صراحی
هزار نکته ام از دوس به جان گوش آمد
هر اگر کرم عشق پرده پوشش آمد
که خنده لب ساقی از ان بگویش آمد

به شیشه می اگر سنگ محسوب می زد
 ورون اهل محبت امشورش می عشق
 ز شیشه فلک و جام خور به رتبه فزوں
 به گوشش دل خبر دوست میرساند عشق
 فروخت است به مهر تو خویش را عاشق

دین به مهر بود صر فی و به مستی شوق

چو خم باده دین بسته در خروش آمد

بد و را آن لب میگوں به بدوش آمد
 بسان خم می آتشش به جوش آمد
 سغال دردی زندان باده نوش آمد
 به نزدیله خبراں نام او سرش آمد
 سگ تو طعنه زد او را که خود فروش آمد

عشق بازاں می کل زنگ نه تنها نوشند
 ز ایدامی پی در غم مرض عجب بنوشند
 هست اگر بے گهزی را بکشند معذور است
 باده وصل بار بار بختنا نرسد
 ز ایدال فوق می ناسب اگر دریابند
 ساقی جام و قدح تشنگی اندر آید

به خیال لبست آ میخته صهیبا نوشند
 که مباح است اگر لهر مد او نوشند
 کل رخاں باده ازین واسطه عجزا نوشند
 مگر این باده هم از جام تمتا نوشند
 کاسه کاسه هم بر روست مصلا نوشند
 چه تسلی دهد این طایفه دریانوشند

صر فی باعث می شد خط آن لب یعنی

میکشای باده به فتول مسیحی نوشند

قتل خویشم شب اندوه چه دل خواه آمد
 دل ره بجز بریده بسر زلفش رفت
 نه کنی طی ره عشق خضر در همه عمر
 اگر از محنت عشقت به تنم یک جان گشت
 حکمت رفتنم از کعب سوئے بختانه
 بر شب تیره من طعنه مزن ای ناصح

ناگهان قاتل من سلمه شد آمد
 زلف جا داد که مانده شده راه آمد
 وای بر بجز دراز تو که کوتاه آمد
 تازه صد جانم ازاں محنت جانکاه آمد
 داند آن کس که نه سرازل آگاه آمد
 ظلمتش نوره صبح چو خور و ماه آمد

صر فی از همراهی آه به لب ماندان ضعیف

جاں که تا بر لبم از تقویت آه آمد

قضا اگر با جل حکم قتل عام کنند
 دلم به زلف تو پیوست آن چنانکه فراق

اجل چشم تو صد تیغ تیز و ام کنند
 نمی تواند اگر قصه انتقام کنند

هزار دل شده افتاده بر لبش تادوست
چنین که طوق و فایش بگردن است مرا
چو موسیم نه بود آرزو و تجلی طور
گل و سمن بد مد از نشان بر قدش

کرا به غنچه کشته شدن نام بر کدام کمند
سگ خودم که نخواید دگر چه نام کند
گهی که جلوه مهر من به طرف بام کند
بهر زبانی که سبزی سرو من خسران کند

بیک نظاره ات از هوش میبرد و صرّفی

مرنج اگر نه بهر دیدنت سلام کند

دردا که آه و ناله ما را اثر نماند
هستم بلا کشته که در روز محبت هم
عاجز ز حل مشکل من صد چو بوی است
خوبان ستمگرند و لب کن و فای من

آیین مهر و رسم و فای را اثر نماند
زور آوران خلیل بلا را اثر نماند
قانون حکمت حکم را اثر نماند
شغال آں چنانکه جفا را اثر نماند

صرّفی سرشک مابدش کارگر نشد

طالع نگر که کوکب ما را اثر نماند

ز زخم تیغ تو خورم دل ای باب خواهد شد
نشان قامت خم گشته ام بر بستر محنت
بیاد آن لب عتاب گون اشک که میرزم
سرموئی که از حال پریشان خودت گفتم
به سوسه خویش نتوانم کشیدن دلبر خود را
یکه از دیگر نامهربانم یاد میکرد

ولی ترسم که تیغ ز آتش دل آب خواهد شد
ز بهر سجده اهل وفا محراب خواهد شد
پس بیایا بحراں شربت عتاب خواهد شد
از پس گشته آنخی من زلف تو در خواهد شد
قدخم گشته من گر چه چوں قلاب خواهد شد
متاع مهربانی در جهان نایاب خواهد شد

اگر باغیر کرد و درفشان لعل گهر بارش

رواں از دیده صرّفی عقیق ناب خواهد شد

محرّداں بهر دغا شفتی چو کام نیستند
به بزم عشرت می ساقیان با ده عشق
گند خاک لشیباں بیام غرض عروج
بایب خضر و هم قند کبدینه جویاں را
چو تیغ آه کشته اند اهل عشق کو خوباں

نخست بر سر خود پادری مقام نبند
ز کاسه سرخویشم بدست جام نیستند
اگر ز بهمت خود نردبان بیام نیستند
اگر چه ز هر پلای مرا به کام نیستند
ز تیغ خسته دلاں تیغ و زنیام نیستند

جنون تو خرد افروخت آمده صرّفی

نه عاقلی و نه مجنون ترا چنه نام نهند

جان فدای چو کونازک بد نه ساخته اند
که نه بر قطره ازاں یا سخمه ساخته اند
که نه بر نسکی ازاں کوه کنه ساخته اند
بهر تسکین دل من سخن ساخته اند
حله خود از دیناں کفنه ساخته اند
که چو یعقوب به گل پیرهنه ساخته اند

ای خوشاقوم که از جان بتنی ساخته اند
عرق افشاں به چمن آمده گل چهره کعبه است
بے تو نیست عجب کوه مخم جان کاه است
مترده وصل تو دادند مرا با ورنیت
رفته ناپیر من غرقه بخون کشته دوست
میل نازک بدنه دارم ازاں قوم بسم

هر کجا صومعه بود بتاں ای صرّفی
پیراں صومعه را برهنه ساخته اند

قدح گرفت به کف آفتاب بر خیزد
از خواب ناز چو مست شراب بر خیزد
به جائے سبز ازاں مشکناں بر خیزد
خوشست اگر زمیباں این حجاب بر خیزد
اگر ز ابلق جهنم عذاب بر خیزد
کے نشیند و گاه از عتاب بر خیزد

چو یار بهر صومعه از خواب بر خیزد
بزار خون به لکای کنه ستمگر من
اگر نه بهر چمن نوبهال من قدے
حجاب چهره مقصود ما است هستی ما
به محشر از نفس گرم عاشقاں چه عجب
چه شیوه است نه دامن که سرو من از ناز

به خاک فتنه اگر فتنه جوئی من بر سے

ز خاک باز بعد اضطراب به خیزد

بلکه از درد دل ما است بلا در فریاد
از رقیبان تو هستم بخدا در فریاد
همه کس چوں من از تیغ همه جا در فریاد
عالمی ز اں مہ بے مهر و وفا در فریاد

از بلا نیست دل خسته ما در فریاد
من نه آنم که بسالم ز جفا و ستمت
من گرفتار غم و دل به خم زلفت آیم
پیشہ باوستم و شیوه او خون لبی

دل پر درد تو صرّفی بدو چو راضی نیست

همه از درد دل او زد و او در فریاد

بهر جای که باشد عاقبت ناچار خواهم مرد

ز غم از هجر و ز شادی به وصل یار خواهم مرد

همیشه من جدا و متصل اغیار با یار است
چو گویم که عتاب ناز او و دشمنی چو دم
چه بگوئی طلیا از بر لعل صبحتم بے او
بکار عاشقی پیوسته مشغولم من بیدار
اگر گاهم رخسار عینم از دهرشت لا و دجامم
رقیب از صحنم تنگ و سنگ تو عمار میدارد
چنین که محالم اسی بدخو تو قفل منی هر دم

زور و بجز یا از غیرت اغیب نخواهم مرد
اگر خود زنده ماندم هم چنین بسا نخواهم مرد
چو صحبت یافت کرد بجز من من بیمار نخواهم مرد
عجب نه بود که در مشغولی این کار نخواهم مرد
و گر یک دم نه بینم روی او را زار نخواهم مرد
نه دارم غم ز تنگ او دل زین غم نخواهم مرد
همه یک بار میسرند و من صد بار نخواهم مرد

در رخ و آه لعل صرفی نه دل با من نه دلدار است

چه پاک از بیداری لبیک از غم دلدار خواهم مرد

گر به کوشش گذری پای ز سر باید کرد
غمش آمد به حریم دل و فرمود که جان
من عشق ز عشاق بسا موز و لعل
بیدار نشنیده ام تنگ دل از ملک وجود
سوخته نوبان نگردد هر که تو از جان داد
عاشقی و قدح عیش به کف یعنی چه
آخر کار تو از دیر رخ یار و لعل
نادک غمزه نوبان محسان ابر و را

فصل کوه ز سر غم پیش گذر باید کرد
لایق صحبت مانیت بدر باید کرد
سالمها خدمت ارباب هنر باید کرد
عزم جزم است کزین ملک سحر باید کرد
ورنه زین طایفه البتہ حذر باید کرد
کاسته دیده پیر از خون جگر باید کرد
اول از هر دو جهان قطع نظر باید کرد
لعل دل از جان بدو از سینه پیر باید کرد

ناله ات رفت که بگو کند و از غمت

صرفی آن رفت کنون فکر کرد باید کرد

در چشم خود ز خاک رحمت تو نیا کنند
با منکران رویت حق روی خود نما
آنان که لذت غم و درد تو یافتند
در حدیثی گفته امی دانند زندگان
ای آنکه عاشقی است خویدار وصل تو
چون جلوه گر تو نمی چه بخت چه در حیم

آنان که خاک را به نظر کمید کنند
تا در رخت نظاره نور خدا کنند
ناله آنکه وی عیش و نه فکر و را کنند
بر زخم یک خندنگ تو صد جا فدا کنند
ازاں بود اگر به دو کوشش بها کنند
اهل جیم نیل بخت چیرا کنند

صرّی بلا کشتان طریق مجتنبش

از جان خود دشتانه تیر بلا کند

گیرنه مارا محتسب جام تنعم بشکند
گیرچه در راه محبت سنگالنج محنت
خود فروشت اهل عالم از عشق خواهم جز
وہ چہ ارباب مرا از تنج کامی میکشد
قیمت لولوی تر قدر عقیق ناب ہم
کس نخه بینم کہ از چشمش دشت شاسته است

از ہو اسنگے بناگر افند و خم بشکند
کے سمند بہت عشاق را سہم بشکند
ناگرہ باز از تعلیم و تعلم بشکند
نوشجہ من کہ شکر از بتسم بشکند
عجل شکر بار غوغا ہ تکلم بشکند
چشم شوخت نایکے دلہای دروم بشکند

ہر کجا صرّی ز روی باد زلف پر خمیش

خار و ریای دلت از خم کژدم بشکند

از خدا خواہم بزرگزدیں پشیمانم کند
در رہ دین عشق کفر اندیش خواہم تا مگر
فہم امر از غم خواباں ز دانتش برتر است
تا غمش سازد خلاص از عالم کثرت مرا
من ضعیف و ناتواں بار محبت بس گراں
حسن را از نیست با عشق و نمیداند خرد
نیست سامان رہ عشق تو جز جاں باختن
از قسود ببنیم جمال ساقی بزم ازل

عشق ایماں سوزاوارہ مسلمانم کند
ظلمت کفرش مدد در نور ایماںم کند
جذبہ از عشق مے خواہم کہ فادامم کند
تن بکاہد دل را باید غارت جانم کند
قوتے بخش غمش کیں مشکل آسانم کند
غمزہ خواباں خبر زیں راز پنهانم کند
مشفقے کوچوں حل تا فکر سامانم کند
اگر پیر از صاف بجلی جام عرفانم کند

سیکشم صرّی شراب عشق ہر دم جام جام

ترسم آخر نشاء اس فانیخ ز ایماںم کند

جو لاف قامت تو شاخ کحل ای سرود لجوزد
مرا آتش بدل ز دآنکہ جالیش جز دریں دل نیست
ہر یک نانی جو قتی در دمن راں میتواند کرد
غبار راہ او گشتم کہ گسیم دامن او را
چونش وابستہ ہر تار مویش رشتہ جانم

نسیم نو بہار از غنچہ ہستی بر سر اوزد
غریب است اینکہ دل میسوزد اما او نمے سوزد
نمیدانم چہ آں شوخ چندین چین در ابروزد
و لے از ناز دامن بر میاں آں سرود لجوزد
پیشی آزار جہانم صد گرہ بر تار ہر موزد

بیا پیش قدمی و شمشاد استاده | اگر ایستاده بخدمت می کنی خواهی بود از نوزد

چو روی پاریان بیکو است خویش هم ولی نسیم

که از خوابان و بگر صرفیا بد خویشی آموزد

چوں جانب چین گذران سرو ناز کرد
کوتاه ساخت رشته، محرم به بیج و تاب
در دیده ام جمال حقیقت نمود و رو
رد کرد مدعی به تو داشت بسته دل ز غیر
هر چیت کردش پی هم صد نیاز پیش
بکشود یار من دهن از بهر پرستم

شمتاد و سرو و افتادش سر فرار کرد
مشاطه که دست به زلفش دراز کرد
تا چشم من نظاره ز حسن مجاز کرد
بیدین مگر بغیر چهارت نباز کرد
پیش از نیازهای من آن شوخ ناز کرد
بر در دهن خود در مقصود باز کرد

محراب ابرو آن ترا دید غالب

صرفی که سجده با بر زمین نیاز کرد

چه عجب برب اگر جان فکری برسد
رشته جان من از چنک ابل کی گسرد
نه مرا پاک بر منزل مقصود برسد
گر رس بر سرم آن سرور و آن جلوه کنان
خاک را بشاش شده آب از مرثه میریزم از آن
سر برارم و گران تربت خود لاله صفت

عجب اینست کرب برب یاری برسد
که بدان رشته ز کیسوی توانی برسد
نه مراد است که در زلف نگای برسد
بجز آن دیده غم تازه بهای برسد
که مبادا به دل یار غنای برسد
بر سر خاکم اگر لاله غدار برسد

صرفیا اگر تو بایوان وصالش نرسی

زار می نال مگر ناله زار برسد

کاشکی غیر فلک کارگزاری برسد
کارم از عشق خرابست بیا دستم گیر
بگذارد غم و آید زاره دیده برش
بسکه رسوا شده ام قصه دیوانگیم
گردشید بر تو پندارم و بر دیدنم
همدم با سگ تو می کنم و می پرسم

تا مگر عاشق زار بر به نگای برسد
اگر ای بخت ترا دست به کای برسد
ایں بود گریه بای که بیای برسد
چه عجب گم زد و یای به دیای برسد
اگر از رنگد زری کرد سوار برسد
که مبادا از عشق عیب و عای برسد

بکتاب زبیدی پر سسش صر فی چه شود
گر به کام دل خود عاشق زاری برسد

بخونی چون تن خوبان جو گل پیرا بنی آمد
ز پا افتاده انداز چشم شوخت شیر دل مرد
چه حد من با هم چون توفی جسم تو اتم شد
تو می بینی پی هم سوی غیر و من می میم
خوش آمد جان زارم را وطن در گوشه چشم
ز لیخا راه سخت عاشقی پیمود روانه
چه حد گل که در خوبی تو اند با تو دعوی زد
بنی آمد مسلمانان که کارش غارت دین است

تنت در پیر من مانند جان در تنی آمد
غزال چشم تو خوش آهوی شیر افکنی آمد
سکانت را چو عار از صحبت همچو منی آمد
ندایم چون زیم چون هر زمانم مردنی آمد
که از جنگ اجل آن گوشه خوش ما می آمد
تعالی الله که مرد این چنینی را می زد آمد
که او قانع از این خرمین بهر مشت آمد
چه سازم چون کنم در راه دیم رهزنی آمد

دل صر فی که دارد جاک در کاشانه رزمینه

برای دیدنت از دیده او را روزی آمد

دلم امید آن دار که باز آن سرو ناز آید
بدندان خیال از میگزیم لب های شیرینش
نه دل را می که بنماید به حال بیداران
نماز عشق بزاران کی درست آید مگر وقت
بسی تقصیر نخواهد بود عذر آن همه مشکل
خیال بوی آتشناک او دارم بدل اما

خرد گوید محالست اینکه عمر رفت با آید
نراکت بس که ظاهر زان دلب آزار گذر آید
نه غم خوا ریکه ما بے چاره گانرا چار ساز آید
که طاق بروی دلدار محراب نسا آید
بیک نازش اگر از درد منداں صیدیا آید
مبادا، همچو شمع از آتش دل در گذار آید

چو حسن صورتش بے حسن معنی نیست ای صر فی

خوش است از عشق ما هم به حقیقت از مجاز آید

بهر خویش هلاک تو زندگان که نباشند
چنین که دام دل است و کمن جلی زلفت
چسان شهنشاه سرسوری با فسر شاه
بحیر نسیم ازین واعظان شهر که خود را
تو بے نشانی و یارانت از تو صر فی کم نام

چه زندگیت چه عمر است بهتر آنکه نباشد
تو خود بگو که اسیر تو می توان که نباشد
سے نهاده بر آن فلک آستان که نباشد
چرا بخلتی نمایند آچنان که نباشد
نشان چگونگی بیابند بے نشان که نباشد

چو از سر و قدش آب روان را یاد می آید
شب هجران که در فکر قد او می برد و خوابم را
دل در گوی او رفته بشادی میبرد و غم را
بیک غمزه تو مجنون می نوازی کرد و لبی را
رقیب سنگدل را رخساره با در دل تو اتم کرد
بجنت گریز باغ گوی او پوئی بر در رهون

سر خود می زند بر سنگ و در فریاد می آید
به خوابم در نظر که سر و دگر شمشاد می آید
از بینو میبرد و غمگین ازاں سوشاد می آید
نخه آید ز شاگرد آنچه از اسرار می آید
که کوه بے ستون را گشت از فریاد می آید
پیش در بانی آن شوخ حوری ز ادر می آید

مکن روی ارادت سوی شیخ خالفه صرفی

که پیرایه فروشت از پی ارشاد می آید

در میان بر لب شمشیر و به قتل و عداوت
سروناز من دهن بکش و هر چه شکستم
با غم ما ہی که دیدم از رخسار تو راز
عالمی دارم به عشق او ازاں عالم بیرون
در عشق او که دارم سینه پر خون ازاں
گرچه از عشق نکوبان در بلا افتد و دم

گفت اینک در میان تیغ است بهر اعتماد
غنچه امید من بکشتاد از شاخ خراش
بسته ام عهدی که ازاں عهد است آمد بیاد
هر که بیرون است ازاں عالم درین عالم مباد
خواستم از دل برونش سازم اما دل نداد
بر بلای عشق دل ناچار می باید نهاد

یوسرم افتاد در کوشش رقیبان را گذر

بر کس یارب نیفتد آنچه بر صرفی فساد

گرچه بر ما ستم خوی تو بے حد باشد
الف قد تو ای سرو خوش آمدار
تا بکے حرف رقیبان تو بر لوح قبول
سروش و شاد و چرا پیش قدت نگرشند
صورت و لب عاشق کش خود میجویم
بنده خسرو عشقیم و شه ملک و فاد

گر نگو خوی نه گویم ترا بد باشد
این نه حرفیست که از روی خوش آمدار
چند بر نام مجبان رقم رو باشد
که نگو بیست که هر کس بسر خود باشد
نقش لوحی که مرا بر سر مرقد باشد
اگر گشت دست ز زار تو مرند باشد

بسر زلف چو زار تو صرفی دل لبست

گر گشت دست ز زار تو مرند باشد

چون زاهد ترا جویاں عجب باشد اگر باشد

به معبود منش ایمان اگر باشد عجب باشد

چند بر نام مجبان رقم رو باشد
که نگو بیست که هر کس بسر خود باشد
نقش لوحی که مرا بر سر مرقد باشد
اگر گشت دست ز زار تو مرند باشد

محالست اینکه جز واجب کسی داند و بالمشرا
دو چشمش را که بے باک اند کافر کیش مردم کش
ندیدم هیچ لعلی و عقیقی چون لبست آسے

وجودش نیز در اسکان اگر باشد عجیب باشد
ترجم بر سلماناں اگر باشد عجیب باشد
به عالم جوهری چوں جاں اگر باشد عجیب باشد

دل صرفیست ای کل عند لب کشن کویت
چو بیل مایل بستان اگر باشد عجیب باشد

دل من زنده بے جانان اگر باشد عجیب باشد
رخش را ماه عالم تاب گویم یا خن گویم
همہ در جبرت اندے دوستان ایا گنجی من
مجاز من سر تدبیر کار خویش و سامان هم
تو می نازک نهال باغ خوبی سر و ناز من

بدن را ز ندگی بے جاں اگر باشد عجیب باشد
یا بس خوبی مہ تاباں اگر باشد عجیب باشد
به کار خویشتن حیران اگر باشد عجیب باشد
که عاشق را سر و سامان اگر باشد عجیب باشد
نهالی چوں تو در بستان اگر باشد عجیب باشد

اسیر اینک میں دل با و دار ہدای صر فی
دل او مایل ایشان اگر باشد عجیب باشد

بیا ساقی کہ باز آن سر و قد گل خدا را آمد
رسیدم آن کہ ہر دم زارے نالیدم از ہجرش
ز عین مردی مانند نور دیدہ چشم
بکام من شد از باغی جہاں سب ز نخل انش
قراے در تنم بے اونہ بود ایں جاں محزون
به وصل یار خود خبر شادی و عشرت چہ ایدم

بدہ جامیکہ بستان دلم را نو بہار آمد
بحمد اللہ کہ آخر نالہ زارم بہ کار آمد
نیامد تانہ چشمم از غم او اشکبار آمد
نهال آرزو و نخل امیدم بیا را آمد
بحمد اللہ کہ آل آرام جاں بے قرار آمد
کنوں غمگین چہاں باشم کہ یار غم گسار آمد

بر آورد ایزد امیر تو اے صر فی بلے نو مید
نہ گرد دہر کہ بر در گاہ تو امید وار آمد

سمند ناز را جولان کسں آل شہسوار آمد
ز ذوق جام و صلتش پای کو باں کف ناناں گویم
کرم کن یک دو جامے از شراب کہنہ ام ساقی
و ملغ دل معطر گشت مشام جاں محبت شد
برآمد سوی ما آن دل را کو جان مالتان

غبار آس برقص از ذوق آن ایں خاکسار آمد
بحمد اللہ کہ یار آمد بحمد اللہ کہ بار آمد
کہ باز منو عروسے کامرانی در کسں آمد
چو از گلزار وصل او نسیم مشکبار آمد
و گرد نہ جانب اہل و فابہر چہ کار آمد

بجای بودم ز درد انتظار و صلش ای صرّفی

بمحمّد اللّٰه که خود در مان در و انتظار آمد

جو آیین ستمکاری نه بیند

عزیز عشق تو خواری نه بیند

اگر بیند به بیداری نه بیند

چنان بیند که بیداری نه بیند

به دور تو خسرید ای نه بیند

ز کس یاری و غم خواری نه بیند

اگر یار خود را یاری نه بیند

بدینسان کس گرفتاری نه بیند

کس از خوبان وفا داری نه بیند

بعشقت خواری ماعزت ماست

رخت را چشم خواب آلود بچشم

خوش آن لحظه که چشمت سویم از ناز

عزیز من به مهر حسن یوسف

گر از غم میرد این بیه چاره یار

به یاران دگر دل را چه کار است

گرفتارم به عشق تشنه خوشی

منال ای صرّفی از بیماری تن

دلت باید که بیماری نه بیند

هر چند سعی می کنم امانی نشود

دلدار یار میشودم یانمی نشود

هرگز گل مرادم از دوانمی نشود

خندان به ناز گفتن باینه نمی نشود

دزدی ربوده است که پیدانمی نشود

در گوش تو حدیث مرا جانمی نشود

آن ماه مهربان من امانی نشود

و ده چون کنم چگونه بدغم که عاقبت

تا نچو دلیان نه کشاید به پرستم

و ابریم جان و دل که بستر شود وصال

دزدیده است نقد و لم را دلیان او

از بسکه پر ز قول رقیب است گوش تو

صرّفی دوا می درد خود از غیر او مجوی

بمبار عشق به ز مسیحی جانمی نشود

مرا چون لاله بر دل داغ تو میدی زیار خود

منم در گنج حرمان حرمان باد و چشم اشکبار خود

منم به یار خود در پانده و حیران به کار خود

ندام چون دهم تسکین جان به قرار خود

بدست خویش مارا نیست اصلا اختیار خود

امید وصل هر کس را نه سر و گل عذار خود

همه محرم حریم وصل را با غایط خورم

ز باران یافت کار هر یک از عشاق ساقی

سکونه و قرار نیست در تن جان زارم را

فراق یار تو نسیم کردن اختیار را

سپه روز و پیریشان روز گام از سر لفتش | بروز خوشی تن گریتم یا بر روزگار خود

امید وصل آن جہوش چو مارا نیست ای صر فی

کنون تا چهار باید ساخت با شنبه های پانزده

وہی سخن کو آں دہاں تنگ و گنہگار
من دل خود را تداوم جز بیا و غمزا
چوں کشید آن بہر قسم چشم تو شیخ جفا
غیر ما غم خواہی ہر سیدی خدایا کنند
ایں زمان باید صاحب شد مرد کو تو
خرقہ سن می بہ دور عمل میکنی تو کرد

غنچه را بچرائی آن مانع گفتار بود
ورنه جان من بعالم خود بسیار بود
غمره سخول ریت هم با آن جفا جو یار بود
یا و آن له و نه سے کہ مارا ہم کسی غم خوار بود
با کسی کہ نہ صحبت او پیش از نیم غار بود
زاد ہی کاں خرفه اور ابروہ پندار بود

دوش دیدم عاقبت دیدار جانان را بخواب

دیده بخت من ای عمرنی مگر بیدار بود

پلای غیب رگ بر فلک هویدا شد
 رسید عید مه من نمود رخ ساق
 رقیب که دلقا ضای عیدی از لب
 و لم که بیل و ستال سرای بخش بود
 چو روز غیب در آمد سجده و لب برین
 مرا که بود تمنای و شش بر عیبت

کلبه میگرد گم گشته بود پیدا شد
بیار باوه که بزم طرب مهیا شد
مرا که شمع او مانع تخلفا شد
ز قند ناب لبش طوطی شکر خاشد
نظاره گی همه تن دیده و تماشا شد
که روز وصل دو چند انم آن تماشا شد

بنیم وصل دل مرده زنده شد صرخی

کہ ساقی مہی جاں بخشش میں سیجا شد

ابروانت دو هلال است و سه روی تو عید
غرق خون جنگیم با قدم گشت نه خود
نه هلال است که کروانده انعطیم فلک
گر نه دار و بهوس آن که در کاسبت تو نشود
و عده وصل تو در عید مرا بود و و سلی
روز عید آن همه تیر که فلکند به بدف

جز به دور نزد و ماه نو و یک عید که دید
چو پلائی که نماید به نفع در شب عید
از زبان برآی و ریخته کلید
شهر سواریا بچه رویش است مہ عید عید
و عده نزد یک رسید ^{است} و فانیان ز به عید
بشد الحمد که جز به جگر من نه رسید

پیش آں یاد کشم حسن به رسم عید
صر فی دل شده جز ستغفه جانرا بکشید

مسکین من بیدل بجاں از فرقت دلدار خود
عید است و محروم مساز از دولت دیدار خود
ای دایم مکر و کبیر تو از طره طرار خود
خواهد دل ما هم بجاں از بهر او آزار خود
در پای او ریزم گهر از چشم گوهر بار خود
بر سینه من لاله ساں داعی ز گل رخسار خود

عید آمد و یاران همه خورم بوسل یار خود
وصل تو عید اهل راز از روی خود کن پرده بان
دارستگان در قید تو مرغان قدسی صید تو
گر خواهد آں نامهربان آنرا جان بیدلان
یا از ره لطفم اگر بر سر نهاد آں سیمبر
ز گس صفت در بوستان ساغر بدست دستان

حلوای عیدی آرند و در ایام جوی صر فی از
ای کاشک بکشاید او لعل شکر گفتار خود

ای وصال غید مشتاقاں مبارک باد عید
بارصال تو مرا بر مغفیه و سفت و عید
بے جالست کی تواند کرد ناراستاد عید
هیچ کس هرگز بدین خوبی نه دارد یاد عید
باز در عالم مگر طرحی دیگر بنهاد عید
و نه دایم که مطلوبم نخواهد داد عید
اگر نیانے داشته گرف چون فریاد عید

مرشده دیدار تو باد و منداں داد عید
خلق را جز یک دو عیدی نیست و رسالی تمام
شادمان هر کس بروز عید ماه من لے
روز عید از جلوه خوبان جهان پر زین زین
موجب شاد نیست عید و بے تو انعمان کشت
جز تماشا ی رخت در عید مطلوبم نه بود
بسکه فریادم به عید است از غم نادیدنت

روز عید من روی سودن برورش مقصود بود

و نه که ای صر فی در مقصود نه کشتاد عید

پس یاران غم ابر بلا آں دود میگرد
پس آں بے وفا از وعده خود زود میگرد
اگر غیار حفا اندیش زان شنود میگرد
به در هاست نکو یاب بهر این مقصود میگرد
چساں من بشوم مقبول او مردود میگرد
ولیک این یک زیان سرمایہ میگرد

پراز دود آسمان زین آه دود آلود میگرد
چه غم گرد بر می آید جانان وعده و مسلم
نخه رنجم ز جو ریا روی میرم ازین غیرت
نکور و نیست مقصود دل و دستجوی دوست
چنین کال بے وفا مایل با غیار بدآموز است
بسودای محبت جز زیان لغت هستی نیست

به فکر آن دلمان و ذکر پنهانش عجب نه بود
اگر صر فی کهنه مع روم و گه موجود میگردد

بود چون غنچه پیکانش که خون آلود میگردد
چسبان بدین کهنه من سوی خوبان و گریه چشمم
و فایم را چهره داند تا بسوزم نه آتش عشقش
اگر میخواید آن کهنه صحبت مادر می خواهد
نماش موجب خشنودی او غییر جان دادن
به شمشیرش چه حاجت به رفتن مادر افکاراں

وزیر یک غنچه حاصل صد دل مقصود میگردد
که میل آتشش شرکاک خون آلود میگردد
که بعد از سوختن معلوم بوسی عود میگردد
و لے دیگر میگردد در محبت زود میگردد
قدایش صد هزاراں جاں اگر خوشنود میگردد
که از یک غمزه او عسله نابود میگردد

چو میگردد در دل از ملک وجودم دوری صر فی

بیک دم حبه اسباب سفر موجود میگردد

چون سخن آن غنچه در من میبکند
دلبر من تیغ جفا کشته کشید
نه آرزوی نافه خال بتاں
فرش راه سرو خرامان من
از حرم سینه مسافر شره
ساعری رهزنی نه اهدان
موی شگافه به فن دلبری

در دهن غنچه سخن میبکند
بیدل او فکر کفن میبکند
خون دل آهوی غنچه میبکند
باد ز سرین و سمن میبکند
جاں به درد دوست وطن میبکند
زاں دولاب توبه شکن میبکند
طره آن نادره فن میبکند

یار که صر فی پی قتل من است

پیر و پی خاطر من میبکند

ز بهر عاشقی زاری که در کوتهی بتاں افتد
به رخم من مشو یار رقیبان جفا پیشه
نه گویم سوز دل با شعله شمع چراغ مهشبه
بجانان کارم افتاده است و شد عالم بسی مشکل
نخواهم طوبی بخت کز پس مرون
و شادری بشکفته گل باغ و باغ هم گل گل

بلا ی گریه باشد بر زمین از آسمان افتد
مکن کار که کار دوستان بادشمنان افتد
نکونه بود که سر عاشقی در هر زبان افتد
کسی حال مراد اند که کارا و بجاں افتد
به خاکم سایه قد تو ای سرور و با افتد
چو سرو گل رخ مارا گذرد در بوستان افتد

به تعریف میان او کشت در شعر طبع من
اگر صرفی ز اهل طبع شعری در میان افتد

<p>ترا بر لب رسد می خلق را آتش بجا افتد که از حسنت بعالم فتنه و آخر زمان افتد گریبان یاره سبزه پرده اندر زانها افتد که دل وقت تکلم کردن او در گمان افتد مباد آنکه کار میج کس یا ناکسان افتد وگر آهی برارم آتشم در خانسان افتد</p>	<p>شراب آتش نوشی و شوی در جهان افتد زمان حسن تو آخر نخواهد و لے ترسم نهان را ز بخت داغ سینه ام لیکن چو از ثنوت وجود آن دهاں نبود یقین اما گمانے هست مراد کوی جانان کار با اغیار افتاده است اگر دم در کشم از شعله غم جان و دل سوزد</p>
---	---

چو تیرے بر جگر ای صرفی آید زان کماں ابرو
کند دل دعوی آں بر دی و جاں در میان افتد

<p>دلک سوخته و چشمک گریبان دارد دم زدن بے غم عشق تو چه امکان دارد روزگار سیاه و حال پریشان دارد در دمن تو تنه این دارد و نه آں دارد</p>	<p>در دمنے که غم عشق تو در جباں دارد همدم عاشق مسکین نه بود جز غم تو هر که سودای سر زلف تو باشد به سرش غم دنیا به یکے و غم دیں با دیگرے</p>
---	---

نفسے بے غم عشقت نتواند بودن

صرفی دل شده تا در تن خود جاں دارد

<p>ترسم غمسم از دلم بدل یا در رود آسان ز تن بر آید و دشوار در رود و آنگاه بیست اف آهوی تا تار در رود سرو از نجاشش سوی دیوار در رود خواهم جیساں به دیده دیوار در رود کیس تو تنیابدیده خوبار در رود</p>	<p>زیناں که یار در دل افکار در رود جائے که مضطرب به هوائے وصال است از شرم زلف یار در آید سبزه شک بالا بلن من چو خسران بسوے باغ چوں جز خیال دوست نگنجد بدیده ام از گد راه و تن خود بر فشان چنباں</p>
---	---

صرفی که بار عقل و دل و دیں ز سر نهاد

خواهد به کیسے عشق سبکبار در رود

<p>از سینه ناوکش بدل زار در رود</p>	<p>در جاں خسته از دل افکار در رود</p>
-------------------------------------	---------------------------------------

<p>از شرم تو به سایه دیوار در رود یک غم ز دل براید و بسیار در رود گر یار من به دیده خونبار در رود در دیده ام زهر مرده سمادر در رود تا که ز گلشن به دلم خار در رود</p>	<p>در کوی تو چو جلوه کند نور آفتاب از مقدم حبیب و ز بهر اهی رقیب ترسم که باز بهمت خویش کند خلوت تا جبه بروی او نه تو انتم کشا چشم ای تو بهار خوبی او این از خزان</p>
---	--

خواهم میل کشن صرّفی به خاطرش

باله بدین سبب به دل یار در رود

<p>مهر خود را از دلم یارب چنان بیرون کند کی منت آید جان بیدلان بیرون کند نت یار غیرتش از گشتن بیرون کند روز وصل از راه چشم خویش بیرون کند آخرش از پرده زده آب جوی بیرون کند اگر غمش اهل جهان را از غمش بیرون کند</p>	<p>گر ز کوی خویشم آن نامهربان بیرون کند طالب و سلیم و نتواند مهر من گر زند گل لاف خوبی در زمان حسن او دل غم و اندوه جانگاه فراق یار را پیرهن پیر نصیحت کوچی من خواهد درید شاید این شوقیکه دارم نه کنی در جهان</p>
--	---

جای بدون تنگ خواهد گشت از غم های او

تا نه صرّفی از درون سینه جان بیرون کند

<p>مشکل تر از این دگر چه باشد کز دوست خوش است هر چه باشد از حال منش خبر چه باشد از عشق تو خوب تر چه باشد کی ترسم از آن اگر چه باشد انفاس ترا اثر چه باشد جز سینه من سیر چه باشد</p>	<p>از دوری او تر چه باشد از جور و حقای او نه بهنم اوست شراب تا ندایم کاریکه در پس زمان توان کرد گویند عشق بیم جان است سوی به دولت چو نیست ناصح از بهر خدنگ غمزه او</p>
---	--

جز عشق بتان بهتر ندایم

صرّفی به از این سیر چه باشد

<p>فراق ز سر خود اتمیای نتوان کرد</p>	<p>باختیار جدائی زیار نتوان کرد</p>
---------------------------------------	-------------------------------------

ستاره های فلک را شمار نتوان کرد
که در خزاں بهوس نو بهار نتوان کرد
فسانه های تراختبار نتوان کرد
به پیچ وجه دیگر پیچ کار نتوان کرد
نظر به لاله و گل در بهار نتوان کرد
جدا از روی تو صبر و قرار نتوان کرد

سر شک چشم منست از حد شماریدن
از شاخ گل عیش بے تو نتوان چیدن
خدای را بروای پند گویده پندم
همیشه عاشقی روی خوب کار است
چنین که بے تو خزانست باغ عمر مرا
چه تاب صبر چه جای قرار بے رخ تو

چهره چاره گمر ز قضا کار با بستی زار است
که صرفیایه قضا کار زار نتوان کرد

خار و در پهلویش از اغیار یادم میبیدد
گر سر زلف بتی ز نار یادم میبیدد
کبک خویش رفتار از ان رفتار یادم میبیدد
آهوی مشکین چشم یادم میبیدد
جان من زان نرس می یادم میبیدد
چون از خم تیخت آن ایگار یادم میبیدد

قمار گل در سپین از یار یادم میبیدد
کافر عشقم بجای سجده ز نار یادم میبیدد
گر به گورستان بگیرم جای همچون کوه کن
در به صحرائی جنون مانند جنون در بهم
از شفا بیماری بهتر که در کج فراقی
می فراید جان درون سینه بیمار من

گر چه صد پروانه سوزد شمع ز صر فی چه غم
و ده که بے پروا می دلدار یادم میبیدد

مقرر است که بے یار چون قرار بود
چگونه از نو جدا کسی با ختب بود
چو سینه چاک و جگر ریش مولفگار بود
دسبکه منزل من گوشه مزار بود
ز خار خار غمش صد هزار خار بود
چون مکنین سکه را چه اعتبار بود

مرا چه گونه قرار جد از یار بود
با ضطرار جدا از تو ساخت گرد و غم
چرا نه دمبدم از دیده خون بیفتانم
به خاک من افکن ای سرو سایه ز کم
چو میرم از غم آن گل درون مرقد من
روم ز راه دف بردر شش لایعجا

غمبار خاک ریش نوردیده صر فی است
اگر تیرگی دیده از غلبه بود

کدام دل که ز عشق تو در دناک نشد
کدام سینه که زین در و چاک چاک نشد

چنان ز درد دل زار من شود آ که
چو دیده سمره من یار را رقیب چه سود
بر آستانه سر نهاده اند سمره
چگونه بهره برد از اهدا شراب طوب
دلم ز ناک تو بهره نه داد بجای

چو پیچ که دل آن شوخ در دناک نشد
چنان مردانه بی قصه و بلاک نشد
کدام سر که بر آستانه خاک نشد
چو پیچ که لب او تر از آب ناک نشد
نفسه خر بهی که راضی با شتر اک نشد

چگونه عکس رخسار در دلت افتد صر فی
ز رنگ غیر چو آئینه تو پاک نشد

یا د آں روز که بر دیده من جای تو بود
یا د آں روز که منزل به دلم داشت تو
یا د آں روز که دماغ دل ارباب وفا
یا د آں روز که بودم به ریت خاک صفت
یا د آں روز که مرغ دل من طوطی او را
یا د آں روز که در مان خود از وصال تو یا

سرمه چشم من از خاک سگ پای تو بود
سروستان و دلم قامت و جوی تو بود
عطر پرور ز سر زلف سمن سای تو بود
بر سرم سایه اقبال زبالا پی تو بود
پر سخن از لب آن لعل شکر خایتو بود
در دمن تو که عمر به تمنای تو بود

یا د آں روز که چوں وعده لگا به کردی
صر فی دل شده گستاخ تقاضای تو بود

ز قصد واقف در دم کج آں ماه خواهد شد
میجانی امثل گریه تو خواهد سدی کردن
بجست و جوی جانم که بلائی بر زمین آید
اگر من جان و هم به لعل جان بخش مجنون
نه من تنها و راں چاه ذقن افتاده خواهد بود
اگر بدخواه من ز حسرت نیکو تر آید

اگر در دم بتا شتر است خود آگاه خواهد شد
مریضان محنت را صحبت جانکاه خواهد شد
ز بهر رهنمونی دل با و همراه خواهد شد
ز غم غم در از حضور هم کوتاه خواهد شد
بسی یوسف رخاں را نیز جادو چاه خواهد شد
ز بدخواهی پیشیاں گشته نیکو خواه خواهد شد

بمبار عشق او صر فی که خواهد شد دلت زنده
اگر سوگند می خواهی زمین یا بنده خواهد شد

بعد عمر و دلش آں احوال پرسیدن چه بود
چون نهادی سرو من پا بر سر آن خاک راه

پس چو عرض حال خود کردیم شنیدن چه بود
دامن خود را چو گل از ناز و در چیدن چه بود

بود مفضو دو خاطر جوئی اغیب رو بس
چون به حال بیدلان و شبیه میبید ز لطف
چون گنہگار از زکوی خویش تن را ندی مرا
نالہ رزاں کو شنیدیم و به غیرت آمدیم
گر شب غم گریه میفرنی فتادے کارگر
شمع ساں بر گریه های خویش خندیدن چه بود

سحر مرزده ویدار از دلدار آمد
دیدہ سخت من از دیدن اوقا هر بود
هر سحر کار تو بود آه کشیدن ای دل
ہستم ای دیدہ گریبان تو تمنوں کہ کنوں
سینہ ریشم و دل افکار وے لشکر خدا
گشت ہم صحبت من گریه سگ کویش

بوسہ داد سبب و قن آن تازہ تہال

صرف نخل نمت سے تو دہ بار آمد

بہ لب و لب من شکر بشکند
غزال ختن صید شہرت بود
نقاب از رخ خود اگر افکنی
براه رقیباں اگر بگذری
ز غیرت قد و لکشت سرورا
نمے دارم از تو کہ صد کوه را
وہد زینت گلشن حسن را
چرا نشکند قدر قند از لبش

بہ دندان رواج گہر بشکند
خطت قیمت مشک تر بشکند
رخت رونق ماہ و خورشید بشکند
دل من از یں رگدز بشکند
بر اندازد از یا و سر بشکند
ز بار غم تو کمر بشکند
چو سید بہ گلک تر بشکند
چو وقت تکلم شکر بشکند

ملاف از سیاہ خرد صرفیا

کہ چشمش بہ تیر نظر بشکند

گر یارم از آن کوی بر اند چه توان کرد
اور سوی خودم یار بر اند چه توان کرد

گر ناله زارم نہ کتد گوش چہ چارہ
زین گویند کہ تیغ مرشد اش آفت جان است
که لطف و گنجی جور از دوبرسد آری
خواهم غم خود گویمش اما اگر آن شمع
چوں از لب جان بخش نداد آب حیات

در حال من زار نہ داند چہ توان کرد
در جان محبتاں بست اندچہ توان کرد
گر غیر یک مال نہ اندچہ توان کرد
این قصہ شنیدن چہ توان کرد
اگر مشربت مرگم بچشاند چہ توان کرد

صرّفی کہ بہ کام دل دشمن ز فراق است
گر دوست بہ کامش نہ رساند چہ تواند کرد

رقیب را و ترار حسے ای پری بنود
ہزار بندہ چو من داری ایستہ خوبان
تو شاہ کشور هستی و خوب رویانرا
بدعل یار فرو شیم جوہر جلالا
رہودول زمین آمانہ کرد و لداری
لب تو معجزہ عیسوی کند ظاہر

کہ کار دیو و پری آدمی گری نہ بود
ولے طریقہ تو بتدرہ پروزی نہ بود
بخدمت ہنر غیر چہ گری نہ بود
ولے چہ سود کہ آن ماہ مشتری نہ بود
تے کہ شیوہ او غیر دلبسری نہ بود
اگر چہ کار تو لاف ہمپری نہ بود

ز چشم جادوی آن شوخ کن حذر صرّفی
کہ مثل او بہ فن سحر سامری نہ بود

اگر گاہے بہ سوی بیدلاں جانانہ می بیند
نگار من کہ حسن او ز عشق ماست مستغنی
ہے گوید مہ من بہر تشکین دل زارم
نگاہے از دو چشم اوست اصل ہر چہ مطلوب است
چشم لطف می بیند ہر سوزنا زین من
شدم رسوای شہر و از من اوارا عار سے آید

نخے دامن کہ می بیند بسویم یا نخے بیند
بسوی عاشقان خود استغنی نخے بیند
کہ خواہم دید روز بسوی تو امانے بیند
و لیکن او بسوی طالبان اصلانے بیند
نخے دامن چہ واقع شد کہ سوی مانے بیند
ز عار آن مہ مگر سوی من رسوائے بیند

مرا امروز گفت آن مہ کہ فردا بینم احوالت
یقین میبرم اتم ای صرّفی کہ فردا نخے بیند

مشکلی کہ ز چشم تو بحالم نظر افتد
سرماندہ بخاک رہا و در ہمہ وقتم

افتد بہ طغییل و گر اتم اگر افتد
باشد بسر وقت من اورا گذر افتد

گر شد قدم از بار غمش خم عجب نیست
باشد شرک ز آتش پنهان در و خم
هر چیت که آهیم همه سوز و همه درد است
خود گو سبب اینکه چرا عاشق بیدل

گر کوه دس بار بود از کمر افتد
هر قطره خونی که ازین چشم ترافتد
مشکل که ازین سنگ دلاں کرافتد
هر چیت که نزد یک شود دور ترافتد

ای صر فی غم دیده تیش از ره کین
ناچند برافتد بتو یارب که برافتد

در داکه به کوی تو رسیدن نگذارند
بسمل چوت تمام نکند تیغ جفایت
بر کام جهانی لب لعل تو و مارا
از سحر قیباں عجب نیست که مارا
فریاد منت اگر که از تیغ کشد اما
صد دایم حیدر کشاید که سویم

و در خود برسم سوی تو دیدن نگذارند
بر خاک دران کوی طبعین نگذارند
یک جرعه از ان باده کشیدن نگذارند
باوی هم از ان کوی وزیدن نگذارند
فریاد که فریاد کشیدن نگذارند
مرغی هم از ان سوی پریدن نگذارند

حرفی ز لبست چون شود صر فی بیدل
آواز سگت را چو شنیدن نگذارند

به هوس قطع بیابان بلا نتوان کرد
گر نه از جذبه بود ناقر صحرایمانی
ناصح گفت کن از بهر خدا ترک بتان
دوستان را نه در خود مهن میراند
بر درش مروں خود را از خدا می خوام
از وفای دیگرانست جفایت خوشتر

و در بود چاذبه عشق چرانتوان کرد
سفر جاذبه عشق بیانتوان کرد
ترک این طائفه هرگز بختانتوان کرد
دشمنان را هم ازین گونه جفانتوان کرد
بر در کعبه جز این هیچ دعانتوان کرد
به جفای بچو نوی غیر وفانتوان کرد

تا زلف خود اگر از کف صر فی بکشی
رشته بهانش از ان تا جدا نتوان کرد

سر و گل رخسار من مست شراب ناب شده
نه خوابش می توان دیدن که او را خواب نیست
نیم حرفی عرض هالش کردم و گفت انجوش

عارض گلگونش از می لاله سیراب شد
نه به بیداری که چشم سخت مادر خواب شد
چند میگویی که بیرون از خدا کتب شد

روزگارم را بر اشتفت و نه گفتم با کسی
کو کلب بخت بسیارم بین و بخت رو ششم
بهره ور خلق ز خوان نعمت دیدار او

و نه سخن دانم سر لطفش چرا در تاب شد
تیره تار یک از آن خورشید عالم تاب شد
و نه که خون دل از این خوان روزی اجباب شد

خسب به شوق و محبت زاری و کاری بکن

چون مهیا بهر تو صرقی همه اسباب شد

گر وعده وفا بمن آن دلریا کند
خواهد نگار من که کند ترک تازیم
با آه و گریه اند محبان که اینچنین
پیوند بکسلد و لم از بند زلف او
آید به گوشی و رود از گوش دیگریم
ز ابد به اجتهاد تو هر پیر بسد گو

هرگز امید نیست که آخر وفا کند
یار بسبب چه باشد الهی چرا کند
آب و بهوای عالم عشق افتد کند
تنیخ اجل چو بند ز بندم جدا کند
ناصح مرا چک نه بدل بیند خاک کند
فرض است اگر نصیحت من گرفتار کند

صرقی می که نور خدا ظاهر است اندو

بیگانه ات ز خود بخود آشنا کند

عزیزان یوسف دیگر بعالم باز پیدا شد
بحسن از یوسفی مصری مه من کم نخواهد بود
ز بهر سلوه چون برخاست سر خوش خرام من
رقیب از وی جا افتاد و او شد مهربان من
سے برتر بود از سعی اگر کو کلب بختتم
چگویم شکر این نعمت که وقت نکتہ بردار

که حسن او بلای صد چو یعقوب ز دنیا شد
که مصر حسن از آن یوسف لقاشه ز بخارا شد
بعالم فتنه از قامت او باز پیدا شد
بمحمد الله که اسباب وصال او مهیا شد
که روشن روز من زان آفتاب عالم آید شد
از آن بهای شیرین طوطی طبعم شکر فاش شد

نمت بود ما را رو بجا پای او سودون

بمحمد الله که صرقی حاصل آخر آن نمت شد

روزے که سر در آرزوی روی او رود
خو کرده ام بعاشقی و خوی من وفا است
گر در شراب چاشنی بنود از لبت
ز ابد به دور لعل لب او ز مبد کده

یارب مباد که سرم آن آرزو رود
مشکل که جان من ز بشر خلق و خود رود
در حیرت چکونه فرود از گلور و د
در خانقاه شیخ سبور سبور رود

در جستجوی وصلم بسیار اندک است
در باغ حسن دلبر من تازه رس گلست

گر صد هزار سال در پی جستجو رود
اما نه چون گلے که از وزنگ و پلورود

صرفی دعایش از من و در شتام من از تو
ای کاش عسمر من به همی گفتگو رود

عاشق که خون دل به رخ از چشم او رود
گل ساخت خاک کوی ترا آب دیده ام
بند و هزار آهوی مشکبیس بیک کجند
چشم مرا سر شک کست شست و شوی
گر در پیش بروی منست آبروی من
هر دم اگر چه می شوم صد هزار پند

بای از پی جهان چو رود سرخ رود
باشد که پای من بگل انجف فرو رود
گر در خطا زلف تو یک تار مورود
کی نقش تو دیده بای شست و شوی
ترسم که از سر شک من ای آبرو رود
در دم ز یاد من آن پند گو رود

صرفی بر آستان تو ماند و رقیب فیت
بچوون گلے که در به در و کو به کو رود

خیزد هزار فتنه هر سیه که او رود
تیرش ز سینه بگذرد و جاکستد به دل
رودی کشش شراب نمش سیر کی شود
از زلف عنبرین تو بوی که بشنوم
زنجیر مو است یا رد دل بوشمند من
این تشنه لب در آرزوی آب تیغ لشت

وہ چوں کنم کہ دل پی آں تندخو رود
پیکان ز دل براید و در جاں فرو رود
در لای حسم اگر بمش تا گلورود
جاں ہمرہ صبا شد و دنبال او رود
دیوانہ ایست اگر پی زنجیر او رود
مپسند کہ جہاں ہمیں گفتگو رود

گفتی چرا نہ صرفی از پی کو رود در رو
گفتم بروں رو در جہاں گفتگو رود

گر ز غزال من به چمن جلدو گر شود
گویند سرخ رو شود آخر اسیر عشق
چوں شانه جاک جاک شود سینه ام ز شک
خواهم کہ از زلف ارہ من شود ش خبر
او کرده ناز و غمرہ و من داده جان و

از خاک آں چو سبزہ بروں شک رود
آی شود و لیکت بہ خون جگر شود
گستاخ زلف او جو نسیم سحر شود
ساقی درال بہ گوش کہ او بے خبر شود
من ز جنبہم اگر بہ ہمیں سر سر شود

با این یلا و محنت و جانکاه شا کرم | از سسم مباد و عالم ازین هم بتر شود
جز بسملت دیگر چه بود مهر با پیش
آن شوخ مهربان بتو صرّفی اگر شود

دوستان بر درش از زاری من یاد آرید | وز وفا داری ار باب وفا یاد آرید
چون شب وصل سرود طرب آغاز کنید | از فغان مای شب فرقت مای یاد آرید
گر ز گل برگ جالش بنواخته برسد | از غم بلبل بے برگ و نوا یاد آرید
کس ندارد که بحباناں بدید یاد از من | از من و یکسیم بهر خدایا یاد آرید
نیست امید که آن شوخ ز مایاد کند | او اگر کرد فراموشش شما یاد آرید
سربالیش چو نهید از سر زاری چه شود | که ز حرمان من لے سرو پایا یاد آرید

صرّفی غمزدہ را ملتئم از لطف شما

آن که در حضرت سلطان زکد یاد آرید

دلبر من عاقبت بیگانگی با ما نمود | آشنا یها که بوده است آنهمه گویا نمود
گر نه گیری نفیر جانم را زبان من بود | از زبان من ترا یارب چه خواهد بود
ایکے میگیری ز من بیگانه کنون خویش را | پیش ازین با آشنا یها نمیدانم چه بود
طرفه جانکاه هست و در و بیدار و ای عاقبت | طرفه ترکز در و جانکاه هست حیات من فزود
تا خدنگ غمزه او را دل من شد هدف | تنگ تر بر من ز سوزا است میداد و بود
میکشی تیغ جفا و میزنی تنه سپر بلا | تا یکے عشاق را خواهی بدینها آزمود

سوخت صرّفی و زد و دوش بوی درد آید بلی

بوی خوش ظاہر نہ گر و در نا نخواهد سوخت عود

جامہ گلگونے که آتش در همه عالم فکند | در کلاه سرخ او شد آتش خونی بلند
قطع پیوند دل از بند زلفش مشکل است | گر بہ تیغ کیس جدا سازد و قسیم بند بند
قطع پیوند دل از بند زلفش مشکل است | گر بہ تیغ کیس جدا سازد و قسیم بند بند
قند بے یا دل او تیغ در کاظم چو زہر | در دہان من زیادش زہر شیریں تر ز قند
ای گرفتار سر زلفت همه صاحب رلاں | پیچ دل را نیست امید خلاصی ز بس کمند
شادمانند از غم تو بیدار آن غمزدہ | در و تو آمد و او ای خستگان درد مند

شہسوار من چگویم از سمت درناز تو
چشم باد را انتظار یک نگاہت شد سپید
جز تو ناپسند دل مادر بایں رائے

تیر چوں تیر و رواں مانند تیر است آن سمند
ای سیہ چشم این تغافل با خدا را چند چند
دلربا بے را کسی شاید کہ باشد دل پسند

صرفی بیدل کہ کار او بجاں کندن رسید
مے کند جہاں بے تو اما دل نخواہد از تو کمند

مرشودہ الے دل کہ یار محی آید
شاد ز می بلبل خزاں دیدہ
بوی زلفش مگر صبا دارد
نقد جانست بہر ایشا رش
جاں کشم پیش او وے اورا
در نظر مے نمایم گر دے

دلبہر غم گستاخ مے آید
کہ کنوں نو بہار مے آید
کہ بے مشک بار مے آید
ور نہ آن خود چہ کار مے آید
از چنین تحفہ غار مے آید
مگر آن شہسوار مے آید

چشم دارم کہ شاہد مقصود

صرفیادر کن مے آید

حسن سید کمال را نگرید
گلرخ من کہ او ز آل نبی است
سر و شمشاد را چہ مے بیند
بہر مرغان قدس دانہ و دام
رخ من زرد و حال من زار است
شب ماہ آمد آن ہلال ابرو

آن کمال جمال را نگرید
در رخسار رنگ آل را نگرید
قد آن نو بہار را نگرید
بر رخسار زلف و خال را نگرید
رنگ بزمید و حال را نگرید
ز ابروے او ہلال را نگرید

در خیال دیوان و صرفی

آن خیال محال را نگرید

یادایا مے کہ چشم روشن از روی تو بود
یادایا مے کہ بزم در سجود عاشقی
یادایا مے کہ بر سر خاکساران ترا
یادایا مے کہ مقصود دل بمطلوب جاں

تو بتای دیدہ ام خاک سر کوی تو بود
قبلہ ام روی تو و محرابم ابروی تو بود
سایہ رحمت ز سرو قد و دل جمعی تو بود
حاصلم از حسن روی و خوبی خوی تو بود

یاد آید یا میکده فارغ بودم از مشک و عیسیر
یاد آید یا میکده بود آینه رویت به پیش

در دماغم نکبت زلف سمن بوی تو بود
سوی من روی تو بود و روی من سوخت تو بود

گرچه روزی چند دور افتاد صرّفی از درت
هر کجا باشد بجان و دل دعا گوئی تو بود

تا مه رساندم آه ز رشک هلال عید
مردم ز رشک مه که برین چو محرمان
بر عیس اگر نه مهر ترا گشت مشتری
خورشید ز در فام اگر نیست عاشقت
انجم ز دیده ریزم و این غم که پشت چرخ
از رشک زهره ام بغضان همچو چنگ و غود

کز میل ابروی تو چرا قاشقش خمید
بهر طواف کعبه کویست مگر دید
سهم سعادتش ز کجا ماه من رسید
این رنگ عاشقانه چرا گشت از و دید
خشم چو شد از نه باز غم عشق تو کشید
کای مه به بزم عیش سرودش مگر شنید

روزی به ماه روزه مه من نیامده است

صرّفی امید آمدن او بود بعید

اگر دلدار خواهد صحبت انبار چه توان کرد
من دل خسته میجوایم که خاطر خواه او باشم
ز طعن ناصح و جور رقیب او در آزارم
اگر بر من کشد تیغ حفا آن شوخ چه توان گفت
تنم زار است و جانم نیز زار است از غم هجران
اگر با من نباشد یار منم خواهم سکس با خود

و گریه با بیدلان خود نه کرد و یار چه توان کرد
ولیکن گر نخواهد خاطر دلدار چه توان کرد
اگر دلمیرسم آید بر سر آزار چه توان کرد
و گریختش کند جان مرا افکار چه توان کرد
من بیدل اگر میرم ازین غم زار چه توان کرد
و گرا ز صحبتتم او نیز دارد یار چه توان کرد

جهانم آرزو مند و بند اما در استغنا

اگر نه نماید ای صرّفی بکس خسار چه توان کرد

با سمن مانده بخاک ره او روی سپید
پیش ابروی سیاهش چه برای من
نرک من بهندوی خال تو سیاهست بلی
بجز زخم نگرا ز خون جگر گشته روان
هموس سبزه بلخی است مرا ای صرّفی

نسترن ساخته جاروب ریش موی سپید
دلربانی نتوان کرد به ابروی سپید
نتوان ترک سیه یافت و بهندوی سپید
چکنی کو بکن از شیر روان جوی سپید
چه عجب گر بکشد خاطر من سوی سپید

الفصل

ماه من تا چن کار تو جفا و کبیر بود
زیر لب خندان مرا گفتی که چندین گریه عین
در همه عالم بلا و فتنه و آشوب از دست
عاشق نشد که حبیب خود بر بخدا طرم
عاشق صادق نباشد آنکه در راه طلب
نازنین من چه داند شیوه جور و جفا

شرط یاری و طریقی نزد ستاری این بود
گریه های متنخ من زان خنده شیرین بود
آفت جهان فتنه و دوراں بلائی دین بود
گر چه بے مهر و ستم و کیش و جفا آئین بود
گر بیازد جهان ز جانان طالب تحسین بود
گر نه اغیار بد آموز شایسته تلقین بود

نسبت ز خسار و صرغی بگل کردم و لے

نرسیم از خویش اگر چه این سخن ز نگین بود

گر ز غم ای چشم پر خوں گریه زارت بود
مردم چشم چنان خواهی درون پرده ماند
بر جفا صبر تو بسیار است و لطافت اندکست
دوستان را بسکه بے رحم اند ای همدم اگر
که توانی کرد ای طالب سلوک راه دوست
فکر دگانی کن ای عقل در بازار عشق

خنده های عیش را ای گریه کفارت بود
گر تفتتای تماشای رخ یارت بود
اندکش بسیار ترا س دل ز بیارت بود
تنیغ غم صد باره ات سازد که غم خوارت بود
گر درین ره جز به عشقی مدد کارت بود
تو نه پنداری که اینجا کس خریدارت بود

خواهی ای صرغی که آید یار در خوابت حلقه

کیس چنین خوابی نصیب چشم بیدارت بود

آئینه خدای نما جامه بود
همدم چه میشویم به یاران پر نفاق
از آه سرد و مبدم ما چه کرد و فر
تاریکه خود ز زخمه دلدار خنکیم

جز غافل از خدای و زانکار کی بود
آن همه درمیکه خالی از انستنی بود
فصل نمون مرد ترا از وقت دی بود
ای کاش در تنم چو درگ و مثل پی بود

صرغی چه چاره است برین آستان مگر

مردن بر آستانه رفو کار و بے بود

بیک خرگاه جمعی از بستان لاله خسارند
چنان که باد ما هم شاخهای گل در آ میزند

بسان برگ های گل چو در یک غنچه جا دارند
از مستی یک دگر رادر کن از خود شسته آرند

همه از باده ناز و شراب حسن مدهوشند
اگر چه هست جام باده ناز ندهوشسته
بدست اصلا نمی آرند دلهای مجبور را
بشرط بوسه که نرد و که شطرنج می بازند

همه بند قبا و اگر ده و آشفته دست دارند
ولیکن در طریق فتنه و آشوب می یارند
ز قن و دلربایی ششمه از دست بگذارند
اسیران نقد جان را از پی آن شرط بپارند

شبه این خیل میرزا شاهم است و این همه با
بزلف پر خموش چون صرّفی بیدل گرفتارند

سیر پوشیده جان را چو عیال ساخته اند
بدن صاف تو از عین لطافت آبی است
در تنها است که پاشیده شود و در ره تو
باشهرهیدان ترا نوحه گری می بکنند
در دمندهان تو با خون جگر خورسند اند
اهل سودای حقیقت که همه جانباز اند

ظاهر از صورت تو معنی جان ساخته اند
که برای چمن حسن روان ساخته اند
آب خضر که بظلمات نهان ساخته اند
ترک من تیغ ترا نیز زبان ساخته اند
که از اسباب تنغمم به همان ساخته اند
سودنا دیده ز سودا به زبان ساخته اند

صرّفی رشته بهان تازه بقای عجیبی است

که در آن پرده نهان جان جهان ساخته اند

رفت یار ما و رحمی برگزینی نه کرد
و مبدم آزار ملای اولی قصد جان است
نبیت کار در دمندهان جز وفا اما دیر لغ
شد فکار از تیغ مرگالش همه دلهای ریش
حال عشاقست زار و آن که نامهربان
قند ناب است آن لب شیرین ما بیار او

عمر بگذشت و در لغایت ماکای نه کرد
بر لب آمد جان و لیکن ترک آزار نه کرد
کام حفا آیین نگاهی بر وفاداری نکرد
و ه که فکر مرهم ریش دل افکار نه کرد
هیچ که لطفی بحال عاشق زار نه کرد
شربت زان وقت ز ناب از بهر باری نکرد

تازه و انحنی بر دل صد چاک خویش از غم نهاد

صرّفی دل خسته بیل لاله خسار نه کرد

و ه که جورت بر من افزون گشت و برگزینی نه کرد
حسنات از بهر جنون من دلیل روشن است
مردم از بهر و شدگان و ز غمت جا کندهم

خواستم کمتر غم بهجرا و لے آن هم نشد
تانه نا طبع دید خسار ترا ملزم نشد
مهر با غم وقت جان کردن کسی جز غم نشد

کشتی بگردول که بود از موج آشکم مضطرب
عالم جان شد سیمه ویران و سلطان غمت
ای خوش آن بیمار گز در دنفجان میکند جان

تا نه کوه محنت شد لنگر من محکم نشد
تا نه ویران گشت از و آباد این عالم نشد
با سجا یک نفس بهر شفا هم نشد

در نیاز ما و ناز او است اسرار شگرف
صرغی این اسرار را هرگز که محرم نشد

هر که در دل غم آن کج خوبی خسانه کرد
در دل زارم خدنگ غمزه اش محکم نشد
گرچه مردم را پری دیوانه می سازد و دل
نوحه و فریاد ما از ماتم بهسراں تست
طره اش در سم شد ای دل چون با و یک صبا
اول آنکی فرز آنکی در باختم

خانه د خود کرده ویران خسانه در ویرانه کرد
تیر آیم در دل سنگینش اصلا جان کرد
خود پری را زلف چوں زنجیر او دیوانه کرد
خانه رما از غم هم بجز فقر ماتم خفانه کرد
عرض احوال پریشان تو گستاخانه کرد
آخر آن دیوانگی دیوانه را فرزانه کرد

صرغی از سوز دل خویشست دایم در گداز
کسب سوز سینه از آتش نه چوں پروانه کرد

نازنینان نیازمند تواند
شهر سواران نهاده سر به دست
همه آزادگان چو سر و سهری
تلخ کام من و کس طبعان
دل و جان و خرد به زلفت اسیر
پنبه در گوش از سر شیشه

رستگاران اسیر بند تواند
خاک جودانگه سمند تواند
بسته قامت بلند تواند
بهره در از لب چو قند تواند
همه وابسته رنگند تواند
واعظان میکشان زبند تواند

همچو صرغی دواست غم طلبند
بیدار آنکه در دمنده تواند

مرا گشت چوں دست تا غم برآمد
در آمد صنوبر بیک کج بستان
من خسته جز نامرادی ندیدم
بقدر تو بستم دل و کشت پر خون

نه ترسم ز غم تا نه جستم برآمد
چو از خانه سرور و انعم برآمد
مرا که از مهر و شادانم برآمد
ز شاخ امیدار غوانم برآمد

بعمد تو ام عهدہ یا عشقت
مرنج از فغانی کہ کردم بگویت
ازیں عهدہ کی سے تو انم برآمد
کہ بے اختیاریں فغانم برآمد
بہ سعی و قیامم او کشت صرّفی
مراد دل از دشمنانم برآمد

براه عشقت کہ صد بلا است بر مایاد
بجاں رسیدم و اسباب قتل خود خواہم
قدم ضعیف غبارے و تابدیں صورت
اگر نہ بر سرم امروز سایہ ہمیں فکنی
دے مباد از سودے قامتش خسالی
جہاں ہمہ ز غم مہوشاں خراب شدہ
قدم ندیم دریں راہ ہر چہ باد اباد
زمانہ و غمزدہ تو آن ہمہ مہیا باد
بخانہ رنو تو انم در آمدن با ما باد
دے کہ خاک شوم حاصل این ثمت باد
سرم کہ خاک رہ آں بلند بالا باد
خوش آں زماں کہ کشم رخت ازین خراب آباد
حجاب چہرہ مقصود نام و ناموس است
چو صرّفی آنکہ طلب گارا و است رسوا باد

غم دریں شہر از برائے جستجوی من رسید
ہر کجا گرد آمد از جانہا و دلہا شکرے
ز آتش غم سو ختم در حجر عشقت چو غود
شد رواں لشکم ز روی چشم لاہر شد غمت
مردم از درد فراق و ابرو بلرکان بلا
از شراب تشبیس خو کردہ بہر کشتنم
گر خرابست از جنوں حالت دل سودا زده
بزم میخواراں بہ دور لعل او گرم است لیک
بر گلوی خشک من بہاد تیغ آب دار
باز آب رفتنای صرّفی بجوئے من رسید

شد دلم دیوانہ چوں زنجیر موئے من رسید
آب تیغ خوشتر از آب حیاتم و گلو است
غالب از بہر قتل صرّفی پے دین و دل
در بلا افتادہ جاں تا فتنہ جوئے من رسید
آنکہ تیغ آبدار است بر گلوی من رسید
شوخ پیغمبر خشم و تند خوئے من رسید

ایضاً عکزل

دلم از دیار هستی سفر اختیار دارد
 سپه اجل میا گو که بکفن سینه جانم
 به دلم گرفته منزل غم او که جاگستانند
 بروای قرار از من مکن التماس صحبت
 ز فریب های زلفت خبر است مویه مویم
 چکنم مویم کنارت چکنم من این مویم را
 اثر غریب دیدم برت من ز تیغ تیزت
 بکشی دگر بسوزی پس از آن می پادام
 من اگر بنالم ای گل تو چرا ز من برنجی

که ز بهر مقدم او عدم انتظار دارد
 ز خیال او صیقلی عجب استوار دارد
 اگر این مویم من ندارد به دلم چکار دارد
 که به بقیار می خود دل من قرار دارد
 که بخلقه حلقه را و دل من گذار دارد
 بهمیں که دل خیالی ز تو در کین دارد
 که خطور آن بخاطر جگم فکار دارد
 سخن و قیبت پیشیت اگر اعتبار دارد
 سزوار که بنال که سینه خار دارد

جو فوئی طیب دلداد دل در دهن صوفی

طلب علاج کردن ز مسیح عار دارد

چنان او کار قتل بیدار آن تنه خود دارد
 جفایش لشکر در دو بلا بر من کشیدن
 نگار من اگر در لب سخن از ناز بکشد باید
 بلا و فتنه را سر کرده آمد ناز بین شوخه
 چه پر می عالم از هجران چنان حال کسی باشد

زبان تیز چون بهر گواهی تیغ او دارد
 وفای من سپاه صبرم او را و پرو دارد
 بچشم و ابروی خود با اسیران گفتگو دارد
 اگر مرثیه کن بلا انگیز و چشم فتنه جو دارد
 یا در تیغ تیز و سرور گلو دارد

وصالت آرزو و آیمه شمس

همین بس دولت صوفی که آرزو دارد

ای بر لب از غم تو مرا جان زد و دهن
 خاک ده تو سر و نشانی نه سال من
 تو بر سمن ناز بهر سود و عاکنسار
 من خاک راه بر سر من پانچی نهی

بر حال من اگر نه بگرفتی یکے بختند
 چو دل پست بخت است چو دانه بلند
 صد میر و پیل دست بفرار آن سمنند
 به التفات تو بدیشگونه تا بچند

از رشته را میبندم در از تن
روشن ضمیر گشتم از آن تیغ جانستان

خواهند صرفیای همه کس مهربان مہی

خاطر پسند است و نگار جفا پسند

حاجت بنده که جان بکشد از تن بپند
بیکے جلوه سمند نوستانده جان
چه حد من که تمنای و فساد از تو کنم
آنکه از خنده دید جان و ستانده گمش
فرقتش بر من محرم دیده بسے دشوار است
اثر صحبت من پس که چو من دیوانه

تو برانده حاجاتی و من حاجتمند
تیغ تو نیز و ترا نیز ترا تیغ سمند
از کرم های تو هستم بجفای خرسند
نکبتهی خنده کنان بر من بیدل افکند
چه توان گفت باں دیر و دشوار پسند
ناصحی گشته که می خواست مرا گوید پسند

کلک صرفیت شکر بار نه هر کلک دیگر

آری آری نتوان یافتن از هر نه قند

آن عهد شکن در سخن کیست که داند
بے شمع رخت کلبه مایه و تار است
از فرقت او دیده خزان باغ حیاتم
از غمزه پنهانی او فتنه لب عالم
پیاں شکنی که چه مرا گشت پس از من
جز غم کرده فرقت او مسکن مانیت

بد عهد ز آموختن کیست که داند
از نوره آبخسمن کیست که داند
او تازه بهار سخن کیست که داند
عالم همه حیران که فن کیست که داند
عاشق کش و پیاں شکن کیست که داند
نزد متنگ و صلش وطن کیست که داند

جان از تن صرفی پی آن سرور و دل رفت

بر خاک ره افتاده تن کیست که داند

ملک را چه که گفت از بشر در اجتهاد خود
عجب روز سیاهی بر من کلک قضا بنوشت
مرادش قتل ما اما حیاتے عے شد ما را

رخت را دیده و برگشته است از اعتقاد خود
مگر کرد از سیاهی های سخت من مدار خود
که مانع آید و نگذارد او را از مراد خود

چو در دنیا دل خود را بآن بیدادگر دادم
غبار آسائتم باد که در کوشش برویادم
دل غمناک من در سینه رتن گم بجا آمد

مروت نبود از خواهم از و در حشر داد خود
بسین بر باد بنهادم بنای اعمت سازد
ایچاک سببه از تیغ تو میبیداند کشاد خود
بیاد او چنان خود را فراموش کرده ام صرّفی
که یاد خود اگر خواهم کنی آید بسیار خود

کاکلت را کافت جانست بر سر جا بود
بر سر ما گرفت از سرو قدش سایه
چشم نا صحیح را چه خط از پر تو در پیش بے
میل مهر بید لاں هر دم فزون گردنم
مثل او رسم وفاداری تمیید اندک
طعن رسوای زو است امروز بر من پندگو
چون کشد صد خنجر و شمشیر کیس بر من قیاب
خانه دل را متاعی نیست جز کالای عشق

کام بخش است آن دهاں تنگ و ناپید بود
رحمتی بر بید لاں از عالم بالا بود
بے نصیب از پر تو خورشید تابینا بود
یار اگر بدگوی و جور آئین و بے پروا بود
بے وفائی های او نسبت بمن عمدا بود
دارم امید آنکه او در جزا رسوا بود
در برابر تیر آسم بسایم تنها بود
بر دیو دل پاسبان جاں بهراس کالای بود

گرستم بر تو رقیب کبیت جو امروز کرد

صبر کن صرّفی بسین کامروز را فردا بود

پیش بر مردی کجا خواهد گشت آرام کرد
من بدل گفتم که دارم قصد جاں دادن بدو
گشته جانانه می یابد حیات جاوداں
از اجل پیغام مشتاقانه می آید بمن
ای مسلماناں چه می گوئید از اسلام و دین
ناز کردم بر فلک از وصل بر من کینه داشت
مردنست و مردنست انجام کار عشاق شقی
صوفیان میکش زبزم وصل مست می شدند

شیر مردی گو که آن سگ را تواند رام کرد
جاں چو قصدم را شنید از دل در آن آرام کرد
زین حیات جاوداں تیغش مرا اعلام کرد
محنت هجران او تبلیغ را پیغام کرد
ترک من تالاج دین و غارت اسلام کرد
رفت وصل و کینه ام ظاهر در پی پیام کرد
عشق در آغاز کار ایما بدین انجام کرد
عاقبت آن میکشای را هجر خوں آشام کرد

اولی صرّفی بچشم عشاق

آخر آن بے رحم فیض خاص

تو و پس

سام کرد

بقدر شتاق خود جاں سپارد

نظارے کہ بہر رخ راسے گذارد

کہ سنگ بلا بچو بارہاں سپارد

و نہ ایام عمرش چساں سے شمارند

از خامہ خوابد کرد و صفت نگارد

ایں ہر کسے بد و در آچہ کارو

بسیا و قدم نہ بچشم کہ صرّفی

بامید تو چشم در راہ دارد

اسیاب نثار کم نہ دارد

چشمے کہ سر است بچشم نہ دارد

بیشتر است جسے الم نہ دارد

چشم بچشم از من و من ندارد

بنو و نیک چشم نہ دارد

جز خاصیت کرم نہ دارد

سداً ان سر پر عشق صرّفی است

چشم ہوس چشم نہ دارد

باجویشہ من حرف و ف کہ گوید

سر و روان مارا این ماجرا کہ گوید

باز پر من از من این مدعا کہ گوید

با آن غیب دلہا در و مرا کہ گوید

یاد بچہ چارہ ساز داس قصہ با کہ گوید

سہی سرو من گرفتار است ارد

کنم سجدہ پیش از عاشق حسین است

نہ آہ من ابرے کہ بند و عجب نیست

چو عاشق زجاں روز پیراں میناک

روان از سیاہی دیو آب بیوان

منم بار قیبت بد و تو بکن بد

دل شیر بلا و چشم نہ دارد

جام نہ سفال خاک رنگوار است

از تیغ غمت دل فکا رم

زینساں کہ ز من وجود ہم کرد

من بار غمی کشم کز لب دارد

جودش کہ سرور و شادمانی است

از بیدلی چیا ہم بادل نہ کہ گوید

جاریست در ہوایش آب دلدیدہ آ

خواہم کہ جان ہم از من استاند از کہ دلد

در دل فکرم جا نگاہ و مرا کہ گوید

چوں من کیکہ دلبر از من داد و دل ہم

با او اگر رقیبان پیغام می‌دستند
 پیغام نشان بگویند احوال ما که گوید
 هر کس سلام هر کس با یارین رساند
 از بیکسی چو صرغی با او رسد که گوید

ما عاشقیم و خوبان رسیده به ماند دارند
 جز مهر ماه رویان ای پست گو نور زیم
 ما را عشق خوبان پروای جان خود نیست
 آیین خوب رویان جور و جفاست اما
 هر چند دلربایان دارند نفس حیانم
 بهر خف است ما را سودای خوب رویان
 از جور نازنینان جان نریا از مندان
 مردان راه عشق اند آنانکه به چو صرغی

در عاشقی مراد غیر از بلای دارند

ای خوش آنان که ز کوهین کنایه گیرند
 نکته زان میم دهن گویم و کز لبه چست
 چن که دامن صحرا و کوه دامن کوه
 بے قراران غم عشق ترا ممکن نیست
 بسر خود نتوان ماند قدم در ره عشق

نرک اس شیوه کنند و پی کایه گیرند
 خرو و بر طرف چنین نکته گزایه گیرند
 به که جند صفات دامن پایه گیرند
 که به آرامگاه و بر قرایه گیرند
 ختم آنانکه پی شایه سوار گیرند

صرغی من رگ آن طایفه گوشت نشین
 که دیر دیر کهن گوشه غایه گیرند

شب غی راه جالش به بینند
 چو بین روی گل و قاصت سرو
 ازان رخنه کز تیر او سینه دارد
 دلم را خیال وصال نگار نیست
 دوا بر روی بچول هلاش به بینند
 شافیه گله بر نهالش به بینند
 بدیل جا گرفته خیالش به بینند
 خدا از خیال محالش به بینند

کمال صباحت بود در و س اورا | ملاحت بود چو کاشش به مبیند
چو صرّفیت بد حال از شوق رویش |
از آن مصحف حسن فاش به بیند

تا چن حسرتش در پرده بوده باشد | ای کاش از رخ خود برقع کشوده باشد
گویند غایبان نیکو است عشق بزی | من غیب را چه دلم شاید که بوده باشد
بر عهد بی ثباتش دل دارد اعتماد | مسکین بگویند آنرا اما بوده باشد
نشیده ام کند یار افغان و ناله ام را | صد بار اگر چه بروم آنرا نشوده باشد
مهر از چه رو منور بالای آسمان است | روزی مگر بر امش رخسار سوده باشد
دل در درون سینه بر جای خود ندیم | شاید که دل ربانی آنرا بوده باشد

خویشد در خیالت در عین اضطراب است
صرّفی مگر رخ خویش اورا نموده باشد

به عرض خسرو خواباں ز من دعا که رساند | مقیم کوی دعا را بمدّعا که رساند
عریضه که بنویسم بخون دیده مرثکان | بدان جناب ز من آن عریضه را که رساند
دعای دولت او در دما ز روی نیاز است | دعای ماکه بگوید نیاز ماکه رساند
شبه فقیر نواز است از عنایت عا مش | نواز شنبه فقیران بپینوا که رساند
دوای درد دل من نوید دولت و صلست | بدر دوچو منی آنچناناں دو که رساند
نیاز نامرچو قاصد ز ما برد سوی جانان | هزار گونه نیازش کنیم تا که رساند

اگر بد دولت پا بوس اورسم عجبی نیست

امیدوار بود صرّفی از خدا که رساند

قتل مردم ز کس بیار جانان میکند | طرفه میسای که قتل تندیشان میکند
گرچه رخ بنمایم باز که کار آفتاب | سایه ملو بر سیه روزاں پیراں میکند
خویم آن دل که ز غم جانان بود خوش حالش | غمزه اش هر که که غم غارت جان میکند
معا بر آید جان با استقبال تیر غمزه اش | خانه آباد آنکه عشقش غارت جان میکند

چوں بمسجدے خرامی نرک کا کدکیش من
خے زیم نے میرم از عشقت کہ الہ جان مرا

رخنہ در دیوار دیں آں تیر مرثگان میکنند
کہ مشعبد وار پیدا گاہ پنہاں میکنند

عشق اگر خواہد بت ناموس صرّفی شکست
مرشد را هست و کبر را مسلمان میکنند

شاہ خویان جہاں آمدہ سلطان مقصود
گرچہ در باغ جہانست سہی قد بسیار
اوست مقصود دل ماوتن داریم
گر تماشا کی گستاں گذرد در دل من
نہ بدنیاونہ در آخر ہم بیغم او
در شب تیرہ خود خواہم اگر ہمتا بے

بجہاں اوست مرا از ہمہ خویاں مقصود
ما نذریم جز آں سرو خراماں مقصود
کہ بہ بنیم بکام دل خود آں مقصود
گلشن کوی تو باشد ز گلستان مقصود
در دو کو نم زد و کون آمدہ جاناں مقصود
نیت جز روی تو ہم از مہ تاباں مقصود

تشنہ نہاک کف پای تو آمدہ صرّفی
ہمچو خضرش نبود چشمہ حیوان مقصود

دل بکوش رفت و از شہر خودم آوارہ کرد
یارم از غیر شکست آئینہ را اگر ساد کے
افک ریزاں تا کمر غرقم در آب چشم خود
تبع تیزش وار ہا ند از محنت جاں کند غم
گر بگر یاند غمش چشم مرا بنود عجب

باز اگر رفت دید ستم خواہم ہش صد پارہ کرد
عکس خود را دیگرے پنداشت چوں نظارہ کرد
نسبتم در باغ کوشش دہرنا ہموارہ کرد
شکر لبت چارہ کار من بجبارہ کرد
مے تو اند چشم را بیدار سنگ خارہ کرد

بر فلک چوں رفت فریادم ز مہر جہوشاں
صرّفی اوّل غمزہ اش ایں شیوراکار کرد

عاشق ز بخت چارہ کار آرزو کند
نخل امید ہمچو منے بر کج باد بد
بے یار مایل طرب و عیش بر کسے است
در آرزوے تو ز جہاں دل کنارہ کند

خرمای تر ز دست چنار آرزو کند
از شاخ بید کس برو بار آرزو کند
کاند رخزاں ہوا ی بہار آرزو کند
اما چساں ترا بکشت آرزو کند

قطع نفل کند ز جهان و جهانیاں
خواهم که تو سمنش نه رود از نظر و لے

چشمی که دیدن رخ یار آرزو کند
هرگز که ز باد قسرا آرزو کند

صرّقی دل از بلای فراقست در گمیزد
بیمار باز مرگ قسرا آرزو کند

از زخم ناخن پاره پر خون مرا خستار شد
او دمبدم بر من جفا می کرد و میگفت خلاق
قتل جهانی ترک من آید ز تنها غمزه ات
کوشید و نتوانست ز دره مؤمنان را بر من
جاں می ستاند غمزه خون خوار تو پیش از اجل
چون چشمم گریانم غنود آن ماه را دیدم بخواب

آینه را از دیدم خون جگر افکار شد
جور بجای بر عاشقی بسیار شد بسیار شد
یار بگر در کشتنم ناز تو با او یار شد
از عشق ایمان سوز تو بال شد که منت دار شد
از دستبرد غمزه ات دست اجل بے کار شد
از آب چشمم دیده بختم بگر بسیار شد

طالع نگر از کوی اوافتاده ام صرّقی برون
چون اشک شادی موج زن هر شوشت دیدار شد

گیرم که زیاران خود آن یار کند یاد
گر مشفق از بنده کند یاد چه حال
از دردش اگر زار بمیرم من بیدل
گوید سخن را که ز من یار برخیزد
زینساں که دلم برده مرا کرده فراموش
همدم ز من از صد گل و یک خار نیامد

امان زیاراں وفا دار کند یاد
خواهم که ز من یار سمنگار کند یاد
آیا ز من و درد من زان کند یاد
گاهے ز من از پیش وی انگیار کند یاد
مشکل که از من دلشده دلدار کند یاد
از خاطر او گل رود و خار کند یاد

صرّقی مگر این قاعده در شهرتیاں نیست
کز یار جدا مانده خود یار کند یاد

تیرت درون سینه پنجبیر میرود
دیدم ترا بخواب بگفتم رسم بوصل
پیوسته می کشتم جفایت بجاں و لے

از سینه اش بجان من آن تیر میرود
معذور دار سهراب تعبیر میرود
شرمنده تو ایتم که تقصیر میرود

گر میرود و دلم بخم زلف تو مر ج
 کا کل بدوش و طره به رخ جلوه میکنی
 چون وصف زلف پر خیمت آغاز میکنم
 بروی دل من و به تنم جان گذاشتی
 از دوست شکوه ای دل نالا اگر کنی
 حال مراد مسیکه ملا یک رستم کنند
 ز قلم می و به تو به مرا حکم می کنند

دیوانه البت در پی زنجیر میرود
 از دست عقل رشته زنجیر میرود
 صد تاب در زبان و دم تقیر میرود
 مرگم رسید جان ز تو دیگر میرود
 از ناله تو نشاء و تاش میرود
 یارب چگونه خانه تحریر میرود
 این بحث در صحیفه تقدیر میرود

صرغی چو تیغ بجز نوشتند بر سرت

آیا بسر نوشت تو نفس میرود

عشاق همدیش محقر نه بسته اند
 هرگز هیچ حال چه بیداش و چه خواب
 گر جای مانگشته طرب خانه وصال
 جمعی که بے نصیب ز دیدار مانده اند
 شاهان و تاجدار محبت به لوح دل
 فقر است در تاج شهبان ملک عاشقی

یعنی که دل بطوب و کوشش نه بسته اند
 چشم دل از تفرقه و دوری نه بسته اند
 تقصیر نیست ورنه بتان در نه بسته اند
 در جستجو کز محبتان در نه بسته اند
 نقش کلاه کسری و قیصر نه بسته اند
 در پی چنین با فخر سر سبز نه بسته اند

صرغی که فارغ است ز مال و منال نیز

پای دیش بلسله زرنه بسته اند

جان بر لب از رفاقت آه و فغان بماند
 خون ریز ز ندگیم برامید وصل
 نیجه گداخت جان ز غم اما چه لایق است
 انسانه ام ز قصه مجنون زیاده است
 جان رقت و خاک راه عدم گشت قائم
 یک حرف پندگوی چو کوهی است بر دلم

نقصان بهمت است که از همرازان بماند
 جان در میان خوف و رجا همچنان بماند
 از بهر تحفه تو اگر نیم جان بماند
 در دهر یادگار من این داستان بماند
 شکر خدا که بر سگت استخوان بماند
 بیچاره ذره ننه بارگرا بماند

صرّفی ز عشق نام بر آورد در جنون

او خود نماند و نام وی اندر جهان نماند

بجواب امشب بدستم گیسوی خوشبوی دلبرد
بدستم زلفش افتاده است در خواب به بیداری
کشید آن زلف را دستم بخواب و بعد از آن عمر منی
بجواب آن آفتابم رخ نموده است و غریبیت
کماں بردم که گر بنیم بخواب او را نه بنیم غیر
شب در خواب شیخادیده بودم دلبس خود را

پس از بیدار گشتن دست من بر مشک و عنبر بود
داعتم بلکه این کاشانه هم از وی محطرب بود
ز دست من بتان را التماس مشک او فرمود
که چون بیدار گشتم خانه ام از وی منور بود
ولی چون دیدمش او با رقیبان ستمگر بود
ایس قدر شب من از شب قدر تو برتر بود

به اندر صدر روز عید است آن شب میموی که ای صرّفی

بجوابش دیدم و کام دلم زان لب میسر بود

طرفه اشک که ازین دیده جگر گون چکید
گل دمیده است از آن شوره زینتی که در آن
بعد بیدار شدن خواب گهم پر خون بود
قصفت که خون از رگ لیس برود
هر که غم خانه من خواند دلش سنگین بود
خون چکید است ز چشمم نرم افزون از حد

طرفه تر که ز چشمم وقت سخن خون چکید
قطره از عرق آن رخ گلگون چکید
چون خواب اشک ز چشم من محزون چکید
او بزدلشتر و خون از رگ مجنون چکید
خونش از دیده بدانست مضمون چکید
فتنه از چشم تو از خون من افزون چکید

صرّفی بسته شد از سوز درون خون جگر

و نه ندانیم که از دیده بروں خون چکید

سر نوشت در دمن عشقت این مضمون بود
که قبول و گاه ردم میگرد آن یه وفا
چون کشیدی تیغ بهر قتل من تا خیر حیات
شکر الطافت نیاید از رقیبان جان من
مدرک هر سر نه گردد سر عشق و عاشقی

کاین سر از تیغ تو افتاده بخاک و خون بود
و نه ندانم که آخر خستیم کارم چون بود
بر تو بر من هم مبارک باشد و میموی بود
جو بر عاشق کنی و او از آن میموی بود
صرّفی عالی ترا داد راک افلاطون بود

غزل

حال زارم شبیدنی دارد	بلکه از لطف دیدنی دارد
مے کند جان مرلیضی سحرانت	بر سر او سرسبیدی دارد
چوں ندانست قدر وصل و لم	درد و حیران کشیدی دارد
ست حسنه نمیکشی مے عشق	لیکن اندک چشیدی دارد
نبود آسان بسیار پیوستن	از دو عالم بریدی دارد
لب جام است بهر ورزیش	لب ز غیرت گزیدی دارد

دل صرفی که آر میبید عشق

از خدایق رسیدنی دارد

زیر چاک دل مجروح صد تیرت برود آمد	دل تیرت که بیرون آید آغشته بخون آمد
خندنگ تو که جان من با و سپید و محکم بود	برود آمد ز دل اما نمیدانم که چوں آمد
بفراک تو صیدت سرنگون و من درین غیرت	که بهر پای پوس تو مگر خود سرنگون آمد
غمّت کز بهر قتل من بکف تیغ اجل دارد	ز یون او نگشتم گر چه سخت من ز یون آمد
باب دیده دادم پرورش نخل محبت را	عجب نخله که برگش حسرت و بازش جنون آمد
بافسوں کے تو انم کردت سحر پری رویے	که چشم جادوئی او آفت اہل فسوں آمد

مکن نسبت بمن فرمود را در عشق صرفی

که سنگ راه او در عشق کوہ بے سنوں آمد

درلم و اورا طلبیدہ است کہ دلدار بود	نه که دشمن بمن و دوست باغبان بود
کے گماں داشتہ از یار کہ آخر یکبند	قطع یاری ز من و بادگراں یار بود
در رہ خیر و وفا ما ہمہ ثابت قدیم	آہ اگر یار حیفاجوی ستمگار بود
عمر کردم بطلب صرف و نمیدانستم	کہ بکام دگراں دولت دیدار بود
عزت آنست کہ کلبے بہرہ عشق کنی	حیف از اوقات عزیز است کہ بیکار بود
خوی او دیدہ و دانستہ با و دادم دل	گلہ اش کے کہم از بر سر آزار بود

صرّفیا گر نه وفا دار بود یار مرغ
نمّواں یافت نگالے که وفا دار بود

مہ نو آن چناں شرمندہ از ابروی جانان شد
بُت من کفر کیش و نور بچوں از رخس پیرا
شراب شوق جائی ماست لیکے از یاد لب لیش
ز تار زلف نو شیرازہ خواہد دفتر عسرم
مسلماناں در آمد در دلم ہر دم بستے دیگر
ز تار سر زلفش بکفر عشق افتادیم
کہ تا ماہی ز بس شرمندگی از خلق پنهان شد
عجب کز وی مسلمان کافرو کافر مسلمان شد
زمینش ہر کجا کنیم بیرون آب حیواں شد
و گر نہ در دے از آہ من خواہد پریشان شد
چہ سازم چوں کنم ملک دل من کافرستان شد
و لے از ظلمت این کفر تاباں نور ایماں شد
تعالی اللہ چہ ناز است اینکہ چوں بگنیم صرّفی
نظر بر گریہ ام آں شوخ را افتاد و خندانی شد

ن حرف النّال ۶

گر فتم خامہ بنو لیسیم اندوہ تو بر کاغذ
نویسیم سوی جانان حال ز انویشتن میکن
عشرتک سیمگون و روی چوں زر چیت میدانی
بخط صفحہ رویت نہ دیدم هیچ رخسائے
پہ سویت نامہ رفت و دل ز نوک خامہ ام صد
اگر بنود غرضن تحریر او صاف رخ خوبت

مرصوّر صورت او چوں کشت صرّفی کہ از جرت
ز یک دستش قلم افتاد و از دست و گر کاغذ

مثل و فاجفای تو ای دلستان لذیذ
مانند صاف بادہ عیش است مست من
شیرے کہ از لببت چکدای طفل نازنین
ز ہر نہ دست تو چو شکر در دہان لذیذ
و در شراب درد تو در کام جان لذیذ
کے نعتے و گر بود اندر جہان لذیذ

مثل غمت که نعمت خوان محبت است
شیرینم از حلاوت یا دل بیت دمان
بے تو نبیا فتم ز مئی ناب لذتے

بالله که نیست شیرہ جان آچنٹاں لذیت
ای نام تو چو شہد و شکر بر دمان لذیت
خون جگر که می خورم آمدہاں لذیت

صرّقی بطرف باغ بود موسم بہار
از دست گل رخاں می چوں ارغوان لذیت

حرف التّاء ✓

در ہر چہ بینم آن رخ نیکو است جلوہ گر
یک لحظہ بے مشاہدہ روی او نیم
ای باغبان نہ سرو گلست این نہ بوستان
خلقہ ہر طرف شدہ گزشتہ بہر او

دہ صد ہزار آئینہ یک روست جلوہ گر
یعنی بہر چہ مے نگرم اوست جلوہ گر
کاں روی خوب و قامت دل جوت جلوہ گر
وین طرفہ تر کہ دوست بہر سوست جلوہ گر

تا در میان حجاب خودی ہست صرّقی
مشکل کہ در دل تو شود دوست جلودگر

گویند غیر عشق کن اندیشہ دگر
ہر چند یار من ستم اندیشہ یوفا است
در باغ دل چو نخسل خیال قدرت نشست
گر دیدہ ہر یکے ز زبانہای واعظان

وہ چوں کنم کہ نیست مرا پیشہ دگر
حاشا کہ جز وفا کنم اندیشہ دگر
شد بہر آن ز ہر رگ جاں ریشہ دگر
بہر خراسن خاطر ما پیشہ دگر

صرّقی بعشق طرفہ غزالے چو وحشیان
سرگشتہ گشتہ است بہر پیشہ دگر

دہنت تنگ فکر بلکہ ازاں شیریں تر
گر چہ صورت گرچہین جاں کشد اما ہرگز
بشکر خندہ کشالب بہ سخن پردالے
خندہ ہا و سخنان تو بہر شیریں ات

لب شیریں تو جاں بلکہ زجاں شیریں تر
صورتے از تو نبیا مدیحہاں شیریں تر
کہ سخن گفتن او خندہ کتاں شیریں تر
حرکات و سکناں تو ازاں شیریں تر

عشق ظاہر نہ کنم گرچہ بسے پر شور است
گرچہ از نام شکر کام نہ گردد شیرین

شورش عشق تو بہر چند نہاں شیرین تر
ہر دم از نام تو داریم دہاں شیرین تر

شعر صرفیت بوصف لب شکر شکنت

از کلام ہمہ شیرین سخنان شیرین تر

بخدا از تو رسیدم نہ زجائے دیگر
نبود تو خدا را چو رخت آیینہ
ای کہ حسن ہمہ عالم زجالت عکسی است
فیض نور از مہ رخسار تو یا بد خو رشید
در دمن تو ام و درد تو ام باد افزون
بیدلاں را زد و چشم و لب تو پیوستہ
غیر ذکر خم ابروی تو ہم شام و سحر
سرو من بود بلای دل و جان بالایت
بہیل نغمہ سرایے چمن کوی تو ام
بہ ہوائے قد تو سرو و عنو برنگم

بخدائے کہ جزا و نیست خدائے دیگر
دارد آیینہ سو دے تو ضیائے دیگر
عالم حسن ز تو یافت صفائے دیگر
نیست مثلت بجاں ماہ قفائے دیگر
بہ ازیں درد مرا نیست دوائے دیگر
ہر زمانست فناے و بقائے دیگر
نیست در گوشہ محراب دُعائے دیگر
کاکل تو ز سران بلخبت بلایے دیگر
چوں من اینجا نبود نغمہ سرایے دیگر
شکر لبت کہ مرا نیست ہوائے دیگر

خاک کولیش شوم ای صرفی اگر خاک شوم
کہ ازاں کو نتوان رفت بجائے دیگر

مگور قیب تو از ماست در وفا بہتر
چساں شوم ز تو بیگانہ و چہ کار کنم
کنند کسب جفا محوشاں نہ یکدیگر
میان مردم عالم نشنتت حیف است
بلاست قامت سروے کہ جا بجا رخت
خندنگ غمزہ بزن چند بیم آن کشدم
چونیت قاعدہ اہل عشق راحت خویش

اگر رقیب بہ از ماست سگ ز ما بہتر
کہ بہت پیش تو بیگانہ ز آشنا بہتر
بتان ما ہوش از یک دگر جدا بہتر
ترا چو مردم چشم بدیدہ جدا بہتر
بلے بجان من بیدل این بلا بہتر
کہ گفتہ اند ز بیم بلا بلا بہتر
ز من وفا و ازاں بے وفا جدا بہتر

چوے کند ہمہ بر عکس مدعای کسان | اگر نخه کنمش عرض مدعا بہتر
 جفا می او یکشم و منع او ازاں یکشم | زمین وفا و ازاں بے وفا جفا بہتر
 اگر ز عشق دلت دردناک شد صر فی
 دوا مجوی کہ آں درد از دوا بہتر

ہر لحظہ بہر کشتن آمد غنہ دگر | ہر دم مرا بگردن خود ماعنم دگر
 تو مست بادہ وز تو قصد شور در جہاں | عالم ز تو خراب و تو در عالمے دگر
 گاہے اگر دے بزخم خالی از غمی | آید ہزار غم ہم تادے دگر
 سودای زلف خم نجم لست در سرم | افتاد ازاں بہر رگ جام غمی دگر
 پینہاں ز غیر جاں بتو خواہم سرودیت | این راز را بغیر اجل محرے دگر
 ہر لحظہ پر عرق شود از تاب می رخت | ہر دم گل جہاں ترا سبب غمی دگر

جام جہاں نہایت آورد از قنیت
 صر فی کہ در زمان خود آمد غنہ دگر

احمد آباد و بہر گوشہ لگاے دگر | نتوان یافت باین حسن دیارے دگر
 سینہ چاکست بہر گوشہ لب و داغ بلا | ہر طرف جلوہ کناں لاله عذارے دگر
 کار این خلق ہمہ عاشقی و معشوقی است | کس دریں شہر ندیدیم بکارے دگر
 پیچ کہ نیست خزانہ و مدام است اینجا | ہر دم از لاله رخاں تازہ بہارے دگر
 اہل این شہر ہمہ مست و لعل تباں | جز بدینے نبود بادہ کسارے دگر
 زندہ لعل بتا نہ ہمہ احسا لیش | زندگان را بجز این نیست قرارے دگر
 گشتہ و خنجر عشق اند ہمہ امواتش | پرا ز انست بہر گوشہ مزارے دگر
 گر چہ این شہر پرا ز اہ و شانست وے | جز ابو الفتح نخواہیم لگاے دگر
 گر چہ فارغ از یاریم آں بے پروا | حاشا شد کہ شوم مایل یارے دگر
 بے رخس گر بگل ولالہ کشایم دیہ | باد بردیدہ من ہر مرثہ غارے دگر

ہمہ را سینہ ز تیر غمش افکار وے
 مثل صر فی نبود سینہ دکاے دگر

اے بدل چاہی تو بے منزل یارے دگر | نگزیدیم بجائے تو لگاے دگر

دل پراز داغ و جبکہ پارہ مرا کردہ غمت
مست من تالاب میگون ترا ز ابد دید
نوغزالاں جہاں چوں ہمہ خود صید تواند
کار من عشق و مکن منعم ازاں ای ناصح

صالح یا سے بہ وفا داری صرّفی بنود
مکش اور از پیے خا طریکے دیگر

مکتسم آرزو سے لالہ عیذائے دیگر
نہواں یافت چو اوبادہ کسے دیگر
پس چہ حاجت کہ روی بہر شکائے دیگر
عاشق لب شد کہ شوم در پی کائے دیگر

روانش از دو چشم اشک دراه عشق شد ظاہر
ازاں بد خو کہ جز قتل مجتانش بخاطر نیست
چہ سحر است اینکے چوں چشم اوسیاہ او شد و گنج
بیکہ غمزہ رہا بد صد دل و گس را خبر بنود
اگر چہ صبر کردن در غم ہجر تو نتوانم
بسحر و فن دلت را جانب خود کردے مایل

بے راز یکہ بیکہ رشت از دو ظاہرے شود آخر
من دل خستہ دارم آرزو یک گوشہ خاطر
برنگے ریخت خون من کہ ہرگز کس نشد ظاہر
بفتن دل ربائی نیست چوں او دیگرے ماہر
وے کس نیست چوں من در بلای عاشقی صابر
مرا اگر فن سحر آموختی آں زر گس سحر

نئے گویم غیر از راست در وصف سہی سرواں
اگر چہ راست کم گوین صرّفی مردم شاعر

صبح وصل آمد بجائی شام ہجر ان غم مخور
گر چہ ای یعقوب محنت ہر چو ایوبت رسید
جاں حزین و دلم حزین در سبیلے لبک
چوں عزیز آخر بتخت مصر خواہی ساخت جا
شد پریشاں حالت از سودای زلف جہوشی
گر چہ او جاں از تو بستاند تو دور اندے مشو

خواہم بہت روزی سپردن جان جاناں غم مخور
یوسف کم کشتہ باز آمد بکشتاں غم مخور
کلہہ احزاں شود در و رے گلستاں غم مخور
گر چہ ہنچوں یوسفی آخر بزنداں غم مخور
جمع خواہد گشتن این حال پریشاں غم مخور
مشکل تو عاقبت خواہد شد آساں غم مخور

گر چہ ای صرّفی ز عذات مشکلی داری مشو
مشکل تو عاقبت خواہد شد آساں غم مخور

در میان ناخناں سیم فامت جام در
گفتہ و آیم پس از مرگت اگر سے آیمت
از خیال آں لب شیریں فروں شد سوز دل

باز باغ حسن تو زر گس بر آورد است ہر
من بایں ہم را ضمیمہ اما ہلاکم کرد اگر
آسے آسے در طبیعت گرمے باشد شکر

کی توانم جام جم از باده وصلت کشید
غیر تو خوبان همه منظور نا اہلا شدند
گر بعالم نیست مانند ترا بنود و عجب

چون لب شکم بیک قطره نشد از بایه تر
حسن ایشان ہم بود دلکش و لے فیہ النظر
ای بخوبی از ہمہ خوبان عالم خوب تر

گر ہنرمندی روان کشمیر ای صرّفی بروں

کا تدریس کشور ہنر عیب است و عیب آمد ہنر

کوہ را بار بشت از لالہ جہرا کر
بار اندوہی کہ دارم با تن چونکاه خوش
از ہمہ نہاں میانش بکین آن نازک میاں
تا کر در خون ز قتل در دمنان خودا
ایشہ خوبان بخدمت گاری تو بستہ اند
سالہا در خدمت دیو الکان کوی عشق

یا نشست از گریہ سفرم در خون ناکر
گر بود بالای کویہ بشکند آنرا کر
چون کمرے بندو آنرا میکند پیداکر
یا ز گلگون فوطہ بست آن دلبر عناکر
در میان گلگون لباسان سہی بالاکر
از پی کسب جنوں بستم من شہد اکر

را د صرّفی جان جو دامن در میاں از نازد

کج کلاہ من کہ بست از بہر قتل مالکر

ای سنگ دل حدیث رقیبان بدگر
شرح صفات زلف و قدت چون دراز بود
مثل تو سر و نیست ولیکن ترا عجب
از قیہ ہر دو عالم از اسم فراغت است
ہر گل نہ بر جمال تو راز
از کشور وجود بملک عدم رویم
خلقے قضاوہ بر سر راہ تو میکنند
گفتی اگر ترا کشم از غم مگر رہے
گفتی حدیث و از لب شیرین او بہا
جمع بکار دینی و قومی بفکر دین
مرغان باغ کردہ لکد کوب سرور
قرۃ اگرچہ خون جگر میخوری بسار

جاد در دل تو ساختہ کالہ نقش فی البحر
کردم سخن بوصف و بیان تو مختصر
ای ناتراشی اگر ز قدت کشید ہر
کافقادیہ ام ز عشق تو در عالتے دگر
ز گس کشاد چشم ز کوتاہی نظر
فکر دہان نیست دریں راہ ہم سفر
دست ہوس دراز بہ دامنات الخیر
خوش مرزہ ایت کر نکند دغل اگر کر
قاصد خوش آمدے و دہان تو پیر شکر
مست شراب عشق تو در عالتے دگر
آن ناتراشی چون ز قہ تو کشید ہر
بایے نصیب تو ز قضا آمد این قدر

البصفا

از دوزلف تست در هر حلقه غوغای نگر
نیست ای راه ادب سویت بایں پا آمدن
روزگارم بیره از سودای زلف تست و لب
گرچه از غیر مانیت مقصود ترا
عقل زورت و محشوق تو در کشور انجا گشت
نقد جانم رفت و غم شد حاصل از سودای عشق
سروراه خدمت قدرت بیکس چنان رود
رویم از هر سو لبوئی یا از خود رانی من است
ای که غیر از کشتن مانیت مقصودی ترا
تا خرد رفت از من و شد انشای موزم خول
اهل ننگ و نام را از صحبت تو عار گشت

وز و چشم تست در هر گوشیدایی دگر
از سر خود ساختم در راه تو پایی دگر
غیر از نیم نیست در سر هیچ سودایی دگر
لیک دارد دلبر خود راخی را رانی دگر
آمد کنون پاوشاهی کشور آرائی دگر
اینچنین سودی ندارد هیچ سودایی دگر
گر نیار دانه صنوبر عاریت پاهای دگر
غیر از نیم نیست روی دیگر و رانی دگر
نیست جز مقصود تو مارا منت ای دگر
همچو من نبود خرد مندی و دانایی دگر
نیست صرّفی چون تو بدنامی و سودایی دگر

ناصحی روز جزا رسوا تو خواهی شد ز من
گرچه کنون همچو صرّفی نیست رسوائی دگر

بدست ای پندگوار عاشقی منعسم گوی بنگر
تغافل تا به که ای شهر سوار حسن گوی بنگر
نسیم تو بهاری عطرسای و مشکبوی بنگر
بفریاد و فغان ای خسته دل را موی بنگر
بتان شوق چشم تیر چشم و نرسد خوب بنگر
بهر سو جلوه های دلبران رفتن خوب بنگر

مکن بر من ملامت هارخ نیکویی او بنگر
بمیدان غمت پیوسته چون گویم سر کردی
نگر کردی پریشان بر سنبل گل تازه
زبانی هر مرمویی تنسم در تاله شد یعنی
میرس ای دل که چون صرّفی چه حالست از غم عشق
عجب بنود اگر پرفتنه خواهد شد همه عالم

نمیدانم چرا روز تو صرّفی تیره و تار است
جهل فیه روشن از رخسار آن خورشید رو بنگر

عیش و نشاطم بدهاں بیشتر از بیشتر
که زرقیباں تو نیست بدانند بیشتر
حق نیست آن منم از همه درویش تر

ای غم و درد تو ام بیشتر از بیشتر
گرچه چو بخت بدم نیست بدانند لیش چرخ
صدقه شهید و شکر گرد لب خود دهی

غیر بد اندیشیت کیش دگر نیت لیک | نیت کے نزد من از تو نکو کیش تر

ای دل عاشق تو ریش ز تیغ نیت
صر فی خویش جگر از ہمہ دل ریشتر

عجز و نیازم بتو ہر نفس بیشتر	عجز و نیازم بتو ہر نفس بیشتر
پیشہ سنوان جفا کیش محبت ان وفا	پیشہ سنوان جفا کیش محبت ان وفا
تو کرم از تیغ تو کو جگرے و دل	تو کرم از تیغ تو کو جگرے و دل
جز غم عاشق کشتی ناوہ اندیشہ ام	جز غم عاشق کشتی ناوہ اندیشہ ام
دل کہ غم گشت خون رفت ز چشم برو	دل کہ غم گشت خون رفت ز چشم برو

بارخ مانند زر صر فی بے خسان و مان

انہ ہمہ زردار تر و ز ہمہ درویش تر

ہر نفس چہرہ تو زیبا تر	ہر دم این بیدل و دین شیدا تر
دورخ خوب تو لے رشک پری	ہر یکے از دگرے زیبا تر
گرچہ رعنا است سرو قد و لے	سرو قد تو بود زیبا تر
در ہمہ روی زمین جای نیست	کہ از اشک منت اجا تر
خوب رویاں ہمہ بے پروا بند	ہمہ از ہمہ بے پروا تر

گر بہ گرو دل رسد از جاہ رقیب

صر فی بیدل و دین رسوا تر

لے و چشم شونت از ہر کافر بیباک تر	در رہ مردم کشتی از یک دگر چالاک تر
گر بخواہی صحبت یا ران بے ادراک را	از رقیباں کس بعالم نیست بے ادراک تر
ای شفق بنود من بلکہ در شام فراق	شد ز موج بحر شکم دامن افلاک تر
خرقہ ات پرداخ و زرق و زائدہ ام پز اخ می	خرقہ ات از زائدہ من نیت ز ادیاک تر
دمدم غم بر غم افزاید مرا گردن دون	گرچہ از من نیست در عالم کے غمناک تر
حیث جانم اے صر فی دارد ہزاراں چاک	میخواہد آن را خاک تر

تیز تر ہر خطہ تیغ غم مزہ خوں ریز را

سینہ صد چاک من صر فی و مادام چاک تر

ایضاً

هر دم اندازد فلک از یار خویشم دورتر
دور از دور بودیم و دوران دورتر انداخته
گر فلک بر حال رنجوران تر حسم داشته
یا دآن روزی که بود از پر تو رخسار او

هر زمان سازد من هجور را هجور تر
لیک میترسم که اندازد هنوزم دورتر
کس نبوده است از من محنت زده رنجور
خانهای چشم ما هر لحظه پر نور تر

صرفیاد در عالم عشق و جنون خواهم شدن
آخر از فریاد و مجنون در جهان مشهور تر

ز به فکنه بر رخسار خویش برقع نور
اگر چه اندام هر نزدیک تر توئی بامن
نظاره ات ننواں کرد جز بدیده دل
چه عیب حسن تر اگر ندید کور و لے
ز غمزه ات بود آگاه مست باده عشق
حرم آمده بر میثاق جام غمت

ظهور نور بطون موجب بطون ز ظهور
بحیر غم که چرا من فتاده ام ز تو دور
اگر چه جز تو کس نیست ناظر و منظور
اگر نه شب پر دید آفتاب را چه قصور
عجب که حاصلش از به شعور نیست شعور
نئی حلال بهشته چو بارخ انگور

بعمر خود بهیمن یکدمت صرّفی شد
که غایب است از غیر تو در مقام حضور

ز به چو من مهر سر تابیا نور
بتو نبینم نیست مسکین خط را
تو خود بهیمن نور می از خود کشید و زمه
چو تو مرطوب شد از آن نور نامت
رقیب سیه رو است پیوسته او
چو او عین نور است گیر و همیشه

نرا نام هم نور نور و نور
ز ظلمت بود فرق بسیار تا نور
از آنم و فلک نام کرده تر نور
و گرنه در اصل است نام خدا نور
ندانم چنان سایه بار است با نور
مهر از مهر و مهر از رخ یار ما نور

بود ذکر از باب زهد الشّاد

و لے و در صرّفیت یا نور یا نور

ای رشک پری و غیرت حور
یارب ز چه فوسّه و قبیله

وصف تو بعقل نیست مقدور
از تو چه مقام و جایست معمور

از جنس پری نه و لیکن
گویند ترا بشر و لے نیست
فے مهری و نه مهری و لیکن
خوشتتر ز نعمت کجاشاط
ای مایه عشرت از غم تو
دل نیست باختیار صرفی

دارای چو فرشته خلقت از نور
از آب و گل آفرینشت دور
چون مهر و مهری بحسن مشهور
تعلیق تو در د و کون مسرور
اهل ملکوت و ملک مسرور
در جنت دلرباست معذور

چون مثل تو نیست کس بعالم
صرفی بهوای نشت معذور

بسی در صورت آن ماه پیکر
چو پای از شبنم گل شیشه آن هر
زبان کوی او آمد آنسجی
هم از به در بهیاں می بار شد اما
ترا اهل تناسخ دیده گفتند
چو سبزه گرز در زیر پایت
رخه دارند مهر و مبه چو تو لیک
بود نام تو تکبیر شمارم

که یعنی معنی خوبی مصور
بلف آورد در گس طشت از زر
بیک دم ساخت گلشن را مظهر
ندیده چشم عالم از تو بهتر
که آمد در بهیاں یوسف مکرر
صنوبر مانند او را خاک بر سر
ندارند این خط و خال معنیر
عجب نامیت این شد اکبر

چو صرفی با قد خم گشته باشم
که باشم حلقه ساں پیوسته بر در

ز به بطره خم در خم تو عقل اسیر
بگرد مصحف روی تو خط مشکین حیت
ز بهر قتلسم اگر آمدی بکن نجیل
نشد روی تو ز روشن دل سیاه قیب
بیک نگاه تو که جان خویش سپردم
ز نیز تو تن نحیر را همی یک زخم
جدا از روی تو چون دوزخی است صرفی

گره فتاده زلفت برشته دندیر
مگر حساشیه آن نوشته زلفیر
بکار خیر کونیت جان من تا خیر
اگر چه رو شسته و شب بود ماه منیر
مقدس یم چه خواندیم عذر آن تقصیر
بزار باره دل من ز غرست نخیر
اگر چه رشک بهشت است گلشن کشمیر

ایضاً

بجانم از غم تو در عیادت خود دگر
به زلف تو دل دیوانه است پابسته
هزار شکم مرا نیز سهم نوشتر رسید
نه درد کون توان نشست نه از تو
چو چاره گر نه ازل شد بلا نصیب من
چسبان یزم وصال توره تو انم یافت
چگونه سر کشتم از تیغ بر سرم بزدی

مگر دم تو بود گرم ز آتش دل تو

که صرفیافت نیست خالی از تاثیر

خدای را مکن ای ترک جانتار تقصیر
ولی جنون وی افزون شده است این بجز
چو سوی اهل وفا ساختی وای دوسم تیر
گر بیز از همه داریم و نیست از تو گرین
نصیب از فی نیست قابل تغیر
تو شاه کشور حسنی و من گدای فقیر
که سر نوشت من است این ز غم تقدیر

بنای عمر اغیار از سر شکم شر خراب آخر
بود خواب اجل خاصیت افشانه عشاق
عذاب دوریم را از تو باعث بوده است غیا
دل بر یار رقیب از آتش محبت که دانا
چهره و آن خنده است بر اضطرار گشته بمر

رگ جانم ز زلف او رقیب پر خم و پیچ است

نه از ننگ اجل چون رشته به جانت بتاب آخر

به دل میگویم انا دیده بودم روزی این رخسار
ز روی مهر و در کوی تو مهر را بر زمین رخسار
کش زلف شب آسای نما ای مهر من رخسار
اگر باور من آید ترا زنگین بین رخسار

بود چشمت بالا رخسار تو آفت که ای صوفی

ستا ند جان و دل چشم و روده عقل و بین رخسار

چشم گرم می آتی به ای رخسار
هوا دار جمالت ذره سال خورشید عالم تاب
شب من دور از آن رخسار تا روز من تیره
ز شوق شب همه شب ریخت خواب جگر چشم

قد تو بر عمر من ای هست از همه بالاتر
حالت ز خط و خطت از خال تو بیاتر

نه سرو نه شمشاد است از تو بهر شانز
زیبا است بر آن عارض جمال و خط مشکینت

دیوانگی دل پس شیراسی من بنگر
دیر آمدی و رفتی زود از سرشتاقان
ناصح که مرا مفتون میداشت و رسوائی
مجنون پری رویاں نزد یک نعره دمنداں

دل از من و من از دل دیرانه و شیراز
از چشمه حیوانت ناگشته لب مانر
نادیده جمالت را از من شده رسوائی
هر چند که نادان تر هست از همه دانان

از سیل سرخک تو گر خانه نمی افتد

سهل است اگر صرّفی گردد همه کالان

ای ملک از تیغ تو ترسان زانسان بیشتر
آب شمشیرت نمذله گلوی خشک ما است
جمع کردی خاطر ما را بیک پر سش و لے
بے نشایم و بخت و جوی ما هر سو بلا
دمدم هر چند بے سامان تریم در عاشقی
هم مسلمانست هم کافر بحسان از جور او
گاه اندوه و غم از دهر است و که عیش و طرب
حیرت من در غم عشقت بر دل از حد و لے

قلبش جانها بود ز انجمنه ترسان بیشتر
نشسته آن آب روح افزا بود جوان بیشتر
موجب جمعیت آن زلف پریشان بیشتر
گشته سرگردان و غر را بیل جوان بیشتر
بنده را از اهل سامانست سامان بیشتر
لیکن او حے خواهد آزار مسلمان بیشتر
در دمنان ترا این کمتر است آن بیشتر
من بجان خود زشتن هر لحظه حیران بیشتر

و ده که از عاشق کشتی خوابان پشیمان نیستند

صرفیا عاشق کش من نا پشیمان بیشتر

ای صبا از یوسف من بوی پیران بیار
ساقیا با آن می گزید در کیفیت نه بود
ای صبا من بودم و یک دل نمیدانم که حوت

تو تیا می بے غبار بهر چشم من بیار
بهر ما گزید تو اتی بسم مرد افکن بیار
مشتی از هر گل برای ما ازین گلشن بیار

صرّفی از گلزار و صلتش داشتی گلها طمع

وقت گلچیدن مبادا بگذرد دامن بیار

حرف النّراء

نخواهم وعده فردا رخ خود را نمائم امروز
چگونه یک روز فراق یک دور و نه حال من چیست
جدا گشتی و کردی وعده باز آمدن فردا
مشو دور از من و بادوستان همدم
چو مجنون هر کس دیو و پری از عشق میزدوم
منی عشقت چشیدم دی و امروز آنچنان ستم
به فردا وعده دیدار حتم میداد و عظم

چه میدانم تا فردا چه خواهد شد آیا امروز
که صد روز قیامت دیده ام از دینه تا امروز
کیجا ماه و کجا فردا چرا باشی جدا امروز
نخواهی یافت پاری چو من از اهل وفا امروز
بجز من کیست تا بردارد این بار بلا امروز
که از مستی نمیدانم که اکنون دلست یا امروز
ولی من دیدم از رخسار تو نور خدا امروز

چسان دل برو قای تو نهی صرّفی که این سکین

اگر چه یک وفا دید از تو بیند صرّفی امروز

چه عجب چشمست اگر هست ذی بینده هنوز
سر بخاک و دلق ماندم و جبال بسپردم
سرو آزاد کشید است سر آناه ز تو
یک تبسم که تو کردی به تو دادم دل جهان

عجب اینست که از چشم تو من زنده هنوز
مردم از شرم و بخت کم ز تو شرمند هنوز
نامش آزاد و لے قد ترا بند هنوز
وہ کہ لب های شکر بار تو در خند هنوز

صرّفی خرم طمع را سر و پیدار بین

دل و جهان در طلب وصل تو تا کند هنوز

بیم غم سحران به دل تنگ میداد
مانع مستوان ناله جان سوز دلم را
هر چند که تنگ آیدت از بهد من
ما نیم براه طلب و برد و سرگامی
بر خاک درت جای و بسرگردشت پس
با غمزه مفر ما که کنت قتل محبان

بر شیشه مابهر خد سنگ میداد
ای مرغ خوش آواز از آهنگ میداد
بیرون ز حریم خودم از تنگ میداد
ای راه فرود آره به فرسنگ میداد
در سر سوس افسر و ازنگ میداد
اورا باب روح فزا جنگ میداد

در فصل گل آں لاله عذار آمده صرّفی
از دست کنون ساغر گلرنگ مینداز

جان دارم و نشد غمش از جان بدر مینوز
جان من از غم بدر آمدن انتظار
نه گنبد فلک ز فغانم پُر از صراست
بگذشت عمر ما به تماشای مقدمت
هر دیده ور که سر به خاک ریخت نه خشت
دور از تو جابه کج عدم ساختم و لے
روز حیات عمر دگانت لبش رسید

عمرم بسر رسید و هوایش بسر مینوز
جانان من ز خانه نیامد بدر مینوز
افغان که نسبت ماه و شانرا خبر مینوز
خاک ریخت شدیم و نه کردی گذر مینوز
نه بود به خاک پای تو صاحب نظر مینوز
خواهد فراق از تو مراد دور تر هستوز
پیرانه گشت شام غمت را سحر مینوز

صرّفی چو زگر گداخته در بونّه و فراق

در سر خیال خامش از آن سیم مینوز

گلبن و سرو چه نازند به پیش تو که ناز
مرو از ناز بسیار سر من نه قدم
ای رخت قیده و ابروی تو شد محرابم
ای که شاه چو تو در کشور محبوبی نیست
گرچه مردم ز غمت جز بغمت جان ندیم
بر من از روی بتاں نور خداجلوه گراست
و اعظا چون دلت از درد و غم عشق تپا
روسیاه ابر که گریاں نه ز دردی و غمی است

از قدمعت دل آید نه ز کو تاه و دراز
ای بنجاک سر کوسه تو مراد و ناز
روز و شب سر به زمین مانده ام از بهر تاز
بنده حسن تو محمود و غلامت ایاز
فی المثل گر پس ازین جان دگر یابم باز
بند الحمد رسیدم بحقیقت ز مجاز
ویده تر ز سرشک از سر تقلب مساز
سرخ رو شمع که گرید ز سر سوز و گداز

گر شد از عشق نهانی جگر ت خوں صرّفی

چسب تو از کرد که با کس نتوان گفت این را نه

گزید یار چو بیگا نکاں جدرائی باز
زیاده از دوسه شب مبه نهان نمی باشد

دگر عجب که گشت میل آشتائی باز
تو رخ نهان کنی آتانه صیفائی باز

چو عید آمدی اسال و باز بگذشتی
 سپه دم بتو جان لبیک اینچہ شعیده است
 چو رخ نهفتنت از بخت تیر روز است
 کنون که دیده من بیتوش سغید آقا

و لے عجب کہ چو اسال دیگر آئی باز
 کہ گاہ میدی و گاہ می ربائی باز
 عجب کہ پرده ز رخسار خود کشائی باز
 کہ یایم از مهر روی تو روشنائی باز
 امید نیست که صرفی بتاں کنند وفا
 و گر کنند نمایند بے وفائی باز

هوس محبت ما یار ندارد دهر گز
 زار می میرم از این غصه که آن بے پروا
 جانم آمد به لب از جوروی آمازخی
 جز جفا بر من نغمه دیده نخواهد اصلا
 گر چه پیوسته دلش بایل آزار نیست
 کاکل از آتش می تارخ خوب بشفقت
 گر چه از عشق تو گشتم بهماں خوار چه کس
 آن عزیزان جہاں را ہمہ در سر پست است

میل یاران وفادار ندارد دهر گز
 خبر از حال دل تو ندارد دهر گز
 بر من آن شوخ شتمکار ندارد دهر گز
 سر آردن اغیار ندارد دهر گز
 دل زارم ز وی آزار ندارد دهر گز
 شمع کل گرمی بازار ندارد دهر گز
 عاشق از خواری خود عمار ندارد دهر گز
 یوسف امروز خسریدار ندارد دهر گز

زیر بار غم و اندوه تو صرفیت و لے

خاطر از عشق تو در بار ندارد دهر گز

نمای روی و چشم پر آب و ناب انداز
 ہمہ جمال تو بیند و وقت دیدن من
 روا مدار که بر تو طلبت آرد زور
 سیاه چون شب تاریک روز من تلک
 ہمیشہ چند کند جلوه بر فلک خوشنمید
 کنون که ز آتش شوق کباب شد جگم
 بزم عشرت عشاق درد نوشش بیا

که گفتند اندکونی کن در آب انداز
 رقیب گریخت کنون بر رخ نقاب انداز
 ز آفتاب رخ خویش ز نقاب انداز
 بیا و پرده ز روی چو آفتاب انداز
 چو ذره اش ز رخ خود در اضطراب انداز
 کثاب و نمک از خنده بر کباب انداز
 بسا غرطرب از غسل خود شراب انداز

بغیت خویش اگر صرّیا سگش خواهی
به گردش زرگ جان خود طنباب انداز

ر بودی دل از یادش از سپهر نیز
نه بی تنگ و تار یک در راه چه نیز
کنه کار را میکشی به گنه نیز
دل پاره ام خوں شده تپسته نیز
که دارم شب تیره روز سپه نیز
ترا سجده خورشید کرده است امه نیز
خدا را قدم نه برین خاک ره نیز
اگر ابر و رت کرده جا پا دشته نیز

شکستی سز لطف و طرف کله نیز
هوای بهان و خط و غیب تو
تو گشتی قیب و من از رشک مردم
بفکر و بهان تو مانند غنچه
مه و آفتاب منی رو به بنما
رخت قبله ای یوسف ثانی آمد
اگر سوخته ای و فاسد خرامی
ندیدم کسی که آند ویت ندارد

ببین حال صرّی و بنگر بکارش
که کارش خراب است و جانش تیره نیز

داریم آن محال را در میان همنوز
راه نبرده ایم بسود و زیان همنوز
شهباز جان مغیب این آستان همنوز
غوغای زلغ بر سر این استخوان همنوز
شطرنج غایبانه و مادر میان همنوز
ایک گل بچیده ایم ازین بوستان همنوز

حرف ز عشق زده گذرد بر زبان همنوز
جنس وفا اگر چه است
هر طایفه که بود قفس بر بدن شکست
دشتم و سوختیم ز تنگ وجود خود
صد دست نرود باخت نمودند حاضران
از رای چه بسیار زود بود

صرّی هزار نقد وفا بر محکم ندیم
با ما زمانه در صد و استخوان همنوز

حاجت نبرده ام دیگر همنوز
در کار مکرده که خنجر همنوز
اتان شد حواله ما سافر همنوز

بگردم ای فرسته بگردد در همنوز
زخمی نخورده ایم مدا و اچمه می کنم
بر من و صحبت و منی هست در میان

تا اوج وصل زحمت پرواز داده اند
صدر بگذاشت عشق شر با ریخته اند
خواهد کشود طالع فافال عاشقی
صد آه سرد بر نفس گرم مازدند

صرّفی چه چشم جابزه داری ز دوستان

نموشسته بنام وفاد فترت منور

مرغ بهوس نه ریخته بال و پر منور
پایه فرو نه رفته بخاکستر منور
نه گذرشته بر ستاره ما اختر منور
یک دود بر نخو استه از اخگر منور

من نسایم اینچنین انا گرفتارم منور
بچینال کوته زبان از بخشش یارم منور
ورنه مشتاقان گل و گلگشت گلزارم منور
آں توانائی که باید نیست بمیارم منور

بچو صرّفی گر چه از بخشش نمی گویم ولی

آں که ورت کند تو در دل دایم منور

یا همه وارستگی مشتاق دیدارم منور
گر چه در دل حرف های گفتنی دارم بے
زین گل گلشن ازان دورم که خواهی در دست
داشتن دست از علاجم سخت در دست آتی

س حرف السّین

از روی بیاں دیده ام انوار مقدّس
ای آئینه ساخته از صورت عالم
در جلوه جمالت به لباسی عجب آرد
بوییت به دامنم رسد از سنبل مشکین
غیر تو که نیست چه در راست چه در چپ

صرّفی بجهان نیست عیاں غیر منور

دیدن نتواند رخ او دیده هر کس

المنّة لیث تغالے و تقدّس
هر لحظه ازین آئینه ظلمت توئی و بس
یعنی ز جوانان گل اندام ملکوت
زنگ تو در اید به نظر از گل نور
جز تو نتوان یافت چه در پیش چه در پس

خا صبتش ز مردم صاحب نظر پُر
شمشاد و سرور از قد او خبر پُر

از توئی پیرس و ازان خاک در پیرس
ای باد صبح اگر گزری جان بچین

ناصح زمین پیرسی که دیوانه ات که ساخت
پیرسی که از چه روست رخت زرد مثل زر
هرگز شب فراق توام نیست هیچ خواب
یک بار اگر به پیرسشم آهی در راه لطف

ازان فتنه جوی غمزه زن و عشوه گر پیرسی
من وجه آن چگونیم ازان سیمبر پیرسی
گره باورت نیاید ازین چشم تر پیرسی
گفتن چه عید بنده که با ای دگر پیرسی

درد و بلای عشق چه پیرسی زبیر لال
این قصّه را از صرّفی خویش جگر پیرسی

بند یقین یار و ز سر و چمن پیرسی
لعل لبش بجوی و عقیق یمن مخواه
از درد و حیران لب شیرین به کوه نشم
چون نستر فاده گل از گریه بے رخش
پیرسی که چسیت حال تو دور از جیب خود
آن زلف را بهوی و ز مشک خطا مگو

نظاره کن بروی وی و از سمن پیرسی
اشک مرا بس و در دین پیرسی
جان کن زن مرا نگر از کوه کن پیرسی
درد دیده ام ز عکس گل و نستر پیرسی
بد عالم و خراب از احوال من پیرسی
و آن چشم را بس ز غزال خست پیرسی

صرّفی فتاده ام به دیارستان غریب
شادم بدین غریبی خویش از وطن پیرسی

گر جان بستاند غمش از ما چه کند کس
جز جو رو جفا پیشه و اندیشه نداریم
از ناز و کرشمه چو پی قتل محبتان
گویا به تو گفتند رقیبان که به عشاق
چون آرزو دیدن رویت همه دارند
معشوقه اگر آفت عقل است چه پاره

خلعتی است بجا از غمت اما چه کند کس
پس مهر و وفا از تو تمنّا چه کند کس
داری همه اسباب مهیّا چه کند کس
تو بر سر کین باش و بس تا چه کند کس
در باغ گل و لاله تماشا چه کند کس
و عشق کند و الم و شیدا چه کند کس

در آرزو روی تو صرّفیست و لیکن
گر رونه منی به کس صلا چه کند کس

بجز پیش از مردن و مردن پس از هجرت و بس
قصّه کونه جز بلای جان ندارم پیش و پس

کیست جز آنهم که روز غم بودم هم مرا
و نه ندانم چون کنم یارب که سوزش نیست راه
هم نشین با هر کس و ناکس میباش ای تازه گل
مے ستانی جان و مے بخشی انا لب بوسه
فارغ از حسن بختانم جلوه حسن تو ساخت

لیک آں هم کی تواند بوسش از یک نفس
روزم از ترس دقیبان و شب از بیم غم
نوکله چون تو نشاید بدم هر خار و خس
مے دمی سود و مے خواهی زبان پیچ کس
کافر مگر بت پرستیدن کند دیگر بوس

از حیات خود به فریاد است صرفی بے رخت

نیست امیدم که حزم گرم بود فریاد رس

یار من فایله از ارشد افسوس افسوس
مهربان بود بمن یار و لے در ره کین
ز آشتایان دگر مهر و بیم بیگانه
دیسر من به رقیبان ستمگر همراه
انک اندک غم بجزا به ولم مے آید
بار سحر آمد و مارا دگر از تیغ نهد

بے وفا گشت دستم کار شد افسوس افسوس
پیر و خواطر اضیاء شد افسوس افسوس
آشتای دگر ایا شد افسوس افسوس
بهر آزار من زار شد افسوس افسوس
آمده آمده بسیار شد افسوس افسوس
سینه مجروح و دل افکار شد افسوس افسوس

صرفی غم زده در آرزو یک نگارش

مرد و محروم ز دیدار شد افسوس افسوس

در بزم طرب با ده ز خون جگر م بس
پرسی که به رویت ز سعادت چه نشانت
شد ز آتش عشق تو کب هم دل بریان
خواهم من بیدل سفر ملک عدم کرد
گر سر و بلند می نه بود بر لب جویم
بر فرش رخت خفت ام و بالش راخت

سرایه عشرت ز قضا اینقد م بس
از خاک سرکوی تو برخ شرم بس
از خوان وصال تو همی احضرم بس
انده غم عشق رفیق سفرم بس
نقش قدر غم ای تو در چشم ترم بس
خسته که از ان فرش بود ز پر سرم بس

خواهم که بخاطر رسدش حال تو صرفی

یک گوشه خاطر بتوان اهل کرم بس

غزل

گرچه نبود ز لیبتن دور از رخ یارم هوس
چشم من هرگز نیار و تو متبارا در نظر
یک دو تلک زان دوزلف مشکبایم آرزو
گرچه از تیر تو افکار است جان من و لے
تا هوای لاله رخسای مراد در سرفرا
محنت بیدار می شبهای غم تا که کشم

صرفیا بر من جفا می لیش سرا سر لطفهاست

اندک از لطف می آوست بسیدم هوس

گرنیت وصال تو خیالت به نظر بس
گر سر مه ز خاک کف پایت نتوان خست
خاصیت اکیر غمت سیمبر است
گر بر دلم آید رگمان تو خدرنگ
گر حقه یا قوت لبنت نیست بکاتم
بر چشم اگر پا زره لطف نماند

صرغی چشم از تلخ تر از مرگ غم آوست

بر کام من از یاد لبش شمرده شکر بس

به نزد قائل من عاشقی گنایم بس
شب فراق چه حاجت مرا بشمع و چراغ
درین زمانه منم پا و شمع ملک وفا
اگر بیای تو جان داد است گستاخی
خوشم که خوار و تسلیم بر آستانه تو
ازان دوزلف شیم صرفیا سیه بنگر

بدین گناه سر تنک و فغاں گنایم بس
چراغ این شب تاریک شمع آیم بس
بلا و محنت و اندوه و غم سپایم بس
کمال لطف تو امروز عذر خواهم بس
که این مذلت و خواریت غرضایم بس
که یاد کار دوزلفش شب سپایم بس

عسکر

صور تے کو در جہاں مانند آں گلگون لباس
غالباً شد مزین عسکر مرا وقتِ درو
شد سگ کوئی تو یار ما ز عینِ مردے
محکم از سنگ جفا با شد اس س محنتم
تو ہمہ شب مست خواب نازی و شب تاب تو
یوسف مصری کہ آمد سورہ در شان او
کرد جانم را بیک غمزہ ز قیامت خلاص
صبحدم چون مایل شد خورشید من

تا چن نغمے تو اتم بست بر لوح قیاس
ور نہ از بہر چہ خم شد قامت من مثل داس
کس ندیدم مثل او از مردم مردم شناس
تا نہ ویراں گرد و از سیلاب شکم ایل لباس
مردمان چشم بیدار منت دارند پاس
آیت از مصحف حسن تو کرده است آفتاب من
لاجرم آن غمزہ یک جان گویم سپاس
ماہ نو شد دستہ سطاوس فلک گردید طاس

چوں گرفت جابجان صرّفی دل سوختہ
آتش در جانش افتاد از نوای گلگون لباس

ش حرف الشین

بکہ میوزد و رگ جانم ز تن دور از لبش
چشم بے باکش ہمیشہ می کشد عشاق را
گشتہ اندا ستاد و شاگردان ہبتا یکدگر
شدر و اں دریای نور از چشمہ خورشید من
دل پر از خون شد صراحی راز غیرت غنچہ ساں
در لطافت قالب جانان نیامد کم ز جاں

گر طیبے دست بر بنضم نہد گیر و نبش
فرصت عین آمد مگر مردم کشی در مذہبش
کاشکے ہرگز نیفتادی گذر در ملکیتش
برکت ر موج آں دریا از غنچہ لبش
جام گلگون تانہا داہم می لب بر لبش
بلکہ جاں کسب لطافت سے کنت از قالیبش

وہ ندانم چوں کنہ صرّفی بہ شبہائی فراق
گامہ بدتر ز صدر و ز قیامت یک شبش

مرغ غمت کہ شد بہ دلم آشیانہ اش
آوردہ ام کعبہ روی دل باو

از قطرہ ہائے اشک منش آب و دانہ اش
زیرا کہ ہست کعبہ جاں آستانہ اش

گردم غبار و همدم باد صبا شوم
احوال ما ز مشعلہ دانی کہ شمع من
یک روی و یک دل اند محبت و عشق او
مطرب کہ کرد نغمہ سرائی بوصف دوست

باشد بایں بہانہ درایم بخسانہ اش
در نرخ سوز ماست زبان از زبانہ اش
زیراکہ یافتند بخوبی یگانہ اش
شوقی دگر فرو و مرا از نژادہ اش

بجمنوں بہ دور صرّفی دیوانہ خلق را

از یاد رفت و گشت فراموش فسادش

دل من غالباً دیوانہ گشت از روی زیبایش
من دیوانہ ام پالبتہ زلف چونہ بخیرت
بر سوا یان عشقت مے گستردناصح طاہرت
بی تیغ ناز قلم وعدہ کرد آن ترک عاشق کش
بفرستے قیامت وعدہ دیدار خویشم داد
چہ مے پرسی کہ از سودای آن زلفت چہ حاصل شد

کہ بے وجہی نخواہد بود ایں دیوانگی ہائیش
خوش آن دیوانہ کہ زلف تو زنجیرت برپایش
نماد خسار خود تا بچو خود عیشم ز رسوائیش
مرا گشت انتظار و از ادب بنود لقا فائیش
چو امروزش ندیدم کہ تو انم دید فردایش
نہمیں روز سیاہت آنچہ سودا مد ز سودایش

پس از مجنوں بجائے اوست در ملک جنوں صرّفی

ولے ترسم کہ خواہد ماند خالی بعد از وجائیش

چوں غم نصیب داست بہر جا ز بخت خویش
ای بر سر تو تاج تختی نما سے روی
چوں برگ ہمی لالہ و گل در ہو اے تو
از جہم آنکہ نزد رخت لاف حسن زد

بیروں چرا کشیم از بی شہر رخت خویش
تا سرنگوں فت در شہر انجم ز تخت خویش
بر باد دادہ ام جگر رخت رخت خویش
بر دار گل نشسته ز شاخ درخت خویش

صرّفی حبیب دید و لے ہمہ رقیب

ہر یک کہ بود کہ دید رسیدش ز بخت خویش

جو تو نے کسم نہ اداں کوے رخت خویش
وارد ادا و ترقی منقش ز داغ مے
وہ عشق آن کہ تاج درانسد بستہ اش

شکر از تو مے کیم و شکایت ز بخت خویش
تا شیخ سادہ برد بہ میخانہ رخت خویش
بلکہ شہ اند تاج نشینان ز تخت خویش

خوبان چگونہ رسم بفریاد ما کنند
تا شیر آں ندیده به دلهای سخت خویش
صرفی به لاله زار بیاد رخت رود

با جان چاک چاک و دل سخت سخت خویش

چو عکس مهر نمایاں چو آب صافی تنش
شکست سبیل مشکین ز زلف پر شکنش
چو در ناب به گوش تو کرده جانفش
خیال روی تو شمع است و دیده ام لکنش
کنایتی است که برگیر تیغ و سر فلکش
بسته که به سبب آخر گرفت دل نه منش

لطیف و صاف چو آب لال پر منش
نخالت گل رنگین ز رنگ رخسارش
رقیب بد گهرت گفت از جفا سخن
ز روی نرسد خیال ندیده ام شب بجز
شب وصال تو و حسن سر کشیدن شمع
ر بوده دل ز من آمانه کرد و لداری

بحسن یوسف ثانی نه گویش صرفی

که صد چو یوسف مصر است در چه دقش

خبا هم نه برده درون پر منش
بداں نزاکت و لطف آفریده اند منش
و له عجب که نگاہی فت به سوی منش
به هیچ کس نبود نسبت ز مرد و زنش
به دوست جاں نه دهد مشکست ز منش
کشای پرده از رخسار و بر زمین فلکش

برون ز پر منش کس نمی رسد به منش
سخلق تا بنمایند صورت جاں را
کش دست من از خواب ز کس مخور
ز یوسف است بے بهتر از زلیخا هم
بلا کشته که اسیر محبت است اگر
بر اوج بام فلک تا بچند جلوه ماه

شهرید عشق بصحرا محشر ای صرفی

چو لاله سرکش غرق خون شده کفش

بجاں حیات منت و حیات جاں ز منش
اگر نه رشته بهانست تا به پر منش
نهاده جوهر جانم بحق و منش
به وصف طوطی خط و لب شکر شکنش

بسته که آمده از جاں لطیف تر بد منش
نگار من که بود جان جان من چه عجب
مشعبد که ازاں همه نهفت مهره مهر
شدند نغمه سرا طوطیان شکر فیا

سیح را چه مجال سخن بجای بخش
که صد سخن لب یار مراست در سخنش
اگر به پیش قدش سر و سرکش صرّفی
ز تند باد دم سرد خود را پافکنش

جامه گلگون که رجه نیست بر حال منش
یوسف ثانیست آن گل پیر من از مهر من
منکه هستم خاک راه او دو چشم چاک شد
تیغ غم کاشانه دل را دو صدر وزن کشاد
آن تن نازک ز بار پیر من آزرده است
روز من چون تیره و تار از فراق جوشی است

کاشت صرّفی در زمین دل هم تخم وفا

عشقبازانند ز انرو خوشتر چین خرمش

گر چه نتوانم که گیرم در برش
بر بستر در زد کلاه و کج نهاد
خجری در پهلوی آن ترک شوخ
دمبدم وقت نکلمه می چلد
چون بمیدان جلوه گشتد تو منش
با چنبره حسنه که دارد ماه من

دولتم این بسکه باشم بر درش
و نه ندانم تا چه باشد در سرش
چاک دل در پهلویم از خجروش
آب حیواں از لب جان پرورش
رفت چشم من بجز گان ترش
که بود حاجت به زیب و زیورش

مے خورد صرّفی و مادام خون دل

نیست جز خون دل خود در خورش

اصل چو در زده پرویز را بجای آتش
نگذره شعله بجای های بینجای تخت
ز بسکه آتش عشقت نصیر فخر کرده
ز بسکه سینه ام از سود عشق برگشته

شراره لیشه فریاد بوده آن سلتش
مراقت داده ز غیرت بجان و مان آتش
چو خول شده همه جاد ز نیم روا آتش
برو برآمده از چشم خونگش آتش

نه گل بود که جسد از جمال دلبر خود
ز سوز من شوی آگه چو بر تو عرض کنند
بیسوز کودلم از سوز غم و لے ترسم
دلم پر آتش و هم چوں چراغ غم از روغن

ز دم ز شعله آری بجگستان آتش
چراغ و شمع که دارند چو در زبان آتش
که شعله اش بزند در همه جہاں آتش
زیاده میشود از مغز استخوان آتش

ز سوز عشق سمند مرا جسم ای صر فی

محب مدای که مرا گشته قوت جان آتش

چو می نوشت ملک حال مبتلای غمش
کے کہ شک بہ وجود دلم ان اودارد
بن نگار کرم پیشہ کرد جو راغز
ز خوان عشق ولی نعمت خودم محفوظ
ستاند از ہمسہ جان و ستم کتہ بروم
دوای درد خودم مرہم جراحات خویش
ہماں نشان سعادت بھرو و کوئم بس
دل از عرب بحسم باز کرد عزم سفر

چرا نہ سوخته از سوز سینہ این قلمش
یقین کہ بے پروا این فنک بعالم عدش
بود یدایت جو را نہ نہایت کرمش
کہ جز بمن نرسیدہ است نعمت ستمش
بشکر از کرم عام و لطف دہش
و لے سخت کہ دریافت لذت المش
کہ ماند چشم ترم را نشانی از قدش
کہ یاد کعبہ کوے تو آمد از حرش

مرینہ بر در او خون دیدہ ای صر فی

نخواہم آن کہ بخونم کنت منہم شش

سحن دایم کنت با غیر و می خواہیم خاموشش
زال خضر و ارد و ماتم ہجر لب جانان
حد با ہم شبی سے باشد اقران و امثال را
شب ہجران ہم آغوش است جانم با ہم جانان
لب نوشین اورا خستہ زیش غم و ہجران
پریشان زلفش از رشک بدوش افتاد گل
دم عاشق کشی ماہ و شے بیہم مستی را

بود کیں شیوہ را آن خاموشی ساز و فراموشش
بظلمات است یعنی کردہ این ماتم سہ پوشش
بہ گوشش نہاں بگفت احوال شکم آن درخشش
شب سوز و سرور است امشب از بار غم آغوشش
بہ کام خود نیاید تانہ کرد و زیش چوں پوشش
نخے دایم چرا کا کل پریشانت بردوشش
کہ می مستش تو اند کردنی بے ہوش و مدہوشش

دلالتاکی توان در کهنه جسانی زندگانی کرد | غم او گر خردیداری کند ز نهان بفروشش
شب دیدار چوں می گفت صرّفی حال خود با او
که در نظاره اول نه طاقت ماندونی بهوشش

<p>بیت طرار را کند میرسدش چون نهادند نکویان به ریش روی نیاز گر به زخمیکه ز تیغ مرزّه اش میرسد غیر از حسن نکویان چو با انجام رسید در مقامی که ز رخ پرده بر اندازد باز آنکه مردم ز رو ایش لب او جان بخش است</p>	<p>هر چه آن سر و سرافرازان کند میرسدش گر بخوبان جهان ناز کند میرسدش در راحت به رخم باز کند میرسدش جلوه حسن که آغاز کند میرسدش که دلم چنگ طرب ساز کند میرسدش گر مراد زنده بلب باز کند میرسدش</p>
---	---

بار خوبان و گر چپد کشی ای صرّفی
ناز اگر آن بیت طنّاز کند میرسدش

حرف الصاد

<p>رقیب از تو شود دور من ز سحر خلاص عوام را نتوان داد ره بخلوت خاص به رخم تیغ تو هستم ز خوشدلی رفاص زهی هوای رخت در سر عوام و خواص سر شک ما و دران بحر مردک خواص ز قصّه های دگر بسته اند لب قصاص</p>	<p>رقیب را بگشتم تا مرا گشتی بقصاص و لم ز ماه و شان منزل تو آمد بس طپید رخم ز تو چوں مرغ نیم بسمل نیست نه ذره است و نه خورشید خالی از مهرت نه چشم ماست که بحری پراز دور ناب است ز بسکه قصّه ما و تو بر زبان دارند</p>
--	---

ز غیر بگسل اگر مخلصی که ای صرّفی

نیامده است دوستی در طریقه اخلاص

جو تو از لطف عامت با من دلخسته خصاص | شکر لب بد پیش تو هستم ز اهل اختصاص

<p>عزم بتنگ آمد و لے ہرگز نخواہد شد خلاص محرم آں راز پنهانی نباید جز خواص لیس لکھنی ادھتم فکانه فیہا الرصاص انتی فسادت نفسی فی النوی اذ لامناص حسنکم فی الاذ دیاد نورہ فی الانتفاص</p>	<p>من بہ عزم خوشحالم اما از دل پر خون من حسن را از لبت با عشق و از ان غافل عوام موجب روئی چو زربانہ صباں گویم و لے عاقبت از دولت وصل تو گشتم تا اسید نسبت رخسارت ای مہ نیست باید رمنیر</p>
--	--

ریخت صرفی خون و چشم خود و لے بنود مجب
گر بریزد خون او چشم تو از بہر قصاص

<p>عزم تو عام و لے دولت خوبی بتو خاص کہ از میں دامن نخواہد شدن آں مرغ خلاص نہ گرفتہ است کسی پادشہاں را بقصاص کہ دعا ہای منت عرض کنند با اخلاص</p>	<p>ای اسیر عزم عشقت چہ عوام و چہ خواص بہر مرغ غمت از رشتہ جدا نم و ای است خونم ای شاہ بہتاں ریز و بیندیش ز پس در دعائے تو من مخلصم اما کس نیست</p>
---	--

تا بوصف رخ تو نغمہ سرا شد صرفی
بہ سماع نغماتش شب و روزم رقص

حرف الضاد

<p>حلقہ چوں ہالہ و مثل مہ تابان عارض تا بہ زلفت سیہت شعلہ فکند آں عارض حسن تو تازہ بہار است و گلستان عارض ای بگلزار جمالت گل خندان عارض کہ ترا ہست بہ از شمع شبستاں عارض جا بجا ظاہر از ان زلف پریشاں عارض</p>	<p>آمد از حلقہ زلف تو نمایاں عارض رنگ طاؤس بہشتی است سر زلف ترا گل گل از نشامی عارض خوبی تو شدہ دیدہ گریاں ز تو چوں ابر بہار است مرا شب بزم تو چہ حاجت بہ چراغست ای ماہ ہمچو مہتاب پریشاں شدہ در سایہ سرو</p>
--	---

صرفیا عارض او مہر جہاں افروز است
روز من تنبیرہ و او ساختہ پنهان عارض

عکس

گر رود جان از تنم جانان بود جانرا عوض
در شب وصل تو گر بهتاب بنود گویم باش
باغبانان غم مخور از قحط باران در چمن
سروستان سرخوش است اما اگر گویم راست
چون بخت بدوسته آن محل شیرین را یگان
آتش گلها بود در سینه و من داغ ها

ورود جانان چه خواهد جانان را عوض
پر تو خسارت آمد ما بهتابان را عوض
آب چشم اشکبار اهل بیت باران را عوض
کی بود آن سرو خسروان را عوض
گر قبولش نقد جان افتد دهم آنرا عوض
در بهارستان عشق آمد گلستان را عوض

بعد خست و جانی ببل باغ سخن
گیست جز صر فی کمون آن مرغ خوش خوانرا عوض

تیر مرغکان که دهمی آب ترا چیت غرض
استی ان کردن عشاق مگر می خواهی
از وجود من مسکین بلاکش یارب
خبر غمزه تو نیز به خون ریزی ماست
عاشق خویشی ورنه در آئینه ترا
از رخ خوب تو صاحب نظران را از من

جز بدف ساختن سینه ما چیت غرض
ورنه خود گو که از من جور و جفا چیت غرض
غیر برداشتن بار بلا چیت غرض
یارب از کشتن ارباب و فاجیت غرض
از تماشای خود ای ماه لقا چیت غرض
غیر نظاره انوار خدا چیت غرض

حلقه سال با شش بران در چود و تا گشت وقت

در نه ای صر فی اندی قد و تا چیت غرض

ای که میگویی که حال خویش کنن بایار عرض
نخچنای یار که فکر حال زار من کند
بر دل از کوه غمش صدمه دارم بلکه بیش
و نه نمیدانم که گرسویش نویسم نامه
ترسم از نازک دلی و بیش که خواهد شد لول
مهربانی را نمی بینم که با آن دل ربا

سینه پر خون کنم یا دیده خونبار عرض
نمی یار که حال خود کنم بایار عرض
نیست یارم تا با و این غم کنم یکبار عرض
محنت بهجراں کنم یا طعنه با غبار عرض
گر کنیش اندک از محنت بسیار عرض
می تواند کرد حال بیدلان زار عرض

قصد آن دارم که نقد جان نثار او کنم

قاصد انقصود صر فی کن با و ز بهار عرض

ایضا غزل

رنجوری این خسته بجانان که کند عرض
گر جان نفریسم به وی این تحفه احقر
یارب به نکالے که فتنم به بخشش خون
حالم شده ذال طره آشفته پریشاں
من نالم و از دردمن اورا خبر نیست
صد قصه پر غصه مرا از غم هجر است
خواهم که به عرضش برسانم غم من

درمانده گئی بنده به سلطان که کند عرض
از مور ضعیفه به سلیمان که کند عرض
خوبباری این دیده گریبان که کند عرض
بایار من این حال پریشاں که کند عرض
با گل الم بیل نالاں که کند عرض
القصه با و غصه هجران که کند عرض
آنانه بود در همه شهر آن که کند عرض

صرفی که کمیس بنده داعی است دعایش

در حضرت آن خسرو خوبان که کند عرض

نیاز بنده با آن شاه خوبان ای صبا کن عرض
بهوس اول به لب های ادب خاک در اورا
جدا از خاک پایش دیده غم دیده خون باد است
بلائی هجر جانکاه است و درد شوق نیز آقا
ز بس غمناکی من روز هجران حاسم شاد است
نگو فاسد بلا و محنت من با سگ کوشش

دعا گوئی است آیین من و از من دعا کن عرض
پس از بوسیدن خاک درش احوال ما کن عرض
نیاز دیده خون بار با آن خاک پاک کن عرض
چه حد من که گویم با وی این درد و بلا کن عرض
عده هم جدا و شادی حاسد جدا کن عرض
منو بیانه حال آشنا با آشنا کن عرض

همه روئی که هست آینه نور خدایش رو

نسب اشتیاق صرفی از بهر خدا کن عرض

بایار چنان حال دل زار کنم عرض
فریاده که تا شیر کند دردش اندک
یارب الم این دل خوب بسته دهم شرح
بے مهری آن ماه به عرضش برسانم
از سینه ریش و جگر چاک نه گویم
فاصله چه بری نامه که خواهم من بیدل
آیا بود آن روز که باد دیده گریبان

نشیده کند گر همه صدا بار کنم عرض
هر چند که درد غم بسیار کنم عرض
با محنت این دیده خوب بار کنم عرض
با جور رقیبان دل آزار کنم عرض
با جریان حزن و دل افکار کنم عرض
خود بیدلی خویش به دل آزار کنم عرض
غشهای دل غم زده بایار کنم عرض

یارب بوداں شب که باں نرگس پر خواب
 خواهم که گریباں بزم چاک به پیشش
 سودی بکند که چه وفاداری خود را
 در ره نتوان یافت در آن خانه که مار بیت
 شوخیکه بے نازک و تشنه آمده خویش

بے خوابی ای دیدہ بیدار کنم عرض
 یعنی که باو سینہ افکار کنم عرض
 با آن مهر بے مهر سنگار کنم عرض
 بار غم خود باد رود و یار کنم عرض
 خوش نصیب که با او غم و تکرار کنم عرض

دشوار نه بے رحمتی جاناں شده عالم
 صرفی بکه این قصه دشوار کنم عرض

ک

حرف الطاء

لا

در راهت ابر نروم شوخ سبز خط
 چوں جانب رقیب میروی کاش میخوری
 دل زنده ابد شده زان محل جانفزا
 در لجه که گشته زان از سر شک من
 دریای رحمت است سر اسر حبيب من
 تفریط در ترسم و افراط در ستم

تیغم بر بزن که قلم میرو و ز قلم
 سویم بود که راه زمستی کنی غلط
 سر برباب زندگیش گشته خضر خط
 پر شک ده از مرزها چشم ن چوبلوط
 اما نصیب است از و آتش فقط
 چشم تراست نه چو میان ت حد وسط

گفتی و هم مراد تو امانی دهی
 صرفیت شادمان بهمین وعده فقط

در عاشقی خط تو مارا نش غلط
 جز قصد جان من زار آن غمزه کی کند
 دل در میان چین سر زلف پر خمیش
 طفل سر شک را که رواں می کنم ز چشم
 مجنون نه بود هیچ من از خیل عاشقانه
 که آب و آتش است گهی شیر و شکر است

قد حدث الثقات علیکم بحسن خط
 آری محل خویش اجل که کند غلط
 منزل گرفته است که الخبیری الوسط
 باشد که آن بروز جزایم بود فرط
 از جنس طیر نیست مساوی همای و بط
 هرگز ندیده ایم نگارے بدین منظر

دور است صرفی دره عشق و عاشقی
 که لطف یار خویش کند فرق تا سطح

ایضا غزل

همه گشتند خاک راه تو خوبان مشکین خط
 و مید از عارضش خط تا کشید آن ترک عاشق کش
 نه دیده ام تازه باغی در بهار حسن چون رویش
 مه من پادشاه نو خطا در کشور حسن است
 به دین زاهدان که ترک عشق آفریده غم نیست
 بخط سبز شد آراسته رخسار گلگونت

غبار آن بود بر صفحه رخسار تو این خط
 ز دیوان ازل در کشتن عشق افکین خط
 گل آن عارض است و سنبش زلف در حسن خط
 بخد مت چون غلامان داده اند اورا سلاطین خط
 که دارد مصحف روی تو بهر نسخ آن دی خط
 به رنگ دیگران رخسار داده است ترنمین خط

خوانان سرش را غالباً صرغی نمیدادند
 که زیب و زینت خوبان بهیض اید ز مشکین خط

گر لب را باده گفتم گفتم ای دلبر غلط
 من براں بودم که ماند جان بتن چون بنیت
 مصحف روی ترا آیات صحت ظاهر است
 کو بمجم کان مه خورشید روی کی میرسد
 ره غلط کردی و افتادی بچاه غیغش
 چون رقیبان بد آموزند و ایم همیش

چون گفتم که مستی عشقش فتادم در غلط
 چون ترادیدم یقینم شد که بودم در غلط
 نسخه حسن بتان دیگر است اکثر غلط
 گریخته افتد تراد در سبزه راه و خور غلط
 از غلط ناکردنت آمد دلا خوشتر غلط
 کی کند ره سوی ما آن سرو سیمین بر غلط

رفتی از میخانه جستی سر عشق از خائفه
 آن یک صرغی خطا کردی و آن دیگر غلط

نست
سیدمیر

حرف الظاء

چو گیر و جابه منبر از برای طعن ما و اعظ
 ملامت کرد با دیوانگان عشق را لیکن
 به منع عاشقی تا چند درد سرد بد ما را
 سبوی باده که بر دوش و گد بر سران بهتر
 بلای عشقم آمد از قضایش طعنه ام تا که
 سرفشک دیده بر روی خجسته چوں مار الضیبت کرد

نما محراب ابرویت که خواهد شد ز جا و اعظ
 اگر بیند رخت دیوانه تر گردد ز ما و اعظ
 چوں تواند برون کرد از سر ما این هوا و اعظ
 که دوش و سر بسیار اید به دستار و و اعظ
 مگر قادر تواند شد به تعبیر قضا و اعظ
 ولی دارد بروی اشک از روی ریا و اعظ

اگر که شود از راحتی کن محنت عشقت
فضیلت با حق عشقم از بدانستی یک از صد

کنز بهر مزید محنت عشقم و محنت و اعظم
بر و عظم خود نه کردی غیر فضل عشق ادا و اعظم

چو می بیند خدای صرّفی از خوابان چکونی پند
اگر بهر خردا گوئی بگو بهر خردا و اعظم

خوش است فصل گل اما جد از یار چه حظ
مرا که سینۀ یار و داغ لاله رخسار لیت
بکام دل چو لبش نیست جام راحه کنم
به ریش خویش نخواهم هر چه که ز عشق
خوش است با ده بکف بر کس باغ و لعل
مگو که صورت زیبایش خالی از معنی است

جد از یار خود از موسم بهر چه حظ
ز نو بهر چه حاصل ز لاله زار چه حظ
جد از لعل دی از جام خوش گوار چه حظ
بغیر سینۀ ریش و دل فگار چه حظ
چونیت شاید مقصود در کس چه حظ
از صورتی که نه دارد بجز نگار چه حظ

بخانه نیست حبیب و رقیب من اینجا است
چونیت گل به چمن صرّفی از خار چه حظ

ع

حرف العین

و

مگو به حجتی زان غمزه زن قتلش شود واقع
اگر خون من بیدل بریزد کار خیر است این
چو ترک چشمش از من برده عقلش بوش وین دل
مهر من با رقیبان دانه بائی خال را منهای
چه حد من که تعریفیت کنم ای آنکه خونخوار است
به شهر عشق و رسم بے وفائی مانده مشهور

که تیغ غمزه بخونریزشش آمد بجهت قاطع
ولے ترسم ز شمشیر آید از چینه چنیں مانع
چه خواهم داد دیگر گر نخواهد شد بدین قانع
به سنگ بدگر تخم نکوئی را مکن ضایع
رسم لطف را مانع فنون جور را جابج
نگشته غیر از این آئین به ملک دلبری شایع

اگر واقع شد از دلدار صرّفی بے وفائی با
چو این با لازم حسنت عیبی نیست در واقع

از خوی بدان سیرت نیکان چه توقع
سامان شد و سر رفت به سودای تو آید
زان طره که جمعیت ز دل با به کمندش

یعنی ز رقیبان تو احسان چه توقع
از اهل محبت سر و سامان چه توقع
جمعیت دلها به پریشان چه توقع

مسیل رخ و خط تونه دارد دل زاهد
متکین دل من که دهد غم سیر می آما

در شوره ز مینه گل و ریاس چه توقع
ایں شیوه ازاں فتنه دوراں چه توقع

صرّفی که ز خود گامی او جاساں بلب آمد

پس کام خودم از لب جاناں چه توقع

ای ز روی آتشیت سوخته جانم چو شمع
اینچسپس کز شوق تو می سوزم از شب تا بروز
تو خوش و خندان امشب مجلس افروز قریب
چون نمی سوزد دولت بر گریه شبهای من
اے که می پرسی ازاں نسبت که من دارم باو
من به سوز عاشقی سرگریم آما ناصحا

آرزو دارم که پیشیت جاساں برافشایم چو شمع
نبیت امیدم که آخر زنده می مانم چو شمع
من به کنج تیره و تاریک گر یا نم چو شمع
هر شبی بر گریه های خویش خندانم چو شمع
هست چوں پروانه جسم من روی جانم چو شمع
از دم سردت بے ترسان و لرزانم چو شمع

آتشی در جانم افروز از غمت و چون کنم

چساده جز سوختن صرّفی نمیدانم چو شمع

سوز و گداز عاشقی پیوسته می باید چو شمع
گر من بسوزم موبهور و روشن شود حالم براو
شکر خدا کرد و وصل او روشن بشی دایم و لای
گر در رخ او عالمی پروانه ساں خواهی ریخت
جمعت امشب مهوشاں لیکن همه خوابان آں
از حال خود گردم ز غم مایل شوی سوی قریب

آرزو ام جز سوختن از من نمی آید چو شمع
در هر سر مو آتشی عشق و ایم باید چو شمع
نور و حالش تا بروز اصلا نمی باید چو شمع
خسار آتشناک خود هر که که بنماید چو شمع
کاں مبر روی آتشی مجلس بیاراید چو شمع
رفتن بیک دم جانب دیگر نمی شاید چو شمع

گر سر به تیغ غمزه ام خواهد بریدن شام وصل

نور حیات صرّفی بالست که افزاید چو شمع

چوں بمن وقت جدائی گفت جاناں الوداع
مردم از غیرت که گفتی الوداعی با قریب
وقت رفتن او سخن با من نکرد از ناز لبیک
در حریم سینه من چوں غمش منزل گرفت
بے رخ او سیر باغ و کشت بستاں چوں کنم

جانم آمد برب و گفتم که اے جاساں الوداع
از ادا معلوم شد که دل نه بود آں الوداع
گفت چشمش با اشارت های پنهان الوداع
ای دل و دیں الفراق ای همه و سامان الوداع
نوبهار من چو رفت ای باغ و بستان الوداع

ایں زمانہ مارا قرآن نیست در ملک وجود | عزم اقلیم عدم داریم یا راں الوداع
 تابہ کے صرفی بلا و محنت ہجران کشد
 خرم آن روزے کہ او گوید بہ ہجران الوداع

ع ح ر ف الغین

اے کہ دارم الف از دست تو بر سببہ چرخ
 نتوانم کہ زمانے ز تو یا ششم فاسخ
 جانب باغ اگر بگذری اے تازہ بہار
 بوی زلفت اگر از مشک و عبیرم برسد
 من جد او بسر کوی تو جاکردہ رفیق
 نقد جاں کم شد و گفت کہ چشم تو ز بود
 شب ہجر است الف و داغ تو ام شمع و چرخ
 اے کہ از ہر دو جہاںم بہ غم نیست فراغ
 بہ تماشا شایہ جمالت شکفد گل گل باغ
 کی ز بوسیدن اینہا شودم تازہ دماغ
 وہ کہ بلبس ز چمن دور در ال منزل داغ
 زلفت در گوشہ چشم تو دلم بہر سر داغ

آن سمنبر چو کشت بادہ گلگون صرفی

چمن از غنچہ صراحی کشد از لالہ ایاغ

تو بہار چہ روم لالہ رخسار جانب باغ
 غیر یک داغ بہر برگ نہ دارد لالہ
 چوں شب بزم برافروخت رخت ز آتش می
 نیست مخلوط ز بوی خوشنت اے گل زاہد
 کہ بہ داغ تو ام از باغ و بہار است فراغ
 دل بصد پارہ و ہر پارہ آن با صد داغ
 ز آتش غیرت تو شب ہمہ شب سوخت چرخ
 مگر از خشکی ز ہوش خلع یافت دماغ

عند لبیاں ہمہ حواسند رفیق نوشن

صرفیا گر گذرد کلونخ تو بجانب باغ

صد بار اگر چہ واعظ بر من زد از زبان تیغ
 خطی است راست تیرت بر دفتر حبالم
 شمشیر کیس بقبت سلم یارب چرا کشیدی
 دل کہ از بہر کشتن من
 چوں نام تو گر فتم کارے نہ کرد آن تیغ
 گر سر کشم از ال خط گو بر سرم براں تیغ
 چوں داشتہ ز مژگان ای ترک جانسا تیغ
 در پہلو بیم شستہ سازد ز استخوان تیغ
 کوہے کشی بہ تیغ منت نہد بجاں تیغ
 دارد ز بہرقت سلم در آستین جباں تیغ
 آن ساعد است یارب با ترک پرفتن من

خنجر کہ در کمر زد و آن کج کلمہ سبب حسیت
چوں بہر قتل صرفی بس بود در میان تیغ

دل ز من برد و جدا شد بے وفا منی من دریغ
ایں گرفتار است بابت کند زلف او
راحت و خوشحالی آمد قسمت اغیار حیف
او خراماں رفت و نہ تو انستم از پی رفتش
درد او دارم درون جان و ز بس دردم بجا
روز و شب جابر در او چوں سگال دارم لے
نئے دل اکنوں در برم نے دلربائی من دریغ
واں ستمکار است در بند جفا کے من دریغ
درد و محنت آفرید نذاذ برائے من دریغ
ز آب چشم خویش در گل ماند پائے من دریغ
نیست آن بیدر در فکر دوائے من دریغ
او سہمے خواہد رقیباں را بجائے من دریغ
در بلا افتادہ ام صرفی ز درد چہر او
نیت او آگاہ از درد و بلائی من دریغ

ف حرف الفاء

ای کہ کوئی سینه ات نیست جانی بے الف
از برم آن سر و رفت اما بجز اللہ بماند
ہمدم من آہ شد تا زدیہ لوح دل رخم
آرزوئی آن قدیم چوں الف در سینه ام
معتدل قدرت نہ چوں سرو و الف نیست و بلند
جای تو بر آستان شان و ز پر پائے است

افسر اقبال اسکندر میں آں خاک پا
ور نہ صرفی بر سر او نیت بے معنی الف

مرا میرا ند آن سگ ہر شب از کوی جانان حیف
بحر دیدار تو پشت دینا ہ من نبود اما
کف پایت کہ نازک تر ز گلبرگ است سرو من
رقیب ظالمت محرم شدہ این بینوا محروم
من لب تشنہ دیدم آب تیغ در گلو اما
عجب جائے کہ بر باران بر وادارند یار آن حیف
بیک موحے کہ ز دریا ی شکم گشت و بر آن حیف
بچشم ماندی و آزرده شد از خار ترکان حیف
ز شد سلطان من بر ہیچ مظلومی بدین حیف
ز گشتم بر و افتادم جدا زان آب حیوان حیف

نیاید جز بکام دیگران صاف نشا طویل

نصیب عشق بازان نیست درد در پنهان

بجانان بیاں سپردن بود مقصود و لم صر فی

بمقصود دل خود نار سبزه داده ام جان حریف

ساقیا چون به شریفی همه شب یار و حریف
او بنام است شریف و شرف و هر باو است
شرف بسکه غبارم بر دوسویش باد
آنکه رسم کرم عام بود خاصه او
اوست مجموعه خوبی و بیاں نمودن کرد
هش از عالم پاکست و در بی عالم پاک

چه شود گر کنیم یاد در اوقات شریف
صورت و سیرت او هر دو لطیف و لطیف
خاک راه طلبش گر شود این جسم ضعیف
چسبند ما که کنیزش بحقیقت تعریف
همه اصناف کمالش هزاران تصنیف
مثل روحی است لطیف آمده در جسم کشف

چسبند کتی صر فی اگر قافیه یابد تکرار

که نیاید به زبان تو جز آن نام شریف

از الف تا ختم در بزم عشق از دلم دف
عکس خوبان عالم را بت شام و لے
شهر سوار من بمیدان غمت در راه عشق
وصف دندان تو گر گوشه ف خوابد
پادشاهان را ز خشت فرش کویت سخت و جاه
در پس و پشت سبزی قدان و باغ کو و تو

بادف و لے جام شوق ایدل نبوش و لا تحف
در میان جان توئی خوبان دیگر بر طرف
باز پائی شوق میرانم غنای داده ز کف
از خجالت باز خواهد آب شد در و صدف
خسروان را بر سر از خاک درش تاج شرف
چون خیال وانی که هست از سرو شمشاد و صف

ترک من جان و دل صر فی بهم دارند جنگ

کز پی تیر تو خواهد هر یک خود را برف

تیر را تو نا صحا را تا بکے با شتم برف
ناوک اورا که افتد در میان جاں و لے
صد بلائی جان براه عشق در هر منز است
روز عقل و دانش آوردم سوی عشق و جنون

قلم لحن ان ینتھوا بغض خم ما قد سادف
ای کشد از یک طرف سوی خود و آن یک طرف
نزد پس ره نه قدم مردانه لے دل لا تحف
حیف ز اوقات که شد در جیل نادان

زاهد از انسانی و لب خشکی از افسردگی
رتبه حسنت بے عالی تر از خورشید و ماه

از بهایم اشتراک از مستبش لب پر زلف
ای پسر آری ای عسکری را تو فرزند خلف

شکر نازت که بر خیل محبتان ناخفته
گشته افتاده است صرّقی در میان آن دو

پیش قدم تو گزیده صنوبر زده است لاف
گر تیغ تو سرم بشکافد چه غم می
چون جان کم نثار تو نه بود عجب اگر
هر گه که تیغ غمزه کشد ترک چشم تو
آب حیات از دلب جانقزای تو
احرام بسته اند نلک آید ملک اگر
خونست دل ز شوق دو چشمش بخرال را

بید از چه رو کشید بر و خنجر خلاف
ترسم هوای تو بدر آید از ان شکاف
گستاخی چنین ز کرم داریم معاف
نبود سپاه هموش و خمر در احوال صاف
مانند در و بادیه بود از شراب صاف
خواهد که کعبه در او را کند طواف
صرّقی گمان مبر که بود ناقص اش بناف

ایضا

بقولای شد ای شیخ عمرت تلف
اگر محتسب بیند آن مغیبه
بخاک درت سوده خورشید رو
بشان جلوه گر هر طرف صد هزار
گریبان جانم از آن پاره است
ز جان من خسته دل بگذرد

بکش می عفو الله عما سلف
بگوید مرا می بخور لا تخف
از آن رواست خالتش بر اوج شرف
مرادم تو نمی دیگران بر طرف
که دایمان وصلت ندارم بکف
خدا نکه که جنانان زنده براف

ح

حرف اتمام چو یعقوب بے یوسف خویشتن
بیت الحزن صرّقی و واهف

در سر من نیست جز سودای عشق
بعد از بی خواهم شدن رسوای عشق
کشور جانش شد پر از غوغای عشق

منکه هستم و اله و شیدای عشق
عاشقم باشد نخواهم ننگ و نام
پادشاه عشق ملک دل گرفت

هر که نتواند چشیدن ز هر غم
گوهر مقصود نماید در کف دست
کی بود محنت کشتان عشق را
راحت خوشتر ز محنت با عشق

صرفیبا از هر دو عالم فارغم
تا شدم دیوانه و شیدا به عشق

هر دم کشم آه و فغان از دست که از دست عشق
از خانه ماندم جدا گشتم به غربت مبتلا
کوئی جنون شد بمنزلم دیوانگی شد حالم
دارم دل این ناتوان اندوه و درد بیکران

دیوانه و شیدا شدم در مانده و حیران شدم
صرفی صفت رسوا شدم از دست که از دست عشق

در آینه رخ خود دیدی و گشتی بخود عاشق
رقیب عشق بازان چون تو خود گشتی چه حد آن
چه حاجت آن که خود باشی اسیر خود که جان من
به پیش چشم آتی روی خود را بین چشم من
تا شکن باب دیده من عکس بالایت
به دیوهای خلاق عشق دارد طسوفه تأثیر
بخود گر عاشقی
بخود گر عاشقی بد با رقیب کنون چو باشی

چه می زبید که باشد با رقیب خویش با عاشق

ندامم عرض حال خود چنان بر تو کرد عاشق
مهر من عاشق لبیلی بنوده غیر یک مجنون
بشوق صاد چشم وصال زلفت مبتلا خلقی است
چو قدول ربایت شد خرامان جانب بستان
که خواهد شد بیک نظاره رویت ز خود عاشق
ترا مانند مجنون آمده بسیر دل زده عاشق
ولی سرگزسته یابی یک چو من زده عاشق
صنوبر گشت با صد دل ترا ای سر و قد عاشق

منے خواہم کہ غیر دیدہ عاشق رخت بینم
چسکو نہ اینہمہ بار بلا سے عشق بردارد

فلے بر نہ دیدہ بلا سے خویش ہم وارد دہد عاشق
کہ از معشوق خود ہرگز نہ یابد مدد عاشق

رقبہ کش گرنہ بامن نیک خواہد بود بدگو باش

براہ عشق تو تو رفیق یا فہیم رفیق
رہ دلاز فراق تو ز شوق شد کوتاہ

اگر دہیم دریں راہ جان زہے تو رفیق
دریں بہت مرا شوق تو رفیق و شفیع
کہ گفتہ اند دلا الرفیق ثم طریق
کہ جاے چہ کہند فہم نکتہ اسے دقیق
کہ نیست بیج مقلد جو صاحب تحقیق
بغیر تفرقہ حاصل شد در بیج فریق

منہ براہ طلب پائے بیخیم جاناں
مکو کہ عقل کند مشکلات عشق آسان
مجھو ز شیوہ ز اہل طریقہ عاشق
بہ فرقہ فرقہ رسیدم و جمع اہل صلاح

بیاد لعل تو ریزد ز دیدہ در صرّی

و لے ز خون دل آں در شدہ بزرگ یقین

اتاب سے تر ابرخ آتشین عرق

یار ب بروی چشمہ مہر ایں جہان بست

بالای عارض تو عرق تانشتہ است

سر بر کشیدہ لالہ تر در دم از زمین

اے پر عرق ز بادہ شب بزم عارضت

بر برگ لالہ قطرہ شبنم نظارہ کن

جام در آب و آتش از انروی این عرق

یا قطرہ قطرہ بر رخ آں مہ جبین عرق

بر صفہ صفات شدہ بالانشتین عرق

چوں ریخت قطرہ درخت بر زمین عرق

ستمعیست اشکیا رازاں آتشین عرق

یعنی بروی لالہ غداراں بیس عراق

از دیدہ کاسہ کاسہ چو صرّی خویم خون

اما قدح قدح کشید آں نازنین عرق

تانشتہ بر مہ رخسارہ جانان عرق

جبرتی دارم کہ چوں پرویں بروی مہ

گر عرق شد ز یور حسنت عجب مژدہ کہست

عطر گل رویاں گلاب آمد لے در بوی خوش

آبروی چشمہ خورشید دیدم آں عرق

چہیت پرویں بر رخ توای مہ تابان عرق

در بنا گوش جمالت چوں در غلطان عرق

از کلابت کم نیامدای گل خن ایں عرق

قطره های آب ریخته نیست بر رخساره ام
آتش از غیرت افتاد است در جام شراب

بلکه این بیمار کرد است از تب بجزان عرق
چون کشیدی دست من در بزم میخواران عرق

نیست شبم بلکه پیش عارض او صر فی
بر رخ از شرمندگی دارد گلستان عرق

شب بجز آن چنانم آب شیش را بجان مشتاق
چه پرستی که چونت اشتیاق من بدیدارت
چه حد دیده امی که مشتاق رخت باشد
بهار است ای سهی قد جانم گلشن گذاری کن
چنانم آرزو مند گل اندامان شب بجزان
جهان تیره و تار است بے خورشیده رخسارت

که نبود تشنه حشر آب کو شراب جان مشتاق
فوت خود فرما که چون باشد تن بجان بجان مشتاق
بخاک پای نیت این دیده های خون فشان
تشریف قریب است هم زمین و هم زمان مشتاق
که گلهای بهاری است بگل درختان مشتاق
نما خسته بدیدارت همه خلق جهان مشتاق

بود مشتاق آب آن مایه کافند ز دریا دور

و صر فی زلال وصل اورا پیش از ان مشتاق

ساز جز بدل خویش منزل غم عشق
همیشه با غم عشق است شادمان اما
رسید عشق و قدم ماند در حسرتیم دلم
همیشه باد دلم در گذر آتش عشق

بمعشوق کوش که خوش عالم عشق
خوش آن دلم که دمی نیست غای از غم عشق
کشاد صد در دولت زمین مقدم عشق
مدام باد و چشم پر آب از غم عشق

چنان تو همدمی عشق خو کن صر فی

که عشق همدم تو باشد و تو همدم عشق

چنان امروز دارد آرزوی کویت این مشتاق
محمد نامی و یوسف ایقا عیسی دمی ایجان
بصد خورشید روز تیره اما کی شود روشن
نشین با مردمان دیده ام در پرده چشم
مثال بیدلان خوبان دلبه آرزو مندش

که فردا دوزخ باشد فردوس بر مشتاق
بسی نبود اگر باشد نزار روح الایم مشتاق
بیک پر تو ز رخسار تو ایم ای مر حبیب مشتاق
جو اهل انجمن میں مردم خلوت نشین مشتاق
چو ارباب نیاز اور بستان نازین مشتاق

ملا یک منزل او بر فلک خواهد بند چو خورشید

که اهل آسمان او راست چو اهل زمین مشتاق

مراد جان و مقصود دل بجای به وصل تو

دل غم دیده صرغیت چو جان مرز مشتاق

بر فلک آیم رود هر لحظه ای ماه از فراق

چو فراق تو بروی از ملک هستی وادی است

همنشیت شد رقیب و من به هجران مستکمال

آرزو دارم که پیشیت جساں دهم روز وصال

سینه مجروح و دل افکار و حسرت پر خون مرا

گر چه کاهی را نباشد طاقت کوه و لعل

و نه اندام چو کیم آه از فراق آه از فراق

لاجرم بروم به ملک نیستی راه از فراق

گاه در بر بادم از رشک وی و گاه از فراق

جملتی در گشتم یک چند در خواه از فراق

باشد ای جان از فراق شست و آلود از فراق

کوه غم دار بدیم با این جسم چو گاه از فراق

بسکه صرغی در نظر نقش تو دارد روز و شب

گر چه دور است از نوا نای است آگاه از فراق

هر گز غم نهم ز سر خویش بار عشق

گلهای آتشین بود این در غم های دل

دلهاست چاک چاک پر از خون دانه ای

گر ناله با چو تبسّل از آن گل کنم چه غیب

بے اختیار شد دلم ای شهسوار حسن

بگذر ختم بهوت و هجران جو ز رو لعل

ای قصه خوان حکایت اصحاب کعب چند

سینای از اجل بمن نافتوا رساند

کار نیست عشق و دهم سر بکار عشق

گلگل شکفت باغ در بهار عشق

تو به بهار هستی و آن لاله زار عشق

چو خار طاعت است در دلم از خار غم عشق

دادم غم آن دل بکف اختیار عشق

شکر خدا که کم نه بر ابد عیار عشق

ای من سگ که کند جان نثار عشق

پیک غم که آمده است از دیار عشق

صرغی بهر دو کون بس است آبرو من

گرفتم که بر رخسار بود از بگذار عشق

جز در حریم دل نه کشاد است بار عشق

کار تو قصه جان من و من بکار عشق

هر کار و ان غم که رسد از دیار عشق

خواهی بجرم غم عشق کشت ترک من

شادم که کس مگوی که نشناخته مرا
در باغ عشق اگر چه خلد خسار و جگر
گر صادقی مدار بدل زنگ رنگب غیر
کز ترک آشنائی یاران مرا چه غم
عشق است یار صرّفی و صرفیت یار عشق

ت حرف الکاف

مگر جانان من ز دانه سرستی گریبان چاک
عزیزان او است اکنون یوسف گل پیرین لیکن
لیم صبح چوں بوسی ازان گل پیرین آورد
دل پیش مرا از تیغ عشق و خنجر شوق است
خوش است از چاک سینه دل که بهر دیدن او را
جگر بخون و دل مجروح و جان افکار چوں بنور
که شدستان جام عشق را پیرایه جان چاک
بمحمد الشهداست کس نیفتاد است بدمان چاک
زدان شوق جالش جامه را گل و گهستان چاک
هزاران پاره و پاره اش را هم هزاران چاک
مهر من روزن کاشانه سینه شده است چاک
که دارد ترک من زلف تیغ حزین چاک

نهان میداشت داغ سینه را در پیرین صرّفی
در یغاکشت ناچو لاله زد گریبان چاک

گر داغ عشق گل رخ خویشم کند هلاک
چوں بر زمین و زیر فلک نیست منزل
تیغ که ترک چشم تو از غمزه بر کشید
در داکه از فراق لب جان فرست تو
صورت نیست حرف محبت به لوح دل
کشم رنگ شراب ز لعلت چنانکه هست
چوں لاله باز سر بهوایش کشم ز خاک
زیر و زیر زمین و فلک گر شود چه باک
دل پاره پاره دارم ازان سینه چاک چاک
عشاق را رسید بلب جان دردناک
این لوح تا ز نقش دو عالم نه گشت پاک
خواهم شد از رفت سرم سایه ز تارک

صرّفی جواب گوی که عشق است دین من
در خاک چوں سوال کننت پس از هلاک

البیضا و دیگر

چو گفتم خواهم از دست عیّتی قتل خود ای بے باک
خرا ماں آمده بردی دل از خلقی و بگذشتی
مجبلی که دارند آرزوی قتل و خسارت
نمی خواهم اینیست جز خیال تو شب بچرا
سمندت گرنه آزار کشت ای شهسوار من
بحمد الله که نقش صورت خوبان دیگر را

به تیغ غمزه خورم رنجی در دم ز سپه ادراک
نه دیدم مثل تو سرف بره و لبی چالاک
پس از مردن نمیخواهند جز شلخ گل بر خاک
بجان دردمند و سینه ریش و دل غمناک
سرم روز شکارت باد او نیز از ازان و تراک
ز دیده شست و شوئی آب دیده بر دیپاک پاک

از آل لب های شیرین تا جدا افتاده ام صرّفی
بکام من در هر قاتل آمد تلخ تر تر یاک

چون ز داغ خنده به ریش کوه کن شیرین نمک
خوایم نوش از لبش لیکن بجا شوری فلک
کم نخواهد در ریش دل از خنده اش
ای که خوانی نعمت روحانی آمد حسن تو
تا نمک بنود چگونه دل بر دحسن بتان
گرچه بسیارند ماه من بتان بر چین و

کوه ازان در شور آمد هست در کان این نمک
تعبیه کرده است گویا در امت شیرین نمک
کی تواند داد در ریش را لشکری نمک
از ملاحتها که حسنت راست بر خوان من نمک
حسن را آمد من موجب تر نشین نمک
نیست مانند تو در حسن بتان چین نمک

تو بر نمک یک از شکر شیرین تر است
و عجب صرّفی که یارب چون شده شیرین نمک

حکیم عقل اگر چه در دلم تنگت آرد شک
کس گر شک بدیدار خدا دارد درین عالم
بجالت های اهل عشق دارد شیخ رسوایی
چون اید شک برین عاشقی دارد باد من شین
کس کاندرو وجود هر فروشن یقینی نیست
چون صحرای یقینی نیست در حقیقت عشاق

چو سوسطانیان اما درین شک نیز دارد شک
نمادی مظهر نور خدا رخ تا گذارد شک
چنان شک مگر که سر تا پا ازان بیدار شک
که او یادم نشین خویش آخر می سپارد شک
که بیند و طاعت را در آن هرگز نیاید شک
عجب بنود که شیطان بر دل او می کارد شک

یقین دارم کہ خواہد مرد صر فی بے رخت پس کن
رقیب بد گمانت این یقین را پیشمار و تشک

بہ مطلوب ارنہ واصل گشتہ و سلاکت چہ خوش حجبی است طوف کعبہ و صل جہا لک در مہا لک در رہ عشق گر فتی ملک دل را ملک جہاں ہم بلا و درد و محنت در رہ عشق کے را خواجہ احرار گویند کثر بار محنت پاک طینت نہ در کشف کشف آیت عشق	عسل الشد بجد شہ بعد ذاکت نہ احرار می دریں حج نہ مناسک اجل مسکین ہلاک این مہا لک بہ غم ہاے تو محصور این مہا لک بے مشکل سلوک این مہا لک کہ محلو کست اورا عشق مالک نباشد کار ہر حجام و حاکم نہ درک آن نواں کردانہ مدارک
---	---

بہ تحریر بلای صر فی افتد
ز حیرت خامہ از دست ملایک

از خیال دانہ ممال و سر زلفت ملک من یقین دارم کہ نبود جز گمان آن میاں تو نہاں در خانہ مانند نمک در کان ولے گرچہ صد جورم کنی ہرگز نگیرم ترکش تو غنیہ پر خوں گل گریباں پارہ لالہ داغدار چوں اسیر عشق آن یوسف رخسار یعقوب وار	ساختن تسبیح دعا گو یان تو یعنی ملک در گمان من ہمہ اہل یقین را نیست تشک در ہمہ بازار شہور ہی از تو ای کان نمک لے دل سخت تو نقد عشق را سنگ محکم در گلستان بیغم عشقت نہ یاد هیچ یک از زینجا صورتاں کی گوش دارم نہایت لالہ
--	---

گر رود فریاد یارب ای من صر فی بچرخ
جز ہماں نتوان شنید از گنبد سیر فلک

بہر غم دید لطف یار اندک جفا بیت کہ چہ بسیار است شاد م غم و درد من دشتہ بسیار بہ تیغ کینہ از صد پارہ سازی	ولے نسبت بہمن بسیار اندک مکن این لطف را نہ نہار اندک قرا و صبر و این بسیار اندک رقیبت داند این آزار اندک
---	---

چہ سود از گریہ بسیار صر فی
کہ کردہ در دل تو کار اندک

ایضا غزل

غم بدل دادی و گفתי الهی با من ترک
 نعمه مرغان قدسی وصف دایم زلف لشت
 زان نمک های که در خنده لب لعل تو بخت
 گوش از در بنا گوشش اینچنین آذوقه کشت
 در فلاح عاشقان که ناصح اندازد شک
 کاسه سرگرتهی دارد نه سودا بیت چسرا

دل ز بهال بشنید و گفت امانه تنها خوشترک
 ای به ذکر دانه رخسار تو تسبیح ملک
 جهان من افتاده شوروی در دل کان نمک
 یاب و در آمد چو این غمهاش کفتم یک بیک
 غم نه دارم چوں یقین ز ایل نمیکرد و در شک
 ایچونه در ناله فریاد می باشد رنجک

صرّفی بیدل که دارد کلبه در کوی دوست
 سایه دیوارش افتاده است بر بام ملک

ل حرف التّلام

عالمی را بقت رشت گرفتاری دل
 زار می نالم از این غم که دل من زار است
 چو دلم در دو بهماں جز تو ندارم یاری
 ترک آیین ستم کن چو ستمکاری تو
 طالب لشت دلم لب کن اگر خا طرتو
 غیر بار غم تو بر سر دل نیست و ل

چون صنوبر شده قد تو زیاری دل
 رحم بر ناله زارم کن و بر زاری دل
 گو تو جانانه کنی پس که کشت یاری دل
 نتوانست پس آمد به وفا داری دل
 نه کند میل چه حاصل ز طلب کاری دل
 غم کسار می که نه دارد سر غم خواری دل

کوه غم بر دل تو نیست گراں لے صرّفی
 قطع صحرا می طلب کن به سبکبازی دل

لے طیب دل عشاق شنو زاری دل
 در غمت کار دلم غیر جگر خواری نیست
 چوں گرفتار غمت شد دلم آساں نه بود
 دل به کوی تو بهم دور و لب کن چه عجب
 دل بسانه غم لشت مناعی ارزاں

که تو نمی آنگه کند چاره بیباری دل
 ده که خوں شد جگر من ز جگر خواری دل
 لبیک در مانده ام آخر به گرفتاری دل
 که تنم هم رسد انجس به مدد کاری دل
 چه عجب گریه کنی میل خسریاری دل

بسکه دل ما ز لبش چوں مگسان فکری کند | دهن یار به تنگ است ز بسیاری دل

صرّفی چوں بشب بجز بلا زور آورد

در چنین واقعه و کرد و نمیش یاری دل

عاشقی را که ز دی تیغ نواں گفت بخیل
کویت از فیض و فتوح است همه مالاکال
روی زدم که کبود است ز سنگ شمت
خنه گم نگرد و گرد به بسیار بس
ناج عزت بسم خاک مذکت ز درت
جاں به اندوه غمت بود کفیل دل من

جاں که بے تیغ نه داد است بخت و دل
چند حاجی بره کعبه رود بیل بیل
جامه بجاں زدم از مانع غم در غم بیل
همه از لطف تو دارم چه کثیر و چه قلیل
ای عزیزان جهان بر در تو خوار و ذلیل
دل چو بگر سخت دران زلف گرفتند کفیل

چیت تاخیر مردن ز غم عشق کنی

کار خیر است و بخیر آمده صرّفی بخیل

رویت گل است و زلف تو سبیل باغ دل
جا کرده در حریم حل من تو سی و بس
هرس بوصل لاله رخسار شادیاں و
فارغ ز چشم ز کسم و از پیرایه گل

از سبیل و گل تو معطر دماغ دل
و ز هر چه هست غیر تو دارم فراغ دل
زین قوم نیست حاصل من غیر دماغ دل
ای آنکه نیست غیر تو چشم و چراغ دل

صرّفی که از صنوبر و شمش و فارغ است

آمد خیال قدر تو عشق سرو باغ دل

آن گل که بے رخسار نکند سو بے باغ دل
در راه شوق از شب تاریک غم پیچ پاک
زلفش که رسم دارد از و مشک بوی خوش
از جلوه مان شاد گل در حریم باغ

دانش بگل نهاده نهادم بدماغ دل
چوں دارد از خیال رخ او پیرایه دل
دارد هوای بوی از و درد دماغ دل
دارد بسیار لاله غنّداران فراغ دل

از کوی گل رخسار چو سیج و زیده است

صرّفی شلفه است از ادا باغ باغ دل

خوشم که گشته ام از ضعف تن خیال بشال
شب فراق تو روز وصال را دپے

که تا بخاطر تو بگذرم مرثال خیال
شب فراق تو روز وصال را دپے

نزد بعین کمال دولت خویش
وصال تشّ محال و پستی تسکین دل
چهره جستم بر و بال و پیوی در عشق
بنان باقد خود با صنوبر و شمشاد
همیشه ز آتش هجر تو عین سوزم
اگر بقول رقیب سنگم بکشی
اگر دلی بچهاں کم شود نرا گسپرند

خدا همیشه نگه دارد ن زمین کمال
کنیم فرض که فرض محال نیست محال
که هست و امنم از سیم اشک بالمال
که نیست تازه هسالی چو تو باغ جمال
بزن بر آتش من آبی از زلال وصال
نواب آں بنود بر رقیب تشّ و بال
چرا که زلف تو بر بدن دل عدال

جفاکش بره عشق باید ای صرّفی
اگر تو عاشق از جور یار خویش منال

از ره دیده خیال تو گذر کرد بدل
تیر مرگان تو رفت از دل و جا کرد جبال
از ره لطف چو بر دیده من ماند قدم
وہ کہ نادوخت یک چاک تیر مرزہ ات
دل کم خون غمت اساخت بجایم ممکن
نیست جز سوخ بدن از سفر تن حاصل

پس از یں رگد رم عشق اثر کرد بدل
ناوک طمره ات از سینه گذر کرد بدل
دیده از مقدم دلدار خبر کرد بدل
خبر عشق تو صد چاک دگر کرد بدل
جان دهم در دوام منزل اگر کرد بدل
در ره عشق تو خواهم سفر کرد بدل

صرّفی از عشق رخت دیده دل روشن رخت
پس در آئینه روی تو نظر کرد بدل

تعالی اللہ کہ رخسارت شکفت از تاب گل گل
به گشت گل چو سبوی باغ رفیع سرو ناز من
بر غم اہل قیل و قال ای مطرب بوصف می
پہی جام ملے جان برب آمد این تامل چیست
او ان عشرت و بزم لطیف و ساقی گل رخ

تیر از طایران قدس چوں جبریل صد گل
شکفت از خرمی گل باغ بلخ و بلخ ہم گل
کن آسنگ سرودی چوں صراحی گویند قل قل
چہ تاخیر است ای ساقی کرم کن بے تامل
بگو مطرب کہ میگو صراحی دمبم قل قل

برہ عشق آن چاک سوار نشد در و صرّفی
رفیق خاکساران است لطف صاحب دل

شفای ماست بہ دیدار جہاں فزای خلیل
بہ می شقای علیل است بے نقای خلیل

دل پر آتش من گلشن از خیال ویت
رسیده اند بمطلوب خویش از دل و جان
اگر به تیغ جفا جانستند شش ہوس است
چہ مدبند کہ ہمز انویش تو اند شد
خلیل جا بہ دلم ساخت بلکہ در جان ہم

کہ گلستان شدہ است آتش از برائے خلیل
کہ بہت کعبہ مقصود در انہائے خلیل
منم کبیکہ بجاں سے کشت جفا سے خلیل
مرا چو دست دہد سر ہم بیالے خلیل
وگر چہ گو نہ گزینم کے بجائے خلیل

چو نسبت غیروی از کعبہ جلوہ گر صری
بہ گرد کعبہ نواں کشت دیہوئے خلیل

از نقاب غنچہ ظاہر شد رخ زیبائے گل
چوں بقای موسم گل چند روزی پیش بین
لالہ جز لعل زد در صحن بستان چوں بروں
گل بجنبہ از صبا کردہ است اشارتہا نیاز
در بہار حسن چوں دے تو شکفتہ گل
چوں نقاب تو بتوشی غنچہ بر رخ پردہ چند

لیک در روی جمال تو کرا پروتے گل
چند روزے میتواں بدون بسو در پای گل
آمد از خرگاہ غنچہ شہادہ رعنا سے گل
غیر بیل کے نفہمیدہ است اشارتہا سے گل
ای عرق ہر روی تو چوں شبنم بالے گل
اے ترا پیرائے چوں جامہ یکتائے گل

غیر سودائے تو در نسبت صرفی را بے
بیل شوریدہ را در سر بود سودای گل

مرا نہ ہم فراقست و نہ امید وصال
ز بسکہ فارغم از ہجر و وصل ساختہ عشق
دے کہ یاد تو کردم بر رسم از دو جہاں
ز غنچہ دل من ایں چنین بر از خون
چگونہ شرح دہم حلے نئے کہ من دادم
اگر بشور و سرورم و گر بہ محنت و غم

کہ کار عشق چنین است چوں رسد بکمال
مرا نہ فرقت تو نیست پیچ و ملاں
خوش آنکہ یاد تو کردم دہائیس او مہ و سال
کہ از شراب نعمت شیشہ است مالامال
کہ در بیان چنین حالتی است ناطق لال
بیاد و بر خویشم ہمیشہ در ہر سال

بعالمی است ز عشق تو منزل صرفی

کہ نزد آں دو جہانست مثل خواب و خیال

علیم اے ناصح مکن گروادہ ام با یاد دل
زاں ہے ترسم کہ خواہد شد دل از آتش لقب

گر تو ہم سے بینی اور امید ہی ناچار دل
ورنہ سہلست گزینہ جو را و کشت از ار دل

بر من آسانست جان کنان ز عشق او دلی
ز ابدان راتن به کار و عشق بازان را دل است
چون دل من رفت در زلفش دگر پیداشد
چون دل مارا بودی سرو خوشش رفت از من

مشکل است ای دوستان بر کنان از خط اول
کار تن سودی نه دارد گر بود بی کار دل
نه که گم در هر خم زلفت نه بسیار دل
نیست بیست بیست گم بکساری صنوبر و ار دل

عاقبت بے اختیار چوں ز تو خواهد رواند

خود تو بے صر فی بسیار خوشی بسیار دل

بے که تا گوش تو افتد پریشان کا کل
در گشتان جمالت بودی تازه بهار
غالب بر سر است ای آفت جان طومار است
کا کل خود به نمودی و دگر پیدا کرد

گوش کن جان پریشان مرزا کا کل
لاله رخساره و سبیل خط ویرجاں کا کل
بهر تقوید ز چشم بد دوران کا کل
فدیه بار از سران بهر دل و جان کا کل

ما چو صر فی شود احوال جهان دیگر کون

گر چه آشفته کنی زلف و پریشان کا کل

رقیبان را ز کوئی یار دور انداختن مشکل
گرفتاران عشق و درد مندان محبت را
چو عشقت جان ستانست از نفس آن مبیند
در ایام سپاه غمزه و ناز تو خوابان را

اسیران را بایں قوم خفا جوین حتم مشکل
و خود بگذاشتن آسان بخود بر ختم مشکل
که باشد بر چشمتن پرواں جان ختم مشکل
لواست و بری در ملک حسن افر ختم مشکل

جہاں بے پیر و رخسار او تاریک ای صر فی

لقاب از آفتاب روی او انداختن مشکل

تن اسیر محنت بحران و مامشتاق وصل
طالبان وصل را باید گذشت از هر دو کون
که به وصلم نیستی به پیرا نیست خوشم
نه هر هجران را به کام خویشش دارم آرزو

فارغ از مادتن ما جان با تفریق وصل
غیر از بی کمال از ل نداشت در ایاق وصل
من بجان مستم ز عشاق تو نه از عشاق وصل
تا کله بایم به تقریبه پس تریاق وصل

با فرقتش صر فی ناچار با بیست ختم

چون کند طاقیت ما کوته است از طاق وصل

چون مرا از روز قسمت نیست استحقاق وصل

تن اسیران در دهم با شتم بجان مشتاق وصل

بعد عمر دیدمت اما قسیم با تو بود	بر چنین وصلی ز غیرت چون کنم اخلاق وصل
گر نخواهد خاطرت جز محنت چه جویم	زهر بهجرانم بود شیرین تر از تریاق وصل
دشمنه و جانم الهی بگسل دست اجل	گر بکار آید پی شیر از ه اوراق وصل

کی تو اندواد صرّفی دولت و مسلم فلک
چون ز بام قصر گردون زیر آمد لاق وصل

م حرف المیم

اجل را در بلائے بهجر با خود مهربان کردم	پس از دیدار یارش وعده تسلیم جان کردم
امان از دخل شادی یافت ملک دل بکمال شد	بسلطان غمت ای ملک را دارا لایمان کردم
فلک یاور نمی گردید این بلا هم نمیکند من دارم	به ناوک با محی آهش یک یک خطر نشا کردم
دل خود را بخوبان ستمکار حیف آیین	نه دادم تانه با صد جورش اول امتحان کردم
جگر را پاره و دل را فکار و سینه را پر خون	بهر نوعیکه مطلوب غمت بود آنچنان کردم
خضر شد طالب آب حیات از چشمه جود	من از تیغ غمت تمنای حیات جاوداں کردم

مرا ماند و روان شد سرو من چون دل باودادم
دل و جان را هم ای صرّفی به دنیاش روان کردم

در راه عشق نام سلامت نمی برم	بدانم چنان بقیامت نمی برم
مار از اهل صدق ندانند روز حشر	تا داغ او بینه علامت نمی برم
گو عقل کن ملامت ماکر جنون عشق	حظ تمام جز بسلامت نمی برم
دخت وجود را چو بملک عدم کشم	از کوی دورت بار اقامت نمی برم
قد قامت از مؤذن اگر میرسد گوش	تا سجده جز با آن قد و قامت نمی برم
اسرار باطن خم می کشف می کنیم	اما چو شیخ نام کرامت نمی برم

صد بار تو به صرّفی اگر می کنی ندانی

هرگز با و گمان ندانم نمی برم

دلم صد رخنه کردی تا مگر بیرون شود مهرم	ندانستی که از هر رخنه افزون شود مهرم
--	--------------------------------------

فتد در خرمین خورشید و انجم آتش عشقت
پیر از فرما دگر در کوه بر مجنون شود مایمون
چنانم پر ز مهر او که گرسنخ ز ند مهرم
چو تیغ جو و پیکان جفا بیت جالف سزا آمد
در ایام حیاتم آ که از مهرم نشد آنم

چه غم گم اول از مهرش دلم محزون شد الهی
که آخر مایه عیشش دل محزون شود مهرم

اگر بر تو فکن در طارم گردون شود مهرم
چو پید آذر در کوه و در مایمون شود مهرم
رواں از رخم تیغ او بجای خون شود مهرم
نور خود فرما که از بیداد کم چون شود مهرم
از غم مردم مگر معلوم او اکسوس شود مهرم

جسلائی دیگر از گرویش دارند چشمانم
اگر گردون سخا بد گشت گریه و کعبه گویت
بسته شد آفت دینم که ایمان پیش او کفر است
نخواهی در جهان اسباب جمعیت نه جمعیت
گریبان خاک ازاں صبح است که دست فلک کو
و مادام حیرتم بر حیرتم افزون شود در عشق
ملک را رشته تسبیح از ز تار زلف او است
مگو واعظ که روزی خواهی از رندی پشیمان
ز من عالم چه می پرسید کاندز بلبل و حیرت

ریش دارد صفائی دیگر از جبار و سبزه گانم
به آه خویش از سیریکه دارد باز گردانم
بسم الله که بار آورد آخر نفس ایمانم
اگر ناصح بدانی لذت حال پریشانم
شب وصل آمد من بانگ دست و گریه
چو حیرانی است کارم من بکار خویش حیرانم
باین زمار اگر ایمان ندارم نامسلمانم
نخواهی دید در روز قیامت هم پشیمانم
چنان غرقم که حال خویش را خود هم نمیدانم

زیاران محبت گشت خاک گوی محنت گل

وزان گل دست حسرت ساخت صوفی جوهر جام

وصف حسرت بصدر کتاب گنم
آه آتش فشان ز دل بکشم
گر بسیار قید بر خشم
بر دورت جا اگر توانم ساخت
کف دریای من بود مهر
چه عجب کز کمال ضعف بدن
رخت هستی بدست پیر معان

غمره و ناز باب باب گنم
چشمه مهر را شراب گنم
مردود در خاک اضطراب گنم
تکیه بر قرص آفتاب گنم
عالم از گریه چون پر آب گنم
جای در کعبه حبس گنم
رهن یک جیره شراب گنم

غرض من بخواب دیدن او است
صرّفی آن دم که میل خواب گشتم

ساقی برو که از دل دیوانه سوختیم	آتش زدیم در می و چپ نه سوختیم
پروانه وقت سوختن آید با اضطراب	ما مضطرب نباشد مرده مرده سوختیم
ویران ز آب دیده خود خانه ساختیم	وز سوز سینه خانه ویرانه سوختیم
جبرئیل آمد از پی تسکین سوز ما	او را بیک زبان چو پروانه سوختیم
در پاچه با جوشش نیا مد که از دمه	در سینه صدق در یک دانه سوختیم
از تنه با و مرگ نخی مرد آن چرخ	کز آتش محبت جسانانه سوختیم

با آتشیم هر که بگشت بمنشین
صرّفی چه آشتا و چه بیگانه سوختیم

چو خرم بے گنه ریز و شهید او گوئیدم	بخون ناحقش شهرت بے خواهم بشوئیدم
بصحرای غم جوینم ام آواره خواب شد	چو من گم گشته عشقم بجوئیدم بجوئیدم
بزم عشق عود و نغمه شوقی جهان سوزم	ز بزم من بسوزند ای حریفان که جوئیدم
اگر از وعده دیدار حرفی او نگفت اقا	شما هر تسلی از زبان او بگوئیدم

بود کما سنگدل آهی کشد از مردن صرّفی
چو میرم از غم او بر سر کوبیش بگوئیدم

با دست شبی نشسته بودم	وز زحمت غیر رسته بودم
جام خودی و شراب سستی	این بخت و آن شکسته بودم
آثار رقوم خسامه و صانع	از لوح وجود نشسته بودم
پیوند دلی که بسته و اوست	از هر دو جهان گسسته بودم
پروانه کتاں به بال همت	زین دام فریب بسته بودم
جانرا که سپرده ام نمین است	عمر دلی که بعشق بسته بودم

فارس ز دو کون به چو صرّفی

در کج عدم نشسته بودم

جابه درت رقیب را پیش تو اعتنا رهم	دور فلک به کام او گردش روزگار هم
-----------------------------------	----------------------------------

روز من از غمت سیه گشته و لای سید یازان
وعده وصل میدی لبیک و فغانیک
محنت و غم نصیب من عیش و طرب رقیب را
گر یه من به کوته تو بخت آبرو من
در دل سخت تو اثر سنگ و لایمیکند

موی سیاه من شود دیده اشک بارم
در فراق تابی که محنت انتظارم
حیف که بر مراد او دولت وصل یارم
زار و نزارم از غمت در نظر تو خوارم
نال و ماله من من گریه مرز زارم

هر که اسیر عشق شد جان به غمش سپرد و رفت

داده قرار بر عین صرّفی بے قرارم

بر خیز تا ز دنیا و عقبی بروں رویم
زین خاک داں که نیست مقام مجروح
جاذب قضای وحدت ذاتی کنیم پس
هر جا که گردش فلک دیوں اثر کند
پای طلب به وادی دیدار کی نهیم
در عرصه حقیقت هستی قدم نهیم

یعنی ز تنگنای من و ما بروں رویم
از کسوت و کون مسرت بروں رویم
از سنگلاخ کثرت استماروں رویم
پایر فلک نهاده از انجا بروں رویم
از پای و خطای مردم دانا بروں رویم
از وادی حقایق اشیا بروں رویم

مار از ما بروں نه بر دنا فیه شکوک

صرّفی براق جذب کجا تا بروں رویم

عاشقان فارغ از خسرو دایم
نزد عشق نه دارد اصلا فسق
عشق هم جانستان و هم جان بخش
شهر دل را خراب کرده غمت
ای شمع حسن در زمانه دلست
گشته دلست زنده جاوید

لایخافون لومته اللایم
عالم از اتمی امی از عالم
ایں دو وصفش بیکدیگر لازم
حاکم شهر است بس ظالم
عقل محکوم عشق و او حاکم
عقل را شک دران و دل جانم

نظم صرّفی به وصف دلبر بارت

آفرین صد هزار برناظم

تا ترا عهد شکن دانستم
کاش که ناصح من دانسته

جسامه بر خود چو کفن دانستم
آنجکه از طرز تو من دانستم

گوهر اشک من و خاک درت
بحیال قدر و دمی چمن است
نغمه را که بسیار تو نه بود
نتوان کام گرفت از دهن
دل را بود و نشدم آگه از آن
سختش بهر بیا کام به رقیب

قیمت در معدن دانستم
حکمت سر و دهن دانستم
کسترا از صوت زغن دانستم
سر تنگی دهن دانستم
کار آن نادره فن دانستم
عرض او از سخن دانستم

توبه تو میرسد ای صرغی غم
حاصل دیر کهن دانستم

چاه ساز آمد که دوز و جامه صی پاره ام
خاز چشم پر است از شعله های سوز دل
بمحو موم از آتش شوق جالت شمع من
در ره شوق خیال آفتاب نار صفت
غم به دنبال من است افتاده در بهر وجود
بیندانی های خویشت عرض کردم بار

جامه خود پاره کرد و در گذشت از چاره ام
گرفته پوشید دیده سوز و عالم از نظاره ام
آب گرد و گردی باشد چون سنگ خانه ام
شب ز بهر رهنموی بس بود سیاره ام
می کند آخ به صحرای عدم آواره ام
و نه نمیدانم چرا بنواختی یک باره ام

گردنت خواهد شراب ای شیخ شهر از من بنوش
بمحو خورشید من صرفی میبخش آره ام

در دمی کاین نامه مسی که دم رقم
هر قسم که خواهم ظاهر شد
محو حرف اشتیاق از لوح دل
در بلاست محب و حکمت مایه بود

کان یجری الدمع فمروجا بدم
کان یجوا و معی ذاک الرقعة
لیس لی و معی و قد جف القلم
لیتنی کو یثقت عن تلك المحرم

صرغی از دریای اشکم نه محیط
لیس الا هوش و شفق من دیو

بمان پر سوزم فرور آن نغمه و ناله سستش تنم
بود همچون مبتدای صورت لبی و رفت
به برادران دیو بودم چو تو کشیجا و لے

پیر من فانیس را بی پر تنم پیر غم
در بهمان همچون لبی صورتان اکنون تنم
چشم کافر کیش او شد در ره دیو تنم

تا بکے باشند من دیوانه را از بنجیر عقل
خانه و دیوان چسکار آید من دیوانه را
از غم چشمت چو مجنوں گم به صحرای سرهم

کعبه کوی تو آمد قبله صرفی و بس

کافراست ابرو دیگر داند ز قبله ای صم

معاذ اللہ کہ بہرناں بدوناں ہم نفس ہاشم
نخے خواہم کہ بازغ و زغن ہم آشیان کردم
کنم پرواز چوں غنقا پر قاف قدس سازم جا
چو وارستم زرقیبی و بکستم زہر بی
برائے ناقہ ہمت رسم در محفل جاناں
چو زان گلین تو انم چید در ہر دم گلے دیگر

امید آں چنان از ہمت خود دارم ای صرفی

کہ ہر در ماندہ بے چارہ را فریاد رس ہاشم

در سببہ چوں آمد غمش اکنون جدا از من شو
دغ الف پہلوی ہم برینہ است اندہ تم
بادی پس از مرگم وزید از کوی او بر خاک من
خواہم کہ سریر پای آں سرورواں مالم دے
در دو بلا ای عشق را از جاں نخے خواہم جدا
جورت کہ آمد خوشتر از لطف نکو یان دگر

تری ز تیغ او قلم کرد استخوان و بس

صرفی بہ لوح نام اوزاں استخوان کردہ قلم

ز درد چشم خود زان رو من غم دیدہ گر یا ہم
بدر از حسرت پایوسش آمد چشم گر یا ہم
ز درد چشم من زان رو بہ درد آمد دل دارم
دوامی طبیبان نیست نافع درد چشم را

وقت آں آمد کہ ایں زنجیر را من بشکنم
گر ضرورت افتد ویرانہ بس میکنم
حلقہ کردہ آہواں باشند ویرانہ

چہ غم دارم چہ کم دارم چہ محتاج کس ہاشم
چون نتوانم کہ بامرغان قدس ہم نفس ہاشم
چرا چوں بیل و طوطی گرفت ز نفس ہاشم
نہ در قیہ ہوا آیم نہ در بندہ ہوس ہاشم
بہ دلباش چو قانع بہ آواز جری ہاشم
بہیہ انم ضرورت چست تا با غار خوش ہاشم

خوش نیست در وقت چنین ایدل گذشتن ہم
یعنی ملا در سینہ دہ چندا نہ محنوست ہم
چوں کرد بادم از خوشی رقصاں بصحرائی عدم
چوں آب از ایلے اختیار آیم ز سر کردہ قدم
بالہ کہ آید صحبت یاران جانی مغتنم
اگر اندکے افزائی از لطفت چہ خواہد گشت

کہ ظاہر شد ز چشم درد نا کم درد نہ ہاشم
چو بہنہادہ است یا بردیدہ آں سر و خرام ہم
کہ آمد مانع از نظر رہ ز خسار جاناں ہم
کہ باید سرمہ از خاک پایت بہر چشم ہم

خیال لعل میگون توام سوسه در چشم است
از آن رو بستم این چشمی که از بجزرت به دو آمد

از آن سرخ است همچون لعل چشم گوهر افشایم
که بے رویت نیفت ز دیده بر خون دورایم

ز چشم میرود اشک ندامت صریح یعنی
ز هر نظاره کا فکندم بغیر او پشیمانم

جدا زیار چرا در دیار خود باشم
کم عزیمت شهرے که یار من اینجا است
قرار داده به مردن اینم بر آتش ستر
باختیار خود آن خواستم که برود او
زیار خود چو مرار روزگار ساخت جدا
مرا ز باغ چه حاصل ز نو بهار چه خط
زبان خلق بکار است در ملامت من
چو نمک ز شکر کس ز هم نشینانم

سفر گزینم و جو یای یار خود باشم
نهاده سر بر بدر شهر یار خود باشم
اگر چه سر برود بر قفسار خود باشم
برون برآمده از اغتیب یار خود باشم
چرانه در کله از روزگار خود باشم
اگر جدا ز رخ گلزار خود باشم
مرا حکار بآن من بکار خود باشم
بخود نشینم و خود نمک زار خود باشم

خوش آن زمان که من نمک زار صرّقی

نهاده سر به ره شهر سوار خود باشم

هر دمت یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
گردم بس کنم از ناله شبهای وراق
چون نه امید وصال است مرا بنم بجز
در چمنها به هوائے قذآن سرور و دل
چون غباری شوم از ضعف به کویتو گز
که چو مجنون سوی مامون گزدم گاه بگو

آه و فسر یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
باز بنیاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
دل خود نشاند کنم گرنه کنم پس چه کنم
میل شمشاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
همدم یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
رو چو فسر یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم

بم که کاشانه و برانه دل را صرّقی

از غم آید یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم

گویی بے یار کنم ورنه کنم پس چه کنم
من که دارم سرو کاسه عجبی با غم او
بیج کس مردن خود گر چه تمنّی نه کن

ناله زار کنم ورنه کنم پس چه کنم
سر دریں کار کنم ورنه کنم پس چه کنم
بے توان چار کنم ورنه کنم پس چه کنم

به هوای رخ تو ناله کشان چون بایسل
چون که در روز ازل قسمت من خاتم نیست
آه من بے مہر ویت به فلک گزیده رستد

صرّقی از ناخن حسرت به شب مانتیم بجز
سینه افکار کتم ورنه کتم پس چه کتم

مانامه پیمیده دل را بتو دادیم
از کشتن مار و زجزا پاک چه داری
ای دل غم خورشید رخسار تو سپردیم
چون گفتش از غیر تو پیوند کس سستیم

جان نذر تو کردیم و بکل را بتو دادیم
چون روز ازل خط بکل را بتو دادیم
نورے که برو ظلمت کُل را بتو دادیم
گفت غم پیوند کس را بتو دادیم

صرّقی به دل خویش بکش صورت نوبان
صورت گریه چین و چکل را بتو دادیم

ساعتمی را دریں ایام همدم یافتیم
هر چه خطر از بهر آن شد طالب آب حیات
در دمنداں را بتو دامید خوشحالی و لے
چون سگت با ما است در فریاد و افغان بخران
گر چه ویران شد بنای عمر ما از سبیل نیک
چون کنیم از جنت کوشش اگر بیرون کنند

چون صراحی در بهماں ہم مشربے کم یافتیم
از لب جان بخش جانان ما بیک دم یافتیم
چون غنم دلداری آمد از پی ہم یافتیم
در دمنداں را بهر عشق محرم یافتیم
ما بچشماں در دل اساس عشق محکم یافتیم
چون ہمیں میراث از جد خود آدم یافتیم

نبیت غیر چهره زرد و سر شک سیمگون
هر زرد و سیجی که لے صرّقی به عالم یافتیم

چند هر دم ناله از درد دل پر خون کشتم
بیلتی من حالمے دارم که افلاطون اگر
رفت جان و آرزوئی او نه رفت از سیندم
دوستاں بنود از آب چشمه چشم عجب
کی توان کردن شکایت زان مہر نامهربان
ساعتمی چون نهی دل بر لب او ساقیا

با که گویم درد خود یارب ندانم چوں کتم
هم نشین من شود با چوں خودش مجنون کتم
از درون سینه اش یارب چساں بیرون کتم
گر تماشا شای فرات و دجله و حیران کتم
گر کتم از بخت خود و ز گردش گردان کتم
ویدہ را پر خون چو حجام باده گلگون کتم

رفته رفته شعر من صرّفی شود موزون اگر
وصف آن رفتار خوب و قامت موزون کنم

بنا مرادی من کس مباد در عالم
نه دیده ایم دل خویش نشاد در عالم
اگر ز آه من آتش رفت در عالم
کس نمی کند از بند یاد در عالم
مگر ز مادر دوراں نزا در عالم
همین مراد دل من نه دار در عالم

نیافتم من مسکین مراد در عالم
بنوده ایم دمی خالی از غمی بجهان
چنین که آه من از آتش غیب بود
نه دوستی به وفای نه دشمنی به خفا
برادرے که طریق برادری ورزد
فلک بکام همه اهل عالم اکت و لے

دعا از عالمیاں صرّفی مدار طمع

مکن به پیچ و کجی اعنت در عالم

روز و شب می گذرانم به مشقت چه کنم
شد نصیب من محنت زده حسرت چه کنم
ماندم از عشق تو در وادی حیرت چه کنم
دلبران رانده بودم پیچ هروقت چه کنم
پس چپ نشدیم اصلاح نصیحت چه کنم
گر به زوریم نه کشتاید در دولت چه کنم
یعنی ای دوست کیمن من بتو خدمت چه کنم
جانب کشته کشمیر غزیمت چه کنم

شب بغم می گذرد روز به محنت چه کنم
دارم از حسرت ویدار تو صد محنت پیش
متغیر شده در کار خودم از غم تو
دل ربودند و نه کردند مرا دل داری
دل که کارش نه پذیرد به نصیحت اصلاح
از تکلم بمن آن شوخ دهن می بندد
نقد جان گر کنم ایشا را تو آن چیزی نیست
دلبران که وطن ساخته در کجرات است

روز عیشم ز غریبی شب آمد صرّفی

آه و فریاد چه سازم شب غریب می کنم

سر عزت به فلک بودا ازاں ره گذرم
بود ز آئینه رخسار تو اندر نظر سرم
می نهاده قدم بر سرم از راه کرم
اشک چوں سیم روان گشت بر دمی چو زرم
سر مه چشم نبوده است جز آن خاک درم

یاد باد آن که چو بر ره گذرت بود سرم
یاد باد آنکه چو بلی که بود بلی کم و کیف
یاد باد آنکه چو بر راه تو می ماندم سرم
یاد باد آن که چو دیدم بدن سیمینت
یاد باد آن که برویت چو کشیم دیده

یا دبا دآں که سمندت چو ره جلوه گرفت
یا دبا دآں که چوانداخته رناوک ناز
نهد کردم که اگر همت مردان خدا
تا بود جاں بتن از کوه تو بیرون نه شوم
شب همه شب چو سگ کوهی تو باشم بدر

ساخت جاربوب بهت دیده منوگان ترم
هدف ناوک خود ساخته از جگر
برساند بسر کوه تو بار و گرم
نه روم از درت از جاں زتن آید بدرم
اگر شب غایب از اں در شوم از سگ بترم

گر هوای سفاقت بستم چوں صرّفی

یارب از کوی تو ام سر سلامت بزم

نه کردم سیر اگر صد بار رویش در نظر بینم
گذر هرگز نخواه کرد آن سرور و اں سویم
مهر من زیر کاخ آسمان و بر زبر خورشید
امید دیدن او نیست لیکن بر درش هر روز
از عکس اصل میگون تو خواهم چشم خود کلکوں
از سر پا کرده ایم که بسوی خود مرا خواهی
لب لب چوں گل بود ز لیلین و مانند شکر شیرین

که هر بای زبای دیگر اورا خوب تر بینم
مگر مانند عمر خویش اورا در گذر بینم
چو نیکو ساخته کیس کاخ را زیروز بر بینم
روم بهر نستی و به دل گویم مگر بینم
بصد خون جگر بینم بدین دلش اگر بینم
عجب باشد اگر فرقی میان یاور و سر بینم
شوم بیمار تا بر کام خویش آن گل شکر بینم

طریق عاشقی راه خطرناک است ای صرّفی

وای من بر نخواهم گشت اگر چه صد خطر بینم

هزار دل ز صنوبر سزد که وام کنم
نه حوری و نه پری نه فرشته و نه بشر
روم سبب باغ و بهشتش و سر و گریه اکن
کنون که آن بت هندو است رام من چه عجب
سهی قداں همه در جاده اند و من چنان

بهر دلی غم آن سرور را مفهم کنم
بحیر غم که ندانم ترا چه نام کنم
شکایت غم آن سرور خوش خرام کنم
که در خویش شب و روز رام رام کنم
که مایل که شوم و سوئے کدام کنم

اگر به عشق بتاں صرّفی شوی رسوا

طمع مدار که پر وای نمک و نام کنم

می شادی به کام خویش تن یک دم نمی بینم
نه معشوقی است مانند تو و نه عاشقی چون من

به درد و غم قناعت کردم و آنهم نمی بینم
ترا از لیلی و خود را از مجنون کم نمی بینم

جگر خور شد مرا از همه می باسے غم حیران
مرا محدود و جاں کاه است پنهان در دل پر خون
نخه خواهم سے را هم نشین خویش در عالم
نه تنها من درین عالم چنین غمگین و ناشادم

چه حال است اینک یکدم خویش را بسیم نخه بینم
چه سازم چون کنم ظاہر کہ یک محرم نخه بینم
کہ آئین وفادرم عالم نخه بینم
کہ هرگز هیچ کس را خوشدل و خورم نخه بینم

شوم در کوہ و صحرا ہمنشین و خشیان صرّفی
کہ آئین مروت در بنی آدم نخه بینم

ای بندہ جمال تو مہ و آفتاب ہم
زلف ترا بر سر موئے گرہ گرہ
وارند آرزو سے جمال تو مؤمنان
پایوس آن سوارہ چال و دست میدہ
نخے یار بار قیب می ناب می کشید

بیروں بر آذخسانہ بر افکن نقاب ہم
عشاق را بہ رشتہ رجاں ناب تاب ہم
خوانند مصحف رخت اہل کتاب ہم
و ستم نخے رسد کہ بہو ستم رکاب ہم
مے سوخت دل ذالشی غیرت کباب ہم

زاں رو سے آتشین عرفانک صرّفی
دارم دے پُر آتش و چشمے پُر آب ہم

زمن تابجاں نہ برواں مہ نہ مردم
جفا جوئے کہ وار و قصد خو نم
بیاساقی اگر چہ صفاق می نیت
ز مہر دوست و رستے بزرگم
چو اقل جہاں بجہاں و اوم غمت را
خیالش کو کی و نقش اغصبار

بجہاں شد بجہاں جاں سپردم
چہ خون دل کہ بہر او نہ خوردم
کہ من زیں میکدہ قانع بہ دردم
بصورت گریہ پچوں فدہ خوردم
ز دست این غم آخر جہاں نہ بروم
ز لوح دل بدیں کز لک ستردم

بعشقم زندہ جسا و پیداما
نہ گزشتہ زندہ تا صرّفی نہ مردم

خسرو کشود جنوں ناز کہ ہم را بسیم
بختیم از دو دیدہ خون زہیں کہ ہم تو کشت
کہ ہمیشہ پُر سیم من بدیں تو شمع کہ سوخت
لے رخ او اگر دے نیست ہم مقصدم

خاک در تو بر سرم افسر یاد شام
اشک عقیق نام من داد بکوں تو بسیم
ز آتش علم حسود را پر سش کاه کا بسیم
جاں بہ درکش کنوں رواں دی پی غدر خو بسیم

گر در بهت بروی من مانده و راز دارم او^{است}
نامہ سیاهم و عجب نیست ز آب دیده ام

ورنه شدی غم نهان فاش ز روی کاہیم
گر ز صحیفہ عمل می برد آن سیاہیم

جز من بیکت همه کشته دو دست صرّقی
بیچ گنہ مگر بتر نیست ز بے گنہ ایم

ز من رنجیده یار و لبت از دم
نمیدانم چرا آن شمع هرگز
شب فحنت دراز و تو ز من دور
متاب از ناز روی از من خارا
سرم را پایمال خویش کردی
چہ داری بامن و اعظم چه داری

ز دامن چوں کنم یار چه سازم
نه گشت آگاہ از سوز و گدازم
چہ دانی قصه دور و درازم
ببین بر پای خود روی نیادم
بمحمد اللہ کہ کردی سراسر از دم
کہ من رند و لوند و عشق بازم

محمد اللہ کہ صرّقی آخر کار

حقیقت او نمود است از مجازم

نام رای که وفا از تو ندیده است منم
همه بے رنج رسیدند به کنج وصلت
جام جام از می لعل تو کشیدند همه
آنکہ خورشید ز فراق دل او جز من نیست
نالہ زار همه خسته دلان یار شنید

در دمنده که جفا از تو کشید است منم
و آنکہ صدر رنج کشید و نرسید است منم
و آنکہ یک قطره از آن می نچشید است منم
و آنکہ خون دلش از دیده چکید است منم
در دمنده کہ فغانش نشنید است منم

عند لیے کہ بہستان جہاں چو صرّقی
گلے از گلشن وصل تو نچیدہ است منم

شب ہجراں ز نالہ پس چہ کنم
در سر من ہوئے قامت او
دامن وصل او بدست قریب
بیکس افتادہ ام بہ وادی غم
چند منع از فغان من کردن
بلیس باغ قد سم لے صرّقی

گر نینالم نہ ہجر پس چہ کنم
سرو شمش و راہ پس چہ کنم
گر مرا نیست دسترس چہ کنم
کس من نیست پیچ کس چہ کنم
جز فغان نیست ہم نفس چہ کنم
وہ چہ سازم دریں نفس چہ کنم

پہ کہ در راہ طلب دل ز جہاں بگیریم
چند کلفت کشم اندامی خود در رشتن
کار من عاشقی و دل ہمیں کار ہم
یار من ہے گز رہا کہ من بجای اصل
اگر سبب نشاط و طربم نیست چه نعم
ہم گویند کہ برگیر دل از سبب من

تو شہ راہ خود از عالم جاں بگیریم
وقت آن شد کہ کلفت زمیاں بگیریم
خاطر از ہر چہ بود مانع آن برگیریم
حاصل خویش ز عسر گذراں برگیریم
مایہ رعیش ز غم ہای بتاں برگیریم
وہ ندانم چہ کنم آہ چساں برگیریم

گر چہ وصالش نتوان یافت ولی راہ طلب
صرفیانا کہ کتاں اشک فشاں برگیریم

گر بعد جور و جفا اند کوے خود میرانیم
حیرت من در غم عشق تو آمد از ازل
ای براون حسن چوں خوشید گشتہ جلوہ گر
لے کرے خوانی بسوی خود اگر آنکو بردا
وہ ہمید انم کجا باشم کہ دور از کوی شست
ساہا شد کہ تو جیر انم بحال خویش شست

من جاں یار و فادارم کہ خود میدانم
تا ابد خواہد کشید این طالت حیرانیم
در ہوا می نشست بہچوں ذرہ سر گردانیم
از سکہ کم نیستم کر سوی خود میخوانیم
خانہ چوں زندان و من در خانہ چوں بنیانم
تا بیکے در وادی حیرت فرسے مانیم

عالم از جاں کردن ای صرّفی بسے دشوار شد
خمزہ خوں ریزاوشد موجب استسانیم

جانب کعبہ سویت بنیان آمد ام
سویت ای قبلہ دل آمد از کعبہ گل
از دلت بخت بد آوارہ مرا ساختہ بود
بندہ را اگر بنوازمی بہ نگاہی چہ شود
یاد بروی تو محراب مسجی دیدم

بستہ احرام حریمت ز جہان آمد ام
شکر شد سحقیقت ز جہان آمد ام
طالعے کرد و کار می و باز آمد ام
کہ بہ امید توے بستہ نوا آمد ام
وہ نہ اینجا نہ من از بہر نما آمد ام

کز سر زلف بدستم بنوازمی چہ شود
کز رہ دور با میدور از آمد ام

نالہ کز شوق جاناں میکشیدم کیشم
از فغاں لای و دادم جہاں بلب آمد مرا

مجنن کز درد حیراں میکشیدم میکشیم
لیکن افغانے کہ از جاں میکشیدم میکشیم

کشیدها بیدار از لفتش پریشانی بسته
دل ز خوبایم نشد شاد و نخواستند سیر شد
گرچه میدانم که کج و وصل نموان یافتن
بهر ادم نفیست هرگز گردش چرخ فلک

هر چه زان در لطف پریشان می کشیدم بکشیدم
درد و اندوهی که زیشان می کشیدم بکشیدم
لیک رنجی که پی آں سست کشیدم بکشیدم
مخندت که چرخ گردان می کشیدم بکشیدم

چون شدم مانند صر فی پیر در راه وفا
هر جفا که ز جوانان می کشیدم بکشیدم

جانب کعبه بیاد سر کویت گذرم
دارم امید که غیر تو کس درگاه
به لب شوق چو بوسم حجاب الاسود را
گمراه دانه کنم در حرم کعبه بسته
دست در حلقه کعبه زده خواهم که رسید
مردم از زمزمه شوق تو ام در گریه
از در توبه در کعبه سینه رستم بیاست
فلک از کوی تو ام که چه سوی کعبه برود
زندگانی به غم هجر تو مشکل بود
من کیم در چه شمارم که گمراه لطف

بجای نش بهیله رخ خوبت نگرم
و نه نه جامه کعبه نه شود جلوه گرم
غیر حال سیم تو نه بود و نظر سرم
که حرم تو بیاد آیدم انجاس از حرم
دست در حلقه زلفین تو بار و گرم
چشمه زمزم از این زمزمه شد چشمم نرم
چه کنم چرخ فلک ساخت چنین در بدرم
ننواں بروم هوای سر کویت ز سرم
گر خیال تو نه بود به سفر هم سفرم
بخر خویش فرست و بیرسی خرم

نذر آن کعبه جان شیم و ز سر ای صر فی
نیست چوں اشک چو سیم و رخ مانند زرم

این دم که بر سرم قد می ماندی از گرم
بهر شرم مقدم تو نیست شیرینان
یارب ترا چگونه بسویم گذر رفتاد
که پر تو به بخاک فلک زده است آفتاب
از محنت فراق الم و استیم بسته
لایق نه بوده ام بچنین دولته عظیم
صر فی که از فراق به وصل تو شد خدای

مطلب خویش یافتن ام زین دم و قدم
این تحفه را اگر بپذیری ز به کرم
من بنده کینه تو سلطان محترم
از نور آفتاب نگشته است هیچ کم
وصل تو ساخت فارغم از محنت و الم
لطف تو آفرشته است مرا ورنه من کیم
گمراه می ز مان به وجود آمد از عدم

عسکر

توئی خسرو خوب رویان عالم
نه دیدیم مانند تو توئی بهای
جہاں بے رخت تیرہ و تار تاکے
سلاطین و شایان ہمہ بند گانت
زہے محل تو خوشتر از جوہر جان
زلف تو احوال عالم پریشان
چو صرّقی کمین بند نشست بنگر
سوئے بہرہ ای شاہ خوبان عالم

وصف رخت شنیدہ بسوی تو آیدیم
ای آنکہ هست قبلہ اہل صفا رخت
از بسکہ وصف روی تو کردند بکواں
ای گل معطر است ز تو بوستان بہند
ای موی حلقہ حلقہ تو دام مرغ جہاں
چشم نظارہ ایست ز عین غنایت
بہر نظارہ ہمہ روی تو آیدیم
بہر طواف کعبہ کوئے تو آیدیم
درا آرزوئے روی تو آیدیم
انجمن کہ آیدیم بہوئے تو آیدیم
از جہاں اسیر حلقہ موئے تو آیدیم
چوں بازویدہ کردہ بسوئے تو آیدیم

صرّقی صفت اسیر کند محبت است

از حسن روی و خوبی خویش تو آیدیم

گرب شہم کافر عشقت مسلمان نیستم
میکش و بے باک گوینم ہمہ شیخان و ہر
گرچہ از زلفت ظلمت کفر من است
چند تکفیرم کنید ای زایدان خود پرست
ماہ فیض مطلق از نقبید بیرون آیدیم
پرزگو ہر ہای اسرار است در یابی دلم
کافر ہم گریزین مسلمانان نیستم
ہرچہ گوینم قبول آوازشان نیستم
از رخ چوں معصفت بے نور ایمان نیستم
کافر عشقتم ولیکن نامسلمان نیستم
ہرچہ گوینم ہمان گریہ خود آن نیستم
بہرگو ہر مایل دریای عیان نیستم

نہست در روی بدتر از نادر و مندی ہرقیا
منبت ایزدرا کہ از نادر و مندان نیستم

مشکل

گر بنالد و مبدوم هر نه که روید از کلم
مشکل است احوال من تا جان زارم و درشت
کوه محنت وادی و اندوه و صحرای بلا
رشته های جان زارم که چه از هم بکشد
تا مگر برخاکم افتد سایه سرو قدت
جس از عین مرومی کردی چشم من و لعل

که تو اند شد دمی خالی ز غم و ایت دلم
جزیه تیغ جانستانت حل نه کرد و مشکلم
تا به اقلیم عدم اینست منزل من و زلم
رشته دهر از سر زلف تو هرگز نکسم
از حیات خویش و لکیر و به مرون و ایل
پرده های چشم از نظاره ات شد حایل

که نه مقبول سگان آستان او شوم
که بر بزم صرّفی از یاران چو خود ناقلیم

خواهم که رخ نبکرم و زار بمبیرم
عشقست مرا کار و درین کار بمبیرم
میستند که با صرّفت دیدار بمبیرم
ز و آه که پیش من بمبار بمبیرم
بر یا و تو در گوشه گلزار بمبیرم
صد بار شوم زنده و صد بار بمبیرم

حیف است که نادیده رخ یار بمبیرم
تا زنده ام از کار خود اصلاً نکشم دست
بنای رخ خویش چو بمبیرم من بید
و پرست که بود آر زویم پیش تو مرون
گل پریشان ناله کنان رفته چو پیش
هر دم نصیر وصل فریسی و نربانی

عار است مرا ز یستم بے رخ جانا
لے صرّفی اگر ز یستم از عسار بمبیرم

گفت از آن نور الهی درنگ گفتیم بچشم
کن ز جهان خوشتن قطع نظر گفتیم بچشم
تا ساز و جلوه گاه از گریه بر گفتیم بچشم
گفت این خاشاک را از ره بر گفتیم بچشم
کو بچشمیت تا بگریه بر گفتیم بچشم
منزل ما ساز در جائے و گر گفتیم بچشم
از سر شک خود فشان در و گر گفتیم بچشم
گفت ای صرّفی بر لب این رهگذر گفتیم بچشم

دوش گفت آن مهر پر ویم کن نظر گفتیم بچشم
گفت اگر خواهی نگا به زان و چشم جانستانت
گفت وقت جلوه های ما چشم خود بکوی
گفت بر ره پیشت این گفتیم که مرگان من است
گفت اگر خواهی فروغی راز صبح وصل ما
گفت این کاشانه دول تیره بهت و تنگ هم
گفت اگر خواهی ز لعل درفش تم گوهری
گفتش گشت خاک رهگذارت بهوشان

سرم بر گردنم بار گرانست آرزودارم
پس از بیداری شهباشی یارب بخواب
بلا و دردم از تو تو بنو هر روز می آید
انانت جوهر جانم ز فعل نشت آن نمره
سر سودا هم آخر بکار عشق خواهد رفت
بروید نخل اندوه و دید بر سوه حسرت
بید خدای دل خود داده ام ز خویشم کرم

که بردار می نه تیغ جانستان از گردنم بدارم
بود واجب ادای شکر این هر روز دارم
بود واجب ادای شکر این هر روز دارم
بزد و از من ستاندگر نه بالعسل تو بسیارم
ولیکن همچنان باشد بسودایت سرو کام
چون تخم آرزوی در زمین مهر می کارم
عجب بنود ملامت گر اگر گوید ستمکارم

اگر صرّفی بمریم از غم بے مهر می آید
ازین مایه سیه پوششی بنامد جزشت تارم

هرگز به شب عبیش کشتب غم نه فروشم
یک دم چون بختی خنجر خوں ریز به حلقم
این یک دلی غمگین که پر از درد تو دارم
از مدت ایام محبت من سبیل
صد ملک نیاز من و یک ناز تو گفتم
ز آن کوی براندم اگر آنک بریزم

چو تو به لطف همه عالم نه فروشم
آن دم به دم عبیحی مریم نه فروشم
بالند که لبه خاطر خرم نه فروشم
ای خضر لبه عمر تو یک دم نه فروشم
گفتا چو نفیس است متاعم نه فروشم
فردوس بیک دانه چو آدم نه فروشم

چای که به در یوزه دید پر مغنا
صرّفی به همه سلطنت جهم نه فروشم

من به این رخسار چوں مهر عاشق
عشق بازی را سز و غم هر اید
شاه حسن است آن که معشوق من است
یار من هر جا که از راهی رود
من بیاد و رو به عالم تاب او
من همیشه عاشقم ای مدعی

عاشقم بالشد بالشد عاشق
و که با این غم کوته عاشق
من شمه عشقم که بر شمه عاشق
هم بدایاں جا هم بدایاں عاشق
که به مهر و گاه بامه عاشق
نئے چو تو که زاهد و گاه عاشق

تیر به تیر صرّفی دلم خوں بسته است
بازل خوں بسته تیر تیر عاشق

نموده به محبت که کار می کرد از چشم تبارم

عشر اول نگار

شکر خدا که من بتو نا آشنا شدم
گرفت ز جلوه گاه تو خواهم به چشم خود
بیگانه گشت هر که بمن بود آشنا
یاران بهم چو روز ازل آشنا شدند
معصوم ملک عشق به درد و غم و بدایت

بیگانه از خود و به خود آشنا شدم
از بهر این عرض به صبا آشنا شدم
خوبان شهر تا به شما آشنا شدم
من با غم فراق چو آشنا شدم
شکر خدا که این همه را آشنا شدم

درمانده ام به آنکه ندانم که صر فی
با او کدام وقت کجا آشنا شدم

نسبما چوں غباری گشتم و بروی دریاں گویم
جفا جوئے که قتل دوستدارانست به بینش
گرفتم با بلا خوشی و بدم با غایت خویاں
شب سحراں به تیغ فرقت او چو در اندام سر
فراستم سر نوشت و گریه ام گو یابی هم آفت
ز خورشید جانش پر توئے آفت ز بهر چشم

مرا برداشتی از خاک شکر تو چسبان گویم
اگر از دوستی خونم بریزد دشمن اویم
عجب بنود اگر خوشی بداد و کرد بد خویم
ز بهر گشتم تیغ است بر سر هر سر مویم
که خطا سر نوشت خوباب دیده می کشویم
بحمد الله که آب رفت آمد باز در جویم

به کاخ آسمان گرافی امثل صر فی بود عجب
بیلا آید از یزدین بیلا به غم سویم

حرف النون

ن

ن

من نمی خواهم و می و عده زان پیمان شکن
تا بیکه آفت ز نادانسته جانها خط تو
چون غم عشق ترا دل و او را بر غم چسبان
یا و زلف تو کمندم گشته سویت می کشید
که خدنگ جانهاں که تیغ خون ریزت مرده
در دم از اندوه یعقوب و زلیخا بر تراست

تا به تقریبی تقاضا یا شدم راه سخن
که ترا نبیره بساط سبزه بر چاه دقن
جان به دل گفت آخر از وی نه تو میمانی نه من
یمن لا عمر مثال تار موئی و دین
هم خدنگ اندازد یک چشم تو هم تیغ زن
جاسه آن وارند اگر گویند بر من مردوزن

طرفه فتائی است ای صرّفی نگار من که هست

فتنه را از دوست او انگشت حیرت در دهن

چون صبا وصف قدرت با سر و گفت ای نازنین
چون رقیب او تسلیم شد شب بزمیایم
ختم کارم بر جنون خواهد شد آخر از سبب
صحبت عقل فراغت دوست چون جانگناه بود
بے تو سپردم به غم جان تا شب و صبح و دم
طالب دنیا بکے و مایل دین دیگرے
تخفہ رجاں از من بیدل اگر وار و قبول
هم به دنیا هم به دین باشد زیاں از صحبت
از جلال در زمان حسن آن رشک پری
نہ و نہ عقل من واقف شدہ است از برکش

سرو جنبانید سر یعنی کہ آری اینچنین
نبض من بگرفت و مرگم داشت اندر سستین
روز اول شد ز من بیگانه عقل دور بین
جان من در گوشه چشم تو شد عزت گزین
ہیچ کس جگرے نہ دیدم این امانت را امین
در دامن تو نہ و نہ آرزو دار و نہ دین
سازدم ممنون چه جائے آنکہ گوید آفرین
صحبت من اینچنین است الحذر ای ہنستین
دامت در پردہ غیب است پنہ ان محو عین
جو ہر جام جو برو آن غمزدہ آفرین

از عذاب گور کمتر نیست بے او محنت

صرّفیاروئے زمین گشتہ چوں زیر زمین

پیش از این روز یکہ قتلکم کردہ کافر کیش من
روح سوئی قبلہ ہر سجدہ طاعت نہم
چوں بہ زخم تیغ ہجرش لذتے دارم چہ غم
بسکہ از دیوانگی رسوائے عالم گشتہ ام
بے جفاے تو ز حد بیش و وفایم بیش از آن
گر نہ از عشقش رسد یک نوسن و حد چشم رسد

در عزائے من نشستہ عقل دور اندیش من
کافر مگر بنو و از یادش بختے در پیش من
گر ز وصلش مرے ہرگز نہد بر ریش من
قطع پیوند از من دیوانہ خواہد خوش من
مے نماید کم ز کم نزد تو بیش از بیش من
کی بود آن شوخ را پروای نوش و بیش من

چوں شنیہ سیم افشانے من آن شاہ حسن

گفت سیم اندوز بنود صرّفی دور ویش من

میان آن قباوتن چو چاہی گشت پیرا من
نہ تنہا شد چراغ کلبہ نازکایہ من آہم
ژدی برگردم تیغ و خلاص از منتم کردی

بہ تنگ آمد قبا و زد گریباں چاک ناز من
کہ گشت از شعلہ آں خسانہ ہم سایہم روشن
مرا مانده است بار منت تیغ تو برگردن

مہ من آفتاب از روزن مشرق برادر
ز روی آتشینت گل رخ تو رخسار آفتابان
اگر خواہی کہ باشد گوہر راز غمت پنهان
نہ ہر دل سے زباید دل کے گز جان بود خوشتر
چہ سود از جیلہ و تدبیر عقل عاقبت اندیش

تو بنما از دریچہ رو کہ گردوں بند دامن روزن
نہال قامت تو چوں درخت وادعی آئین
دل من حقہ این گوہر است آن حقہ را شکن
صنوبر عرض دل ہم کردہ و نہ گرفتہ سرو من
کہ نتوان شد خلاص از فتنہ آن غمزہ ہر من

بہ قتل نوشتا بدیار اگر جاں کن نہت ببند

چو صرّفی چارہ جاں کندن آمد دل نہاں بر کن

آمد غم عشق و گفت با من

مطلوب رقیب لطف ایت

گردا من خود کشی ز دستم

جاد رول و جان و سینه کردم

بے جوہریتاں چہ لذت از عشق

خواہم شب وصل ما شب مرگ

جان تو درون سینه یامن

ممنون تو ہستم از جفا من

و ہستم بقیا منت بدامن

غم ہائے ترا جدا جدا من

و انہم بہمت بہر از وفا من

شہانہ کہم جز این دعا من

صرّفی زویم امید وصال است

نومید نہ کروم از خدا من

بہ کوی یار نتوان دم زون روسوی صحر کن

ز بد خوئی اگر خوںم بریزی را صہم بالشد

ز خوی ناز کشش مارا بہ او راہ تمنا نیست

ز لطف خاک راہ او ہوا را باد مہ گوید

نہ از تیخت چو مرغ نیم بسمل سے طیم ایجان

چہ حاجت آنکہ خود کار مسیحا و عمل داری

ولاہر چند خواہی نالہ و فریاد آنجا کن

نہ گویم کہ ہر من تو خوئی نیک پیدا کن

بہندیش لے دل از خوی وی و ترک تمنا کن

بجاک راہ جانان شست و شوی روی دریا کن

بر قصیم و بیار قصیدن مارا تماشا کن

بیک دم از لب جان بخش پیدا صدی کن

مکن تا خیر در جاں دادن از اندوہ ای صرّفی

چہ گویم کا بچہ باید کردنت امر و نہ فردا کن

لسان مردم آبی بہ دریا خلاق راجا کن

لوائے ز لہ تمنا سے تقابش گو بہ فردا کن

زاشک خود ہمہ روی زمین ای دیدہ دریا کن

من از روی بتان تو رخسار امروز سے بنیم

بیتغ غمره قبض جان زارم و عده چشمش کرد
 جو خوانی قصه مجنون چه دانی صدق و کذبش را
 تنهای محال است آرزوی وصل او ایدل
 دیوان یار من هم هست، هم نیست ای خردمیشک

پیکر دور گوشه چشمش دلا اورا تقاضا کن
 یقینت چون جنون ما است شرح قصه ما کن
 ولیکن من نمی گویم که ترک این تمت کن
 ترا مشکلاک گویند حل این تمت کن

دراشک تو، بچون نقطه رمل است ای صرّفی
 اگر رمالی آن دزد که دل برداست پیدا کن

بر بید لے گذر ز پی بسملش مکن
 خوا بدو دم که جا بخم زلف تو کند
 جان دادمت که بوسه زدی و نه دایم
 تاراج محفل و دین عمل ترک چشمش نشست
 ای عشق هر بلا که ز بالاے او رسد
 صد بحر معنی از دل عاشق روان بین

ورمے کمی حذر ز فغاں دلش مکن
 جایش بده و گرنه بخور ما بلبش مکن
 حقّی که بر تو هست مرا باطلش مکن
 جز در دیار اهل وفا عالمش مکن
 جز در حریم جان و دم منزلش مکن
 واعظان بصره است آب و گلش مکن

صرّفی چه نالی از غم جانا که این بلا
 آسان شود به دادن جان مشکلاش مکن

روی نیازم بر درت ای کعبه مقصود من
 آئینه مقصود را زنگ از غبار، ستیم
 از سینه پر آتش و دودی بر آمد تا فلک
 روی عبادت دارم از بهر خدا سوی هستی
 سودای خوابال و در سرم سودم جنون عاشقی
 مقبول واعظان ابدان مردود و درمی کشی
 از مطلع امید من شده راه روی جلوه گر
 گریس پای او نهیم و جباں براه او دم

اما غباری بر درت از روی گرد آلود من
 نابودان من در جهان بهتر از نیل بود من
 از بهر باران بلا ابرسیه شد و در سخن
 باشد حسن این عمل راضی نشود معبود من
 سودم زیانت ای خرد یعنی زیانت سود من
 مردود و مقبول من مقبول او مردود من
 نور سعادت ظاهراست از طایع مسعود من
 خوشنودی گردوز من دلدار نشود من

مقصود من و بیدار او مقصود در و دیوار او
 صرّفی تنافل کار او از مقصود و مقصود من

زلف تو سواد کا فرستان

چشمیت زده راه حق پرستان

نازی بکن و بس دل و دین
در سر که غنچه گل رود باز
ای تازه بهار روضه قدس
دارم به دو چشم مست تو دل
پیر خردم بمکتب عشق

یعنی که یکے بدو دوستان
گر خیمه زنی بطرف بستان
ختم بهوای تو گلستان
ترسم شکند شیشه مستان
افتاده چو طفلک دبستان

صرّقی روشنت به می پرستی

خوشتر از طریق خود پرستان

در دلت به دل ماست نهان از تو چه پنهان
آه و بے گفت زبان پندگان را
دزدی که در آمد به دل و جوهر جان
چاک جگر خشم خلق بداند که از کبست
محرم بجهان نیست رفیق و غمت را
کس نیست که داند سبب گرید ما را
هر کس بجهان فسله و خود کرده هسته را
بگذاخت ز پوشیدن عشقت جگر ما
خون کرده دلم را غم پنهان و جز این نیست
یکه بوسه مرا دم ز لب شست که خواهم

از دور نهانیم بجهان از تو چه پنهان
اما نه ز دل گفت زبان از تو چه پنهان
داریم بحشم تو کجا از تو چه پنهان
از تنغ تو اتم هست نشان از تو چه پنهان
پنهان کنم از اهل جهان از تو چه پنهان
از شوق تو ایم اشک نشان از تو چه پنهان
من جز تو نخواهم زبانت از تو چه پنهان
سرایت که گفتن نتوان از تو چه پنهان
خون که شد از دیده روان از تو چه پنهان
از مرگ بدین حیدر اما از تو چه پنهان

گفتی ز سر ناز که از کبست وفانت

صرّقی ز تو آمد بغال از تو چه پنهان

طریق بیدار پیوسته یاد ز با کردن
فراق دوست بر جان تا نش جفائی کرد
امید وصل یار خویش نتوان داشت از کردن
وفاداران خود را تا یکے خواهی فراموش کرد
بعضی آنکه بر چمی است دروین بتان و آب
جیاتن باقیم بخشد آب تیغ خون ریزت

ولی آنکس او از دور دمندها یاد ناکردن
که نتواند کسی بروشنی هم این جفا کردن
چو کار دوست یاران را ز یکدگر جدا کردن
مهر من نیست غیبی یاد ارباب وفا کردن
توان یک وایی را بلکه فرضی راقصا کردن
عجب حقی از و دارم که نتوانم ادا کردن

بسا آن منظر نور خدا کے روی بنیاید
کہ کارش نیست صرّفی کاری از بہر خدا کردن

کشا چشم ترجم بر من بیدل نگاہی کن
رہ بیرون شدن از سینہ من نیست غمہا
بود دستور شاہان جہاں قتل گنہ گاراں
توئی سلطان عالم بیدہ نو پا و شاہانند
سخاک راہ خود روی نیاز نازنیناں میں
شدی مست می عشق و فتادی در زخمدانش

اگر پیوستہ نمواں کرد باری گاہ کاہے کن
تیغ غمزہ خود سینہ ہم بشکافد راہے کن
تو برکش تیغ ناز و قتل چوں من بیکناہے کن
بیاد ناز بر ہر بندہ و پا و شاہی کن
کلاہ ناز کج نہ ناز بر ہر کج کلاہے کن
کہ گشت ای دل کہ درستی گذر بر طوفیاہے کن

اگر صرّفی رقیباں منکر سوز دلست باشند
بیک دم روسے ایشا نر اسیاہ از دواہی کن

در محبتے کافز سخن از ناگہی ہای بتاں
ایں طرفہ کاں کان نمک از خندہ شکر رنجیت
گرد ہواہی قامتت بچند نیسے در پس من
گر نام آتش بر زباں کبیری سخاوی سوختن
ناخورده شکر کی شود شیریں زیادش کام جاں
کافز چساں تاب آور و سخریر شور شوق را

جز دھند آں از کہ پیاں نبود حدیثے در میان
وہیں طرفہ کر شکرش شوقے فتادہ در جہاں
سرو بیک جا ماندہ آتش از جای خود گرد و روا
زینساں کہ در سخریر آں کلکم شود آتش فشاں
اما زیاد لعل او شیریں مرا گر دود دہاں
تا شیر عشق او ہمیں کر نام او سوز و زباں

بگذر ز پیراں صرّفی بگذرین جواناں را کہ نیست
از عقل پیرت حاصلے کہ نبودت بخت جوان

چارہ جز مردن ندارم گر رود جاناں من
ہر زماں آیم بہ تقریبے کہ اہمی بر درکش
از غم عشقت بکاں من ہمہ در حیرت اند
خون دل ناچار باید رنجستن از دیدہ ام
آہ آتش بار اگر اینست سوز و غم سالے
گر چہ پنہاں کردہ ام در دل غم عشق ترا
ناصحم گوید کہ بیرون کن ہو ایش را ز دل

چوں نمواند زندہ ماندن گر نہ اند جان من
تا مگر کبیر دہ کوہے او سکش داماں من
وہ کہ من جیران عشق و دیگران حیران من
ور نہ گرد و نشترے بر دیدہ ہر مژگان من
بے وفاہی من حذر کن ز آتش سوزان من
وہ کہ دل ہم نیست آگہ از غم پنہان من
چوں کنم صرّفی کہ بیرون شد دل از فرمان من

غزل دیگر

ز کوی سروناز خود گذر کردن نتوان
چنان کماں مست جام حسن دارد خوب استغنا
چو آن خورشید عالم تاب از رخ پرده اندازد
سن بے صبر و سامان بکدام باونه او بامن
چو بکشاید خدنگ غمزه آن ترک کجای ابرو
رقیبان گر چه مارا از سر کوشش جدا کردند
نه دایم چوں گریزم از خدنگ غمزه اش صرّفی
که از تیر اجل هرگز حذر کردن نتوان

اگر سازم ترا از مردمان در چشم تر پنهان
نمیدانم چه سحر است اینکه همچوں مردم چشم
ولا چوں غنچه رخسار بستم در سینه پنهان
خف را تلخ کامی مای من پسند جان من
ز رخسار و سیم اشک ظاهر ماگدایان را
بدل عشقت نهان لیکن ز چشم خورشیدان ظاهر
مکن ظاهر غم عشق بتان را بلکه ای صرّفی
بسی خوشتر بود هر چه باشد بیشتر نهان

با ما همیشه جور و جفا میکند مکن
ای ترک شوخ جور و جفا میکشی مکش
هر دم بجانب دیگران میروی مرو
ره سوے خود رقیب مرا میدهی مده
داغ فراق بر دل ما می نهی منسه
هر دم گریه به زلف دو تا میزنی مزن
از صرّفی شکسته جدا می شوی مشو
سلطان من جفا به کد می کنی مکن

نهوائی تا منش بیرون ز سر کردن نتوان
ز احوال خود نش گاهی خبر کردن نتوان
به رخسار و می از جبریت نظر کردن نتوان
ولے با او دل خود را دگر کردن نتوان
بغیر از سینه ز خویشش سپردن نتوان
ولے ز اینجا دل مارا بدر کردن نتوان

دو چشمم نیز خود ایندیت ز رشک بکد گر پنهان
بچشم من گزفتی جادو گشتی از نظر نهان
که پیکان خدنگ تشنه در خون جگر پنهان
چو داری درد مان تنگ صد تنگ شکر پنهان
طریق مال داران اینکه باشد سیم و ذر پنهان
نه دارم غیر از این کاس اگر پیدا و گر پنهان

غزل دیکس

مردم ز غم بجز و ترا نیت غم من
 هر کس دوسه روزی قدمی چند زوایا
 تا بخدم من یا دلست آمده پیدا است
 عشاقی بجاهاں جمله چه فریاد و چه محن
 محنوں لقب قیس ز لیلے بجا ناست
 پیش تو مساویست وجود و عدم من
 در راه غمت نیت کسی بر قدم من
 خاصیت انفاس مسیحا ز دم من
 در ملک جنون شد بزر عیسم من
 بعقوب ازاں یوسف ثانی علم من

صرّفی قسّم زورم اوصاف جمالش
 شد ملک محبت همه زیر علم من

گر نه در ملک وفا آمد جنونم بهمنون
 گشوم پراز دلم میل جوا ناں چوں رود
 ساغر حبش و لاشلم ساغر جوشش و لے
 چند میگوئید یاراں چونی و حال تو چیست
 آن جفا جو بر من آخر مهرباں ناچار شد
 هر یک از غمره و ناز و عتاب ناست
 چوں طلب کردم ز لعل یار زنجیر من
 بلکه میگویند کرد و حرص در پیری ناز من
 وه چه سازم چوں کنم کافقاده این غزل من
 حالت دارم که نتوان گفتن آنرا چند چوں
 چوں سپاه جورا ور کرد صبر باز من
 لے بقتل در دمنده ان محبت زوفیون

در گمان آن که گشتی غیر از رشک من
 چوں نشانی دید بر شمشیر تو صرّفی زخون

امشب اگر بایک و گریز ز نیم ای سببتن
 شیریں کلامی چوں لبش گویا سخن گوید یا و
 تن زنده از جالست و جاں دارد ز عشقت زنده
 از غمره او ریزه چوں الماس در جانم فتد
 در جلوه گامش هر طرف دل با و جاں با بسته صف
 چوں در خم زلفت دلم رفت از حرم سینه ام
 تو لب بدیده من جاں دهم چپ ز نو چپ ز من
 غریب او بالمش کو آنکه زید هم سخن
 یعنی بود در جان من عشق تو چوں جاں در بد
 هر سو بگرد و جلوده گر آن شوخ چشم غمره زن
 چشمش فتاده دریاں مانند ترک صف شکن
 مشکل که دیگر جان من یاد آید او را از وطن

پیرانیت گریه شد صرّفی مکن تدبیر آن
 چوں تیغ ناز ترک من دیدی مهبیا کن کفن

پیش از آن دم که پدید آمده از پادشاهان
 خاطر باد کشان بود سوی باد کشان

جام می گشت مرا آئینه بر رخسار
باده کز دو بهام بر ماند ساقی
مردم و خاک شدم در هوس آن باد
نشسته را تشنگی افزاید ازین باد
ای دل از در و کشان باش و خواجه بزن
خرم آن باد که کشان که نه ای ساقی
بے معنی محل بست آتش دل نشیند

کلمات پخته را و غرض خورشید و شال
که چشیدی تو مرا نیز خدایا پیشان
جرعه زان می جان بخشی بر این خاک فشان
بیس بروی آبدن نشان بجا یا عطشان
دست در زمان این طائفه عالی نشان
ساعی محل لب گشت بکام دل نشان
بے تو در مجلس رندان بنشین و بنشان

صرفیاتا شده مختلف معنی

غیر ازین نیست بشارت که تر نیست نشان

بسته به عشوه در آمد چه طرفه عشوه گراست ای
رسید آن پسر نازنین و مادر ایام
اگر در آئینه دل به بینیت غیبی نیست
مرا زهر و دو بهان ساخت در و عشق تو فارغ
به پند تو جوهر آیش من رود ز سر من
چو شمع هر کش و الحذر ز شعله آسم

بیرم که پری یا فرشته یا بشر است ای
بجرت است که یارب چه نازنین پسر است ای
که از صفای دل و روشنائی نظر است ای
خوشم به عالم عشقت که عالم و گراست ای
بر زبانه خدایند گوچه در و سر است ای
بلوے دود و دلم را که خالی از اثر است ای

شکری شکن لبش ای صوفی از سخن به ترقیب است

چه شکری که به کامم ز زهر تلخ تراست ای

اگر دل ریشه از پیش کسان از صبر بر هم کن
ز دست دوستی گریز تو آید سنگ بیداری
اگر جز جور و بیداد نخواهد کس درین عالم
اگر چوین خاک پامالت کنی یاری مرغ از و
اگر خواهی که باشد صورت تو دال بر معنی
اگر اجزای معجون محبت آرزو داری

مریخ از دوستان و دوستی با دشمنان غم کن
اساس دوستدارے را تو با آن سنگ علم کن
طریق شکایت پیش آید و شکایت از کسی کم کن
از خاک پایی و را تو بلب چشم پریم کن
قدیم چون الفقه را بهر تعظیم کسان چشم کن
و غناء صدق و اخلاص و محبت را بهم ضم کن

بزاری رام باید کرد صوفی اهل عالم را

ورت زوری است بیرون اهل عالم را ز عالم کن

غزل دیگر

سرمه چشم خود بکش گوشه زلف بر شکن
مست بر او در شکن بزم نشا طبعی غماں
عهد وفا بے یمن کرده و شکسته
دیر نوش خند من سے شکند بیت شکسته
کار مرا عجب ملاں گر گره است در گره
طرفه که دیده مرا طاقت بر است

آهوی چین خجل بکن قیمت مشک تر شکن
بر سر شیشه فلک ساغر ماه و خورشید شکن
باز کن ارشود ترا میل جفا و گر شکن
طرفه بر جبر حتم زد و نمک آن شکن شکن
طره پیر خم ترا چوں شکن است در شکن
کامده کوه طور را شعله اش کمر شکن

صر فی اگر کل وفا نیست بکشتن رخسار
خارج فاش را به دل جا کن و در کمر شکن

گر چه دلم که وصل تو رسیدن نتوان
گوئی شعله حسن نقاب رخ ندرت
رشته بجان مرا قطع توان کرد و جدا
کی توان وصف تو از غیر شهود از غیرت
آن چنان زار و معیقم که دم قتل اگر
جام جام از می وصل تو چسای دید

لیکن از راه طلب پای کشیدن نتوان
که شود دیده از آن خیره و دیدن نتوان
از سر زلف تو پیوند بریدن نتوان
بلکه نامت ز لب خویش شنیدن نتوان
نیم بسمل کنی از ضعف طپیدن نتوان
جرعه را که از لب باده چشیدن نتوان

آه از این غصه که چوں غنچه از آن گل صر فی
سینه صد چاک شد و جامه دریدن نتوان

گر نمی سازم ز آب چشم خود تر پیر من
بهر گشت گل تر امید یی بستان سرو من
مے نماید مست من چوں برگهای گل بر آب
جامه جانم ز غیرت ز سر سر چاک چاک
گر بدوزی بخت شب چاک گریسم چو سود
تا نسیم آورد از آن گل پیر من بوئے زباغ

سوز و از سوز درون من سر اسیر پیر من
گل نمی گنج ز خوشحالی از آن در پیر من
قطره لایمی باده گلگون ترا در پیر من
چوں تن پاک ترا بگرفت در پیر من
دارد از هر جانب صد چاک و یک پیر من
شاید گل دارد از بویش معطر پیر من

بر تنش پیر منی از رشته رجاها خوش است
ورنه اسے صر فی نمی زبید به او هر پیر من

نکزل دیگر

دلبران غمخوار عشاقند آریا من
دل بہ او دادم بہ امیدے کہ فلذاری کند
چشم خواب آلود مردم را ز دیدارش خط
غیر سے خوابد وفا و من بقایت میکشم
ہم چنین کر گفتر و اغیار گوش تو پر است

اندکے ہم نیست آگہ از غم بسیار من
وہ نہ انستم کہ گرد و جانستاں دلدار من
لابق دیدارش آمد دیدہ بیدار من
یعنے آمد بانو کا رخیر غیسر کار من
کے تو اندھائی کروں نالہ ہای زار من

ابن چنین کا فتادہ ام صرّقی بہ کنج بیکسی
گر ز غم میرم خوابد شد کسے غمخوار من

کے تو انغم من جدا از روی جانان زبستن
عشق سے گوید کہ جان با دوست دادن زندگیا
گر نہ آگو بندے او زندہ ام باور من
تن بجاں دار و حیات اما حیات جہاں تن است
کشتگان تو حیات جاودانی یافتند
گرچہ و صلسل مشکل است اما نیم نو میدازاں

ور زیم بے او ز مردن بدتر است آن زبستن
عقل سے و اندک ممکن نیست بیاں زبستن
بر اسیر محنت ہجر است بہتاں زبستن
پس تو خود فرما کہ دار و بے تو ہماں زبستن
آب تیغ بر شہیداں کرد آساں زبستن
جز بہ این امید نتوانم بہ ہجران زبستن

نو گمان زبستن داری شب ہجران ولے
من مجرب دارم لے صرّقی کہ نتوان زبستن

در غمش جاں دادم و در جانم آن غم ہمچنان
جاں فراقش برد و تن شد خاک سر بر باد رفت
فی المثل گر راست خوابد گشت چرخ کوز پشت
در ازل منزل بجان من غم عشقت گرفت
در گمانم گر قیاب آخر دولت خوابد گرفت
موجب الزام افلاطون جنون عشق بود

دل ز دروش خوں شد و آں در و ہم ہمچنان
دل پُر از غم سبب پُر خوں دیدہ پُر غم ہمچنان
پشت من باشد بار فراقش غم ہمچنان
تا ابد جان من و عشق تو باشم ہمچنان
وہ کہ من محروم آں بید و محرم ہمچنان
رفت از دنیا و در گور است ملزم ہمچنان

رتبہ عشق است ای صرّقی کہ قنیس ہما می

مردہ است و زندہ نام او بجا الم ہمچنان

چوں کنم بار آں چنان افتادہ و کار نچینیں

یار بے رحم است و کار عشق و شوالہ نچینیں

من سمندر طبع و گرد و کاتبه ام آتش کشیده
آرزو دارم که قتل من بدست خود کنی
صد خدنگ کین نهان در بزم گاه لطف شست
شب چو بیدم یارنگ کویت شدم فریاد کرد
بر سر آذر که کین گر رقیب آمد چه عشم

گر بود آه من بیدل شش ر بار اینچنین
چون ز یا افکندهم از دست مگر از اینچنین
جان ز از من از آن تیر است افکار اینچنین
من نه دانستم که آید از منش عمار اینچنین
بر سر اهل و فام بگذشت بسیا اینچنین

بار هستی صرّقی از سر نه که در راه طلب

من تو از رفتن اگر باشی بسکیر اینچنین

چو دیدم باده گفتم آن لب چو لعل تابست این
به گرد و کوپ تو ز گشته دیدم به سرو پائے
بست میخواره من قتل تو اهل محبت را
من بیدل که مزگانهای خود را به نیم برهم
ز به مری به قتل آمدی و مضطر گشته
ز در دم گفت دل حرم و خلتی را بکار خون زنگ

سر ای که به بیت زشته پندار و که آهست این
ز غیرت سوختم و نسیم آخر کافتا بست این
غور حسن و خواهر نه تاثیر شش بست این
ز غیر دوست چشم خویش به پوشتم خواب است این
مسبب و اهریاب کردی از انجم افطرب است این
به صورت بخت یک طرف و کسبی صد کتاب است این

سوال یک نگاه است کرد صرّقی و زدی بخش

سوال این چنین کس تاخ را که جواب است این

با من نفسی باش خوار که بس است این
عاشق که بجز بید ز لبست کام دل خود
شیرین شده ز بر اصل از یاد تو یار
مخصوص من جور کن از لطف تو عجم است
از نوع بشر کس بجانش نمیتوان یافت
خورشید جهان گیر کست سپردی آقا

عمر لبست مرا که چه ترا یک نفس است این
عاشق نتوان گفت که صاحب هموس است این
از نخل خیالت رطب ناز و رس است این
از لطف عجم تو مرا منمنس است این
حورا است و فرشته است ندانم چه کس است این
در راه طلب نایب مارا جرس است این

مارا چو اماں داد و صرّقی از آن تیغ

هر دم که براریم و به باز پس است این

ای دل از قدش چکوبیم فتنه بر پا است این
از غبار خط جانان در نهوا کرد بلا است این

سرکش زان فتنه جوی از عالم بالا است این
چون به گرد عمارش بنشست آن بر خاست این

قوت و زور دل محنت کشم را بنگید
پست بهشت نیستم تا سر ز راه او کشم
دیدم سودای جنونم دیده بهر خورد لم
نیم خبری گفتنش آهسته از اندوه خود

صد سپاه محنت از هر جانب و تنها است
گر برایش سر کشم از بهمت والا است
خوان دل داده است و گفتا شربت سودا است
از غضب فرمود غمش نشو چه غوغا است

اوست مستغنی و من محتاج او انا بنیاد

از نسخ گویدم صرفی چه استغنا است این

جفا آیین بسته یعنی لکای و فانی من
نہاں درد درون سینه من دلت و دلام
اگر داری قدرت سلم ز تیغیت بر ندارم سر
چشم اشکبار خویش مجنونم کہ در کویت
برائے دیگرانے رحمتے از غلام بالا
طیب من مزاج تو اگر محتاج درمان نیست

و فادار و برائے دیگران، جور از برائے من
نخے داند کہ در دیر غیر از خدائے من
دلے دیگر نخے یابی و فاداری بجائے من
ز آب دیدہ ام در گل فروماند است بایں من
قلے گر دیدہ بالائے بلند تو بلائے من
چرا هستی پیے درمان درد بے دوائی من

بخلق خویش خواہم آب تیغیت در دعا صرفی

دعا گویم کہ یارب مستجاب افتد دعای من

چوں کہ سے را من ناشاد بہ بنیم غمکین
ہر کہ آہے کشد افتد بہ دلم آتش ازاں
جای درد دیدہ من بر آزی و کریم ز حد
یا رغب مشوا ما نزل انم کفستن
من کیم در چہ شام طمع آن حکیم
حجوشتم من و یکسان بودم لطف تو

میرم از غم کہ مباد از غم شربت حنین
کہ مگر آہ و بست از غم و او از تو غمین
کہ چرا مردمک دیدہ بود با تو قسریں
کہ ہم خانگی خود چو منے را بگزین
کہ فت رسایہ سر و تو بر این خاک نشین
نہ دلم ناشاد از انست و نہ غمناک ازین

من چکدیم کہ ہمیں جانب صرفی یک رہ

اوست خاک رہ تو خواہ ہمیں خواہ ہمیں

خط تو سنبل و ریجاں رخ تو نو گل خنداں
لب تو چشمہ و جواں دم تو معجزہ عیبی
دل تو خرم و شاداں غم تو مؤنس دلہا

رخ تو نو گل خنداں خط تو سنبل و ریجاں
دم تو معجزہ عیبی لب تو چشمہ و جواں
غم تو مؤنس دلہا دل تو خرم و شاداں

رخ تو قبله زندان در تو کعبه حاجت
قد تو طوبی رضوان در تو روضه اعلا
رخ تو چوں مبر تابان خط اتی چوں شب بیدار
خط تو چوں شب بیدار رخ تو چوں مبر تابان

سگ تو صرّفی نالان غم تو باعث ناله

غم تو باعث ناله سگ تو صرّفی نالان

بصورت تو مصور نمود معنی حسن
هنوز طفل تو آموز بوسف مصری است
همیشه حسن طلب کار عشق در دو جهان
برون ز پرده کتم عدم بملکت وجود
هزار دامن و مجنون و کوه کن باید
اگر مشاهده حسن آرزو داری

تو می که نیست شریک ترا بدعوی حسن
بملکت سبقت نیست جز الف بے حسن
مدام عشق بگویند در تمنی حسن
بهم برانده مجنون عشق و بیل حسن
کنون که هست فراوان معاد و سحر حسن
دل از آئینه رویا بے یس بجلی حسن

حسن معنی از آن صورت نگو بر سر

چو صرّفی آنکه بر دینی به کن معنی حسن

لب تو آب حیوان جهان
باغبان دهر را نبود سگل
تو بهار حسنی و از روی شست
پیچیده پیدایش ای کان حسن
در جهان هر سوز خوابان حیل خیل
تا که گشتم بنده معشوق و عشق

هم جهان جان تو هم جان جهان
چون رخ تو در گلستان جهان
سبز و خورم باغ و بستان جهان
چون لب تو بعلی از کان جهان
دبر من شاه خوابان جهان
کرد از ادم ز زندان جهان

قطع پیوند از جهان کن صرّفی

تا بدانی سر پنهان جهان

اگر می کشد شیخ خلوت گزین
غم او چنانست امانت به دل
سوز و سوز دل محرمی اگر
بجان می کشم جور و جان می کشم

عسکی آن بکون من الصالحین
نهد دست بر سینه ام بهمنشین
که آنکه از آن نیست روح الا بین
نخه گوید آن سنگدل آفرین

مرا از غم بجز محنت فرار
ولم پاره پاره نه بخت بدین

چون بر زمین است روی زمین
بسین با غم را و طاهر بسین

چسان صرقي احوال خود گوید
چو دم میرند مبعثتی تیغ کین

ز دل چو بر کشد آن شوخ و لستان بیکان
چو تیر غمزه ز در آن نازنین بسینه رستن
چو دل نشان خدایت شد و شکست خدنگ
به دل چو تیر تو آتشتم تو از آتش شد
به استخوان چو رسیده خدنگ دل و دست
دل مرا ز تو سوراخ و میگی باور

کنیم نامه و لاله از فراق آن بیکان
به دل ز بسینه گذشت ز دل بیکان
هزار شکر که ماند است در نشان بیکان
که داد قوت این جسم ناتوان بیکان
درون درآمده چو استخوان بیکان
بشرح عالم می شود زبان بیکان

مگر ز آب حیات است آب بیکانش
که داده از اهلیم صر قیا امان بیکان

گر سوای حال داری ترک قبل و قیل کن
هر چه آید بر تو از دوران بدال خورسند باش
گیرم از عمر تو هر ماهی شود سلسله چه سود
طی نه گم در راه سحر از کام میل و میل تو
گر توانی بهره گیر از دل سخت بتان
در ره فقر از سر بهمت قدم در اندانه نه
چون غرض در دامت از غصه سحر چویم
دولت دنیا و اقبالش چو سورت رو کند

نیمت در پوزه از زندان صاحب حال کن
گر اهل آید بسروقت تو استقبال کن
رو بسوی عالم بیرون ز ماه و سال کن
قطع این وادی به زور جام مال و مال کن
باز بهمت را از آن دل استنجان کن
تا ج و تخت پادشاهان را همه پاهال کن
ای غم اهل عشق را از آن غصه فارغ بال کن
پشت بهمت جانب آن دولت و اقبال کن

سوز و درد و خسرو از شکر تو خواهم صر قیا
من نمی گویم چو جسمی و صف خط و قال کن

بسکه هستم در خیالت هر که بیند سوی من
بسکه پیوسته به زلفت رشته بجان موبو
بس که میجویم ترا و بس که خیریت نازک است

پر تو ز خسار تو افتد برو از روی من
بوی زلف غنچه برینت ظاهر است از بوی من
ترسم افتد خوی تو بر عکس جبهه جوی من

ناو کے کانداختی بر من کماں ابروی من
میرود خون جبکہ راہ مشام بوی من

بس کہ پیوستم بتو ترسم کہ تاثیرت کند
بس کہ چشمم بر خیال تشّت راه اشک تشّت

بس کہ بر زانو نہی دوم رو بہ فکر حال خود
صرّی از نوک مرّہ سوراخ شد زانوی من

صورت غم ظاہر از آئینہ زانوی من
ہر کہ باد آورد سوبیش شمشیر از بوی من
گفت بارے شرم دار از زگر کس جلدی من
اشک غماز من آخر بخت آب روی من
بود از یک گوشہ چشمش نظر نامسوئے من

ماندہ در فکر طرب بر روی زانوی من
سو ختم در محرم عشق تو چوں خود و سوخت
چوں مرادیدہ است در نظر ارہ زگر کس باغ
گرداہت را از رویم شست آب دیدہ ام
حرف میزد یار با غیب رو پیوستہ ازو

تانیہ بم جذبہ از جانب دلدار خود
صرّی بے حاصل افتاد است جنت و جہنم

بر کشیدہ تیغ از بہر چکار آمد بروں
باز چنداں زد صبحی کمر خمار آمد بروں
چوں بحریم بوستان آں گلزار آمد بروں
با چنین ضحیٰ چیاں ایں جان زار آمد بروں
جانب میدان چو آن چایک سوار آمد بروں
شہسوار من چو از بہر شکار آمد بروں

گر نہ بہر کشتن عشاق یار آمد بروں
شب ہمہ شب بادہ خورد و صبحم خمور بود
سرو نتوانست استقبال عذرش ظاہر است
سیرجاں در ملک تن از ضعف پس دشوار بود
آفتاب از اضطراب افتاد از چنگ فلک
بر دل من آمد آں تیرے کہ بر بنجر زد

گلبن امید پروردم باب چشم خود
گل نہ داد آں گلبن صرّی و خمار آمد بروں

حرف الواو و

شہسوار من شنید و گفت خنداں باش گو
واقف طراریش زین رہ گذر شد موہو
ہر رگے جانت است اورا ریسمانے در مخلو

گفتہ ام باشم چو کہ رگشتہ و چو گمان او
دل بہ زلفش رشتہ زجاں بست و انجا یافت راہ
عشقا زیرا کہ زلفت جانب خود میکشد

حال خود خواهم با آن آئینه رو گفتن و
حاجت عشاق ازاں نبود شهید عشق را
چون تو انم لذت جور و جفا بشنم رفت

کی تو انم زو نفس آن دم که کردم رو برو
کاب تیغ قاتل او کرده اورا شست شو
اگر بود بد خو چسرا خواهم زو خوشی نکو

جست و جویش می کنی صرّفی مگر نشنیده
کاندریں ره گفته اند اول بیابانکه بجو

منشب است زلف سیاه که هست بر رخ او
ز بسکه پیر ز خیال لب تو امم هر تن
چو دل سجور تو خو کرده لطف کم بینم
اگر پیر سدم آن غمزه زین زود درون
بنا ز ابروی خود ترک من شکست کی
منشب وصال مخوش است لعل خوش گویش

ولی شبی است که باروز میزند بهر
هزار چشمه خضرم بود بهر بن مو
هزار باره شود بارب این دل بد خو
اشارت کندم غمزه اش که هیچ مگو
شکست صد دل ازاں یک شکستن ابرو
عجب که تشنه دل افتاده ایم بر لب جو

بیت که برده ام صرّفی از خوی بدش
چه گویم تو که من می شناسمش نیکو

چون کند خنده شیرین لب شکر شکن تو
مست جام لب لعل تو چنان گشته دل من
در چنان تنگی و تاریکیست احوال چنانست
از تو دل ریشم و این طرفه که ریش دل من
تنست از بسکه لطیف است مری من عجیبیت
باغ خوبی همه آراسته شد ای گل نورس

ازاں شکر خنده شود پسته قند من تو
که ز خود رفت وافتاده بچاه ذفن تو
نا شده در گره طره اش لای دل وطن تو
تمک از خنده فشان لب شیرین سخن تو
که کند جوهر جان کسب لطافت ز تن تو
سنبیل تو چو دمید است ز برگ سمن تو

صرّفی اگر کند آن کافر به باک شهیدت
بس بود پیر من غرور تو به بخونت کفن تو

خواهد که بر و جان بست کلمه دهن تو
چون شربت مرگ آب حیاتم به دهن تو
در طره تو صد شکن و هسته دلا را
لای بار و بر نخل قدست فتنه و افت

دانسته ام آن را دایه سخن تو
دور از لببت ای چشمه حیوان دهن تو
در هر رگ جان صد شکن از هر شکن تو
امید زهی نیست ز سبب ذفن تو

ای گل چه کنی پاره دلم که جزا و نیت
ای دم ز بخت و زده هر که که بمیری
مرغی که بود لغز سرای سپهر تو
در راه عدم یار تو باشد کفن تو
باید که غم بار خود از جان تو صرّفی
هرگز نذر و گرد چهره رود جان زین تو

تا بسجد آمدی ای قبله من روی تو
دل که از دور و غم جانکاه من بگرینیت
پشت محراب است سوی قبله روی تو
غالباً پنهان شده در گوشه ابروی تو
گر زمانه جان تو انم یافت دریلوی تو
راست میگویم که هست آن قامت بکوی تو
خوبجاں بردن شدای جانم فدای خوی تو
دولت و صلت نمی یابم ولی میجو بیت

کر و صرّفی نسبت روی تو با خورشید و ماه

و نه ندانم چون کنم شرمند ام در روی تو

ماه من خوی تو هم نیکوست همچون روئے تو
روز و شب در گوشه محراب زاری و دعا
بند روی تو گر دم یا غلام خوس تو
حس کم در آرزوی گوشه ابروی تو
علی چوں روشن است از آفتاب روئے تو
گشته ام سرگشته بر عالم محبت و حوس تو
تا بایں تقریب باشم با سگان کوس تو
ای کشیده خیل نرکان غارت هندوئے تو

روئے قومی نیست سحر قبله از کفر و دین

روئے دل از قیاس و آ و در صرّفی سوی تو

نخل بلا سر و سر مالک تو
خود تو بفرما که چه فرمایم
میه جاس سبب ز نخلدان تو
چوں دل من هست بفرمان تو
رودید از غنچه پیکان تو
بیرت حسن آمده در شان تو
تیر قضا ناوک مرشکان تو
چوں ز جفائے تو گریزم که هست

گوهر مقصود نیاید بدست گزیده و به لعل در افشان تو
تو بفتخاں شب همه شب صرفیا خلق بفریا در افغان تو

که بر سر من پانهد که سر نهم بر پائے او
کز چشمه خورشید خورشیدیم بر نشه گز پائے او
در صورت خنجر ل از اں افتاد اندر پائے او
کز اشک من دارد گداز بر درو گوهر پائے او
یعنی بود بالائے سر خورشید ز افسر پائے او
دیگر کجا آید بدر از کوه دلبهر پائے او

خواهم که از روی نیاز اتم دے بر پای او
خواهم بآب دیده نشست آن پای اما چون کنم
لاف صفای و فقره در حای و شد از فن تجل
چندان برایش ریختم گوهر چشم در نشال
خواهند پامالشی سر خود را شهبان تابور
گر عاشقی بے پا و سر باید به کوه او گذر

کا بر سر صرّفی نهی یا از سر لطف و کرم
در راه جست و جوی تو تا کشته از سر پای او

که ز چرخ است و که از بخت خود و گاه از تو
خواه از من بود این قطره خوں خواه از تو
داد از ایام و فغان از فلک و آه از تو
هر که باشد من اندک آگاه از تو
شکر شد بخدا یافت ام راه از تو
مے کشم هر نفی ناله بهماں گاه از تو

نه همیشه گل من بودی ماه از تو
چند که ناز گله غمزه پی برون دل
خواهد از من ایام و فلک تیر و تهم
بر من ایر طعنه بسیار روا کی دارد
دیده ام نور خدا از آئینه رخسار
نالشی دلبدم کاسته جان را و هنوز

آرزویت که کند یار تو آن مه صرّفی
تو که الی و کجا یاد کند شاه از تو

سرور اچوں قامت رعنائی تو رفتار کو
جان ہمیں دم میدیم آن وعده دیدار کو
ناله های دردناک و گریه های زار کو
مے توان هر جا گل و مل یافت اما یار کو
با گل و سر و دم چه کار آن سر و گل خسار کو
در کلستان جهان آرس گلے بے خار کو
دل ربا دیدم نرسه بنما که یک دلدار کو

غیره و امثل دهاں تنگ تو گفتار کو
گفته بودی روی خود بنما بخت گر جاندار کو
گر ترا در دلبست از عشق بتاں ای مدعی
جام مل در پای گل از دست یادم آرزو است
باغبان نا جانب سر و دم خوان و سوی گل
من غمت خواهم نه عیش اما غمت بے عیش نیست
گفتم صرّفی که دلداری کند و لب ترا

غزل دیگر

روز نیت دارم که شب بنیم رخ نیکوے او
 نه شب از وصلش تو اغم بهره و گشتن نه روز
 شب نهم بر آستان او ستر خود تا به روز
 روز می باشم پس دیوار از ترس رقیب
 روز و شب پهلوی من پر خاره و خاغم است
 در پس زانوی محنت شب همه شب می کنم

شب گمان دارم که روز افتد نظر بر روی او
 گر چه روز و شب بنیم فارغ ز جنت و جوی او
 روز تا شب نیست کارم جز طواف روی او
 شب روم آهسته آهسته که آیم سحر او
 آن سعادت کو که یابم بیایم در پهلوی او
 آرزو می آنکه باشد روز بهمرا نوس او

روز می بیند رخ خورشید و شب رخسار ماه

صرّقی بی دل بیاد و عارض نیکوے او

چون تیره روزم از محنت ای آفتاب رو
 ایام ساخت چشمه خورشید و روان
 ذرات کاینات هموار در مهر او است
 گر بے نقاب جلوه دهی حسن خویش را
 در قتل اهل عشق ز مستی شش افقی
 امشب بخواب دیده بیدارم آرزو است

بر من چو آفتاب بتاب و مثاب رو
 چون صبح خواستی که بشوئی بآب رو
 با آن که در آشته است نهان و نقاب رو
 نخواست آفتاب نمود از حجاب رو
 قصد نهفته من نمود از شراب رو
 باشد که در بر من بنماید بخواب رو

گر آکب روی هر دو جهان آرزوی نیت

صرّقی بنه بخاک در بر تراب رو

دو چشمت هندوان و خال مشکین تو هم هندو
 هر کیسه و دینه غالباً عشق تو فرض آمد
 اگر هندوی چشمت می کشد مارا چه غم دارد
 نه گوید رام رام ای مطلع نور خدار ویت
 رقیب روسیه را بر در خود راه ده برگز
 به ملک عشق اسپر هندوی خال تو ترکانند

ز هندستان کنون در ملک خوبی همت کم هندو
 که شیا ای عجم تو هم مسلمانست و هم هندو
 که از قتل مسلمانان نه دارد هیچ غم هندو
 رخت را دیده گوید الشاد شد و مبدم هندو
 روا نمود که ماند بر در کعبه قدم هندو
 عجب بلکه که بر ترکان کند انجاستم هندو

اگر آن قبله جهان جانب بخانه بخرامد

نخواهد سجده کردن صرّقی اسیر چشم هندو

غزل دیک

دارند طالبان خدا رو بسوسے تو
 ابروی کج خوش است ز خوبان نه خوی کج
 دشنام تو ستایش من بس بهر دو کون
 از رشک بلبلم بغال زین کان هست
 داری اگر خیال فقیران ترسجے
 کوتہ فتاد رشتہ عسمر من دور از
 بر صلح و جنگ آمدہ غالب میان خلق

کا بیٹہ خدای نمایست روئے تو
 کج تر ز ابروی تو فتادہ است خوبے تو
 لے شہد و شکر کم ز لب تلخ گوئے تو
 میل کشی بوا سطر زنگ و بوسے تو
 بنود کے فقیر تر از من بہ کوئے تو
 مے خواہمیش بوسلہ بیکتا مویے تو
 زان در چشم فتنہ گر جنگ ہے تو

صرافی بہ زیر آب ز چشم خود آں قدر
 کاں آب روز مرگ کند شست و شوئے تو

عشاق در خوف و ریہ از صلح جنگ آمیز تو
 با بخت خود ای شوخ رشک آشفتنہ و بے نام و رنگ
 بر لب ترا حرف جفا نسبت بہ ارباب وفا
 از تنگ و ناموسم مگو و ز من نکو نامے جو
 ناز تو بہر جان ما دارد خدنگے از بلا
 آبیٹہ دل ز ابداداری پیر از رنگ ریہ

بارے ہچوں کہر با از لعل زنگ آمیز تو
 کہ سار دار و گاہ جنگ از صلح جنگ آمیز تو
 مشکل کہ بخشد کام ما شہد شرنگ آمیز تو
 عجیب است و عار ای پند گو ناموس رنگ آمیز تو
 بمانہا نرا کند سور اہما ناز خدنگ آمیز تو
 بے بادہ کی یا بد صفا صراحت رنگ آمیز تو

ہرگز نہ گشت ای دلستان لطف سوی صرافی روا
 بشافت سوسے دیگران لطف و رنگ آمیز تو

غیر از تو در شہرستان کس نیست یار بیدلان
 زلفت بر آشفتنہ و لے کارت از ان آشفتنہ تر
 رواں آب حیاتم و رتن از تو
 بساخ حسن آتشناک گلہا است
 بلند آوازہ طور از موسی اما
 لغالی الشد ز بے سرفیا پوش
 ز رویت دیدہ باید نور بے چوں

باید رعیت پروری از شہر یارے ہم چو تو
 صرافی نہ دیدم در جہاں آشفتنہ کاے ہم چو تو
 تو جانان من و جان من از تو
 فتادہ آتش اندر گلشن از تو
 پیر از نور است بام و روزن از تو
 کہ گل زد چاک دہیرا من از تو
 خوشا چشمے کہ گرد در روشن از تو

گریبان غنچه ساسا از من دریدن
چو گل در چیدان از من دامن تو
کمال دوستی و در دیده صر فی
فتاد آخر یکام دشمن تو

چون فتادم زیاده بر در تو
گشته خاک شدت سرم سر تو
تو شمع خیل جهوشان جهان
خمره و ناز و عشوه شکر تو
صد شب قدر قدر یک سر تو
دارد از طره معن سیر تو
چو سرامیت نزد محسوس لال
چشمه مهر دور بر ابر تو
گشته سر کفخت فیبر عیان
از دم غسل روح پرور تو
گردند شعله آتش عشقش
سوزد لعل جبرئیل شهر تو

رو زت از تیره است اژدها خوشید

چهره عجب صر فی از خست تو

شاه من ملک دل مستخر تو
خمره و ناز و عشوه شکر تو
همه سر ما تصدق سر تو
همه سر ما تصدق سر تو
از بیت بسکه خورده آب حیات
روح بخش است سبز اتر تو
تا فراید ز مشک نشانی
سر زده از لب خط معن سیر تو
دست قدرت برشته حسن بنان
تا ازاں آفریده پیکر تو
آتش ترن در آب زلال
جسامه سرخ فام بد بر تو

صر فی رندای حاسد از نظمت

بهر او نظم گشته شکر تو

غیر فریاد چه کار من ناشاد بگو
مشتاقی کو که کند گوش به فریاد بگو
کرده سلطان غمت ملک دلم را ویران
دگر نیست جز او تا کند آید بگو
من دیوانه بدی گو نه که رسوا شد ام
بعد مرگ از من رسوا که کند آید بگو
سخن از وصل دلا چند که بے بنیاد است
سخن زاکه بگو نهی تو به بنیاد بگو
داد خواه از ستم بجز تو ناکی باشم
گر دهمی داد بگو ورنه دهمی داد بگو
چه شد ای شیخ که با من نه کنی پیچ سخن
گرد لطفم نه زانی حرف زبیداد بگو

صرّفی است و تو عشق است به غم سلم اذلی
هر چه گوئی همه از گفته دستار و بگو

حرف الهاء ه

به صفحه برخت از مشک تر بنظر سیاه
سیاهیم که خطت را نوشتند اندیدان
سواد خوانی آن خط کتد سخندان
صفات خط شب آسای تو سر و کمر
شهادت شد خدا لله را خط تو بحل
خط تو آیه ام الکتاب را نه دست

نوشته کلک ازل لا اله الا الله
خمیر یاب آں بوده است نور الله
که خوانده علم لدنی به درس علمت
کنند بر ورق آفتاب و صفحه ماه
بصدق آن محل اعجاز حسن تست گواه
چه خوش خطی که درویش را بنابر شد راه

ز لاج و بر خطی هستی تو ناشده صحو
بجاز سر خطش صرّفی شوی آگاه

بصدق و طوی مادر طریق عشق گواه
گرفته است بخلوت برای وحدت جای
اگر به دل بر خود اختاد مانده بود
بیار خویش تو از نیم مست بودن
خوش شبی که دهی ساقیا شراب شهود
چو فارغیم به دیدارش از بهشت و جیم

بس است اشهد ان لا اله الا الله
کسی که برده بروں از قضای وحدت راه
ز سر نکتۀ تو خبید کی شوی آگاه
بر و چو در درو بر خود بهیم کنیم نگاه
قدح قدح دهرت خواه خواه رخساره محواه
فلک نه طاعت مارا نویسد و نه کنه

چو زین خاک روم با هوایش همدم
به لوح تربیت صرّفی نویسد طالب شواه

با همه جلوه کنان به همه
هر دو جهان صورت و معنی توئی
های هویت به همه شد محیط
لبلی از آینه همچون غیاں

به همه با همه ای همه
بلکه توئی صورت و معنی همه
دارد ازاں هر طرفی ای همه
بلکه هم ادخود شده لبلی همه

بر همه خوبان نظر انداختم
او منجلی بهماں لایزال
از همه دیدیم یکے نه همه
خلق جهان کجی بختی همه
شکر که صرّفی رخ دلدار دید

از همه و با همه و بے همه

آئینه های روی تو خوبان بر آینه
خورشید عارض تو ز ذرات کاینات
حسن ترا که شمس و قمر بر تو ی از و است
از عشق حسن جلوه گراست و ز حسن عشق
گر قاصد است چشم تو از دیدش بتان
کار بکن که واسطه برداری از میان
آقا نجلی دگرست در بر آئینه
دارد بستی چو مهر و مهر آئینه
رخساره بتان پری پیکر آئینه
معشوق و عاشقند یک دیگر آئینه
آئینه و بند رخسارین در آئینه
یعنی بنای کار نمائی بر آئینه

صورت که ظاهر است در آئینه صرّفی

نه متحد نه حال بود اندر آئینه

رخسار تو دیده گشته آگاه
که رهبر کجایان نگاہست
این طسرفه که زندگان بسم را
دلہای جہاں رعیت تو
لے لوح رہ طلب دراز است
از شعله عشق تو شده سرخ
ای خصم محنت بر قتیلتش
جانے که به قاصد لیے در آمد
از نگار تو و جہان من الٰہ
که رہزن ہر کہ نیست بر راہ
افزوده غمت ز درد جانکاه
لے کشور حسن را شہنشاہ
عمر تو دریں رہبت کو تاہ
بر بستہ بیس مراتب آہ
بشنو ز فرشتہ طاب مشواہ
آں غمزہ بہ گردش گذر گاہ

جہاں در قدم تو دادہ صرّفی

قد نال بکل مانتا ہ

بلا و خسانہ ام جا کردہ بچوں صاحبانہ
خیال رویت از ہر سودا بد و دلہاکم
دلہم خواہان آن زنجیر زلف او تنہا
در دن خانہ و خود بندہ چوں جہان بیگانہ
بے اندہ طرف خورشید رہ دارد بویرانہ
کہ مے آید بیای خود سوی زنجیر دیوانہ

ز تیغ دوست دارم آرزوی قتل خود انا
کجا مرغ دلم را صید خود ز ابد اوتانی کرد
شراب از خون عیسی و کباب از سینه خضر است

مرگشت این نزد کال جفا جویم کشد یاز
بدام و دانه دکان و روی از تیغ صد دانه
در آن جمعی که شمعش را بود جبریل پروانه

شراب عشق لے صرفی عجب خاصیت دارد
کز و فرزانه شد دیوانه و دیوانه فرزانه

خجر کین از مہیاں و اکن و بر طاق نہ
بے لب عیسی و دمت جان مجاہد لب
چشم نو تر گوشہ رنجہ خونہا بستے
غیر می آتش برق خرد سو ز کو
گر چہ ز روی بتاں نور ازل ظاہر است
لے دل اگر چہ گزد مار محبت جگر

منت هستی ازاں بر ہمہ آفاق نہ
بندہ چہ گوید کہ لب بر لب مشتاق نہ
گوشت چشمہ جنس بر من مشتاق نہ
بر کف من ساقیا ساقیا ساغر براق نہ
لے دل از یں قید ہا و موسی اطلاق نہ
ارفتہ گذار و ز کف مہرہ تزیاق نہ

رزق تو چوں صرفی خون دل پیش نشست
شکر کن و روی دل بر در رزاق نہ

منکہ باقد و تاہم نا توانے ماندہ
کاستہ بسیار از رنج سفر نازک تمت
تیغ غم گراستخوانم را قلم کردہ چہ پاک
قصہ رجحون کہن گردیدہ و از والہت
ناعم از یاد ہمہ رفتہ تن من گشتہ خاک
ایچ مہدانی کہ من در شہر خوباں کہستم

ہمچو چنگم پوستے بر آستخوانے ماندہ
در و دندان غمت را نیم جاستے ماندہ
چوں بجایش ناوٹ ابرو کہانے ماندہ
تازہ در ملک محبت داستانے ماندہ
عاقبت از من نہ نامے نہ نشانے ماندہ
بے کس و کوی جدا از خان و خانے ماندہ

صرفی بیدل کہ ہر دم سے کشد آہ و فغان
از وجود ترا و ہمیں آہ و فغانے ماندہ

نگار من چوں سستہ سیاہ پوشیدہ
مہ من آمدہ پوشیدہ جامہ مشکین
خضر یا نگر آب حیات و طہات
بخانہ اسد است آفتاب کشتہ فلک

بریدہ جلے گرفتہ چو مردم دیدہ
عجب کہ مطلع خورشید شام گردیدہ
ز خلعت کہ سیہ پوش من پسندیدہ
کہ نو غزال مرزا از شیر پوست پوشیدہ

سپهر اطللس خود را نه گسترانیده
اکه او بساعد سیمین خویش بریده

چو پای بر سینه روان گشته اند چه در پیش
نشسته طرفه خدیگه بجای نام از آلفی

خوش آنکه پرده کثرت دیده چو صرّفی

جمال شاید وحدت ازاں القاب دیده

با سپهر بزرگ و خور و حریفانه ساخته
شوق کل جمال تو دیوانه ساخته

در دے کشته که با نجم و پیمان ساخته
نه بخیر کرده اند نه پر چشمن که باغ را

از خاک آستانه تو دانه ساخته
کینه که بود خراسانه به ویرانه ساخته

با بچوں گل چیں به توج خود و کت
منزل گرفته در دل صبر پاره ام غمت

اگر شنا بریده به بیگانه ساخته
سجده غراب کرده و بتخانه ساخته

بیگانگی گزیده ام از بهر آنکه دوست
غشتم به دل خیال تو مانده فکر وین

شمشاد و قند سر زده صرّفی نه باغ کیں

مشت طوطا بر زلفش ازاں شانه ساخته

کشادی دام سحرانجا که کردی زلف راستانه

هم پیوسته مشرکان و سر شک ماست نه بخیری

در دین سینه جان از صحبت غم گشتن بی طاقت

به تقلید تو زائر سجده دارم بدست آسمان

بیا ای غم نشین در دل که خبر از تو کیست بخی

تو من دیوانه را نه در ویرانه می باید

نکته پر دانه را نسبت مکن صرّفی که می سوزد

هر سوز و درون ز آتش سیر دل چو پروانه

دره پشیمان و رخت غفلت در دل دیوان هر سه

چه کسی و نه چه قومی که به سوز و اند

من که از شوق رخ زلف و خط جان دادم
رخ نمودی و ز طعن من دیوانه شدی
ز آتش عشق که در سینه ام انداختی
بار اگر گویند و دامن و مجنون آیند
از کلمه رسته گل و سنبل و ترخان هر سه
واعظ و محتسب و شیخ پیشماں هر سه
دل و جهان و جگر من شده بریاں هر سه
در ره عشق شیم مرثایشان هر سه

صرفی از سفر کعبه چه سود آید شود

کعبه و بیت کده و کعبه یکساں هر سه
از غم عشقت دل صد پر خون تیره شد
در گشتاں بے رخ تو جامه گلگون چاک
بس که موج خون زده دریای اشکم دمدم
بشد از سیلاب خون بر دیده من موج موج
پرده های دیده خونبار گلگون تیره شد
بے دمان تو درون غنچه پر خون تیره شد
گشته گلگون پرده های سبز گردون تیره شد
گر نه دیدی موج را بر رویه صبحون تیره شد

بر شهن صرّفی اگر سنبل نه دیدی موج موج

زلف خم در خم ببین بر رویش اکثرون تیره شد

شیوه من بندگی و شاه من آگاه نه
بر مراد و بکراں عیش ملال است از وصل او
گر نیم لایق که دایم بتگر در حال من
همدم اغیار یار و جایش ایوان وصال
روزگار و روز من همچون شب تاریک سیاه
نقد جان خود بدگامش رواں سازم وای
من بجا هم بنده او خواه و داند خواه نه
نام ادا را به بزم عیش و صلش راه نه
راضیم بالشد که سودم گاه بیند گاه نه
جای من جز کنج سحر و سحر جز آه نه
موجب این حال جز بیهوشی مهربی آه نه
این محقر تحفه ام لایق بدای در گاه نه

جاں به عشق او نه خواهم داشت ای صرّفی درین رخ

گر قسم خواهی ز من و الت شد نه بالت شد نه

بسکه سیل خون رواں از دیده گریاں شده
رفته رفته خانه های دیده ام ویراں شده

<p>پر لونه افتاده و ناسش مهتابان شده ذره ذره گشته و هر ذره سرگردان شده دیده چوں ابر بهاری و چو گل خست را شده غالباً آن روز چشم مردمان پنهان شده در غوض جان می ستاند آن نگار زان شده</p>	<p>ز آفتاب روی تو بر آسمان شبگون در هوای مهر خست و وجود خاکسبم خست و ام آمد ز ذوق آن که اشک افشانیم پیش مردم منفعل گریه دیده از دست پیری گوهر گریخت از لعل در افشان یار من</p>
---	--

در دلم یک درد دلی صر فی و جان می گذشت

و نه دایم چوں زیم اکنون که صد چندان شده

<p>غالباً نسبت به ارباب نیاز است این همه ده چه یارب قصه دور و دراز است این همه روز به محرابم نه از بهر نماز است این همه چوں من از بهر چه در سوز و گداز است این همه بار قیام مهربان و دل نواز است این همه</p>	<p>ای بیت طنانه پیوسته چه ناز است این همه من بجا دور از تو ایام دوری بسوزد چه دید محراب یاد از ابروی دلبر مرا گریه دارد شمع در سر آتش سودای تو و نه دایم چرا آن دلبر ناز مهربان</p>
--	---

دلم حسن نکیبا در ترقی غائب

از نگاه عاشقان پاکباز است این همه

<p>که بیهوده خود من نیست چنگ چنان که دارم خمر از شراب شبانه از آن قطره قطره دراز دانه دانه که آمد در افشایم خوبی بگانه اجل ناک غمزه اش را نشانه شهیدش بود زنده جاودانه</p>	<p>مغنی سحر گاه گفت ای نرانه صبر احارت ساقی صبر و حرم کن می و نقل دارم تمهت و خواهم بر می مهی باوه خواهم شبان خدنگ اجل را بدی گشته جانها کم از آب خضر آب تیغش نیامد</p>
---	--

چهر جان و چهر دل خانه دوست صر فی

نیامد جز او صاحب این خانه

غزل دیکر

به شکل کن شرح حال بلبل آهسته آهسته
 بشرح حال باکش زبان آهسته آهسته
 بهوس اند روی مهر آن آسمان آهسته آهسته
 بعرض خادمان او رسال آهسته آهسته
 ز عالم اندک اندک همچنان آهسته آهسته
 فشانم زیر پایش آفتاب آهسته آهسته

نسیما رو بسوی گلستان آهسته آهسته
 اگر بانی بکوشش رفته رفته قاصد اراده
 درای از راه تعظیم و بلب های ادب مردم
 اگر در خدش تفصیر باشد معذرت بچشم
 برو آهسته آهسته در آن کوسه و بگو با او
 اگر روزی تو انجم سر نهادن بر سر آهسته

خوش آن روزی که صرفی گاه روی و گنجین سار

نخاک پاسبان شاه جهان آهسته آهسته

در عالم بیرون ز دو عالم فاده
 در وادی قرار و صوری فاده
 از نیستی در بر رخ خود کشاده
 یعنی بخدمت تو بجا ایستاده
 سر در هوای عشق تو بر باد داده
 قلخ بخون چشم خود از جام داده

من کبستم براه جنون شکر نهاده
 بر باد پاسبان عشق و محبت فاده
 در بسته بر لب بهمان و جهان بیان
 بهر نشتار مقدم تو نقد جان بکف
 سرگشته براه محبت چو کرد باد
 از کج غم بزم طرب پئے برده

گفتی که در وفاز سک یار کم نبسم
 صرفی خموشش باش که گفتی زیاده

خواهست غارت دل و تاج دی هم
 هستند اگر چه غمزه زن و نازنین هم
 مقصود او چسب باشد الهی ازین هم
 یارب غرق چه در دایم جو و کس هم
 دارند داغ بند کبیت بر صحن هم

خوبان که در کرشمه و ناز اندازین هم
 دیوانه سبک زبستان پری و ششم
 که غمزه که عتاب کس ناز کار و دست
 که نیت قصد کشتن اهل صحبتش
 تو پادشاه حسنی و خوبان مکه حسین

دارند حسن و عشق بهم رازها و لے
پوشیده ماند برخیزد خورده بین همه
صرّفی به نظم تو قصه‌ای عرب که نهند
به چوں سخنوران عجم آفرین همه

ای ز چشم مست تو ویراں شده بهر خانه
مردن بود آنکه خود را زنده بر آتش زند
چوں همه خلق جهان دیوانه و عشق تواند
نزد تو چوں آشنایان بهانه دارد اعتبار
گاه میخواند ز لطمه گاه میبرد از قهر
گر شبه خواهی شنیدن قصه ام را ای قریب
از خشم زلفت بهر ویرانه دیوانه
وای بر مردی که باشد کمتر از پروانه
در همه آفاق نتوان یافتن فرزانه
خواهم آمد بعد از بی در صورت بیگانه
چوں کنم یارب که دارم بواجب جانانه
تو بمرگت می‌باید از چنین افسانه

نیست ضعف هر ضعیفی از غم عشق بتان
گنج نتوان یافتن صرّفی بهر ویرانه

از جنون عشق تو شورایت در خانه
گشته ویراں خانه چشم ز سبیلاب مرده
آرزو دارم که روزی نقد جان بسیار است
هر خسته را گو مسوز از روی آتشناک طور
آشنا زاهد نمی‌گردد بجا دیوانه گالت
کی براه تو به باشم ز ابد ثابت قدم

کج محنت خانه صرّفی و یار او بلا است
طرفه دارد خانه و طرفه تر به خانه

ز هر کار که جز عشق است بیزارم بجز الله
به کار عاشقی هر دم و گهر گوشت شود حالم
ز بار عقل و جان و دل غم عشقت غلام کرد
از سر اینهمان او خبر دارم محمد الله
بهر حال من بیدل درین کارم محمد الله
براه عاشقی با سبکبارم محمد الله

پسے مرغان قدسی آرشیاں دای است کیسویت
شبنم شربت بیمار عشق است آن لب شیرین
من بیدل ز اسرار محبت بوده ام غافل

بایں دایم بلا من هم گرفت زم محمد الشد
من بخشنه از عشق تو بیمارم محمد الشد
غممت از خواب غفلت کرده بیدارم محمد الشد

بدستم خار محنت آمد از باغ بهار صرفی
گل راحت شکفت از غار زین غارم محمد الشد

آمد سوئی مشتاقان دلدار محمد الشد
عمر به تمنایش بگذشت همه و سالم
نه روز و نه شب بودم بے آرزوی روشن
صبر بار طلب کردم و بیداروی و دیدم
از خواب کشاد آخر آن نرگس رخسار
بگذشت ز آنه ارم چوں زاری من بشنید

بازیشد کماں دلباشد یار محمد الشد
امسال نمود آن همه رخسار محمد الشد
امروز میسر شد و بیدار محمد الشد
بر کام خود ای دولت یکنار محمد الشد
شد دیده سخت من بیدار محمد الشد
وز قول رقیباں شد بیزار محمد الشد

محرم بحرم او صرفی است کنون صد شکر
محروم شد از وصلش اغیار محمد الشد

ای عالم از بهار رحمت گلستان همه
ای از تو هر زمان بزمی فتنه و دگر
هر لذت که تیر تو بخشد دل مرا
رقاص ذره وار بپهر تو آفتاب ، ،
بویت بهر دیار که یاد آورد شود
عاشق کش من آمده بر بسته تیغ کین

خورم از خط بهزت جهان همه
ز آن فتنه و روش زمین و زمان همه
پیکان عمره ساخته خاطر نشان همه
سرگشته هوای تو خورد و کلان همه
اموات باز زنده و پیران همه
از شهر ما گر نیخته امن و امان همه

صرفی امید دوستی از هیچ کس مدار
گشتند دشمن تو بجاں دوستان همه

خوب رویاں که بلای دل و جانند همه
فتنه و عالم و آشوب جهانند همه

غمزه آورد فرح افزا و نشاط انگیزند
 نو بهار چمن خوبی و روزا فروز و نند
 گر چه از درد دل سوخته کای به پاکند
 خیر ستند و نخوردند بحر شیر و جان
 درس مهر و سبق لطف سخاوت در لے

مرهم ریش دل و راحت جانند همه
 گل رخ و سرو قد و غنچه و لایند همه
 آ که از سوز دل و درد نهانند همه
 قطره قطره زو و لب شیر و چکانند همه
 در فن قتل حجاب همه و امانند همه

ناز بنیان جهان را به لطافت صرّفی
 جان چلو نم که شیرین تر ازاں اند همه

تنج کین در دست آں عاشق کش بیباک به
 آرزو دارم که بر خاک ره او سحر نیم
 و بر من طرفه چالاک است در عاشق کشی
 شیشه پیر می نمی خواهم و جان شادمان
 کاخ عیش و خراب افتاده ز بر نه فلک
 شهر سوار من چو صید خویشتن کردی مرا

سینه ام صد پاره و هر پاره ام صد چاک به
 گریه بر خاک ز نیش باشد بر زیر خاک به
 بهر قتل در دامن اں دلبر چالاک به
 عشق با زان را جگر پر خون دل غمناک به
 خشت خشت افتاده یارب کنبد افلاک به
 صید تو بر لبه آویزان ازاں فتراک به

گم نه رفت صرّفی از لوح دلت نقش هوا
 نام تو از دفتر اهل محبت پاک به

نگهت جان ز خط سنبیل نرود ز دیده
 بر سر واپس آورده بسین زر گس را
 از لبست چشمه خضر آب حیات آورده
 ای گهر بار لبست وقت سخن پردازی
 کاملت صبر و سکون داده و باز مبرده
 کس نه دزد و نهری را ز کس اما چشمت

نیست پیداد بهت غنی مگر دزدیده
 که عروسان چمن نفرة و زرد ز دیده
 نیکو از دهنبت تنگ شکر دزدیده
 صدق از حقه اهل تو گهر دزدیده
 زلف زین شیوه بر آشفست ز سر دزدیده
 بهر دست جاری از اهل مهر دزدیده

نقد عقل و دل و دینی که من گم شده بود
تا پیوسته در رخ زرد من غم دیده زبیر
کرده سر حلقه و زوا را رخ خویشم یعنی
نامه را که تو شستیم بخون لایق قاصد

صرغی از بیم رقیبان استمگر از دور

می کشد از رخ خوب تو ناله سر زده دیده

چه عجیب طره طارش اگر ز دیده
چشم گریبان ز دلم خون جگر ز دیده
رخم از حلقه زدن تو زرد ز دیده
جانب یار را غیاب بر سر ز دیده

از ره فت و دم استغفر الله
ای خضر باشد بسیار کونه
احکام دینی دانستم انگه
غافل نباشی زین آتش آه
از من نه کرده اندوه جانکه
چون من نه دارم یاری مکن خواه

برویم به کعبه از کوی اورا
در شرح شو قلم عمر در اذیت
از کفر و ایمان و استم اول
از آیم افتد آتش بعالم
الحمد لله در وی سرایت
خواهم که بهیم روی نکویش

نمها و صرغی در نیستی با

از سر ساحتی که گردد آگاه

فارغ البال منت از ناز بر سر پر زده
جامه گلگونی گذرشته از سرم و امن کشان
تا نه دست آرد و من داں بدایه نشنید
تاو که بر ناو که بر دل رسیده زان مرده
بکه چشم بخت خون غلظت زده قطره
شام تا صبح از کشتن من خورده صحنه نابیش
غالبه آنک من آید بهر قستل بهیبالان

مرغ رخم مضطرب گردید و بال و پر زده
جامه گلگون او آتش بجای علم پر زده
جلوه گر شد و قیاس زان دامن پر زده
آه پی بهم غمزه اش صدناوکت و گیر زده
بهر خون کم کردم فضا و چون نستر زده
شب همه شب دست من بلایه نماں ساعز زده
بر میبان شمشیر بسته دیگر زده

شمع آه من گردن کعبه تارم از دست
در جهان نایب بیضا نموده ماه من
بابت آن شوقی است بسته در میان زدن کمر

خنده نام بر مشعل مهر و مهره از زنده
مسد طبایع زان بدینیا بروی خود
زان میان راه مسلمانان همای کافزده

غم بزیربستر صرّی نهاده خار

خار غم به پهلویش سر بستر زده

چه عجب گر کند از من سگ دلدار گله
آن قدر تاب کجا ماندم از دیدن تو
خود بسیار تو بر من ز چهره رواندک شد
رحم بر زاری بی رحمت نیست و لے
غم عشق تو ز رخ بخش و نشاط انگیز است
یارب از یاری خود بهره در همدان شیم

کهنه رسمی است که از یار کشت یار گله
که کنم با تو نه هجران شب دیدار گله
دارم از اندکی جور تو بس یار گله
چه حد آن که کنم از تو من زار گله
پس چرا می کنم از تو من غم خوار گله
گفته خاطر رسد از یار ستمکار گله

گله ام نیست از و بل زرقیبان هم نه

صرفی آمده از مشرب ماعا گله

دل من آمده در بزم عشق چون شیشه
ز بوی جامه درون و بیرون است مشب
چنان رسد عشرت ز دیده فکرم
کجا است آنکه بریزد شراب آتش گلاوی

دل بجای شراب است پر ز خون شیشه
اگر چه باده ندارد از درون و بیرون شیشه
که عمر است برافتاده سرنگون شیشه
بخلق سوخته من ز آب گون شیشه

می مراد دله از شیشه خرد صرّی

نه خورده و زده در خاره خون شیشه

لور حق ظاهر از آن روی چو مهر
میر و موصف تو گویا شب هجر
دارد از غمزه نازت صفت
غمم تو کرده امل در همه شهر

کرم الشیخ لای و جهر
تا شود راه در از م کو تم
فتنه چوں بر تو کند عرق سپه
بغمم تو نه سپاه است و نه شه

گوشه

گر بر همین رخ آن بخت بلیند
صفت عشق چه پرستی ز خرد
میبندند نعره الم الم الم
وصف خود شدید چه داند آنکه

تا نه بردارفت صرّفی رفت
نشد از سر انا الحق آگه

رواں از دیده ام بے عمل میگوں تو خور گشته
ز اشک افشاند تخم بر زمین آرزو چشم
براه را و شب بجزا ز اشک خویش ممنونم
پسے نسکین آتش دے زند آسے برو اما
ز چشم من که رفته اشک گلگون در تمنایت
خیالش آید چشم دبسته راه این خاسته
جواب خوں بود با جام چشم سرنگون گشته
مرا زین کشت حاصل پدیده سواغ جنون گشته
که امشب کو کب اشکم درین ره رهنمون گشته
ز آب دیده من آتش شوقم فروز گشته
تنه گل و فل از دلم زین ره بروں گشته
نخه دالم بروں زین خانه فعل اشک چو گشته

ز رنگ آمیزی نقاش عشق زوین صرّفی

رواں بر چهره زردم سرشک لاله گون گشته

نظر چه بر روی چشم در ره وفا کرده
سپرده در قیامت بنده جان و شک خدا
بدین گماں که ز بیم یه رخت میرنج از من
ز غصه خامه شکسته ورق در دیده ملک
ز درد و غم چه گریزم که دخل نتوان کرد
نه من جدا ز بالا سز من جدا است بلا
دروں در آماره محنت بروں شدرا
ز تیغش آرزوی بسمل خودم بوزده

پسے مزید حیا تم اهل دعا کرده
که حق مقادیرت از صدیکه ادا کرده
فرشته صی نه نوبد گناه ناکرده
ز غم چو درد و غم را جدا جدا کرده
بنا آمد که رسم خامه قضا کرده
چه خو که من ببلای من بلا کرده
ز غم که خدنگت دل مرا کرده
ز لطف آمده در حاتم روا کرده

بسویش از سر افلاص سجده صرّفی است

بسجده آمده و سجده ریا کرده

پسے نظاره ات شد آفریده
به مردم دیده و مردم به دیده

مرا از شوق جان بر لب رسیده	نوا از لب درآوده جان سرشته مرا
چهره داند رنج بجزا ناکشیده	رقیبیت قدر رنج دولت وصل
به تیغ غمزه چشمت سر بریده	مدار وصل جان بخت اجل را
ز عقل و جان و تن عزلت گزیده	دلم در گوشه از ابروی تو
چهره داند لذت حسی ناپسیده	ز طعن عشق معذور است زاهد

رخش صرّفی تواند دید چشمت

کز و خورنا به پای دل چلبیده

و نه اندام چوں کنم جان بر لب آه آه	مے کشم هر دم شب بجز از غم جانگاه آه
کتاب چشم نامها می رفته و نامها آه	شاید حال من بیدار ز ما می تاهه است
آتش افتد بعالم که کشم ناگاه آه	من نمی خواهم که آه آتشینم سر کشد
عشق می گوید که هست از همت کینا آه	مے کشم آه در انداز زخم تیغ غمزه آتش
ای بسم کز من بر ارج چرخ دارد آه	چرخ بے مهرم به خاک راه یکسان ساخت
کار من که گریه دگاسه فغان و گاه آه	لے که می پرسی ز کار من جای از یار من

پیش تاثیر نه دارد در دل او صرّفی

خواه افغان بر سر کیش کشی و خواه آه

این زماں شد زلفت شیوه احیا زنده	پیش از این مرده شده از دم تباهی زنده
از لب زلفت شده صد چو میجا زنده	مرده را به نفس زنده میجا کردی
آفتاب هست که از مرده بود نا زنده	از نو ناکشته را آن غمزه تفاوت ای حاضر
عاشق احمد بود مرده و فردا زنده	جان من مرده عشق تو زنده است مرده
از پی کشته شدن گشته همیا زنده	خبر آمدن دهر مردم کش ما است
مردن خود بغمش کرده تمسک زنده	هر که میرد بغمش زنده جاوید شود

بست که صرّفی به دردت زار و ضعیف افتاده است

نبیت معلوم که او مرده بود یا زنده

عزل دیگر

دے دارم کہ از انفاسِ سرم باز پس مانده
مرا بود این هوس کاخِ بیپایت جاںِ برافشِ غم
ہمیں من مانده ام از دردِ مندرانت دوا یم کن
دل و دستہ ام پابستہ اندوہِ ہجران است
ز من دامن کشیدہ سر و گل پیرا ہنم بگذشت
از و صد طمس دارم و لے چوں نازکست آن خد
بجانِ ناتوان دل مانده در درِ عشقِ داپنہاں

بیا جاناں کہ باقی از حبِ غم یک نفس مانده
نمانده جانم از ہجر و بجائیم آن ہوس مانده
تو خود فرما کہ جز من زیں جماعت بیچ کس مانده
ہمائے اوجِ لاہوتی گرفتارِ نفس مانده
نہ دامن بدست و نہ بدامن دسترس مانده
دلم دستِ تمنّا باز از ہر طمس مانده
چہ محفلست اینکہ پنہاں آستے را از خیر کس مانده

رہ دیوانگی طے کردہ مجنوں رفت چوں فریاد

توئی صرّفی دریں رہ ادر فیکاں باز پس مانده

من کردہ ام دعا و نذر شتام کردہ
سرخ و شجر از مرثہ ات بود پس چرا
رم کردہ دل ز جور و زشتام لم مرا
تنہا نہ بندہ را ہمہ راکشتہ بناد
بام رقیب جلوہ گیت گشتہ صبح دم
اصلاح اہل عشق میندیش لے خرد

خاصیت دعا است کہ انعام کردہ
تیغ بکشتنم زاحل و ام کردہ
چنداں سزودہ کہ دلم رام کردہ
لطف کہ خاص داشتہ رعایا کردہ
لے آفتاب صبح مرا شام کردہ
با آن کہ بختہ طمع خام کردہ

صرّفی بعشق نام نکو کردہ طلب

خود را چنیں بر لے چہ بدنام کردہ

بیا تا چند بکشایم بخوناب جگر روزہ
نہ روز و نہ شبیم یک لحظہ فارغ از جگر خواری
خندے میرسد ہر روز ہر عشاق از ان غم
چو مارا ماخ آب و طعم اندوہ ہجرانت
در دامن پند بادہ دایم از لب لعل است

کش لب لے کہ بکشایم بدایں شہر و شکر روزہ
بدیں حالت چساں قادر تو اعم بود بر روزہ
خردی را دگر از بندہاں ادھر از ہر روزہ
بہ ترکے آن نحو اچہ از مارادہ نظر روزہ
عجب کاس مست را از وی تصویری نیست در روزہ

باقلم دل است و کشور جاں دایما سیرش | چرا اور وزہ سے دارد کہ نبود در سفر روزہ
نیاز و عجز سے باید چو صرفی ورنہ اسے زاہد
چکار آید عبادت گر نماز است و دگر روزہ

حرف اللام والالف

عشق پیش آورد خواہ نے از بلا
آمدہ جام بلا عیش و شادمانی را
روئے خویش را سے توان نظر کرد
والے اقلیم جاں کس جز تو نیست
ذلف پر پیچ و خم تدام فریب
گر کث ریام تو انم بہرہ برد

گفت بسم اللہ حریفان الاصل
قسمت از فے خسانہ و قالوا بلا
چشم اگر یا بد ز نور او جلا
اے بسویت روئے از باب بلا
طایر قدسی بدامت مستلا
از حیات سرمدی الا فلا

گر وقتل صرفے خونیں جسکر

خجہر شوق شہید کر بلا

قامت آن سرو سمن بر بلا
ہر سر موئے تو بلا سے بے
فتنہ و ایام رخ خوب تو
عین بلا صورت دلجو سے تو
یک دور فیض کہ بہ من مشفق اند
بیکسی و غربت و حیران تو

جامہ و گل رنگ بلا بر بلا
آمدہ ذلف تو سرا سر بلا
بر رخت آن خال معنبر بلا
گشتہ بہ شکل تو مصور بلا
ہست یکے محنت و دیگر بلا
رو بہ من آور دکنوں ہر بلا

صرفے سبیل ز شہیدان تست

دشت غمت نیت کم از کمر بلا

اے دلم امتادہ ز نور در بلا | کاکلت انگیختہ از سر بلا

هست یکے فتنه و دیگر بلا
پیش من است از همه خوشتر بلا
شدن و چشم تو مقدر بلا
ای به محبت تو مقدر بلا
از توفیق تا دیم و لا در بلا

حال و خطت کافت دین و دل اند
تا تو بلائے دل و جان منی
ای که بلائے دل و جان چشم تست
قسمتم از روز ازل حسب تو
عشق بتان را تو بهوس کرده

خسر و عشقم که منم صرّفی
بسته درگاه شکر کر بلا

حرف الیا و

هر دم بصورت دیگر جلوه گر تویی
گر بنگرم بخود از خودم جلوه گر تویی
هر لحظه جلوه گر به لباس دگر تویی
پنهان شده ز رنگس ناقص بصر تویی
یعنی بجان سوخته و چشم تر تویی
ای جان من فدایت بدین شکل اگر تویی

ز آینه جمال بتان در نظر تویی
تو عین نور و من همگی ظلمت و لے
گاه از قهای ناز و که از خرقه ناز
ظاهر چشم اهل نظریت جز تو کس
چشم پر آب و جان پر آتش مرز تست
بنموده جمال خود از شکل جهوشان

خون شکر ز گل رخسار جگر چاک چاک من
لیکن مراد صرّفی خونیش جگر تویی

واں که بی پرده نهان است تویی
هر طرف جلوه کنانست تویی
در کنش تیر و کمانست تویی
حسن خوبان جهانست تویی
قبیله پیر و جوانست تویی

آن که در پرده عیانست تویی
شهر سواست که به جرایاں گنبد
آن که از ابرو و مژگان بتان
آفتاب که از و شمع
آنکه در صومعه و فیه خاند

آن گل تازہ کہ از شوقِ رخسار
بلبسِ دل بہ فغانست توئی
سنگِ راسخ کہ تزلزلے صرّقی
در رہِ عالم جانست توئی

گاہ حور و ملکی گاہ پری و بشری
ہمہ جا جلوہ گمشت چہ لبت و چہ لبند
بیچ شکلت نہ و طہا ہر توئی از ہر شکلت
ہمہ شیدائے جمالت چہ تہی و چہ علی
دامنت پاک ز آلائش امکان و حدوث
غیر را عین تو سے دائم و کلفت نہ کشم
جز تو ہمنہ نہ دارم چو مقسیم و طعم
بیچ کس کہ جمالت نہ تو اندر یافت
جز ظہورت نبود از پیران و پسران
کہ انا الحق سے زند آدھے عیبے نیست

کہم براوج فلک و گہ بہ زمین جلوہ گری
ہر کجائے گرم من تو مرا در نظری
بیچ رنگت نہ و ہر لحظہ بہ رنگ و گری
ہمہ دیوانہ عشقت چہ حنیف و چہ شری
ہر چہ گویم کہ از اں پاکی از اں پاک تری
از در خویشم اگر بردر غیرے بری
ورستہ فر شوم از خسانہ بہ من ہمسفری
نہ بشر کہ از اں و نہ فرشتہ نہ پری
اے منزہ تو بذات از پدیری و پسری
چوں تو خود بانگِ انالذناں از شجری

صرّقی از کعبہ توحید نشان کے یابی

تا نہ از بادیر ہستی خود در گزری

دلبرم ہاشمی و مطلبی و قرشی
ہمہ شاہان کجھم بردر سلطان عرب
نام او حرمِ بمانی است و فاکیشاں را
غیر خاک قدمش آب حیاتم نہ بود
خوب رویان جہاں گر چہ کواکب صفتند
خاکساریت سراقرازی تو بردر او

کہ دل و جان مرا جز بغمش نیست خوشی
کمتر از بندہ زنگی و غلام حبشی
وہو الوہ دلناکل غداۃ و عیشی
انا عطشان و قد احرق قلبی عطشی
اوست مشہور از اں جملہ بخورشیدی
تو گرفت رہ باریش دستار فشی

وادہ انداز پئے آنت دل و جہاں اے صرّقی

کہ دہی دل بونی و جہاں بغمش او بخشی

غزل دیگر

از غم ماه و شان و گراے دل چہ خوشی
چشم لطفم زوے آئے چہ عجب گریبان
آنکہ خورشید بود پرتوے از طلعت او
یک دو قرصے است ز خوان کرشم شمس و قمر
بے مئے لعل لب او چہ کشم آب کباب
صوفی از مشرب تو خپ نشان کے یابی

مطلبت جز غم آن مطلبی و قرشی
میل شاه قرشی سوے علام حبشی
نیست مدحش کہ کنم وصف نخر شیدوشی
و هو من بطحن اکل غدا تو و عشی
ما من الماء مرنا و مرنا عطشی
جرعه تاز مئے ساغر عشقش ہ چشی

صرفی از مذہب من پر سی و از مشرب نیز
مذہبیم عاشقی و مشرب من درو کشی

اے کہ بعالم آمدہ بہر نظر عالمی
غیر تو کیت تا کن حفظ وجود کائنات
گر چہ ز آدم آمدہ جسم لطیف تو اے
سر حقیقی کہ آن اصل ہمہ حقایق است
پیشتر از ہمہ توئی در شرف و نزو تو
از نفس مسج جان پیچ تنے دریافت

منظر اسم اعظمی بلکہ خود اسم اعظمی
بلکہ تو رخزانه دلق وجود خاستی
یافتہ آدم از تو جان بلکہ تو جان عالمی
اگر ازاں محقق نیست دے تو محرمی
غایت بیشی ہمہ هست نہایت کمی
تانا با و دریں نفس کردہ لب تو ہمدمی

اے کہ بلاے عشق تو اہل و لا ہمہ کشند
صرفی دل شکستہ را با غم تست خرمی

بیک نفس کنیم زندہ چوں بن از کشی
چو روز حشر شود زندہ کشته و تورد
دوام آن لب جان بخش را گزیدن چیت
نیاز و زاری من بایدت و لے آخر
شہید عشق ایاز آمدہ است یک محمود
بس است غمرہ چہ حاجت بہ خجرو شمشیر
بباخت عشق تو زندے کہ کشته و توند

و لے ز کردہ پشیاں شوی و باز کشی
بہ خاطر کہ تو باز ش بہ تیغ ناز کشی
مسج را عجیے نیست کہ بکار کشی
مرا بہمیں جرم زار می و نہی انرو کشی
نگار من تو بیک غمرہ صد ایاز کشی
دے کہ اہل و ف را ترک تاز کشی
کہ نیست شیوہ تو غیر عشق باز کشی

بکام غیر زوصل المحصر صر فی را

چسرا بہ تلخی ہجران جہاں گداز کشی

<p>نہ تو ان بہ شکر کرد نسبت لب وی گیر بر لب خود ستا غمے گلگون شب وصال ترا روز ہجر درد نہاں بیا کہ طاقت صبرم نہ ماند دور از تو قدم چو بر سر کون و مکان ز دم کہ دم مدوز عقل و دل و جاں چہ آیدم در عشق</p>	<p>کہ این ز شیرہ بجانست و آن ز شیرہ نے کہ خوں ز غیرت آن شد دل صراحی نے شب اجل مہ من روز ہجر را در پے بلاے ہجر تو ناچند و صبر من تا کے رہ در لازل تا ابد بیک دم طے کہ باشد این ہمہ اشیاء نزد اولائے</p>
---	--

چو از دلال و عاشق جدا شدم صر فی

عرفت ستر من الماء کل شیء ک

<p>سرو گل خسار من دارد بکف جام ملی گر غم او بخوبی زد بر دلم اورا چہ غم چوں بمریم در غم آن گل عذار سب خط صاحب قل قل لسا قینا جرعة تو درون خانہ و روئے تو زیر صیقلاب مے گریز و دل ز من در حلقہ ہائے رفق</p>	<p>مے نماید ساعدش زان جام چوں شلخ گلے گل ندارد غم اگر خاک خسل در لبے از گل من سسر برادر دلالہ یا سیمیلے کز صراحی آرزو دارم صدای قل قلے وز تو در ہر وقت غوغائے و ہر جا غلغلے انوار ہمیش در پاب زنجیر و در گردن غلے</p>
---	---

از چہ رو فریاد صر فی را نہ کردی گوش دوش

ای نہ گوشت حلقہ و تابہ و وشت کا کلے

<p>چشم از گوشت و محنت نگرانت تاکے جگر اہل محبت ز غمت پر خون اہرنت راست پنہاں ہمہ در آرزوی روی تو ماند خبر نیست رقیبان ترا از غم عشق لے دل آمد بہ لب از تلخی غم جان حزین</p>	<p>گوشت چشم بسوئے دگر انت تاکے سر آرزو نہ خونیں جگر انت تاکے مہ من رو بسوی کج نظر انت تاکے میل ہم صحبتے بے خبر انت تاکے آرزوے لب شیریں پسر انت تاکے</p>
---	---

زہر بان سیمبرے نیت بعالم صر فی

روی چوں زرد غم سیمبر انت تاکے

غزل دیگر

ای شاه کج کلاط ل کج رنہ کلاه شاہی
 لے آفتاب رویت آئینہ الہی
 گویا خبر نداری از حال من کج ہی
 بر تخت ناز شاہی براوج حسن ماہی
 بن کر گواہ حالم از ماہ نابہ ماہی
 نزد تربت ان گناہے بدتر ز بے گناہی
 الفصّہ راست گویم سلطان کج کلاہی
 اگر باورش نیاید آخر تو خود گواہی

درد سر سگانش صرّفی ز نالہ رشت

سر نہم پہلے یاراں اندہر عذر خواہی

یار را پنج باری یار یار پنج باری
 فاصلہ ہر خدا سویش دعائے مابری
 چوں ز تن جان مرا امروز یا فردا باری
 من نہ خواہم کہ سر من یارب این سودا باری
 در حریم وصل او یارب مرا تنہا باری
 اگر بدینسانی نہ یکدم کوہ را از جا باری

رو سخاک پای او سودن تمنّت سے کہی

ترسم لے صرّفی کہ در خاکے این تمنّت را باری

بروں ز حلقہ دل جنوں نیم بائے
 ز دیدہ بے قدح پر زخوں نیم بائے
 ز بار محنت کردون دونوں نیم بائے
 بکار و بار محبت ز بون نیم بائے
 بہ علم حید کہری ذوقوں نیم بائے
 کہ بے زبانہ سوز دروں نیم بائے

در ملک خوب رویاں سلطان این سپاہ
 نور خدا بجستے کرد از رخ تو بر ما
 دور از تو ام چو ماہی در تاب ماند بے آب
 نہ شاہی و نہ ماہی مانند رشت بی لعل
 تا ماہ رفتہ آہم تا ماہی آب اشکم
 عشاق بے گناہ را کشتی بگرہ نیامد
 از ناز کج نہادی بر سر کلاه خود بجسے
 لے نالہ رو خبر کن کن ماہ را از دردم

لے خدا خواہم غم ہجران ز جان مابری
 لے کہے خواہم وصالش درد عاشق و سحر
 زود بر کن کار خود پاس خدا را ای اجل
 گر چہ از سوداے عشق او بشدم رسوا و لے
 خواہم از غیرت کہ ہر کس رہ نہاید غیر او
 بروئے صرّح ہجران چو کاه از جا مرا

ز حلقہ سر زلفت بروں نیم بائے
 اگر بہ دست نہ دارم پیالہ پرے
 خمیدہ قائم امّا ز بار درد و بلا
 ہمیشہ بار محبت کشیدیم کار است
 ز بہر دفع غمت میسر نیم بدام
 بروں ز شعلہ آہم بر فوج خدا شد

خوشم بہ خون دل خود کہے خورم صرّقی
فرح طلب ز منے و لعل گونہ سیم با سے

چوں صنوبر کا شے صد دل بدست آوردے
منت ایزد را کہ کشت اں دلبر عاشق کشم
گر شکفتے غنچہ مقصودم از باغ رخس
نیستم عمر عزیز من دے بے یا و تو
آں سگاں را نالہ ام آذر و دافت دم جدا
جان با و بسیر دم و اورفت و ماندنم در بلا

گر دے بودے لب لعلش بہ کام صرّقی
کے بکھائے بادہ ہر دم خون دل میخوردے

اگر بر عارضت نہ بود لعل تابے
غممت کز رشتہ جب انم نہ تابد
ز مہر و ماہ رخسارت فتادہ
تو مست خواب نازی بادہ خورد
کشیدم بے حساب اندوہ محنت
لقاب از رخ برا فکن تا دہم جان

بہ تنگ آمدن جان خویش صرّقی

ز لطف جان ستاں خوابہ عتابے

کیم من ز اں دو زلف آشفتنے کارے
دل از کف دادہ ہے دلنوازے
بہ کوئے نامرادی درد مندے
بہ زیر پایے رنداں خاکسارے
ز صاف جام راحت بے نصیبے
جہاں گر دیدہ نا دیدہ ہرگز
ز نام اختیار از کف بروئے
سیہ روزے پریشاں روزگارے
بہ غم و دماندہ ہے غم گسارے
براہ درد مندے خاکسارے
وے نہ نشستہ بر خاطر غبارے
ز لای غم محنت درد خواہے
مراد خوردن شہر و دیارے
عنان دل بدست شہسوارے

شبنده و عده های صلش اما
نزدیده غیری در انتظار
چو صوفی نامیدی از وصالش
و لے در جستش بے اختیاری

لے مرا بر دم ز عشقت عالی در عالمی
از دو عالم یعنی از دنیا و عقبی فارغم
تا براه عاشقی ماندم قدم نه بود عجب
پادشاهان را بود جنگ و جاد از بهرین
شاه ملک فقرم و سلطان افسیم فتن
غم نه دارم گر چه را غم نیست شب در کلبه ام
شور و غوغای دگر هر لحظه در مرعای
من که دارم در نعمت زان هر دو برتر عالمی
گر مراد در هر قدم افتد گذر در عالمی
بندگان را فرزوان از سر و کشور عالمی
بنده ام زان رو بهمانه گشت و چاکر عالمی
گر دو از یک شعله آسم منور عالمی

چون به وصف مشک خردان دم زدم بنوعجب
گر ز انقا سم شود صوفی معطر عالمی

لے ز خورشید جمال تو منور عالمی
بر مراد خود کنی نیم کس را از نعمت
کی بنای عشق در ملک و لم یا بدخل
یار مست با ده گلگون و ما حیران او
چون کنی دانست تسخیر حوسن دیوانه
گر نیسے ره تواند یافتن در زلف او
وزد و زلف مشکبار تو معطر عالمی
خاک راه تا مرادی کرده بر سر عالمی
گر شود ویران ز سیل دیدۀ نزاع
او ز من در عالمی و ما از و در عالمی
آنکه چشم ساحریش را شد مسخر عالمی
زان نسیم عطرست اگر دو معطر عالمی

صرفیاد در عالم دیوانگی افتاده ایم
در جهان از عالم مانیست خوشتر عالمی

گر چه مع سجد مسیحامرده گان را زندگی
زنده بے درد را و مرده در و ترا
بنده و استاد بر پا سر و پیش قدم تو
حسن مهر و یان دیگر چند روز پیش نیست
گر لبست را بیند ای جان میرد از شرمندگی
زندگی چون مردگی و مردگی چون زندگی
دولت آزادگی در یافتن زین بندگی
قامت حسن تو دار و خلعت پابندگی

صرفیاد فرزندگی جز بندگی در عشق نیست
نیک بختا بنده گو دار و این فرزندگی

نہ رخسار گریختابے کردہ باشی
لبِ لعلِ خودت سے دادہ باشد
زخیلِ بیدارانت کس چو من نیست
سوالِ قتلِ خود کردیم فرما
بود بر بندہ رسدے کز تو ناید

کز ان رفیعِ حجابے کردہ باشی
اگر میلی شرابے کردہ باشی
تو ہم خودانتخابے کردہ باشی
اگر فکرِ جوابے کردہ باشی
خیالے گریختابے کردہ باشی

چو بر خاک تو صرّفی ناصح آمد
تو در خاک اضطرابے کردہ باشی

یار من بادِ دردمنداں یارِ بودے کاشکے
تا بچند از نامِ ارمی در و محرومی کشم
چوں نصیبِ چشمِ بیدار آمدہ دیدار او
حیف از ان کردے کہ از خاکِ ریشِ بر باد رفت
یارِ سویم اندکے دید و رقیب از رشکِ مُرد
چوں بمیرم بے قد و رخسار او بر خاک من

مرسمِ ریشِ دلے دل افکارِ بودے کاشکے
بر مرادِ دمِ دولتِ دیدارِ بودے کاشکے
دیدہ ہائے بختِ من بیدارِ بودے کاشکے
سرِ مہِ این دیدہِ خونبارِ بودے کاشکے
التفاتِ او بمن بسیارِ بودے کاشکے
سایہِ آن سرِ و گلِ خسارِ بودے کاشکے

قصرِ سلطانی سے خواہیم دیوان شہ
جلے صرّفی زیرِ آں دیوارِ بودے کاشکے

شری مست و دل پر خوں شکستی
چرا از گفتگو بستی دہن را
بدستِ تحفہ ات جز لقا جہاں نیست
چو بستم رشتہ ہائے جہاں بہ زلفت
بچشمِ دیگران منزلِ گرفتاری
بطوبی امیل ز اہدے بقدرت

شکستی شیشہِ عدلِ رازِ مستی
چرا بر من در مقصود بستی
بستے شرمندہ ام از تنگ دستی
بہانہِ شانہ کردی و گستی
چرا با مردم دیگر نشستستی
نہ دارِ دہمت عالی پرستی

بہ ملک نیستی صرّفی گذر کن
اگر خواہی کہ دانی سترہستی

بشہرہائے فراق از ضعفِ دارم من عجب حالے
چہاں اوقاتِ خود را بگذرا نمہے مہِ رویت

کہ از مویہ چو موی گشتم و از نالِ چوں نالے
کہ ہر روز لیت چوں ہائے دہر ہائے چوں سالے

ز بس لطف و صفا از سبب بستان بهشت آما
رنخه دارم مانند زرد و اشکے چو سیم آما
نه بر من یار را رخصه و بے اونه مرا صبر
قبه دارم دو تا چون حلقه باروی چو زر یعنی

گست از ماسوای یار خود پیوندد دل صرّفی
نخه بینم در پی آیام چون او فارغ الباس

نمایاں دانه رشت تا نهادی بر ذوق غامے
معاذ اللہ کہ اہل عشق را میل است تا ملے
چہ سازم چوں کنم یارب کہ دارم طرّف انکالے
شدم در آرزوی پای بوسش مثل خلیفانے

چو لیلے رانہ دیدی طالب مجنوں چہ میدانی
عشم ای جان انکار و دل پرخوں چہ میدانی
لطافت ہائے آن رخسارہ نگاہوں چہ میدانی
صلاح حال در کار من مفتوں چہ میدانی
کہ اسرار و رونی را تو از بیرون چہ میدانی

پری روسے بلا سے جان من تگر چہ ای صرّفی

عزایم خوانی اما بہر افسوں چہ میدانی

حیف کہ باغ جمالت نیست امید ہی
عشق خواہد داد اگر در بزم خوشم رہ دی
بر دل امید و اراں داغ تو میدی ہی
وہ کہ ہے گوید مرا شکوت بغایت فز ہی
کہ بہ این کنگر کمند اور سداں کو تھی
ز بس ہے نالیدنت بے ہودہ چوں طبل تھی

از سہی قدر اں وفا و مہر اے صرّفی مجھ

چشم غائب و غائب کی باشد اندر وہی

شده آشفتم و شد ای یارے

پری و ش لالہ بروے گل عذائے

نماید ہر دمے تو بہر ہائے

نہ باشد غاشقاں را بس قرائے

مردم از سبب ز نخدان تو اے سرو ہی
بادہ ام از خون جبر و گل و کباب از سببہ اش
ما بہ امید و صالت زندہ ایم آخر چہ
کمتر از موسیٰ تن ز ابر من است از لا غری
دولت و صلش چہاں یا ہم بہت سیر خرد
چوں درونت خانی از در و است ای و اعظم

دلے دارم گرفتارے نگاہے

چہ یارے باز نہینے خوش لقایے

رخش دار و تجسّی تازہ تازہ

تعالی اللہ بین از ہم سن اورا

زبذب عشق غماشتن گشته بخود
نیم تنها اسیر چشم مستش
اسیران غمش را طرفه حاسی
نه دارد با خود و نه خلق کاسی
هزاران نند چون من دلف کاسی
نه دل را صبر و نه جان را قراسی

چنان در عشق او جان باخت صرّفی

که در عشاق ماند یادگار

ای سرو ناز جانب بستان چه میروی
گیر یا غم از بهر لعل تو چون ابرو بهار
جولان گه سمند تو آمد فضا می جاں
بنشین که حال ماست پریشان چون لعل تو
از راه لطف جلوه کنان سویم آمدی
من قالب فسرده ام و جان من توئی
ای سرو ناز جانب بستان چه میروی
از پیش چشمم ای گل خنداں چه میروی
چایک سوار من سوی میدان چه میروی
بر رخ فکند زلف پریشان چه میروی
از روی ناز باز خراماں چه میروی
بے تو چگونه زیم ای جان چه میروی

صرّفی بسویت آمده است از ره وفا

بے وفا بسوی رقیباں چه میروی

دلاج از غم و درد غماشتن لعلی
شب فراق تو خوش همدمی است ناله مرا
بیا و تحفه جماع قبول کن ز کرم
چگونه شکرتانم تو کنم که مرا
به کجایم آن چنان که پروای
زهر جس رقیبان شب رو تو سزد
مشو که صحبت یاران غنیمت است بے
چسبم می که نه گرد و جوار از من لعلی
جز ایسم از کرمیت نیست هیچ مملکتی
خلاص ساختن از هر سوای و هر کسی
نه از من است که رادنه مرا ز کرم
که نقب جان بدیم خدمتانه غسی

همیشه صرّفی بے دل مصاحب غم شست

عجب که صحبت آتش گزیده است خسته

من به غم شادم نمی باید مرا غمخوارگی
تا نه سوز و برق حسنت پرده های دیده را
گر نمی خواهد سگ کویت دران کو جائی ما
گر به قبض جان اهل عشق در ماند اجل
کے بود و چپاره سازی لذت بجا رگی
اشک شادی آب ز در دیده نظاره کی
بعد ازین ما و به صحرا ای غم آواره کی
غمزه و ناز و عنایت میرسد کی باره کی

گر شنبِ ہجران نہ گرد و کس بہ کویت رہم
بر دل زار و ضعیفم با غنم در راہ ہجر

اخرتِ مشکم کند در رہبری سیاہی
بس گراں بار آورہ دشوار و عاجز بارہ کی

گر شراب سببیل و کوثر آمد ہر من
کے تو اہم کردہ صرّفی توبہ از فے خواہ کی

تو بکنا رہ دگراں تابہ کے
بر من غم دیدہ جفا تا چہ نہ
روئے تو آئینہ نور خداست
ترک من از تیغِ غمت چاک چاک
بلبل و گل بے رخ تو در چمن
منتظر سرمہ خاکِ درت

من ز کتارت نگراں تابہ کے
لطف برائے دگراں تابہ کے
در نظر بے بصیراں تابہ کے
سینہ ز خونیں جگراں تابہ کے
نالہ کتاں جسامہ دراں تابہ کے
دیدہ صاحبِ نظراں تابہ کے

چہرہ تو زرد چو زہر صرّفی
در ہوسِ سیمراں تابہ کے

سگ تو کرد ہما ہمدمے
فارغم از غنم کو نہیں بہ عشق
دردم باز پس سے خواہم
درد مندے کہ گذشت از سراں
مردم و گم یہ کتاں جامہ سیہ
دادہ درد و غنم و اند وہ وبلا

مانہ دیدیم چو او آدمے
نہ بود خوشتر ازیں بے غمے
کہ کئی یک نفس ہمدمے
یافت در سر غمت محرمے
نہیت جز ابر بلا ماسختے
اکردہ عشق تو بمن جاسختے

صرّفی از و امق و مجنون در عشق
کز فزوں نہیت نداد و کئے

ز حال زار من بہستلائے پرسی
مرا چو غیر و فائے تو نہیت آئینے
چو بروہ دل مارا نہ دالم از چہ سبب
گرفتہ است زما عاقبت کن احوالے
نہ دالم اگر گزری سوی بیدلاں گاہے

چہ دیدی و چہ شنیدی چراغے پرسی
چہ واقع است کہے بیوفائے پرسی
ز بیدلان خود دلے دلبرائے پرسی
تو ہم ز غمزدگان بلائے پرسی
کہ پرستے کنی از بندہ یلئے پرسی

پرستش دل اغیار دالمّا جمع است | اہمیں نہ حال پریشان مانے پُرسی

نہ حال صرّفی تمکین پُرسی بہر خدا

نہ شود دل او شاد تا نہ پُرسی

<p>تا کئی مرابہ تیغ جفا قصد جہاں کئی شاد مہ وصل اگر نہ کئی بسیم مکن معمورئی و یار عدم خواہی و مدام جانم تو خود نہ بردی و کفتم کہ او برفت گویا کہ ترک من جگر مہ آفریدہ اند ہر چند وعدہ تو نسیا مدفولے</p>	<p>اخلاص و صدق بندہ بدراں امتحاں کئی تا چند از ستیزہ تہ این ونہ آں کئی از اہل درد قافلہ ہزار رواں کئی تا کی بجان خویش تنم بدگماں کئی تا ہر تیر غمزہ تو آں دانشاں کئی خواہم دلم بدان نفی شادماں کئی</p>
--	--

صرّفی کہ پیر گشتہ ز غم در فراق تو

گرہ خویش بسوی خود از سر حواں کئی

<p>گرفت ربت من ز اہدویت را رہا بستن ز شرّ حال ما گفتار یاراں فاصرا فتادہ است چو مردم در ہولے قامت و رفت از روز نش چہ حاصل گر ز غم خوابے نہ وار و چشم گریام ہم غم ہای عالم نر و غم ہائے من است اندک سپید از گریہ بے او گشتہ چشم ماسید روزاں</p>	<p>بہ فکر عاشقانی از سبب اش ز تار با بستن بلا را خود ز باں اندہ را یں گفتار با بستن بناکم سایہ آں سر و خوش رفتار با بستن شب غم بخت خواب آلود من بیدار با بستن ہنوز ایں بے وفا سے گویدم بسیار با بستن نصیب دیدہ ماد و لست دیدار با بستن</p>
--	--

گہر ہائے سرفشک از دیدہ سے ز نیم چوں صرّفی

بہ زیر پای او ایں دیدہ گوہر بار با بستن

<p>در دو کون است مرا یار یکے وہ در کشتن ارباب وفا بہ جفا یم مکش لے شوخ کہ نیست صبر من اندک و شو قہم بسیار نیت مانند من از تیغ غمت روزم از زلف تو شد تیرہ کہ ہست</p>	<p>دل یکے دارم و دلدار یکے یار ما گشتہ بہ اغیار یکے چوں منت یار و فسادار یکے ہست ایں اندک و بسیار یکے سینہ مجروح و دل او کاہیکے تا آں زلف و شب تار یکے</p>
---	--

عشق یا راست و مرا یا خوش است
صرف یا ر سیکے کار سیکے

امی صبا مشک فشاں غالبہ سائے آئی
بوی جان از نفست خستہ دلاں میشتوند
وہ چسپاں شکر قدوم تو کنند اہل صفا
بارک الشد ز تو دل خرم و جان خوشودا
راحت سینہ پر محنت عشاق زشت
غالبہ سہی از روضہ مفرد و س بریں
جان من باد فدایت ز کجائے آئی
چوں مسیحا بہ دم روح فزائے آئی
کہ ز آئینہ دل زنگ زدائے آئی
خبر مقدم ز رہم و وفائے آئی
شادمان ساد دل غمزہ ہائے آئی
یا ز سر منزل آن حور نقائے آئی

سرمہ دیدہ صرّفی بکن از گرد ہش
اگر از کوئے وحی لے باد صبا سہ آئی

جامہ گلگون ز پیے کشتن لے آئی
خلعت تازہ بپردہ امن ناز کن میاں
ابن زماں کار دل و جان خرد و شواست
گر نہ داری سر آزار محبتاں زچہ رو
از پی کشتن ما آمدن شست و لے
غارت صد دل و جان لے کنی ای تنگ قبا
ور نہ خود گو تو بدیں زنگ چرائے آئی
بہ کجائے گزری و ز کجائے آئی
کہ بصدقتہ و آشوب و بلا سہ آئی
گرہ افکنده درابروے دو تائے آئی
خاطر م خوش کہ سوئے اہل و فائے آئی
ہمہ رالبتہ بیک بند قبا سہ آئی

بر سر خود ز خدائے تو صرّفی سے خواست
یتیم بر کف تو ہم از بہر خدائے آئی

ز خط سبز لب بایش نشان آن دہ یا لے
پس از مردن ز دلبر یا نہ خواہی یافت جاں لیکن
محو آب حیات اما اگر یارت بریزد خوں
وصال او کہ از نقد دو عالم قیمتش بیش است
نشان ماچہ سے جونی ز نام ماچہ سے پرسی
میان اونیا مد نزد اصحاب یقین پیدا
نشان تیر مرگ آخر نشوئی صرّفی دریں عالم
نشان چشمتہ حیواں ز خضر غیب داں یابی
بمیر از بہر او بار و گرتا باز جساں یابی
ز آب تیغ خوں ریزش حیات جساں یابی
بجاں دادن اگر کرد و میسر را ایگاں یابی
کہ از گم گشتگان او نہ نام و نہ نشان یابی
گماتے بیش بنو در گشتن زان میاں یابی
اگر منزل گئی در ملک عشق از مرگ اماں یابی

عشقل دیگی

بے اوقدح زویدہ پُرخوں کند کے
تکے بگریہ کہ بود خالی از اثر
لیلی و شان بحال کسے کے نظر کند
عشاق زار زار بنالند و مہدم
مفتون چشم ساحر ش افسوں گلن ہمہ
مارا اگز بجز برانت راز درت
بہ زان کہ میل ساغر گلگون کند کے
دفع ملال خاطر محزون کند کے
ہر چہ کسب حالت مجنوں کند کے
گر یار مہرباں نہ شود چوں کند کے
تسخیر او چہ گوئے افسوں کند کے
دل را چہ ساں ز کوی قیروں کند کے

صرنی چہ چارہ گر غم ہجرم مقدر است
تقدیر را چہ گوئے دگر کوں کند کے

زندہ ام من بتوجہ انان کے
گنج حُسنی و نہ دیدم آ باد
خلق فرماں برتست و چہ عجب
حال جمع است پریشان و ترا
مشکل است اینکہ نہ چہمت بُت من
مرگ من فرقت تو حسان کے
از تو کاشانہ ویران کے
گر نباشی تو بفرمان کے
چہ غم از حال پریشان کے
بہ سلامت بود ایمان کے

نہ نشست آتش قہر ش صرنی

از غم دیدہ گریان کے

یار من مست نہ خورده ساغر گلگون کے
جامہ ہما چاک چاک است و جبکہ ہم چاک چاک
خطا رخسار تو خطے کہ دارم سر نوشت
آں کہ گویند ش کہ چوں او نیت کافر پیشہ
در مقامات محبت فرق بسیار آمدہ
نزد سیلاب بر شکم منساید قطرہ
گشتہ داو صد ہزار داو نہ کردہ خوں کے
مخلصانیم و درون ماست با بیروں کے
در بیان کشتن من ہر دورا مضمون کے
غیر تو بنود کے آسے بود ہا چوں کے
گر دراصل عشق فرما دست با محن کے
کہ ہم خواہم کشتن و جسد و چوں کے

ہر کہ عاشق گشتہ صرنی داوہ جاں در عاشق

در طریق عشق بازی آمدہ قانون کے

قانون دبر است ز عاشق لغافدا
رسم محبت است ز جانان تحمیل

حزیم دیار محنیم از راه صورت است
 هر روز آفتاب رخت را ترقی است
 از لطف پرسی از همه اما پسر ششم
 کمتر مان ز باد خسراں آه سر دمن
 راهیت بر مخاطره جانا طریق عشق

خواهم کنون ز مصحف رویت تفاوت
 نه چون مہ دو ہفتہ بہر شب تنزل
 یارب چہ علت است کہ ورزی تعلق
 در گلشنی کہ آہ کشم نشکند گلے
 نتوان قدم نہاد در اں بے تو گلے

صر فی حیات کشتہ تیغش عجب مدار
 در بانی این دقیقہ بہ اندک تاملے

چوں از دیار بار خود گرد دست افزیدے
 شمع جہاں افسروزی و پروانہ تو تاملے
 در پوزہ نظارہ داریم ازاں چشم سیہ
 غیر از جنوں راہ دگر بنود بہ کوے دلبراں
 از حاصلات دینی و دین عشق بازاں فارغند
 گفتم ز خواباں جلوه گر حق است و حقیقت این سخن

اور ااجل خواہد رساند از منزلی تا منزلی
 اما نغے خواہم ترا چوں شمع در ہر محفلے
 از اشک چشم بیدلاں ہر گوشہ بنگر سایہ
 پوشیدہ نہ این سخن میباید اندیش ہر غلے
 در عشق از بی بے حاصلی خوشتر نباشد حاصلے
 واقف ز حق این سخن کے باشد از حق غافلے

در حل مشکلیاے عشق از عقل استمداد جو
 صر فی بہ امداد جنوں آساں شود ہر مشکلی

دل تار یک راعے ساز دل ساقی منورے
 رخت را آب و ناب دیگر است از نشا بادہ
 زہ لب تر شد و در خرمن صبرم فتاد آتش
 بہر حالے بہ از کار دگرے خوار گئی آمد
 ز بہر وضعہ رضوان سخا ہم ترک مے فانیہ
 عذاب روح تاکے مے کشم از صحبت زاید

ولے آں از شراب عشق مے آید نہ از ہر مے
 ز رخسار عرقناک تو ظاہر کردہ جوہرے
 اگر چہ تر نباشد آتش آمد آتش ترے
 بفصل کل ز دست ساقی گل چہر بہترے
 بہ ذوق اہل وجدان خوشتر است از آب کوثرے
 بسیار ساقی بدہ جائے کہ آمد وں پرورے

اگر چہ انا نہ ام ساقی شود صر فی نہ بہایش
 شرابت میبکند خاصیت آب بقادرے

بوصل دلبہر خود با حجاب جانا نرسی
 چو بر سر ہش افنی فلک مقام شوی

اگر ز جانا کنی دل بہ دستاں نرسی
 گمان مبر کہ از پی رہ بر آسماں نرسی

ز جور یا میندیش وصل اگر خواهی
نشان وصل بروں از نشان کونین است
اگر ز عقبه هستی گذر سخاوتی کرد
براه کعبه مکن قطع بحر و بر که اگر

اگر ز خراب تر سی به کستان نرسی
ازین نشان نه گذشته بآن نشان نرسی
بعلی که بود از قفا اماں نرسی
مقصدی به مکانی به لامکان نرسی

اگر ز جهان و دل خویش نه گذری صرّفی

از و بکام دل و مدعا جی جی نرسی

خامه من دم تحریر صفات لب
کاشکے نے بنوا ز ندب زمش نفس
میکشم جور و جفاے تو و نتوان گفتن
صد گل ناز ز جاسے بد مد فصل خزاں
از پیے دلبر خود گرم من بیدل نه روم
چند در دفتر غم برود کلک بلا
قال من ناصحنی لبس لبشی طویرک
بدعتی هست نکو جاسا به محبت دادن
عاشقی آمده در مذہب جمنوں واجب
چه عجب آرد اگر گرمی آ یا م بتوز

رفت مستانه مگرد اثرات دوات از خم
که مگر یا دفع انم دیدش ناله
کیس هر جور تو تا چت و جفایت تا که
که برانجا افتد از روی تو یک قطره خوی
هر کجا میروم اینجا اجل آید از پی
اے اجل زود خدایا کن این وقت رطی
گفتش لبس لبشی گفتن او لبس لبشی
انا من ابدعها قد نسبت تلک الی
انا فی هذا هبه قد وجب العشق علی
نفس گرم من سوخته در موسم دی

قد می چوں بره ز بد نهادم صرّفی

عشق ز دبانگ که برگردا پس ره ہی ہی

گردیده گوش من دهن و می صدای نه
نے در هوای عشق بر آورد سوز گل
اسرار عشق بر من از آواز نه عیاں
از صوت نه که سوس خدا میکشد مرا
نایی اگر دم بنوازد نه از گرم
در محنت ز غره جاسا کاه و اعطاس
صرّفی محذرات نهان خسانه رقص

افزوده جان من ز می جاں فرای نه
جاد در سرم گرفت از اں روم هوای نه
چنگ و رباب را بگفت بنم بجای نه
جاں میدهم برای خدای نه برای نه
بس بے نواز سند بنوا از نوای نه
خواهم سماع نغمه رحمت زوای نه
بیروں بر آورد سر از زخه ہی نه

عکزل دیگس

مے خورم زہر بلا در طلب نوشیے | طلبم را چہ اثر گر نکند او طبعیے
چند در عالم اسباب شوم سرگرداں | خورم آن دم کہ وصلش برسم بے سببیے
از فدا کردن جاں بے ادبی چن کہم | تیغی از غمزه بکشد بہر چو من بے ادبیے
طرب انگیز من دل شدہ آمدم عشق | درد و عالم نہ بود خوشتر از بیم طریے
امشب افزدن حساب غم و محن من | بدتر از روز حساب آبدی گونہ کشیے
دایم از آتش بحران تو در تابہ نیم | ہر نفس نیے ازاں دارم و ہر لحظہ تبیے

لقب قیس بہ عشق آمدہ مجنوں صرّفی

من کہ محوم بہ غم عشق نہ دارم لقبیے

از ہستی خویش است مرا با تو جلیے | خواہم کہ کنی رفع حجابم بہ غنایے
نظارہ خوبشید جالت نتواں کرد | از پردہ ہیبت بہ رخ توست نقایے
از ہر طرف مے کشم سوی تو شوقست | در گردنم از رشتہ بجانست طنایے
در خواب چساں روی تو بنیم شب بطن | ہرگز چونہ دامن من محنت زدہ خوابیے
من لشنہ و از سخت ولی تیغ پر بہت | ہرگز نہ دہد نشتر لسی را دم آبیے
ویراں شدہ صد خانہ ز سہلاب سرگم | نتواں بچھاں یافت چو من خانہ خرابیے

صرّفی مگر از آتش اندوہ دلت سوخت

کامزد درون تو مرا بوسے کبابیے

دلبس من فتنہ دوراں توئی | آفت عقل و بلا بے جاں توئی
کارویں بر مومناں مشکل زشت | اہل دین را راہ ہزن ایماں توئی
گر پیہ شادی شب وصلت مراست | شمع من بر گریہ ام خنداں توئی
کشور چساں را گرفتہ اہل حسن | آن سپہ را شاہ من سلطاں توئی
ما بہ تو جساںانہ من زندہ ایم | بیدلاں را بجاں توئی جساںاں توئی
ای دل آن گل را چہ غم زین آہ سوز | ہمچو برگ بید از ولرز اں توئی

از محبانیں و فتنہ بنوشتہ عشق

صرّفی اسر و فتنہ ایثاں توئی

ایضا دیگر

سراسر قدر مشک تر شکستی	سراسر زلف سیاه از شکستی
به دور من چسبیده اسرار شکستی	چو خود ستافتی شدی در بزم زندان
ز پا انداختی در سر شکستی	نمودی قامت و سرو سببی را
ز سر طرف کلبه چون شکستی	شکستی سر شهان کج کلاه را
چرا بر بسته بال بر شکستی	چرا بسمل نه کردی مرغ دل را
به این یک تیغ صاف شکستی	کشیده تیغ مرکان و ز دل را
چو حیدر قلعه رخسار شکستی	شکستی رولق ز هر ریائی
سپاه سر و نهاد شکستی	سپاه حسن را چون جلوه دادی

شده صرّفی مثل در نظم شیرین
چو در وصف لبش شکر شکستی

محنت آباد مرا خوشتر ز گلشن ساختی	آمدی و کلبه تاریک روشن ساختی
مردمی کردی و جادو دیده تن ساختی	بر سرم پاماندی از راه کرم شکر خدا
مسکنم را رشک آن باغ مقنن ساختی	روضه رضوان کنیز دیر مسدس بر ترا
با من دل خسته به چوں روح در تن ساختی	شکر این نعمت چنان گویم که ای جان بهمان
کار روز تیره ام بر وجه حسن ساختی	ای ز خورشید و ماه نور فزون رویت ز من

صرّفی از لعل در افشان تو گوهر سنج شد
تا تو در ویرانه اش چوں گنج مسکن ساختی

چون مهر درون خانه ز روزن در آمدی	از راه دیده ام به دل من در آمدی
سراسر دلا در رخ چو به گلشن در آمدی	از یافتاده سرو و گل از شرم گشت آب
چون مردمک به دیده روشن در آمدی	ای خلعت سیاه بر سیم فام تو
از روز سحر نرگس پرفتن در آمدی	در صدمه زار دل تو بیک بار شوخ من
از تیغ تیز مرگ به ما من در آمدی	ای زنده که جای گرفتنی به کوه عشق
او همسر تو بود چو در تنه در آمدی	ای جان ترا ز مهر من غم خبر نبود
صرّفی بر راه همسر ز سوزن در آمدی	بایاد دوست پای نهادهای بر راه زده

غزلِ دیگر

بیدار را میبکشی هر که ترخم میکنی
از سر طفلی چو کرده مایل یازی دولت
میکنی نازی و جانے مے بری از بیدی
قهر عالم سوز مے بلینیم درخا موشیت
کاسه کاسه میخورم خونابه دل و مبدنم
شاد ز ی ساقی که چوں میگویم از تقوی سخن

بیدار را میبکشی هر که ترخم میکنی
از سر طفلی چو کرده مایل یازی دولت
میکنی نازی و جانے مے بری از بیدی
قهر عالم سوز مے بلینیم درخا موشیت
کاسه کاسه میخورم خونابه دل و مبدنم
شاد ز ی ساقی که چوں میگویم از تقوی سخن

نور باطن ظاهر و مبدن به حسن بے بقا

یر لب دریا چسرا صرّفی تنیم میکنی

نه کشاید در این غم کده جز یاد که
چو عجب پیر غلام اید کند آزاد که
گذر حال من دیوانه کند یاد که
در بلائے عجب از غمزه تو افتادیم
جز من خسته که خوشحال ز بیدار توام
در بیان سخن عشق عجب تاثیر است

بکاش نه در مهور تو نه یاد که
پیر گشته به غم بحسرو به وصلم بنواد
وہ کہ دیوانہ زان تاثیر جنو غم گردد
در بلائے عجب از غمزه تو افتادیم
جز من خسته که خوشحال ز بیدار توام
در بیان سخن عشق عجب تاثیر است

صرفیاد در دو جهان شاد و مبادا هرگز

گر نباشد به غم عشق بتاں شاد که

گشا آں لب تکلم کن بفرما هر چه میخواهی
نمیدانم ز قتل بیداراں دلبر چه میخواهی
بگو بای چه داری جان من در سر چه میخواهی
چو ملک دل ازان تست ازین لشکر چه میخواهی
نمیدانم که بدخود شور و شر چه میخواهی
چو این طرب بیدار و رازین بهر چه میخواهی

دلم بردی و جاں هم میدهم دیگر چه میخواهی
ترا جز کشتن اهل محبت نیست در خا طر
کلیج مانده بر سر پریشاں بر سرت کا کل
پسے تنخیر ملک دل سپاه غمزه و نازت
رفیقانت شرانگیز و جہانے از تو پر شور است
بہ از وصف نیاز و عجز نبود شیوه عاشق

چو روشن بے رخس صرّفی شب و روزت نخواهد

ز خورشید جہاں تاب و مہ انور چه میخواهی

عزّالِ دیگر

فخر تو خضر بیک چشمه حیواں تاکے
جزرگ و پئے بہ تنم ہیچ نماں دست و مراست
ناز تو رہزن دل غمّزہ تو آفت جان
کاش تے روید از اں آب کہ ریزد چشم
کوہ کن ماندہ بہ کوہ است و بہ ہامون مجنون
خلق از گرمی و سردی بہ جہاں تنگ داند
صد چو این چشمہ روانست از یک قطرے
دائے از بہر ہمسائے غم تو ز اں رگ و پئے
فتنہ بر فتنہ برائے بخت پئے در پئے
تا پس از مرگ بنالد ز غم من آں نے
کوہ و ہامون ہمہ رامن بہ غمت کردم طے
عالی ماست کہ انجانہ تو ز است و نہ کے

گر بہ اشیائے جہاں دیدہ کشاید صرّفی
ہمہ اشیائے جہاں در نظرش کالادشی

چرا شیریں کلام من و ہن را از سخن بستی
دل و جانم بہ تن باز آمدن ز اں زلف نتوانند
سرا ز باغ جمالت سبزہ و شل پروردہ است
بہرستان رونمودہ ساختی حیران این حسّش
بھرای ختن بروی نسیم بوسے از زلفش
نن افسوں گری نسیم تو استاد نا کرہ
و ہن خویش بستی و در مقصود بستی
غریباں را رہ باز آمدن سوئی وطن بستی
عجب نقشے از اں بر صفحہ برگ سحر بستی
زیچ و تاب حیرانی و ہائش و در ہن بستی
ز بولیش ناز و در ناف غزالان ختن بستی
لب خود را کشادی و زبان اہل فن بستی

نکو کردی کہ صرّفی دور از اں مہ از رخ خوباں
بہ سانہ کردہ در چشم چشم خویش بستی

ای اجل آخر بساطِ عمر ن چو اسطے کئی
رخش شو قم حاسد اتیز است در راہ طلب
در دلت جا کردہ چوں بلی است ای مجنوں چرا
چوں ہمیشہ مستم از یاد لب میگون او
نامہ کز من بتو آمد نہ خوانی ہرگز شش
چوں کئی شرح فعّان و نالہ ام در نامہ اش
کاشکے طی بساطم زیر پائے دی گئی
کی توانی کرد اگر خواہی کہ آں راسکے کئی
جست و جوئے او کہ در نجد و گہ در طے کئی
من نے خواہم کہ مستم سا قیاد رہے کئی
گر کشائی اندکے باز شش ہسانم طے کئی
باید ای کا تب کہ کلک خویش را از رہے کئی

صرف با قوت تن دار تو از خون دل است
طعمہ زارغ و زغن را پرورش تاکے کئی

غزلِ آخری

صبا چگونه اداں تار تار میگذری اگر دمی به دل بیقرار میگذری نه خورده باده چرامست و از میگذری شتاب بچون نسیم بهار میگذری بخاطرم چو تو شبهای تار میگذری چگونه ناله از این سال زار میگذری	زلف اوست بهر تار صد هزار گره چو زلف خویش مباد که بیقرار شوی کسی نه گشته تیغ تو خوں چیده بار چو نو بهار اگر میرسی پس ادا سال ز پر تو دل من خسانه ام شود روشن و ضعف جان نتواند نفس زدن غمش
---	---

ز خاک ره گذرت خای غم دم صرغی
 بهر زمین که چنیں اشکبار میگذری

تَدَبَّرِ الدَّيَّانُ بَعُونَ الرَّبِّ الرَّحْمَانُ فِي تَائِيحِ تِسْعِ وَعَشْرٍ
 مِنْ شَهْرِ شَعْبَانَ الْمُعْتَظِمِ سَنَةِ ١٠٢٤ هـ بَيْنَ حَقِّ الْعِبَادِ سِرَاجِي مِنْ دَحْثِ
 رَبِّ الْعَالَمِينَ حَقِّ نَفْسِ الدِّينِ كَامِلِي حَوْلِي عَفَى اللَّهُ عَنْهُ جَمِيعُ سَيِّئَاتِهِ

سربانیدارت و متنزعات از حضرت صدوق

نفس رفته و تو باز دنیا پدید گز
به دمی هست ترا کارالان باشت
کار مردانه ات اینست کال یک دم را
اگر درانی به تناسل شای رخ جانانه
آه در یک نفست به غمت دیدار بود

بخشد آن یک نفست دولت جاویدانه

چه سود از اعتکاف توبه نانو خانه محزون
تو در بازار و دل در مسجدت بودن از آن
اگر باشد به آمال و مانی دل گرفتار
که در مسجد تو خود باشی دول باشد یار

ایضا

ز طعن زاید و از احتساب محترمت
گل بنمایم سنگی که از بیگانه ام آید
ز پند هر که در عشق میداند و تمنا
ز دست آشنا برگ گل هم بدتر از سنبل

ایضا

نه گردد جز کثافت ظاهر از شعر سخن گوئی
سخن کے صاف باشد تا نیاید دل صفا
که میخواند دلش مدح لیثان بهر یک در هم
اگر سر چشمه باشد تیره باشد تیره آبش هم

ایضا

گر نه بیدار بود دل نه بود
حاصل از دیده بیدار ترا
نور دیدار اثر بی خوابی
نیرت جز درد سیر بی خوابی

ایضا

ز هستی اگر داری همی مؤمنی
پوز نثار این کفر بگسسته
و گرنه توئی کفر را ملزم
قل آمنت بالذات

ایضا

سر سودا بیت که پُر هوس است
از پی سبزه عبودیت
شد ز بار هوس بس به زمین
بر زمین خود نمی آید تو جسمین

بلکه از بس گرانمی آں بار

هر زمانه سرت فست در زمین

از صله و صوم و حج و سایر اعمال خیر

بامراد است آن که گردد معتقد حق ترا

هست مطلوبت که یابد نعمت جنت حصول

در ریاست نایبونی چندان در دلت قبول

لایق درگاه سیچون نه بود این اعمال تو

انما الاعمال بالنیات لیشتوا ذر رسول

به درو خود از دوا سرت یا بجای دوا

حد بیت لیکل امری مانده

گرت نیت جان سپردن با و است

در بیم برین مدعا بس بس بود

ایضا

وز یا فکنده است درین راهم اضطراب

آمدن بگوش و لم کن ابا تواب

بیر کرده خاک راه ملامت سر اسرم

چون خاستم که باز نیم پایه راه عشق

ایضا

دل سخت و از شکستن نان

دادن نان بود ز دادن جان

مشکن نان آن که می شکند

بلکه دشوار تر به نزد یکیش

ایضا

توبه کردن ازین آئین به

جاء لا یغفر ان یشک به

ای آں که آئین تو پیوسته ریاست

نیست این شیوه توبه مشرکی

ایضا

در بشر نسبت به افراد دیگر بغیر است

لاف بے عیبی برست و عیب جوئی بدتر است

خالق عالم بودی عیب مطلق بیشک

خویش را بے عیب گوئی و کسان را عیبدار

ایضا

بای از نشر معایب باش خاش یک نفس

عجب این نبود ازین بدتر که گوئی عیب کس

گر نه ذکر خیر یا را آید آئین تو

عیب مردم گوئی و خود لاف بے عیبی زنی

ایضا

این همه افتادنت در مردم است

و نه نمیدانیم یا رب از چه رو

فاش کردن عیب مردم تصرفیاست
 فاش کردن عیب خود بر مردم است
 سر پنهان چو از دو گذرد | فاش گشتن عیب نه خواهد بود
 یادم از نحرمان اسرار است
 کان رو غیر از دو لب نه خواهد بود

اگر سودای مبتو عیبت افتد در سرت تصرفی | کنی با این همه وسعت فضای دهر بر خود تنگ
 به راه تابعیت گر توانی ماند پانچک | بود جای تو عالم عالم و فرسنگ و فرسنگ
 باین سیرت ترا با خلق وایم صلح در صلح است
 بدان صورت همیشه با همه جنگ افتد بر جنگ

طلعای که در پیش مهان کشی | سجده سداگر بود تصرفیاست
 لیسان نه نام همان تو | بسته لعل و لعلت کند در قفا
 معاذ الشدا اندک کم بود | شود و شمنت تا به روز جزا
 و گریشت باشد آن گویدیت | که لعنت ترا گشتیم راست

برای خدا میهمان را محو

اگر چه بجوئی برای خدا

اگر یک عیب داری و هنر صد مردم عالم | همه بینند آن یک را نمی بینند این صد را
 نمی بینم نگو خوس که داند نیک را از بد | نگو را بد نه گوید میگوید نگو را بد
 دیگر

محال است صرفی زیاراں تر تخم | بصد زاری خود گر کنی عرض
 به فرض محال از محال چسبید | کنی فرض اما محال است این فرض
 به قول نبی وعده قرض است وایشان | نه خواهند هرگز او اگر دن این قرض
 به حق ملتجی شو که او کار ساز است

و لست ملک السموات و الارض

گرفت از دندان محنت اگر | خورد خون دل کو شود مضطرب
 اذ الله خیر ج له محسوبا | و پیشتر قه من حیث لا یجتنب

حسانت بیت خانه داشت ابرهیم | بود ابلیس را به گرو و نرسه ده
به عنایت نگرد که آخر کار
این بعین گشت و آن خلیل الله

بشنو این نکته را ز پیر پیرات | که بر آب از روی خسته باشی
نگستی بر هوا اگر بپیری
دل به دست آرتا گستی باشی

برکتان گر تو رسم فرمائی | بهم که کسی بر تو زحم نبایند
گر به دست آوری دل خود را
بهمه دل ها ترابه دست آیند

ز به دین پند است که انداخته
پس نفع عیشش خدا آفرید
مضرت به عهدش گریزان که دوست
گر از نور فیضش فست بر تو
قضا که تواند که حکم کن
چو اطفال در عهد قدس آمده
ز جان زنده هرگز نباشد بدن
اگر خواهد آن زندگی بخش جان
دم جلوه تو سن بهمتش
ز جزوے که نه بود بحسری پذیر
رسد دفعه لطف تو بے حساب
د فائز و فائز ز تقصیر ما برست
خط مغرور دفت را بکشش

بر اهل بهان سایه مرحمت
ز حق خاصه دوست این موهبت
هر اسریم به منفعت منفعت
قمر را به محقر دهم بهمنت
به او تان اول کند مشورت
ز فیض وی ارواح را تربیت
اگر جان نیاید از و تقویت
اجل را دهم لطفش این خاصیت
بجولان که دولت و سلطنت
بود تنگ تر ساحت شش جهت
برافتاده گان ره مسکنت
نه گنج در آن صرخی از معذرت
چو داری به کف خامه مکرمت

فرز و هر نفس با و لطف خلق

ترا دمدم رفعت و منزلت

ایا شکسته نوازی که هر شکسته دلی
ز جور حسادنه سهر در حمایت تشریف

بجاء و حشمت تو کس نے رسد بچہاں
ستم بہ دہر بروں کردہ و غیر ستم
بہر کجا کہ نقیب و بیسہ اسے بوو
وظیفہ کہ کہیں بندہ داشت موقوف است
کہ برتر آمدہ از ہفت چرخ حشمت نشست
نہ دیدہ ایم کہ را کہ در شکایت نشست
موقوف از کرم و لطف بے نہایت نشست
وے خوش است کہ موقوف بر عنایت نشست

رباعی

چوں غم جانکاه زور آورد بر من روزیگر
وہ کہ آں ہر دو ترقی کردہ اند آخر وے
از صبوری چارہ جو گشتم من اسفندہ حال
ایں ترقی در تنزل و آں ترقی در کمال

رباعی

در کعبہ و سومات معبود توئی
غیر تو کہے حمد تو نتواند گفت
ہر جا کہ سر نہند سجود توئی
یعنی بجہاں حاکم و محمود توئی

رباعی

ای مہن تو تو من وے نہ من تو نہ تو من
نے نے غلطم من و تو ایں ہر دو توئی
بالکہ تو مرا چو جانی و من چو بدن
غیر تو کہے نیست مہین است سخن

رباعی

فتویٰ وہ زندان ہے آشام توئی
میخوارہ کن قاضی اسلام توئی
میںانہ توئی و حی کلف ام توئی
ساقی توئی و خم توئی و جام توئی

رباعی

ای فتنہ آیام بشہر آشوبی
خلعے بہ طلب کاری و نوگرہاں
در جذبہ عشق شہرہ در مجذوبی
غافل کہ تو ہم طالب و ہم مطلوبی

رباعی

اے آں کہ تو ہم طالب و ہم مطلوبی
محبوب ہمہ جہاں توئی از خوبی
ہم یوسف و ہم عزیز و ہم یعقوبی
وہیں طرفہ کہ ہم محب و ہم محبوبی

رباعی

اے بغیر ہم تو نہ مانتی نہ سوری
نظارہ بخوبان جہاں کارم یک
نے غمزدہ غیر تو نے مسرورے
غیر تو نہ ناظرے و نہ منظورے

لے افسر جاہ بر سر تھے بینم | چوں زندہ فقر در برتھے بینم
بہر نظر بہ شکل دگر تھے بینم | با صد صورت جلوہ گرتھے بینم

رباعی

کوئی بحیب ہو عین الکوئین | عینی کہ بہ نقطہ بعین شدہ عین
آن نقطہ حجابیت کہ چوں درنگری | بالشد کہ بہ زیر آں نہ بینی جز عین

رباعی

مشغوف بہ ذکر خفیه بعضی ز طبع | بر غفل ذکر ہر بعضی ز بقاع
چوں جز تو نہ ذاکرے و نہ مذکوریت | بہر یہ و سر یہ چہ دارند نزع

رباعی

نزدیک تو آں مہ و تو دورای صر فی | غایب شدہ در عین حضورای صر فی
بر اوج ظہور است مہ من لیکن | تنہی است ز شدت ظہورای صر فی

رباعی

پیوستہ سخن خود بہاں آرائی | ویں طرفہ کہ رخ بہ ہیج کس نہ نہائی
از نور ظہور است نقابت یعنی | پنہاں شدہ ز غایت پیدائی

رباعی

خورشید فلک کہ اوست حشر بہ نور | فیضش ہمہ را رسد چہ نزدیک چہ دور
خفاش کہ از دیدن او محسوس است | اورا چہ گناہ و نور اورا چہ قصور

رباعی

نزدیک تر از من بمنی و دوری | ظاہر تری از من و بمن مستوری
از آئینہ برتاں توئی در نظرم | ویں طرفہ کہ ہم ناظر و ہم منظوری

رباعی

کوسر و قدے سیمبرے غیر از تو | کو در و وجہاں جلوہ گرے غیر از تو
بودی و نہ بودا ست و رایے تو کسے | باشی و نباشد دگرے غیر از تو

رباعی

دیر کہ ظہورش ہمہ جا و ہمہ سواست | بے جلوہ حسن او نہ مغز است و نہ پوست

القصه جدا نه هیچ کس نبود دوست

رباعی

در صومعه با ذمه ابرار توئی
با خلوتیان و اهل بازار توئی

یعنی همه وقت و همه جا با همه اوست

در میکرده با مردم میخواره توئی
یعنی همه جا با همه کس یار توئی

رباعی

غیر تو نه گل و لاله نه خار و نه خس
گر غیر تو باشد و سودا نهی تو بود

عین تو همه کس و تو عین همه کس
آن غیر و سوی عین تو خود باشد و بس

رباعی

که مهر و گه ناه تمامت گویم
هر جلوه تو نام دگر می طلبد

که سر و قد یک خرامت گویم
در حیرتم آید بچه نامت گویم

رباعی

که جلوه ات از فرشته گاه به بشر
ظاهر نه همه در همه جانی تو اما

گاه به ز گل و لاله که از شمس و قمر
هر جا به لب س دگر و نام دگر

رباعی

از کثرت اختر و مه و مهر و فلک
هر کس که یک د بار گوید در شود

در وحدت ذات نور که باشد شک
آنان بود ذات یک به بیش از یک

رباعی

شایسته که منم بنده در پیرینه او
من ظاهر و ادویه و وی از من یعنی

او گنج کمال و بنده گنجینه او
او آئینه من و من آئینه او

رباعی

باید که ز سر عشق آگاه شوی
الشریستیت نه و انم تا که

در عالم تو خید شهرنشا شوی
سعی بمن که خود تو شد شوی

رباعی

پیوسته سخن سرایم و نکته فروش
تا واشده گوش و بهوش چشم و دل من

با آن که زبان من خموش است و خموش
که گوش من است چشم و که چشم گوش

رباعی

چوں پرتو آوار تو یا بزم در خود
لیکن نظم به ظلمت خود چو فستد

گر ناز کنم بر مهر و خود شید سزد
دامم به یقین که بدترم از هر بد

رباعی

ای عقل مرا ساخته عشق تو زبون
مجنون تو عاقل است و عاقل مجنون

گر دیده به وادی جنون را بسمون
ای طرفه که شد جمع بهم عقل و جنون

رباعی

خوش آن که به عالم است از فیض و فتوح
من بذب نفع و صفی قسلبه

یاد اب الیمیش به رویش مفتوح
کن من مزابل مکناس الروح

رباعی

گیرم که خطا ز عارف آید اما
گر قصه خضر و موسیت معلوم است

نسبت به وی از خطا کنی هست خطا
ز هزار زبان باعرا ضلش مکش

رباعی

واصل که به مستی تقا مسرور است
چون قطره صفت محو در آن دریا گشت

هشیار اگر نمی شود معذور است
باز آمدن قطره ز دریا دور است

رباعی

گردن نفس دو عید باشد چه بعید
از یک دوسته عیدم نزد بدو

فرخنده سعید که دمی که دسه عید
افزون ز هزار عید در یک دم دید

رباعی

تا در طلب او نه کشی صر فی رنج
بے رنج میبستره شود گنج و لے

از گنج و صلاش نه شوی گوهر رنج
مارنج کشیدیم و نه شد حاصل گنج

رباعی

وصل تو کی را بسبب راحت جان
لیکن من گم گشته بے نام و نشان

وز محنت بهجراں دگرے ناله کنان
نه محنت ازین دارم و نه راحت جان

رباعی

خوش آن که فرو رفته به دریای فنا
بگسسته ز ماسوهای سپیوسته بحق

رباعی

ای ساخته و منزل به سر کوی فنا
فانی رفت اگر توانی گشتن

رباعی

گیرم که ز غیر حق چنان بے خبری
لیکن گرازان بے خبری با خبری

رباعی

خوش آن که شراب وحدت اوراقوت
آزاد شده از ملکوت و جبروت

رباعی

فرخنده کسی که رفته از علم بعین
اوصاف و نفوت و واجب و ممکن را

رباعی

از رخ چون نقاب صفت انداخته ذات
در لجه سپید او ذائقه عرقه

رباعی

سوی حرمش نیایتم اسلاره
ایں مرشدم اسرار نهان گریبان

رباعی

خواهی که شود بقاف قربت منزل
حاصل نه شود و این پرو بالت هرگز

رباعی

دل کعبه وار کان وی این چارستون

قد صاد کان لعین نشیئا صلا
باقی بخدا و فانی از غیر خدا

رباعی

خواهی که شود جلیق تو بر اوج بقا
باقی بخدا شدن توانی بخدا

رباعی

کز هر دو جهان در دو جهان بخیری
خود بے خبری نباشد آن بے خبری

رباعی

و امرسته ز قید عالم ناسوت است
آرام کیش بطارم لاهوت است

رباعی

طی کرده همه مراتب مافی البین
چون بر رخ جامی است بین البحرین

رباعی

واده است مرا ز قید اوصاف نجات
ایمن شده از زحمت امواج صفات

رباعی

تا مرشد عشقم نه نمودا بخاره
طوبی لمن اذنه دعوت اسلاره

رباعی

سیم رخ صفت بال و پر کن حاصل
یک لحظه اگر غافل از سیفه بول

رباعی

در طلب محبت و شوق و جنون

احرام طواف عمر و حجش را

میفتات بروں ز عرصه کن فیکون

عمرے اگر ت بہ کعبہ باشد منزل
ہرگز نہ شوی بہ کعبہ جاں واصل

حج تو و عمرہ ات بود بے حاصل
یے آن کہ کنی زیارت کعبہ دل

لے باد یہ پیل رہ کعبہ کل
ایں کعبہ تو بود بہ رب الکعبہ

از فیض و فتوح کعبہ دل غافل
یک کہنہ رباطی بہ رہ کعبہ دل

لے آن کہ دولت راست بصد جا منزل
وامان وصال او بہ درست آوردن

جایافتن بہ کوے دلبر مشکل
ممکن نہ بود تانہ بہ دست آری دل

دل تازہ بہائے و جہاں خرم ازو
دل سحری و یک دو قطرہ بر روی زمین

گل گل بشکفتہ گلشن عالم اند
آئینہ اسکن در جام جسم ازو

صحرای دل افزوں ز جہاں آمدہ است
از وسعت آن عجب مد اں کہ دارد

بیرون زمین و آسمان آمدہ است
گنجایش آن کہ لامکان آمدہ است

صرفی دل تو نہ مضغہ مشہور است
از مضغہ کہ گویند دلش خواہد بود

پاکیزہ تر و لطیف تر از نور است
چوں ز نیکو کے کہ نام او کا فور است

روزے کہ شوم مست و خرابای ساقی
ہرگز نہ شوم پاک بہ آب لے ساقی

مے میم و جہاں زخم کباب ای ساقی
غسل نہ دہی جز بہ شراب ای ساقی

ساقی بدہ آن مے کہ سرورم بخشد
ہوش و خردم بردہ شعورم بخشد

زنگ از دل من زدودہ نوم بخشد
غایب ز خودم کردہ حضورم بخشد

سرباغی

ساقی بدیه آں مے که نشاط انگیزد
یک قطره چو محتسب بریزد قاضی

از جوش و غروش آں خرد برگیرد
خواهد که بحکم شرع خوش ریزد

سرباغی

ساقی بدیه آں مے که زیگ قطره وی
هر چن بر سبکشم پے در پے

گر میت صد ساله خورد کرد حی
نه تشنگیم تمام کرد نه مے

سرباغی

ساقی بدیه آں مے که جهاں از نوش
خوشید دریں مرزعه تبر فلک

روشن شود از دای شب و سحرش
یک جبه بود از خوشه و انگورش

سرباغی

ساقی بدیه آتش که هست آب بقا
از شعله او اذاج لے سرب

نارے است بر فروخته از نور لقا
یک لعه او و خرمه و سی صفا

سرباغی

ساقی بدیه آں نیر خوشید شعاع
آں باده که صحو و سکندر نشاء

آن صیقله زنگ مرایه طباع
یار ند بهیم هیچ نه دارند نزع

سرباغی

ساقی بفضای خرد و عرصه جاں
وہ طرفه کمینے که زگر می کند

گلگون شراب ناب را ساز رواں
در کوچه تنگ رگ و پے غمره زان

سرباغی

ساقی بنه آں جام شرابم بر دست
آں باده که جبر عی اذان ناخوده

کز هستی خود بدان توانم وارست
از یاد و خیال آں شوم بخود و مست

سرباغی

ساقی قدحے دارم اذان باده پیوس
آن کس رود از خود و شود بخود و مست

کز تاش اگر سایه فتد بر سر کس
بخود کند مست سازش آن سایه و بس

سرباغی

ساقی زخمی آتش نه بود سوزان تر
تر خشک شود ز آتش و این آتش

هر قطره او آمده سوزان اخگر
بر خشک گرفتد کند آن را تر

سبای

ساقی بده آن باده کن بغیش باشد
دل می کشم به باده و نتوان یافت

تا خاطر غمخیزه دمی خوش باشد
جز دختر زبانی که دلکش باشد

سبای

ساقی قدح آئینه و انوار ازل
خوشتر بود از آئینه و اسکندر

در آئینه رتبه اش اعدا و اجل
کو آمده آئینه حق عز و جل

سبای

و در آئینه قدح بید از نظر
هست این قدح آئینه آئین خوشتر

آن حسن که هرگز نتوان دید و گر
از جام جسم و آئینه اسکندر

سبای

ساقی می ناب آمده بید رنگین
به رنگ چو رنگ باده چون جلوه گران

رنگش پر و رنگ زو لهاس حزمین
از جام شراب صیغۃ اللہ بین

سبای

در دیر میغان کسے معزز باشد
رندے که به کابین و بدش نقد و کوان

کامد ز طلب و خستش رز باشد
عقدش بچنین کسے مجوز باشد

سبای

زاهد که به دولت صفا فایز است
ساقی نه دهمی و خستش راه بدو

اورا به قدح مناسبت هرگز نیست
عقدے به کفوش نه بود فایز نیست

سبای

آن قے که به دور قدحش هست این خط
گر عزم تو دی بود که فسرده بخورم

کو لطف بر و پره سوز واد به خط
مستت بکند و پشه باں عزم فقط

سبای

ساقی سکران مرگ نه بود آسان

زین محنت مشکلم بجای برهون

کز مستیم از غم گریه نباشد خبری

نه ز آمدن اجل نه از رفتن جان

رباعی

خوش آن که دلش صاف زهر رنگ شود
باد لب من که رنگ او بے رنگی است

بیرون ز ره آشتی و جنگ شود
هم رنگ که شود که بے رنگ شود

رباعی

سودای محبت به دل ساخته جا
دعوی پیبری نه دارم امانا

هرگز نه کنم جز سخن این سودا
گویم بخدا این سخن از وحی خدا

مجتبای دلم

رباعی

گاه ز محدثین و گاه ز فقهاء
تا چند کنی نقل روایات بما

گاه از متکلمین و گاه از حکما
بااستخفی گو که شنیدی از خدا

رباعی

تا چند ره بحث و جدل پیمودن
باید ز همه تکلفات آسودن

تا که به ره مدرسه یا فرسودن
تا وارث انبیاء از دست بودن

رباعی

ای بر ورق سیاه افکند نگاه
چشم تو ز بس مطالعه گشته سفید

تا چند ز ظلمت طلبی نور آله
اما دولت از دود چراغست سیاه

رباعی

ای رنج بے کشیده در کسب علوم
با این همه علم چون نه دانی خود را

روز معرفت حقیقت خود محسوسم
مشکل که بود خدای خویش معلوم

رباعی

ای از پی کسب علم در رنج و تعب
گر علم الهی طلبی یا رنج عزیز

نه روز ترا فراغت از کسب نه شب
آسودن نشین ز کسب فارغ ز طلب

رباعی

تصفیل دل از کدورت جسمانی
هرگز تو به سعی و کسب خود نتوانی

تنویر و کسب از تجلی سبحانی
یعنی بود از مواهب رحمانی

رباعی

کو آن که به راه طعن مانشتاید
گوئیم دعا جواب دشنام کسان

رباعی

کو آن که نباشد او بما اصلا بد
ما با همه نیکیم و همه با ما بد

رباعی

نه هر که بودا شد اسباب ممت
از بهر مکافات بکامش نهیم

خصمی که بمن دهد خورم همچو نبات
شهد و شکر آمیخته با آب حیات

رباعی

از رد و قبول ناقصان بیزایم
خلقه است بمانند ازان رو که نحتی

مستقیم و لے به کار خود همشایم
علمی که نه دارد و گرسه ما داریم

رباعی

مسرے که بود بهر سرے میدانیم
استر ازل کسے نه داند امانا

ما بهیبت هر خشک و ترے میدانیم
چیزے که نه داند و گرسه میدانیم

رباعی

با آن که نقاب از رخ خود بکشویم
بودیم و نه بودیمیر ما موجودے

هر لحظه رخ از آئینه بزد و دیم
هستیم چنانچه پیش ازین هم بودیم

رباعی

من رام وصال جدنا یا اجاب
آن را که ادب نباشد انسان

فلیسع و نعمت لحفظ الآداب
یعنی که بودیے ادب و ادب دواب

رباعی

گفتم که زحیر تو مرا جاں به لب است
گفتم که طریقی دولت وصل تو چیست

گفتا که به حیر ماندن تو عجب است
گفتا ادب است و ادب است و ادب است

رباعی

رندے که ز فیض فضل فیض احد
در میگرد افاضه مصصفوی

در راه ادب به اور سیده است مدد
جای ز منے آدِ بنی سببی نزد

رباعی

آن را که درون سینه در طلب است
گویند اطاعت است بهت نادب
یک لحظه خلاف ادب از وی عجب است
گوئیم که در بهمان کمال ادب است

رباعی

گر بر لب تو نهاده جانانه لب است
هر چند که از تو آن همه بی ادبی است
و بر کف او بهر تو جام طرب است
چون مرضی او آمده غین ادب است

رباعی

در کوی ادب اگر ترا جسانه بود
تعریف ادب چیست که در دو بهان
در هر دو بهان غیر تو رسوانه بود
چون مرضی او مرضیت اصلانه بود

رباعی

یارے که بهدانه به پیش در تنگ و پوست
راضی به فرافتم اگر آن مرضی او است
روئے دل من به سوسه او از همه دوست
یعنی که بود مرضی من مرضی دوست

رباعی

نئے آرزوی ساغر پر فے باشد
خون خوردن من چو مرضی وے باشد
نئے میل و لم به نغمه منے باشد
جز مرضی وے مرضی من کے باشد

رباعی

داریم بے که با محبتاں بدخواست
با غیر شکایت تمناں کرد دوست
عاشق کُشی و ستمگری شیوه او است
از وی بهمو اگر بنالیم نکو است

رباعی

از ناز و نیاز عاشق زار غرض
کاریت عجب عاشقی و معشوقی
هر چند که ظاهراً کند یار غرض
ناخن و نیاز نیست از یں کار غرض

رباعی

خوش آن که بود یار به عاشق و مساز
ایں گریه کن فتاده با فرشت نیاز
از هم کله دکنند در گوشه راز
و آن خنده زان نشسته بر سنداناز

رباعی

در عالم اسباب تغافل بہتر
وز عاشق جو رکش محفل بہتر

رباعی

حرف زردہ خدا و ہمراہ بگو
بنشین و تو کلت علی اللہ بگو

رباعی

ظاہر ز سر حسینا اللہ و کفے
بروجہ کمال است کمالی خفے

رباعی

باشی بہ پناہ ایزد از ہمہ حال
در عین کمال و ایمن از عین کمال

رباعی

در مدح تو حیراں خرد و ناطقہ لال
نے فرض محال بلکہ فرضی است محال

رباعی

عالی حسی چنان کہ عالی نسبی
ما یم غلام نبی و آل نبی

رباعی

ما غیبک صادر فی المعالی و ہما
قد صرت امام اہل رض و سما

رباعی

قد مجز عن وصف عقول العلما
واللہ محیط کل شیء علما

رباعی

بر فرق تو زید و فسر سلطان

زا و رہ عشقی تو کل بہتر
از یار جفا پیشہ تغافل بہتر

زک طلب ریاست و جہاہ بگو
و کج قناعت ز ہمہ کبستہ

اے صدر نشین صفہ صدق و صفا
بر خاک درت دوسے نیا ز عرفا

مرزاے لطیف طبع پاکیزہ خصال
مشغول جہان و از جہاں فارغ بال

ای سرور اہل جاہ و اصحاب جلال
شرح ہمہ اوصاف تو از اہل مقال

اے زبدہ خاں وادہ مطہلی
تو فخر ہمہ آل نبی و عسری

یا من بکمالہ تعالی و ہما
اعطیت تو

یا من هو صامری المعالی علما
لا یعلم کثرہ و صفک لولا اللہ

اے آن کہ توئی خلیفہ یزدانی

در هر دو جهان ترا تصرف دادند
اکنون تو کن آن چنان که خود میدانی

رباعی

ای تاجورانِ دهر شرمیده تو
ای افسر عز و جاه زبیده تو
تو سرور و سروران سرافکنده تو
تو پادشاه و پادشهان بنده تو

رباعی

ای کشور معنیت همه زیر نگین
در خدمت تو بهر مبارک باب
در ملک ولایت تو کنون تخت نشین
آیت ز آسمان ملایکت به زمین

رباعی

شام به درت هر که بخد مت برسد
پیوسته من از دعای خود در شکم
از خدمت تو بر اوج دولت برسد
گویشتر از بنده بحضرت برسد

رباعی

باجزیه درت اهل سعادت نکنند
پاپوسی تو عبادت تهست عظیم
رو جز بتو از باب ارادت نکنند
فرمان که منعم ز عبادت نکنند

رباعی

از لطف تو کامه است جاویدانه
محصول همه مزرعه سبز فلک
با بهره هم آشنا و هم بیگانه
از خرمین لطف تو کم از یک دانه

رباعی

ای از کرمت جهان ویران معمور
افتاده ام از درگه تو دور و ل
وزیر لطف هم عالم پر نور
چون لطف تو عام است چه نزدیک چه دور

رباعی

خواهم که فزون و مبدم از لطف خدا
هر چند که پیوسته دعا گوی توام
در صورت و معنی بودت عز و علا
اما چه حد من که کنم عرض دعا

رباعی

ای محزون اسرار ازل سپیده تو
از روز ازل باز من و بند گیت
پر نور ولایت دل بے کینه و تو
یعنی که منم بنده ویرینه و تو

لے حق تو بر من بره حق طلبی
هر چند که قلوبم ز تو دور افتاده

رباعی

من بنده تو فلک آفتاب و ابی
القلب لی یک بالنبی العری

جز بند گیت مرا از دنیا چه غرض
هر دم به عریضه کنم گستاخی

رباعی

جز خدمت آن و دگر والا چه غرض
جز غرض دعا مرا ازینها چه غرض

لے روی دل از هر طرفه سوی تو ام
خواهم به دعا دولت دیدار ترا

رباعی

تن دور و لے جاساں بسر کوی تو ام
یعنی که با خدای دعا کوی تو ام

صرفی که وجود او بحکم عدم است
لایق نه بود یادش نه کنند

رباعی

بدتر ز بدافت ده و کمتر ز کم است
ور خود بکنند محض لطف و کرم است

لے خواجہ حکیم لطف از غایت نیت
یادم که نخه کنی در آن حکمت حیرت

رباعی

محرومی من ز لطف از قلت نیت
چون فعل حکیم خدای از حکمت نیت

دیدار تو ام نه گشته هرگز حاصل
وصیف تو شنیده گشته ام عاشق تو

رباعی

دارد به دل من ز غم عشقت منزل
عشق تو در آمد زده گوش به دل

پاکر ده ز سر آمد مرا بنده نواز
بوسیده درت را به لب عجز و نیاز

رباعی

تا دیده کنم بر منم خسار تو بار
محروم ز دیدار تو بر گشتم باز

بر صفحہ زردگون ز شکر فگار
چون بر رخ زردم اشک مرغ از غم شکار

رباعی

کردم من اگر نامہات ای لطف شمار
کردم بنو حسان خود باین رنگ اظهار

رباعی

دیر است که از دوست پیامی نرسید
از لعل لبش ولم بکامی نرسید
ای یک صبا ز من دعایش برسان
هر چند از و من سلامی نرسید

دبایحی

دردا که طیب ماند بر نبض تو دست
از رنج تن تو جان عشاق بخت
از صحت ذاتت خبر میگفتند
الْمِنَّةُ لِلَّهِ که بصحت پیوست

دبایحی

یار ب همه عالمت مستخر بادا
قدر تو ز نه سپهر بر تر بادا
چون دولت صورت ز لطف ازلی
هم دولت معنوی میسر بادا

دبایحی

ای آنکه ز اسرار ازل آگاهی
از فیض تو بهره ور ز مہ ناما ہی
نام تو حبیب شد و در هر دو بهائی
مدح تو همی بس که حبیب الهی

دبایحی

ای آمدہ گنجینہ حق سینہ تو
اسرار ازل گوهر گنجینہ تو
ایں طرفہ کہ از تجلی گوناگون
تو آئینہ حق و حق آئینہ تو

دبایحی

ای بنده بخدمت سرا سر تقصیر
ای ولی اگر تو بنگری بر تقصیر
تقصیر مرا اگر نگری خواهی دید
افتاده بصورتی مصور تقصیر

دبایحی

ای سوی تو روی دل اصحاب صفا
آموشته من سگت آداب وفا
جز حرف محبت تو نقش و خط
نه بود به نکلین دل از باب وفا

دبایحی

ای بر همه خاص و عام احسان تو عام
هر کس ز عسوم التفات تو بکام
انعام تو عام است چوں من میکنم
محروم چساں ماند از میناں انعام

دبایحی

اغیار که خواہم جدا از رویت
صد بار اگر بر اندم از کویت

چون هست به دل کمندم از گیسویت

باز آور و آن کشاں کشاں نم سویت

رباعی

صد زخم بلاگر بدل از تیغ غم است
از لذت آن زخم گر فتن حفظ

سوگند که آن هنوز بسیار کم است
ز آن پیش که مرهمی رسد معتم است

رباعی

از دور به اتفاق داریم مزه
ویدار نصیب هر که باشد گو باش

در محنت اشتیاق داریم مزه
ما از الم فراق داریم مزه

رباعی

در مسجد اگر نمی روی نیاز
از راه نیاز گر در ایی به کنشت

انجا از نماز کی شوی محرم راز
ناقص کنشت گویدت بانگ نماز

رباعی

از رشک ریائی ابرو دورخ
نه بود عجب از برودت باطن او

آن آب نه ثوید نه دل شیخ و سخ
گر آب سر رشک بر رخش بند رخ

رباعی

ای از دلک تیر ترا دم تیره
از باطن ناصاف مخوف اهر صاف

و از دم تیره تو عملی تیره
سر چشمه جو تیره آب او هم تیره

رباعی

از بس که تن من ز غم هجر گداخت
بیگانه خیال کرده یارم بنواخت

الْمِنَّةُ لِلَّهِ که مرا کس نشناخت
نشاخته طرح آشنائی انداخت

رباعی

صرفی که شب در روز غم عشق انداخت
بفروخت به سودای بستان و نبادین

از لوح ازل حرف حجت آموخت
ای وای بر آن که دین به دنیا بفروخت

رباعی

میخواست اجل به تیغ غم خوغم ریخت
ببین چستی جس غم که ز هجران بگریخت

تا لوطیه اش بلای هجران انگیخت
در دامن زلف دستاغم او بگریخت

رباعی

از بس که غم بجز کند بر من جبر
درد دل سوخته ام بت رو بر

رباعی

گرم بود بد جا و دوسه روزت بر تخت
از بخت به کف و امن دولت داری

رباعی

مارانه سرشک سرخ و نئے چهره زرد
نئے آن که کسے به درد مایه پرد

رباعی

ساک بکار خویش صاحب جزم است
زاد منک است و عارف جام

رباعی

اے عالم شهر بشو این نکتہ رنغز
مغز آمده درد عشق و باقی ہمہ پوست

رباعی

خوش آن که ز بادہ محبت مست است
وارستگی آن که ز خود بگست است

رباعی

خوش آن که براه دوست روانه گذشت
در هر قدمش رسیده بر سر بهیم

رباعی

چشمی که دے ز درد جانکاه نرفت
زاں درد که در دل منش عشق نرفت

رباعی

گر داز مرثه جادوب ره دوست برد
عے باید مردن و نئے باید گفت

باغیر از آن عمل لب شکر نشند
خواهم بجزم به نقد جان و دهر مایت

رباعی

در باری را یگان خدا را بینند
خود گو که باین نقد از آن دریا چند

گاهے ہوس عیش و نشاط شب بزم
در عالم ہستی ہمہ این تفرقہ است

رباعی

کہ و سوسہ جنگ و جدالم صفت رزم
دارم بسر آمدن ازین عالم جزم

چون خاک گشتہ سحر بران رہگذرم
این طرفہ کہ شیشہ دل این خستہ

رباعی

غیر از سحر خود نامدہ یاد گرم
فرمای بہ تیغ خویش از محض گرم

صرفی کہ دل خویش بہ زلفت بستہ
تیغ تو خلاص ساز دانا ہستم

رباعی

از خود بگستہ و بتو پیوستہ
ہرگز نشدہ دست تانہ شکستہ

کی لایق تو بندگی بستہ بود
تقصیر بہ بندگی و من زندہ بدان

رباعی

بکل موجب شرمندگی بندہ بود
مردن بہ ازین زندگی بندہ بود

ساقی نہ بود جبر بہ حق آسودہ گیم
آرایش آب و گل و لم را تاکہ

رباعی

مپسند بہ غم این ہمہ فرسودہ گیم
کو آب عنب تا برد آلودہ گیم

دارم دلے و زوہر آلودہ گیش
جز با غم عشق دل نباشد زندہ

رباعی

از کش مکش زمانہ افسردہ گیش
باشد بہ غم و نیووری مردہ گیش

بے بندہ گیت فرحت آزادہ گیم
از نقش روی لوح دل من سادہ

رباعی

در عشق سرافرازی اذاتادہ گیم
حو خودیم ز غایت سادہ گیم

بدخوی و بداندیش نکاسے دارم

بہ رحم و ستم شعار یا سے دارم

جان پاره دل خون جگر چاکم کرد

رباعی

خیز جز بحسب زلف تو وابستگیم
وارسته ز غیر تو بنویس پیوسته

رباعی

هر که که رقیب او بمن خواری کرد
نیغی زد و حسام ز تنم کرد خلاص

رباعی

ای قبله مقبلان عالم رویت
من داشته صحبت به رگ کان گویت

رباعی

یاس که بود بنده نوازی کارش
محر دمی من زد دولت دیدارش

رباعی

هر جا که بود جلوه کنان دلدارم
گر دل بُرود جاسان بستاند یارم

رباعی

دارم بختی که با نمش مسروریم
بے آن که ستاند آرد به او جان نه دیم

رباعی

شبهای فراق تو بمن یارب لم
دارم بختی از آتش بهیراں شهبها

رباعی

تا که ز تب هجر بسوزم شب لم
چون دست به نبض من طیب به بند

گوید که هنوز با تو کار رس دارم

نہ جز بہ غم عشق تو پیوستگیم
وابستگیم بسین و وارستگیم

اظهار طریق عسا شوق آزاری کرد
دلبر چو دریں واقعه ام یاری کرد

وی روی همه اہل سعادت سویت
دل گوشه نشین بہ گوشه ابرویت

با اہل وفایت سر آزارش
از بخت من آمدہ نہ از کردارش

جان بردن ازاں معرکہ باشد عارم
بادل جاسان نیز دادن آمد کارم

از عشق بجاسان سپردنش مأموریم
صرفی نتوان گفت کہ مامعند وریم

پیوستہ رواں ز دیدہ ام کہ بہا
کز فتنہ چو سخن کنیم بسوز دل بے

دخانیہ جان سوز بود بر لب لم
از یک تب من بکیرد اورابت لم

رباعی

صاحب نظرے کہ عاشق است ای صر فی
گر خواهد اجل که جاں ستاند شب بجر
درد عوی عشق صادق است ای صر فی
اے جاں به اجل موافق است ای صر فی

رباعی

دردا که به کوی تو رسیدن مشکل
تیغ تو چون سیم بسیم بگذازد
درد خود بر رسم روی تو دیدن مشکل
بر خاک دران کوی طپیدن مشکل

رباعی

چشم تو پیچیده فتنه برانگیختن است
زلف تو هزار جاساں سودا زده را
تیغ مرزوات بقصد خون ریختن است
از یکسر مودر پیچ آویختن است

رباعی

از بسکه رقیب خواهد آزدن من
بر من درد و زخا که شاید چه عجب
مشکل بود از جفاش جاساں بردن من
گر بر سر من رسد بود مردن من

رباعی

کار تو جفا از غیر آموختن است
مقصود تو زین نوازش با او
بزمش ز رخ خویش برافروختن است
از آتش غیرت دل من سوختن است

رباعی

مقصود تو زین نوازش با او
تا چند نهان غم تو خواهم کردن
از آتش غیرت دل من سوختن است
خون دل خود نهفته خواهم خوردن

رباعی

کام و دهن و لب و زباں سوزداگر
تا چند نهان غم تو خواهم کردن
خوفی بزباں خواهم ازاں آوردن
خون دل خود نهفته خواهم خوردن

رباعی

شوخی که ز مهرشان گزید ستیمش
از بر چه شنیده ایم افروں صبار
اوصاف ز حد بروں شنید ستیمش
دید ستیمش دمی که دید ستیمش

رباعی

چون شعله بدلی آتش عشقت انداخت
غم های نهان که داشتی در سینه

رباعی

از بس که تن مرا سراسر بگداخت
بر مردم تیغیت همه را ظاهر ساخت

عشق تو که پیوند من از من بگسیخت
ترسم که بجای خوں بر آید ناگه

رباعی

با گوشت و خون من بیدل میخفت
گر خمره تو خون مرا خواهد ریخت

عشق تو مرا نشان نماده است و نه نام
از بس که سراپای وجودم بگرفت

رباعی

هم خشک و ترم بسوخت هم پخت و دهم
ترسم که بجای خوں بر آید ز شام

هر چند که خود مراست در خور دوزخ
گر باد ز گوشت تو وزد در دوزخ

رباعی

بایاد تو از بهشت خوشتر دوزخ
آتش شود آب زندگی در دوزخ

با هر که نه دارم غم خویشی خبر
خود گویم که ز آئینه چه حظ دار و کور

رباعی

از شرح حوادث محبت چه اثر
در صوت دف و نی چه بود بهره کور

دل خواست به در خود دوائی نشد
خیا ط خیر و بحیه بستی زد که شود

رباعی

وز عقل طلب کرد شفای نشد
لایق بقدر عشق قبای نشد

نمی نهدی از حرص و هوا به عقل است
در مانده بخود عقل و صلاح و وجه است

رباعی

در حرص اسیر صد تمنی عقل است
مطلوب از و صرف یک به عقل است

ای بر تو عجب گراں روها بایست
تو شاد که این عروس در عقد من است

رباعی

تا چند کشتی بار گرانش بایست
او پیره زنی شوئی کشته نکالست

گیرم که چو تو باد غرور انگیزی

از روی زمین گرد صفت بر خیزی

خیزی و بدامن کشاں آویزی

رباعی

آویزی و آب روی خود می ریزی

در وادی حیرت است آواره دلم
ناچار ز جگر بے خودی و میرانی

رباعی

از خجری بے خودی است صد پاره دلم
دیگر چه بود چاره بے چاره دلم

نزدیک تر از ما تو و دلدار تو دور
زیناں که نه بدیش تو در عین ظهور

رباعی

چشم تو همیشه باز و نامستور
معبودم اگر ترانه دارم معذور

قرآن دهرت معجز عیسیٰ به نفس
بے اول و آمله و سین آخر

بے

رباعی

مستغنی مطلق کدورت از همه کس
یعنی بودت در دو جهان قرآن بس

پر خون ز غم عشق درون جسم مل
تابوت شهید عشق بنگر که بس است

رباعی

صد پاره دل غنچه و پیراهن گل
یک تخته آں بحر جہنم را پل

اے صرغی اگر چه آمدی بازاری
بازار محبت بدید نفعت اگر

رباعی

مشکل که دلی که برد از و بازاری
فارغ ز زبان و سودا پس بازاری

اے ترک اجل کنوں که دور از یارم
ایں ملتس است تا شب دیدارم

رباعی

از لطف تو چلتی تو قح دارم
پس خود به بهان شب بتو چای سپارم

صاحب فن کیمیا ازاں خاک دریم
گور بر سر راه او سر خود نهیم

رباعی

از خاک درش بارخ مانند زریم
یارب سر از پس ره سلامت نبریم

عشق همت که قصه اش شنیدن نتوان
خون گشت ز بس نهفتن آن جگر

واں قصه بغیر و دست گفتن نتوان
دیگر به دل خسته نهفتن نتوان

رباعی

سجے ز سر شک بر خیم کرد و رو
یعنی غم پنهان مرا کرده عیاں

هشتم غم جاں کاه به دل کرد نهان
آن سیم نه داده سوئے دکرده زبان

رباعی

از شیوه من طریقہ یار من است
تا خلق نه دانند که ولدا من است

آئین وفا که شیوه و کار من است
همداشته بے وفادر آزار من است

رباعی

از یار تنش دور دش بایار است
دل خودم و خوشی به دولت دیدار است

عاشق که اسیر فرقت دلدار است
تن در غیم هجر خسته و بیمار است

رباعی

اچا از مسیح از سخنانت بینم
اے کاش همیشه همچنانت بینم

خواهم که لب شکر فشاننت بینم
یک لحظه که دیدمت و خود وارستم

رباعی

بر خاک در تو سر نهیم بار در
گر من ز در تو باز بر دارم سر

کردم بخدا عهد موکد که اگر
هرگز بنم سربلالت زان سر

رباعی

کز شدت آن نمیتوان کرد سخن
نے تاب قلم که خود تو اندر سخن

تحریر غم چگونه آید از من
نے طاقت دستم که تواند بنید

رباعی

گر زار مرا می کشد آزارم نیت
جز دوست گشتی شیوه دلدارم نیت

هرگز گداز دستم یارم نیت
میل همه کس به کشتن دشمن خود

رباعی

اظهار ملال بے نهایت چه کنم
بالطف تو عرض این حکایت چه کنم

شرح الم بے حد و غایت چه کنم
از بخت بد خویش شکایت چه کنم

رباعی

یا من هو بالفضل جد پر و حقیق | داماء کماله عریض و عمیق
 و العالم فی حجر عطا یاه غریق
 عمّت برکات فیضه کل فریق
 تمت

متفرقات

نعت

یا ایها العباد علی سید الانام
یعنی نبینا وهدانا حمدا
ما سید الانام و لا افضل العباد
آن پیکر لطیفه بود نامه که مهر
آدم هنوز نشده مسجود قدسیاں
منشور دوتے کہ رسیدہ بانہیا
ختم نبوتش باو بلکہ آمدہ
شیطان ز جبرئیل ترقی کند بہ قرب
موراج او شب و شب رویت کلیم
موسیٰ سوال کرو ارنی لن ترا شہید
ایں دولت ہمیشہ چہ بیداری و چہ خواب
گر جلوہ گریب باغ شود سخن قانت
یا مرتضیٰ بہ فیض امین محمدی

صلوا و سلاموا علی الہ الکرام
سابق علیہ صل و سلام علی الدوام
الا الذی اقرب بتفضیلہ العظام
بر پشت دارد از پی تعظیم واحترام
بر سجدہ گاہ قدس نہ بودہ جز او امام
بے خاتم نبوت او بود نام تمام
ہم اقتراح آن بہ وجودش ہم اختتام
بالفرض اگر بہ او نہ نہ چنگ اعتصام
فرق اندرین دو شب چو میان صبح و شام
اور ابھام دولت و بیدار بروام
لا باس من کراح اذ القلب لا ینام
سرو سہی بہ سجدہ فرود آید از قیام
کز فیض خاص خود برسانی مرا بہ کام

چوں کرد صرف راہ تو نقد حیات خویش
یعقوب زاہد عشق تو صرفی شد است نام

منقبت

وال من والا علیا عاد من ^{عادی} علی

اولیا و اصفیا را سرور و مولیٰ علی

سرور اهل فتوت او بود در هر دو کون
حق عیان از مصطفیٰ و مصطفیٰ از مرتضیٰ
هر ایک از اسمای حسنی را ز اعیان منظریت
ما ساریت الشیء الا قد رایت الله فیه
بیچ میدانی که او را چیت نسبت بانبی
پیشینه سماع شفی و منت ایزد را که هست

بشنواز شاه نبوت لافتنه الاله علی
بای بسم الشد نبی و نقطه آن با علی
لیک آمار مظهر جسموع آن اسم علی
گفت چون آمد به نور لم یزل بین علی
یا محمد مثل لارون است با موسی علی
در طریق عشق بازی مقتدرای علی

صرفی مسکین ضعیف و نفس غدارش قوی
جای امداد است و وقت دستگیری یاعلی

منقبت

بعد حمد خدا و نعت نبی
واجب آمد مدیح قطب جهان
سید و صدرا ولی ی خدا
فخر آل محمد عربی
او خدا را خلیفه اعظم
کاسته دار شراب مصطفوی
مجلس افروز و زوال من و الاده
جرعه نوشش ز جام الهامی
غوث آفاق و قطب حقانی
قدس الشد سره الاستی
با و هر دم به روزی قدیم

افضل الخلق سید عربی
مقتدرای همه ذوی العرفان
علی ثانی آن امام هدای
مشغل دودمان مطلبی
منتصرف تمام در عالم
نغمه ساز سرود مرتضوی
خامنه سوز عادی من عاده
صد هزاران چو احمد جامی
میر سید علی همدانی
روح الشد روحه الاعمی
صد هزاران تجیت و تسلیم

با درویش مروحش یارب
فیض بخش و ممدیه هر مطلب

صرفی منقبت

<p>علی ثانی نام و زاولاد علی هم علی ثانی اورا نام انداز شد چرخ برزم بحسب الدین کبریا مزار و مرقد آن قبله جهان علی بابا را گشتن تو آب سیم روضه من کنت مولاه که آمد مظهر سیر سلونی براه عشق مارا مقتدا اوست به عشقش تا ابد پاینده ام من ز غم های دود عالم جستم آزاد الهی بیش بادو کم لب داد امید است آنکه این غم آخر کار کند ز اسرار پنهانم خبردار</p>	<p>علی ثانی آن سلطان عظیم چو اسرار علی از وی عیاں شد کنون روشن شده زان عالم آرا عراقش مولود آما بخت لای امام العارفین و قطب الاقطاب رساند در دماغ تو سحرگاه کند آگاهت از راز درونی بحمد الله که مارا پیشوا اوست بحمد الله به عشقش زنده ام من همیشه بانغم عشقش دلم شاد جز این غم صرفیا همدم مبادا امید است آنکه این غم آخر کار کند ز اسرار پنهانم خبردار</p>
--	---

منقبت

<p>خلغله انداخته در کوس علم علم همان است که بر دل زند عالم که بر دل زند آن یار است از سر بیخی تو تا پشت پاست علم حدوث تو به علم قدیم گر همه دال گویمیت آخر چه دور معرفت سیر نهانی دهد</p>	<p>ای شده مغرور بنا موس علم علم نه آن است که بر تن تن علم که بر تن تنند آن مار است علم تو معلوم که تا خود کجا است کاش کنند محو عیدیم حکیم علم قدیم از تو چو یابد ظهور این همه دانی همه دانی دهد</p>
---	---

یعنی اگر با شدت این آرزو
 و بهو امام العرفا بالیقین
 منقحر از باب ولایت علی
 آن همداں مولد و خندان وطن
 مهر منبر که ز بطحی ظهور
 از همه جاں نوری آمدید
 مگر ثانی همداں را بگو
 کعبه دل را که بود و حجاب
 از روشنی او چله سالکان
 آمده از یک چله اش صد هزار
 تیر سلوک از چله کرد و روان
 در چله شد طینت آدم تمام
 ورنه به چل روز نیستد اخته
 در چله سر بیت زربت جلیل
 هر که کند دولت معنی طلب
 و در نرسد اهل نبوت حیرا
 خود تو بگو فطرت شخصی و گریز
 کی شودش شاید معنی گزین
 آمده القصه به رفع تشنگ
 گر چه بسے راه سوئے مطلب است
 و چه چهر نکور راه و چه خوش بهر
 با چو علی و انش رتائیش
 چوں به علی نسبتش آمد تمام
 از ره تعظیم نباشد عجب
 ظاہر از و سر علی و زنی

از در شاه همداں فی بجو
 زبده اولاد شہر مسکن
 رہبر اصحاب ہدایت علی
 شیوہ او طی زمین و زمن
 یافتہ و کرد بہ یثرب عبور
 عاقبت آن نور بہ خندان رسید
 یثرب ثانی شد خندان از و
 ہست ز فحشہ او فتح باب
 آمدہ رہبر بسوئے لامکان
 سر نہانی شد از و آشکار
 بہ چیلہ کی تیر رود از کمان
 بے چیلہ موسی نہ رسیدہ بکام
 حق بہ دے آن ہمہ راستا ختہ
 کان نہ رسد مد رک عقل عقیل
 خلوت صوری بود او را بسبب
 چلہ نشیں گشت بہ غار حرا
 بہ بود از فطرت خیر البشر
 صورت او ناستد خلوت گزین
 این روش پاک نہ اہل طرق
 راہ امام ہمدان اقرب است
 رہبر مادر رہ دیں حیدر
 زان لقب آمد علی تائیش
 ہمہ بحسب ہم بہ نسب ہمہ بنام
 گر علی تائیش آمد لقب
 بل هو مدثر لا بید العلی

<p> هست بریں نکتہ دلیل قبول سلسلہ او کہ در آئین عشق بسته بر این سلسلہ آباے من صرفی و مسکین که ہوا خواہ نشست گر لب جاں بخش تو فرماں دید چوں ابجد خواند بہ لوح الست در دل و جانم نعم عشقش وطن جان و دلم خالی ازین غم مباد باد فرزد و دم بدم و کم مباد </p>	<p> الولد یستل لابیہ از رسول آمدہ زنجیر محبتین عشق چوں دل دیوانہ و شہدای من از دل و جان بندہ در گاہ نشست بر قدمت سسر نہد و جان دید ابجد عشقش کہ بہ دل نقش بست کرد و چو چساں در دل و دل در بند جان و دلم خالی ازین غم مباد باد فرزد و دم بدم و کم مباد </p>
--	--

منقبت

<p> امیر مدد مرادیں راہ کامد شہ کشتور و لایست شاہ ہمدانی است لکن سر دفتر اولیائے عالم نامش علی و بہ نکتہ دانی رندے کہ نہادہ رو بہ راہش پیمودہ فیانی طریقت اصحاب ارادش بہ ترتیب از جملہ حجاب ناگزشتہ اول بہ تجلیہ صفائی ادابر گہر فشان معنی سرچشمہ بحر جود و احسان گویند کہ سیر ریح مسکون </p>	<p> هست از ہمہ سیماں ازاں شاہ سلطان ممالک ہدایت آمد ہمہ دان بہ نور یا طن در علم خدا شناسی علم آمد لقبش علی ثانی در نفس خود است درینا ہش در یافتہ کعبہ حقیقت ہم اہل سلوک و ہم محاذیب فایض بہ تجلیات گزشتہ انکہ بہ تجلیات ذاتی اولیٰ و سبکبران معنی سر حلقہ د اہل کشف و ایقان کردہ بخش از د و بارافزون </p>
---	---

اما بدل اِحتمال دارد صد بار فزون بود بیکدم در راه صفایش سیر مطلق سیرش که چنین بود در آن بلاد	کو خفا طر اگر پروں گمارد سیرش بهمنه حدود عالم سیرش بحق از حقیقت در حق لادی من آن امام ارشد
---	---

صرفی چه کنی حکایت از بخت
تا چند کنی شکایت از بخت

غزل

سودای عشق یاس و دیوانه کرد مارا بر بود نه بد و نفقوی از عشوه یک نگاه چون کرد یک نگاه بے هوش شد و بخود آتش فتاد در جان از شمع روی جانان	غوغای گل عنداک افسانه کرد مارا چشمان مست جانان مستانه کرد مارا میتای می حواله پیمانه کرد مارا بر شعله جالش پروانه کرد مارا
---	---

فرمود او که صرفی جای تو شد خرابات
سر منزل سلامت میخانه کرد مارا

غزل

ما زنده بعشقیم و نارانشناسیم پای از سر خود کرده سراز پانتهو انیم باشد که بجز از سبق مهر نه خواندیم با شیک و بد میچ کسے کار نداریم و اریم تنم به غزالے جگر خود یاری کن در مانده و از پای فتاده از صحبت رو به صفتا نبیم گریز ال	حضریم و ولے آب بقارانشناسیم در راه محبت سرو پا رانشناسیم والشد که بجز از درس و فارانشناسیم با خلق خردا مدح و هجاء رانشناسیم جز خون جگر میچ عذرا رانشناسیم غیر از گرم آل عبا رانشناسیم جز بندگی شیر خدا رانشناسیم
---	--

عاجز خرد از وصف کمالش بود اما	جز منقبتش مدح و ثنایا نشناسیم
المنتهی شد که جز او رسیده نیست	بے رهبریش راه هدایا نشناسیم
صرفی به در عزت او هیچ وسیله	
جز همت والای رضا را نشناسیم	

غزل

غیرت از چشم برم سوی تو دیدن نه دهم	گوش را نیز حدیث تو شنیدن نه دهم
گر شبی دست دهد وصل تو از غایت شوق	تا قیامت نه شود صبح دمیدن نه دهم
هدیه روی تو گر ملک دو عالم بدست	اعلم الله سر موی تو دیدن نه دهم
که بیاید ملک الموت که جاتم ببرد	تا نه بنیم رخ تو روح دمیدن نه دهم
صرفی از باد و زو سوی دوز نفین سیاه	
باد را نیز در آن زلف و ز بدن نه دهم	

سه مصرعی

بید نیم و ثنایا این است	بے کسیم و شعاریا این است
عشق بازیم و کار ما این است	
یارب از آتش فراق گریه	سو ختم سو ختم بزرگ خه
در خزان نو بهار ما این است	
ای بیتاں در غم فراق شما	لاله ستاں داغ طاعت بر دل ما
کز شما یادگار ما این است	
حاصل و الهان شیدائی	نیست در عشق غیبه رسوائی
عزّت و اعتبار ما این است	
روز تا شب در آه و افغانیم	شب هم هم چو شمع سوتانیم

تا سحر حال زار ما این است
 دمبدم خوں زویدہ مے باریم
 سال و مہ کشت و کار ما این است
 سر بر آں خاک آستان دادیم
 کہ تمنائے یار ما این است
 بر لبِ معس آں پر ہی پیکر
 دمبدم مے خوریم خونِ جگر
 کہ مے منور شکار ما این است
 داغِ لایست بر دل نمکین
 بلکہ گلہائے آتشین است این
 صرفیا لاله زار ما این است

غزل

چوں نظر کردم بخود خود را ندیدم غیر دوست	وہ نمیدانم کہ یارب او منم یا من ہمو است
اوست مغز و ہر چہ غیر او بود جز پوست نیست	وز نگو بنیم غیر او نہ مغز است و نہ پوست
کی بود بیگانہ را از نکتہ وحدت خبر	آشنا دانند کہ عین آب دریا آب جوار است
حافظ قرآن نہ ایم و صاحبِ اورا دین	ما حجابیم و در امت ہر دم دوست دوست
دیدہ ما از غیر دیدن شستن آمد فرض عین	شکر لبت کا بت چشم در پی آن شست و شواست
گفتہ بچوں او توئی پس جنت و جواز بہر حدیث	خویش را گم کردہ ام از بہر آں ایں جنت و جواز

حلّ این مشکل نخواہد کرد صرفی از کسے
 گر خطّ ام الکتاب آگہ ہر سر مو ہمو است

DATE LOANED

Acc. No. _____

[illegible]